

KUTATÁSI ZÁRÓTANULMÁNY

„Hallássérült fiatalok eredményes munkába állítása érdekében szakképzést és pályaeorientációt segítő középiskolai szolgáltatáscsomag kidolgozása” című program (3841) keretében megvalósuló a FEOR által tartalmazott foglalkozások hallássérülés szempontjából történő részletes munkakörelemzése /09/FSZK

PÉCSI TUDOMÁNYEGYETEM

Pécs 2009.

1. Tartalomjegyzék

1.	Tartalomjegyzék.....	1
2.	Bevezetés.....	4
3.	A kutatás főbb kérdései, célja	7
3.1	A vizsgálni kívánt probléma megoldásának hipotézise	7
3.2	Az elméleti fogalmak operacionalizálása, a használandó fogalmak definiálása.....	8
4.	A kutatás módszertana	12
4.1	A kutatás során alkalmazott módszerek.....	12
4.2	Munkakörelemzés	13
5.	Forráskutatás	16
5.1	A hallássérült emberek (re)habilitációjának főbb kérdései	16
5.2	A hallássérültekről – statisztikában:.....	17
5.2.1	Nem és kor szerinti megoszlás (2001-ben)	17
5.2.2	Iskolázottság (2001-ben)	19
5.2.3	A megváltozott munkavégző képességű munkavállalók foglalkoztatása	21
5.3	A fogyatékoság szociális modellje és az Európai Szociális Karta	23
5.4	Munkavállalók motivációja - pszichológiai megközelítés	25
5.5	A hallássérültek oktatásáról	25
5.6	A kutatás során feldolgozott irodalmak:	28
6.	A TISZK-ek körében végzett felmérés tapasztalatai.....	29
6.1	A vizsgált TISZK-ek földrajzi elhelyezkedése és megoszlása.....	30
6.2	Oktatott szakmák.....	31
6.3	A tanulók	33
6.4	Akadálymentes környezet	33
6.5	Támogatások	34
6.6	Akadályozó tényezők a hallássérült tanulók képzése során.....	34
6.7	Várt fejlesztések	35
6.8	Egyéb megjegyzések	35
7.	A Rehabilitációs Információs Centrumok (RIC) tapasztalatai.....	36
7.1	RIC kialakításának célja, feladata:	36
7.2	Együttműködések:.....	37
7.3	Eszközrendszer, beruházások:.....	37
7.4	Elhelyezkedési, képzési tapasztalatok:.....	38
8.	A hallássérültek speciális iskoláiban igényfelmérés eredményei.....	39
8.1	A hallássérült iskolákban végzett tanulók száma 2006-2009. között.....	39
8.2	Továbbtanulási adatok.....	40
9.	Munkáltatói vélemények hallássérült munkavállalók foglalkoztatásáról	43
9.1	A munkaadói felmérés módszertana	43
9.2	A kérdőíves felmérés feldolgozásának adatai	44
9.2.1	A munkáltatók tevékenységi formája.....	44
9.2.2	Azon munkakörök, amelyekben hallássérült munkavállalót foglalkoztatnak..	44
9.2.3	Hallássérült munkavállaló felvétele	45
9.2.4	Akadálymentes környezet biztosítása	46
9.2.5	Támogatás igénybevétele	46
9.2.6	Információ hallássérültek foglalkoztathatóságáról.....	47
9.2.7	A regionális munkaügyi központok tapasztalatai	47
10.	Munkaerő-piaci előrejelzések	51

10.1	Hiányszakmák	53
10.1.1	Hiányszakmák régiós megoszlás alapján	53
10.1.2	Hiányszakmák a Munkaügyi Központok adatai alapján	55
10.1.3	A hallássérültek által betölthető hiányszakmák	56
11.	Munkaegészségügyi- és szurdopedagógiai ajánlás	58
11.1	A hallássérültek vizsgálati protokollja	58
11.1.1	A hallásvizsgálat menete:.....	61
11.1.2	A nagyothallás lehetséges okai, kivizsgálásuk és kezelésük.....	62
11.1.3	Munkaköreamelés szempontjai, hallássérült munkaerő alkalmazásához.....	63
11.2	Szurdopedagógiai ajánlás a szakma tanulásához	65
12.	A betölthető munkakörök.....	67
12.1	Az előforduló munkakörök ágazati gyakorisági mutatók alapján.....	68
12.2	Az ajánlott munkakörök	72
12.3	Munkaköri adatlapok.....	75
12.3.1	Adatbázis adminisztrátor.....	75
12.3.2	Állattenyésztő.....	79
12.3.3	Baromfi és kisállattenyésztő.....	84
12.3.4	Bördízműves	89
12.3.5	Burkoló.....	94
12.3.6	Bútorasztalos	99
12.3.7	Cipész	106
12.3.8	Cukoripari szakmunkás	112
12.3.9	Cukrász.....	115
12.3.10	Dekoratór.....	118
12.3.11	Díszlet és jelmeztervező.....	124
12.3.12	Dísznövény- és zöldségtermesztő	128
12.3.13	Festő, mázoló és tapétázó.....	132
12.3.14	Fodrász	137
12.3.15	Fogtechnikus és fülilleszték készítő.....	140
12.3.16	Gazda.....	144
12.3.17	Gyógypedagógiai asszisztens.....	149
12.3.18	Informatikai alkalmazásfejlesztő.....	157
12.3.19	Informatikus	162
12.3.20	Járműfényező	167
12.3.21	Kalapos, sapka és kesztyűkészítő.....	171
12.3.22	Kárpitos	176
12.3.23	Keramikus	180
12.3.24	Kéz és lábápoló és műkörömépítő	184
12.3.25	Kosárfonó és fonott bútorkészítő	189
12.3.26	Kozmetikus.....	194
12.3.27	Könnyűipari géprendszer üzemeltetője	198
12.3.28	Könyvkötő	202
12.3.29	Látszerész és fotócikk kereskedő	206
12.3.30	Másoló és irodagép műszerész	211
12.3.31	Mérlegképes könyvelő	215
12.3.32	Múzeumi preparátor	222
12.3.33	Műanyag feldolgozó.....	225
12.3.34	Műszaki rajzoló	234
12.3.35	Nyomdaipari technikus	239
12.3.36	Ötvös	243

12.3.37	Parképítő és fenntartó.....	249
12.3.38	Pék.....	254
12.3.39	Porcelánkészítő és festő.....	257
12.3.40	Postai ügyintéző.....	261
12.3.41	Kefekötő és seprűkészítő.....	266
12.3.42	Sportszerjavító.....	270
12.3.43	Szabász.....	273
12.3.44	Szabó.....	278
12.3.45	Szakács.....	283
12.3.46	Számítógép szerelő és karbantartó.....	287
12.3.47	Takarító.....	290
12.3.48	Textilműves.....	294
12.3.49	Vegytisztító, kelmefestő.....	299
12.3.50	Virágkötő.....	304
12.3.51	Web-programozó.....	309
13.	Ajánlás a hallássérült fiatalok pályaválasztási rendszerének továbbfejlesztésére.....	314
13.1	A pályaválasztási, pályaorientációs rendszer általános megközelítése.....	314
13.2	A hallássérült fiatalok sajátos helyzete, rehabilitációja, pályaválasztása.....	318
13.3	A hallássérültek pályaválasztását elősegítő rendszer modellje.....	321
14.	Mellékletek.....	326
14.1	TISZK-ek listája.....	327
14.2	PTE kérdőív.....	330
14.3	Telefonos interjú jegyzőkönyv.....	331
14.4	Munkáltatói lista.....	332
14.5	Hallássérült munkavállalót foglalkoztató szervezetek listája.....	334
14.6	Munkáltatói kérdőív.....	337
14.7	FIT RIC kérdőív.....	339
14.8	Kérdőív – hallássérült gyermekek továbbtanulása.....	342

2. Bevezetés

Az Európai Unióban a hátrányok kezelésében az elmúlt évtizedekben a hangsúly áttevődött a társadalmi “beilleszkedést” segítő szemléletről a társadalom átalakításának globális filozófiájára, amely minden személy szükségleteinek befogadására és ellátására irányul.

Az Európai Unió a hátrányos helyzetű csoportok érdekében végzett politikája részeként „mainstreaming”-et előírányzó közelítést végez. A „mainstreaming” megközelítés következményeként az EU politikai irányelvei arra irányulnak, hogy szélesebb körű politikákat dolgozzanak ki a hátrányos csoportokra, de nem határoznak meg részletes javaslatokat e csoportok speciális igényeire bontva. Ezek után a tagországok feladata, hogy úgy építsék fel saját nemzeti politikájukat az EU irányelvei figyelembevételével, hogy ezek a politikák és az azokat követő intézkedések teljes mértékben hozzáférhetőek legyenek a hátrányos helyzetűek számára.¹ A politikákon belüli meanstreaming elve alkalmazására vonatkozó igény jogi háttere az EU diszkriminációk elleni direktíváiban került lefektetésre, amikor is megtiltották a vallási, meggyőződésbeli, fogyatékosági, életkori és nemek szerinti megkülönböztetést az élet minden területén, ezen belül a hivatásban és foglalkoztatásban is.

Magyarországon 2001-ben - a népszámlálás adatai szerint - 577 ezer fogyatékos ember élt (a népesség 5,7%-a)². A korábbi, 1990. évi népszámláláshoz képest jelentősen nőtt a népesség belül a fogyatékos emberek aránya és létszáma is. Ennek egyik oka lehet, hogy 2001-ben többen vállalták fogyatékoságukat, mint 1990-ben és pontosabb lett a meghatározás is.³ A nemzetközi statisztikák átlagosan 10%-ra becsülik adott népesség belül a tartósan károsodott emberek arányát. A népszámlálás adatai tehát közelítően az érintett populáció kb. 60%-ára vonatkoznak.

¹ Disability mainstreaming in the European Employment Strategy, European Commission, Employment, Social Affairs and Equal Opportunities Dg, Brussels, 1/07/2005

² 2001. évi népszámlálás (KSH)

³ A 2001. évi népszámlálás a fogyatékoság fogalmát az ENSZ 2000. évi ajánlása szerint határozta meg. Ennek értelmében azt a személyt tekintette fogyatékosnak, akinek olyan végleges, az egész további életére kiható testi vagy értelmi, illetve érzékszervi fogyatékosága van, amely gátolja őt a normális, a megszokott, a hagyományosan elvárható életvitel gyakorlásában.

A fogyatékos népesség körében jóval alacsonyabb a gyermekkorúak, illetve a 15-39 év közötti korosztály aránya, míg ez 40 év fölött közel 10%-kal-, 60 év fölött 25%-kal magasabb.

A fogyatékos népéségen belül továbbra is a mozgássérülteké a legnépesebb csoport. Jelentősen emelkedett 1990 és 2001 között a pontosan meg nem határozott fogyatékoságban szenvedők aránya. Valószínűleg ebbe a kategóriába kerültek azok a személyek, akik nem tudták elhatárolni fogyatékoságukat tartós betegségüktől.

A gazdasági aktivitás tekintetében a fogyatékos és nem fogyatékos emberek között már 1990-ben is jelentős különbséget tapasztalhattunk, s ez 2001-re sem változott. A népszámlálás évében a fogyatékos embereknek mindössze 9%-a dolgozott, míg ez az arány a nem fogyatékos népéségnél 38 % volt. Bár a népszámlálási adatok – definíciós sajátosságok miatt⁴ – lényegesen alacsonyabb létszámot ölelnek fel, mint a KSH munkaerő-felmérései, ez utóbbinál is mindössze 12,8 %⁵ a foglalkoztatotti arány. Ezzel összefüggően magas a fogyatékos népéség körében az inaktív keresők aránya és a növekedés üteme is jóval meghaladja a nem fogyatékos inaktív népéség növekedésének ütemét a két népszámlálás közötti időszakban.⁶

A népszámlálási adatok alapján a hallássérült populáció eléri a fogyatékkal élők közel 10 százalékát (53 565 fő). A KSH adatai szerint 8 886 fő a siketek (közülük férfi 52%, nő 48%) és 44 679 fő a nagyothallók száma. A SINOSZ adatai szerint viszont a siketek száma jóval magasabb, eléri a 40 000 főt és a nagyothallóké pedig a 300 ezret.

Korcsoportos megoszlásban a már hivatkozott KSH adatok alapján, 15 – 29 év közötti célcsoport aránya a siketeken belül 13,4%, míg a nagyothallók körében ez 5,7%-ot tesz ki. Az iskolázottság tekintetében mind a nagyothallók, mind a siketek alatta maradnak a teljes népéség iskolázottsági szintjének. Az általános iskola első évfolyamát sem végezte el a nagyothallók 2,6, míg a siketek 13,5 százaléka. Legalább nyolc általános iskolai végzettséggel 62,5%, illetve 67,8% (siketek) rendelkezett. Legalább középiskolai végzettségű volt 17,9

⁴ A 2001. évi népszámlálás a fogyatékoság fogalmát az ENSZ 2000. évi ajánlása szerint határozta meg. Ennek értelmében azt a személyt tekintette fogyatékosnak, akinek olyan végleges, az egész további életére kiható testi vagy értelmi, illetve érzékszervi fogyatékosága van, amely gátolja őt a normális, a megszokott, a hagyományosan elvárható életvitel gyakorlásában.

⁵ Megváltozott munkaképességűek a munkaerőpiacon 2002. II. negyedév. KSH

⁶ 2003. január elsején 467.289 fő részesült rokkantsági nyugdíjban és 193.773 fő kapott járadékot (Forrás: Országos Nyugdíjfolyósító Igazgatóság 2003. évi statisztikai évkönyv)

valamint 9,8 százalékuk. Egyetemi, főiskolai oklevele az összesen belül 5,6 és 2,6 százalékuknak volt.⁷

Az alacsony iskolázottság természetesen együtt jár a rosszabb munkaerő-piaci pozíciókkal, ami egyértelműen kommunikációs problémákkal párosul.⁸ Becsült adatok szerint a munkaképes korú hallássérültek közel 80%-a rokkantsági nyugdíjban részesül. A siketek számára leggyakrabban a szakmunkát nem igénylő betanított munkát ajánlják. Az utóbbi években bizonyos fokú változások tapasztalhatók. Egyrészt a foglalkozási rehabilitáció szakmailag, tartalmilag megerősödött. Másrészt növekedett a közép és felsőoktatási intézményekben tanuló hallássérült fiatalok száma.⁹

⁷ KSH 2002.

⁸ Abonyi Nóra: Szociológiai ismeretek FOKA Magyar Jelnyelvi Programiroda Budapest, 2005.

⁹ Vasák Iván: A világ siket szemmel FOKA Magyar Jelnyelvi Programiroda Budapest, 2005.

3. A kutatás főbb kérdései, célja

A főbb kutatói kérdések, vizsgálati területek a tárgykörrel összefüggésben, az alábbi megfogalmazásokban jellemezhetők:

- A jelenlegi pályorientációs és korrekciós rendszer mennyire szolgálja a hallássérült fiatalok eredményes pályaválasztását?
- A képző intézmények mennyire felkészültek a hallássérült fiatalok képzésére?
- Melyek azok a szakmák, illetve szakmacsoportok, ahol a hallássérült személyek alkalmazása sikeres lehet?
- Milyen a munkáltatói magatartás a hallássérült emberekkel kapcsolatban?
- Milyen feltételek, szolgáltatások szükségesek a sikeres pályaválasztáshoz, az esélyegyenlőség javításához, a hallássérült fiatalok foglalkoztatásának elősegítéséhez.

A kutatás általános, átfogó célja a hallássérült fiatalok pályaválasztásának elősegítésével, szakmai megalapozásával, jövőképük alakításával javuljon az életminőségük.

Konkrét célunk azoknak a szakmáknak szakmacsoportoknak a bemutatása, amelyek munkaerő-piaci szempontok alapján prognosztizáltan keresetteknek számítanak. Ötven olyan foglalkozás, illetve munkakör elemzésének elkészítése, akadálymentesítésének kidolgozása, amely lehetőséget biztosít a hallássérült fiatalok eredményes munkaerő-piaci integrációjára. Pályaválasztási és szolgáltatási módszerek bemutatása, egy szolgáltatás csomag kimunkálása.

3.1 A vizsgálni kívánt probléma megoldásának hipotézise

A hipotézis általános értelemben egy feltételezés, tudományos értelemben pedig egy irányadó kijelentés, amely a kutatási folyamat egészét szervezi, irányítja, illetve amely kijelentés érvényességét, helytállóságát a kutatás által igazoljuk, vagy cáfoljuk. Kutatásunk esetében az alábbi hipotézis mentén kívánjuk a vizsgálatot megszervezni és lebonyolítani:

- Magyarországon jelenleg a szakképző iskolák, középfokú tanintézetek munkaerőpiachoz, munkakörhöz, foglalkozáshoz kapcsolódó speciális ismeretek (hallássérültek sajátosságai, foglalkozás-egészségügyi, akadálymentesítési stb.) hiányában nem szívesen foglalkoznak hallássérült fiatalok oktatásával.
- Véleményünk szerint a tanulható szakmák leírásával, módszertanának bemutatásával, javaslatok megfelelő szintű kidolgozásával kellően „érzékenyíteni” tudjuk a képző intézményeket – közvetve a leendő munkáltatókat – a hallássérült fiatalok befogadására, képzésére.

3.2 Az elméleti fogalmak operacionalizálása, a használandó fogalmak definiálása

Az operacionalizálás az a folyamat, amelynek során a hipotézisben megfogalmazottakat mérhetővé tesszük: úgy fogalmazzuk át tehát, ezeket az elemeket, hogy az operacionalizálás után az alkalmazott kategóriák valamilyen mérési mód vagy mérőeszköz (pl. kérdőív) segítségével mérhetővé váljanak.

A kutatási folyamat során ugyancsak meghatározó fontosságú lépés, hogy egyértelműen definiáljuk azokat a kulcsfogalmakat, amelyek a vizsgálati eljárások gerincét alkotják. Ezt azért lényeges megtenni a folyamat elején, mert ilyesformán biztosítható, hogy a választott mérési eljárás a választott problémához, az interpretáció pedig az eredményekhez igazodjon.

Mindebből következően az operacionalizálás e tervzetben csak a legszükségesebbekre terjed ki.

Diszkrimináció: minden olyan megkülönböztetés, kizárás vagy kedvezményezés, amely megszünteti vagy rontja az esélyegyenlőséget, illetve sérti a bánásmód egyenlőségének elvét. Formái: közvetlen és közvetett diszkrimináció. Közvetlen hátrányos megkülönböztetésnek minősül az olyan rendelkezés, amelynek eredményeként egy személy vagy csoport valós vagy vélt helyzete, tulajdonsága vagy jellemzője miatt részesül más, összehasonlítható helyzetben levő személyhez vagy csoporthoz képest kedvezőtlenebb bánásmódban. Közvetett hátrányos megkülönböztetésnek minősül az a közvetlen hátrányos megkülönböztetésnek nem minősülő,

látszólag az egyenlő bánásmód követelményének megfelelő rendelkezés, amely egyes személyeket vagy csoportokat más, összehasonlítható helyzetben lévő személyhez vagy csoporthoz képest lényegesen nagyobb arányban hátrányosabb helyzetbe hoz.

Egyenlő esélyű hozzáférés: közszolgáltatások esetében akkor valósul meg, ha azok a fogyatékos emberek számára akadálymentesek, kiszámíthatók, értelmezhetők és érzékelhetők, azaz, ha a fogyatékos emberek azokat az állapotuknak megfelelő önállósággal használhatják.¹⁰

Fogyatékos személyt megillető jogok:¹¹

- **Környezet:**

5.§ (1) A fogyatékos személynek joga van a számára akadálymentes, továbbá érzékelhető és biztonságos épített környezetre.

(2) Az (1) bekezdésben foglalt jog vonatkozik különösen a közlekedéssel és az épített környezettel kapcsolatos tájékozódási lehetőségekre.

- **Kommunikáció:**

6. § (1) A fogyatékos személynek, családtagjainak, segítőinek biztosítani kell a hozzáférés lehetőségét a közérdekű információkhoz, továbbá azokhoz az információkhoz, amelyek a fogyatékosokat megillető jogokkal, valamint a részükre nyújtott szolgáltatásokkal kapcsolatosak.

(2) Hozzáférhető az információ akkor, ha azt a fogyatékos személy érzékelheti és az biztosítja számára a megfelelő értelmezés lehetőségét.

7. § A kommunikációban jelentősen gátolt személy számára a közszolgáltatások igénybevételekor lehetővé kell tenni a kölcsönös tájékozódás feltételeit.

- **Támogató szolgálat, segédeszköz:**

11. § A fogyatékos személy részére biztosítani kell a fogyatékosága által indokolt szükségleteinek megfelelő támogató szolgálat igénybevételét, továbbá segédeszközt. Az árhoz nyújtott támogatással beszerezhető segédeszközök körét és a támogatás módját, valamint mértékét külön jogszabály határozza meg.

¹⁰ A foglalkozási rehabilitáció módszertani kérdései: szerk: Szellő János, a fejezet: Dr. Vincze Imre és Horesnyi Julianna anyagai FSZK Budapest, 2009.

¹¹ 1998. évi XXVI. törvény

Az esélyegyenlősítés célterületei:

- Oktatás, képzés:

13. § (1) A fogyatékos személynek joga, hogy állapotának megfelelően és életkorától függően korai fejlesztésben és gondozásban, óvodai nevelésben, iskolai nevelésben és oktatásban, fejlesztő felkészítésben vegyen részt a közoktatásról szóló törvényben meghatározottak szerint.

- Foglalkoztatás:

15. § (1) A fogyatékos személy lehetőség szerint integrált, ennek hiányában védett foglalkoztatásra jogosult.

(2) A foglalkoztatást biztosító munkáltató köteles biztosítani a munkavégzéshez szükséges mértékben a munkahelyi környezet, így különösen a munkaeszközök, berendezések megfelelő átalakítását. Az átalakítással kapcsolatos költségek fedezésére a központi költségvetésből támogatás igényelhető.

19. § A fogyatékos személynek joga van a rehabilitációra. E jog érvényesítését rehabilitációs szolgáltatások, ellátások biztosítják.

A „hallássérült” kifejezés gyűjtőfogalom: siketeket, nagyothallókat egyaránt magába foglal, függetlenül hallássérülésük fokától, súlyosságától, hallásállapotuk milyenségétől. Különböző eltérések vannak a siketség és a nagyothallás között. Különböző a hallássérülés foka (ennek mértékét audiogramon rögzítik az orvosok), más a szociális helyzet, eltérőek a kulturális igények és lehetőségek. A hallásmaradványt hallókészülékkel és orvosi rehabilitációval meg lehet őrizni, sőt, bizonyos esetekben fejleszteni is. A teljesen siketek nem rendelkeznek hasznosítható hallásmaradvánnyal, nekik a kommunikáció más formái jelentenek kiutat.¹²

A siket és nagyot halló fiatalok és felnőttek komplex (re)habilitációjának szinterei:

- audiológiai állomások és fül-, orr-, gégsészeti rendelések,
- korai gondozást végző szakszolgálatok,
- speciális és többségi (integrált nevelés esetén) oktatási-nevelési intézmények rendszer,
- szakképzési és egyéb oktatási intézetek,
- közintézmények,

¹² www.sinosz.hu

- munkaügyi központok és kirendeltségeik,
- szociális szolgáltatók,
- érdekvédelmi és alternatív szolgáltató szervezetek.¹³

¹³ Keresztessy Éva – Kovács Zsuzsanna – Perlusz Andrea: Bevezetés a hallássérült emberek rehabilitációjába, rehabilitációjába FOKA Magyar Jelnyelvi Programiroda Budapest, 2005.

4. A kutatás módszertana

A mintavétel két alapvető eljárása a valószínűségi mintavétel és a nem valószínűségi (kvótás) mintavétel. Kutatásunk jellegéből kifolyólag, az elérni kívánt célokhoz igazodva mindkét mintavételi eljárást alkalmaztuk.

- 50 térségi integrált szakképző központ (TISZK) és más tanintézet kérdőíves felmérése a célcsoporttal kapcsolatos képzések helyzetéről.
- 30 Foglalkozási Információs Tanácsadó (FIT), illetve Rehabilitációs Információs Centrum (RIC) kérdőíves megkeresése.
- Célcsoportos, kérdőíves igényfelmérés hallássérültek speciális iskoláiban.
- 7 regionális munkaügyi központtal – a központok által biztosított munkáltatókkal történő fókuszcsoportos vizsgálat.
- 1 országos és 7 regionális munkaerő-piaci prognózis elemzése, hiányszakmák vizsgálata.
- Ágazati szintű szakmacsoportok összeállítása gyakorisági mutatók alapján

4.1 A kutatás során alkalmazott módszerek, a lekérdezésekben rejlő kockázatok csökkentésére vonatkozó tervek

A témakör kellő alaposágú feltárásához olyan mérőeszközre volt szükség, amely egyszerre tesz eleget az érvényesség (konzisztens eredmények egy esetleges megismételt vizsgálat során) és a megbízhatóság (a mérőeszköz ténylegesen a mérni kívánt jelenséget reprezentálja) kritériumainak.

Az adatfelvétel módszerei között elsősorban kérdőíves (survey) technikát, valamint az interjútechnikát tartottuk célszerűnek a vizsgálatunk szempontjából. Az általunk választott kutatási módszerek a szakirodalmi, illetve más hazai és külföldi tapasztalatok alapján alkalmasak a kutatási célok megvalósításához. A nemzetközi szttenderdek és a kötött

módszertan alkalmazása lehetővé tette az alkalmazott eljárások kvalitatív és kvantitatív értékelését is, amelyet beépítettünk a kutatás belső rendszerébe.

A dokumentumelemzés-, ill. tartalomelemzés módszerét is felhasználtuk a szakirodalmi források feldolgozása esetében. Továbbá empirikus felmérések és a fókusz csoportok tapasztalatainak feldolgozásával egészítettük adatainkat, információinkat a vizsgáldás során.

4.2 Munkakörelemzés

Kutatásunk alapvető célja olyan hallássérültek által is betölthető munkakörök, szakmák bemutatása, amelyek a hallássérült tanulók elhelyezkedési esélyeit növelik. A munkakörök meghatározásában a munkakörelemzés eszközrendszerét használtuk fel. A munkakörelemzéssel a munkakörök tényleges tartalmát állapítjuk meg. A munkakörök elemzésekor az alábbi vizsgálati eszközöket alkalmaztuk:

- megfigyelés
- interjú
- kérdőív

Minden munkakör hatékony ellátásához bizonyos kritériumok rendelkeznek. Mivel ezek a személyes jellemzők a munkakör sikeres betöltéséhez szükségesek, így ezek mentén válik eldönthetővé az egyes jelentkezőkről, hogy alkalmasak-e arra, vagy sem.

A munkakörelemzés leggyakoribb szempontjai:

- Képességek, tudás: speciális adottságoktól és ismeretektől az általános képességeik, műveltségig igen széles körben mozognak az ide tartozó személyes jellemzők. Leggyakrabban az intelligencia szint, a problémamegoldó képesség, illetve a szakmai ismeretek szintjének vizsgálata fordul elő kiválasztási szempontként, de egyes sajátos munkakörök esetén speciális funkciók is bekerülhetnek a kiválasztási szempontrendszerbe.

- Gondolkodási stílus: a gondolkodási folyamatokat olyan „alapvető szűrők” határozzák meg, melyek kihatnak arra, hogyan érzékeli és értelmezi az ember az őt körülvevő világot, illetve hogyan fordítódik át a külső világ a gondolatokban megjelenő tapasztalattá. Ezek a „szűrők” az egyéni észlelési és információ feldolgozási preferenciáinkon keresztül mutatkoznak meg, munkavégzésünk során éppúgy, mint kapcsolatainkban.
- Érzelmi intelligencia: az emocionális intelligencia (EQ) a gondolkodás és az érzelem közötti kapcsolat vizsgálatáról ad képet, vagyis az érzelmi töltésű információk megértésében, feldolgozásában és használatában megmutatkozó egyéni jellegzetességeket mutatja meg.
- Személyiség: a személyiséget integrált egységgé szervező alapkövek, a személyiségvonások stabilan jellemzik az adott egyént, így azok viszonylagos állandóságuk révén jól mérhetőek és jó bejósoló erővel rendelkező tényezők lehetnek. A személyiségvonások általában nem teljesen függetlenek egymástól, ezért gyakran az együttjáró vonások, mint személyiség faktorok jelennek meg.
- Viselkedési- és kommunikációs stílus: az egyéni hétköznapi megnyilvánulások egyik legjellemzőbb formáját az a viselkedési mintázat jelenti, mely a különféle helyzetekben és időben többé-kevésbé következetesen megfigyelhető reakció módokat öleli fel. A viselkedési stílus befolyásolja a kommunikációs stílust is, mind verbális, mind pedig non-verbális szinten, és ez pedig kihat a mások felé, illetve a feladatvégzés során mutatott reakcióinkra.
- Érdeklődés, attitűd, motiváció: ezek a tényezők az egyéni akcióra, illetve reakcióra való készség szubjektív állapotát határozzák meg, vagyis más szóval azt mutatják meg, hogy miért viselkedünk egy bizonyos módon, és mik a bennünk lévő belső hajtóerők. Ezek megjelenhetnek érdeklődési területünkben, értékítéleteinkben, véleményünkben, illetve motivációs késztetéseinkben egyaránt.
- Kompetencia: röviden azon egyéni képességek, ismeretek, vonások és viselkedési módok halmazaként határozható meg, mely egy meghatározott szerep- vagy munkakör hatékony ellátásához, és a cég vagy más szervezet stratégiai célkitűzéseinek eredményes megvalósításához szükségesek. Egy adott tevékenységi területen meglévő kompetencia igen sok tényező együttes hatásának köszönhető, vagyis annak elemei nagyon sokrétűek lehetnek.

A munkaköri tevékenységhez szükséges minimum követelményeket, melyekkel minimálisan rendelkeznie kell az egyénnek, hozzáértésnek nevezzük (competence), ugyanakkor a kompetencia (competency) fogalma pedig a sikeres és kiváló teljesítményre képes megkülönböztető jegyeket öleli fel.

5. Forráskutatás

5.1 A hallássérült emberek (re)habilitációjának főbb kérdései¹⁴

A hallássérültek többségénél inkább beszélhetünk rehabilitációról, azaz beilleszkedésről (veleszületett, illetve gyermekkori hallásvesztéséről. Ez utóbbi a hallásukat későbbi életkorban elveszett személyeket érinti. A jelnyelvi tolmács számára fontos információ, hogy kliense a rehabilitációs vagy rehabilitációs folyamatban hol tart, milyen területeken igényel különösen segítséget.

Hallássérült személyeknél a hallás rehabilitációjának helyzetéből kell kiindulni. Tisztában kell lenni azzal, hogy a tolmácsolást igénybe vevő személy magatartását meghatározza mikor vesztette el hallását, milyen audiológiai ellátásban, hallás- és beszédfejlesztési terápiában vett részt. Kommunikációt meghatározó tényező, hogy a hallássérült alkalmaz-e hallásjavító készüléket, speciális technikai segédeszközt vagy sem, milyen mértékben támaszkodik a szájról olvasásra és mennyire van birtokában ennek a képességnek.

Fontos, hogy tanulmányait speciális vagy többségi oktatási-nevelési intézményben végezte, jellemzi, hogy milyen szociális (társas) kapcsolatokkal rendelkezik, milyen a családi háttere. Lényeges információ, hogy aktív munkavégző, rokkantnyugdíjas vagy egyéb státusú a munkaerő-piacon. Ismernünk kell, milyen pszichés jellemzőkkel rendelkezik, és ezek közül mi az, ami halláscsökkenésének következménye és mi nem. Alapinformáció, hogy mentálhigiénés kezelést kapott-e az illető, ha igen, milyen és ha nem, akkor ez szükséges volna-e számára.

Tudatában kell lenni annak is, hogy be tud-e illeszkedni a halló emberek közösségébe, illetve mennyire a siket és nagyothalló emberek zárt közösségének tagja, és az milyen magatartáskultúrával, viselkedésmintákkal jellemezhető. A hallássérült személy szociometriai helyzete, az általa betöltött pozíció a sorstársak közösségében is lényeges háttér-információ.

¹⁴ Keresztessy Éva - Kovács Zsuzsanna - Perlusz Andrea: Bevezetés a hallássérült emberek rehabilitációjába, rehabilitációjába (Budapest, 2005)

Milyen tartalmakat jelent számára a teljes értékű élet, milyen vágyai, elképzelései vannak, mire törekszik saját társadalmi integrációja, illetve szegregációja területén.

A siket és nagyothalló gyermekek és felnőttek komplex (re)habilitációjának színterei:

- audiológiai állomások és fül-, orr-, gégeszeti rendelések,
- korai gondozást végző szakszolgálatok,
- speciális és többségi (integrált nevelés esetén) oktatás-nevelési intézmények rendszere,
- szakképzési és egyéb továbbtanulási intézmények,
- munkaügyi központok,
- közintézmények,
- szociális szolgáltatások,
- érdekvédelmi szervezetek.

5.2 A hallássérültekről – statisztikában:

5.2.1 Nem és kor szerinti megoszlás (2001-ben)¹⁵

A népszámlálási adatok szerint Magyarországon a hallássérült populáció a fogyatékkal élők teljes népességének (577 066 fő) közel 10%-át (53 565 fő), a teljes magyar népességnek pedig kb. 0,5%-át alkotják. Ezzel szemben más becslések szerint (SINOSZ) az országban kb. 40 ezer siket és 300 ezer nagyothalló él. A két adat közötti jelentős különbséghez a fent említett okok nyilvánvalóan hozzájárulnak.

¹⁵ Abonyi Nóra: Szociológiai ismeretek (Budapest, 2005)

A fogyatékoság típusa/nem	Összesen	Férfi	Nő
Nagyothalló	44 679 fő	22.231 fő (n. hallók kb. 49%-a)	22 448 fő (n. hallók kb. 51%-a)
Siket, siketnéma	8886 fő	4 611 fő (siketek közel 52%-a)	4 275 fő (siketek közel 48%-a)
Összesen	53 565 fő	26 842 fő	26 723 fő

A hallássérültek nem szerinti megoszlása
(Forrás: 2001-es népszámlálás, KSH, 2002)

A fogyatékoság típusa/korcsoport	Összesen	0-14	15-19	20-29	30-39	40-49	50-59	60-64	65-69	70-79	80-X
Nagyothalló	44 679	1 562	791	1 874	1 935	3 357	5 816	3 307	4 417	11 661	9 959
Nagyothallók százalékban		3,5	1,7	4	4	7,5	13	7,4	9,8	26	22
Siket, siketnéma	8 886	692	349	837	1 089	1 307	1 365	745	557	1 166	779
Siketek, siketnémák százalékban		7,7	4	9,4	12	14	15	8	6	13	8

A hallássérültek korcsoportok szerinti megoszlása a fogyatékosági csoporton belüli arányuk
százalékában.

(Forrás: 2001-es népszámlálás, KSH, 2002)

A kor szerinti megoszlásnál feltűnő, hogy a nagyothallók több mint fele a 60 év feletti, illetve több mint háromnegyede az 50 év feletti korosztályból kerül ki. A nagyothallók aránya a kor előrehaladtával egyre nő. A siketek esetén jelentős a fiatal felnőttek és a gyerekek számaránya: a 60 év alatti korcsoportba tartozik a siket populáció több mint fele. Ugyanakkor az is jól látható, hogy egyenletesebb a siketek korcsoportonkénti megoszlása, mint a nagyothallóknál.

Kevésbé függ a kortól a siketség kialakulása, mint az enyhe fokú halláskárosodás. A súlyos fokú hallásvesztésnél más tényezők (születési rendellenesség, gyermekkori betegségek stb.) játszhatnak szerepet. A súlyos fokú hallásvesztés okai közül két magyarázat szolgálhat két korcsoport, az 50-60 év közöttiek és a fiatalok magasabb aránya. Az idősebb csoport tagjainak

jelentős részét adják azok, akik gyermek- vagy fiatalkorukban más betegség miatt olyan antibiotikus kezelést kaptak, amely túlérzékenység esetén komoly halláskárosodást okozhat. A fiatalabb korosztályban előforduló magasabb arány a koraszülöttek túlélési esélyeinek megnövekedésével magyarázható. A kis súllyal született csecsemőknél más kockázatok mellett jellemző a hallószervek károsodásának, elégtelen fejlődésének a valószínűsége.

5.2.2 Iskolázottság (2001-ben)

Fogyatékoság típusa/iskolázottság	Általános iskola első évfolyamát sem végezte el	Legalább általános iskola 8. évfolyam	Legalább középiskolai érettségi	Egyetemi, főiskolai stb. oklevél
Nagyothalló	1 155	26 942	7 640	2 313
A megfelelő korú nh. százalékában	2,6	62,5	17,9	5,6
Siket, siketnéma	1 156	5 554	782	195
A megfelelő korú siketek százalékában	13,5	67,8	9,8	2,6
A megfelelő korú siketek és nagyothallók összesített átlag (%)	8	65	14	4,2

A hallássérültek iskolai végzettség szerinti megoszlása a fogyatékosági csoporton belüli arányuk százalékában.

(Forrás: 2001-es népszámlálás, KSH, 2002)

Teljes népesség/iskolázottság	Általános iskola első évfolyamát sem végezte el	Legalább általános iskola 8. évfolyam	Legalább középiskolai érettségi	Egyetemi, főiskolai stb. oklevél
A megfelelő korúak százalékában	0,5	85	40	12

A teljes népesség iskolázottsága a megfelelő korúak százalékában.

(Forrás: 2001-es népszámlálás, KSH, 2002)

Az iskolázottság tekintetében megállapítható, hogy mind a nagyothallók, mind a siketek jóval alatta maradnak a teljes népességben kimutatott iskolázottsági szintnek. A hallássérültek két csoportja között nincs lényeges eltérés a legalább 8 általánost végzettek arányát illetően. Döntő különbség mutatkozik azonban a végzettséggel nem rendelkezők, illetve a közép- és felsőfokú végzettségűek körében: a siketek aluliskolázottabbak a nagyothallóknál, akik a teljes népességhez képest szintén kevésbé iskolázottak. Amennyiben elfogadjuk azt a tételt, hogy középiskola és a felsőfokú tanintézmények a később hasznosítható kulturális tőke megszerzésének (családon kívüli) színterei, akkor azt mondhatjuk, hogy ennek a tőkének a későbbi hasznosítása, „átváltása”, valamint a munkaerő-piaci pozícióik tekintetében a siketek jelentős hátrányban vannak a népesség egészéhez képest.

A népszámlálási adatokból az is kiderül, hogy a fogyatékkal élők körében csak az értelmi fogyatékosok iskolázottsági mutatói „rosszabbak”, mint a siket megkérdozetteké. Vagyis a társadalmi hierarchiában elfoglalt pozíció szempontjából döntő jelentőségű iskolázottság szerint a fogyatékkal élők körében a siketek alacsony pozíciót foglalnak el. (Őket követik a nagyothallók, majd a mozgáskorlátozottak, és végül a látási fogyatékkal élők a legmagasabban iskolázottak.)

Az országos megoszlást tekintve a Budapesten élő hallássérültek az országos átlaghoz képest felülreprezentáltak a közép- és felsőfokú végzettségűek körében. Az átlagnál jóval kevésbé képzettek a Jász-Nagykun, Nógrád, Zala, Szabolcs, Békés, Bács-Kiskun és Heves megyében élő siket és nagyothallók.

Az 1990-es népszámlálás adatai szerint közvetlenül a rendszerváltást követően a hallássérültek iskolázottsága jóval alacsonyabb volt, mint 10 évvel később. A legalább 8 általánost végzettek kb. 50%-ot, a középfokú végzettségűek kb. 7%-ot, míg a felsőfokúak aránya 2,5%-ot tett ki a teljes hallássérült populáción belül. Látható tehát, hogy jelentősen nőtt az alapfokú és középfokú végzettségűek hányada, azonban a felsőoktatási intézmények továbbra sem váltak jelentős mértékben elérhetővé a hallási fogyatékos fiatalok számára.

5.2.3 A megváltozott munkavégző képességű munkavállalók, köztük a hallássérült személyek foglalkoztatása

A kilencvenes évek tájékán Európa szerte a társadalmi hátrányok megítélésében, a segítség fajtáiban és módszereiben egyaránt változások álltak be. A megkülönböztetés, szegregáció és elszigeteltség helyett egyre inkább az integráció igénye került előtérbe. A hangsúly minden foglalkoztatási nehézséggel küzdő csoport tekintetében egyre inkább áthelyeződött a segélyezésről az aktív megoldásokra, a képzésre illetve a munkába állás ösztönzésére.

A fejlett társadalmakban egyre erőteljesebb igény mutatkozott és mutatkozik az élet minden területén megvalósuló esélyegyenlőség iránt. A munkaerő-piaci esélyegyenlőség azt jelenti, hogy mindenki számára egyenlő és diszkriminációmentes hozzáférést kell biztosítani a munkához, szakképzéshez és az egyes foglalkozásokhoz. Különösen nagy fontosságú az egyének foglalkoztathatóságának javítása, az oktatási és képzési lehetőségeiknek további szélesítése, valamint egy köztes munkaerőpiac kialakítása. Ez elsősorban azt jelenti, hogy szükség van a nyílt-és a zárt munkaerőpiac között egy olyan foglalkoztatási formára, ahol kellő jártasságra és tapasztalatra lehet szert tenni a továbblépéshez.

A fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségük biztosításáról szóló törvény kiemelt területként kezeli az információ, a kommunikáció hozzáférhetőségének megteremtését a fogyatékos emberek számára.

A különböző kiadványokat olyan formában kell, hogy megalkossák a szerkesztők, hogy eltérő kommunikációs igényű célcsoport számára is akadálymentesen és egyszerűen olvashatóak és érthetőek legyenek.

A foglalkoztatáshoz kapcsolódóan: a legtöbb munkáltató általában úgy látja, hogy megváltozott munkavégző képességű dolgozót alkalmazni mindenekelőtt drága. A különböző fogyatékosági illetve egészségkárosodási csoportok más-más akadálymentességet igényelnek egy munkahelyen. A mozgáskorlátozottak számára a legtöbb esetben át kell építeni a bejáratot vagy akár meg is kell változtatni a helyiség bútorzatának elrendezését. A látássérülteknek "beszélő" számítógépre van szükségük, a hallássérült alkalmazottak számára a híváskor villogó kijelzőjű telefon beszerzése célszerű.

Ezek kézzelfogható, valós hátrányok, amelyek fényében a legtöbb munkaadóban valóban felmerülhet: miért is éri meg számára megváltozott munkaképességű vagy fogyatékkal élő embert alkalmazni, amikor van sok más munka nélkül lévő, ugyanolyan szakmai képességekkel rendelkező, egészséges ember is?

Pénzt költeni nyilvánvalóan egyetlen cég sem szeret, azonban a munkáltatók a legtöbb esetben nem tudják, hogy ahhoz, hogy megváltozott munkavégző képességű embereket akadálymentes környezetben foglalkoztassanak, nem is kell vagyontokat költeniük. A költségek egy részét ugyanis az állam átvállalja, másik része pedig egyébként is szükséges beruházás lehet.

Hosszútávon illetve pozitív megítélésben és cégarculatban gondolkodó kis- vagy nagyvállalatok számára a legtöbbször egyszeri, nem túlságosan nagy összegű és a legtöbb esetben egyébként is szükséges kiadást jelent a megváltozott munkaképességű alkalmazottak igényeihez (is) alkalmazkodó környezet kialakítása.

Kis- és középvállalatok számára is fontos, hogy az adott munkahelyen milyen a hangulat, milyen ütemben halad a munka, mennyire lojálisak és elkötelezettek az alkalmazottak a cég felé, mindenkinek fontos - ha nem is humánus, hát akkor gazdasági okokból.

A tapasztalatok azt mutatják, hogy a sérült munkavállalók nemhogy kevesebbet, hanem inkább többet dolgoznak, mint azt a munkáltató feltételezte volna. Lojalitásuk, elkötelezettségük nagyobb, miként a bizonyítási kényszer is erősebb bennük. Szükségük van arra, hogy érezzék és éreztessék, hogy ők is érnek annyit, mint a többi ott dolgozó munkatárs - emberileg csakúgy, mint szakmailag. Nagyon sok esetben tehát kimondottan jól tehet egy cég légkörének és munkamoráljának, ha megváltozott munkaképességű vagy fogyatékkal élő munkavállalókat alkalmaznak. Az első távolságtartó és idegenkedő hozzáállás után enyhül a munkahelyi feszültség és egy segítőkész, elfogadó és később akár baráti légkör is kialakul(hat).

A motivált, elhivatott alkalmazott pedig talán a legfontosabb adu a munkaadó számára - hiszen nélkülük a legoptimálisabb piaci helyzet és a legjobbnak tűnő cégimázs sem sokat ér. Ez főleg hosszú távon lehet igaz és jövedelmező.

5.3 A fogyatékoság szociális modellje és az Európai Szociális Karta

A korszerű felfogás szerint fogyatékoságnak értelmezhető bármilyen olyan - időleges vagy tartós - állapot, ami az egyén életvitelét jelentős mértékben akadályozza. Az elmúlt időszakban azonban egyre inkább előtérbe került egy másfajta megközelítés is ezt a fogyatékoság szociális modelljeként tartják számon.

Eszerint, ha az emberek mindegyike tudna jelnyelvvvel kommunikálni, akkor a siketek nem lennének ennyire akadályoztatva a mindennapi életvitelük során. Ha minden épületet és közlekedési eszközt meg lehetne jól közelíteni, a mozgássérültek sem lennének ennyire kiszolgáltatott helyzetben. Ha a társadalom fokozottabban odafigyelne az értelmi sérültek rehabilitációjával, teljesebb életet élhetnének. Ha rendelkezésre állnának gondozási formák, önszervező programok, vagy támogatott munkahelyek szélesebb körű és színesebb hálózata, akkor sok pszichiátriai betegséggel kezelt ember a társadalom egyenlő tagjaként élhetne.

A fogyatékoság szociális modelljét megalkotók a fentiekben leírtak alapján arra a következtetésre jutottak, hogy az akadályozottságot nem önmagában az egyén sajátos állapota okozza, hanem az, hogy a társadalom nem alkalmazkodik a fogyatékkal élők speciális szükségleteihez.

Ennek egyik megoldásaként azt tarthatjuk szem előtt, hogy a fogyatékkal élő embereket is ugyanazok az emberi, állampolgári jogok illetik meg, mint az egészséges embereket. Ahhoz azonban, hogy a jogaikat a hétköznapi életben valóban gyakorolhassák, speciális igényeik megfelelő kielégítésére van szükség.

A fogyatékkal élő emberek speciális szükségleteihez való alkalmazkodás a társadalom egészének is jó lehet, hiszen mindenkinek jobb és emberhez méltóbb egy olyan társadalomban élni és dolgozni, ahol mindenki érvényesítheti azonos alapjogait. Például a stresszkezelésre felkészült munkahelyek nemcsak a pszichiátriai betegséggel élőknek jó, hanem minden ott dolgozó embernek.

Az Európai Szociális Karta magába foglalja mindazokat a törvényi jogokat, amelyek a szociálisan hátrányos helyzetű - beleértve a megváltozott munkavégző képességűeket is - embereket megilleti. Magyarország 1991-ben írta alá, majd a Parlament csak jóval később, 1999-ben ratifikálta az Európai Szociális Kartát. Addigra ugyan már egy módosított változata is létezett, de a hazai törvényhozók mégis az eredeti, 1961-ből származó változatot hirdették ki a hatályos magyar törvények között, 1999. évi C. törvény néven.

A Kartában szerződő felek céljukként elfogadták, hogy minden lehetséges, akár nemzeti, akár nemzetközi jellegű eszközzel arra törekszenek, hogy olyan feltételek jönnék létre, amelyek révén az alábbi jogok és alapelvek ténylegesen megvalósulhatnak.

A cikkeket - főleg azért, hogy az Európai Tanács minél több tagállama ratifikálja az egyezményt - két csoportba osztották. Egyik az úgynevezett „kemény mag”, amelyekből legalább ötöt minden szerződő államnak el kell fogadnia, és be kell építenie a saját törvényei közé. Sajátos szempontjaink miatt különösen érdemes a figyelmet arra ráirányítani, hogy a fogyatékos személyek szakmai képzésére, rehabilitációjára és a társadalomba való visszailleszkedésére vonatkozó 15. cikket a Kormány 1991-ben nem írta alá, és a Parlament így 1999-ben nem ratifikálta.

A legtöbb nyílt munkaerő-piacon tevékenykedő munkáltató egyáltalán nem vagy csak nagyon ritkán foglalkoztatnak megváltozott munkavégző képességű/fogyatékos dolgozókat. Ennek legfőbb oka, hogy a hazánkban élő emberek nem szívesen dolgoznak együtt sérült emberekkel, másrészt pedig maguk a munkáltatók sincsenek tisztában az egészségkárosodottak munkateljesítményeivel.

A munkáltatókat többféle módon is ösztönözhetjük a foglalkoztatásra. Ilyen például az ún. kvótarendszer, amely előírja, hogy minden 20 főnél nagyobb létszámot foglalkoztató munkáltatónak a statisztikai állományi létszám 5%-ig megváltozott munkavégző képességű munkavállalót kell foglalkoztatnia. Ha ezt nem teljesítik, akkor rehabilitációs hozzájárulást kötelesek fizetni az 5 %-ból hiányzó létszám függvényében. 2010. január 1-től, a hozzájárulás mértéke az ez évi 177600 Ft/fő/év-ről (Munkaügyi Közlöny, 2007/9) 964500 Ft/fő/év-re (Beiktatta: 2009. évi LXXVII. Tv. 129. §) emelkedik, láthatóan drasztikus módon. Ezen összeg feltételezhetően kedvező változást generál a megváltozott munkaképességű személyek foglalkoztatásának területén.

5.4 Munkavállalók motivációja - pszichológiai megközelítés

Az egészséges és a sérült munkavállalókat is hasonló dolgok mozgatják foglalkoztatási területen. Mind a sérült, mind az egészséges embereknek egyformán kell, hogy joguk legyen ahhoz, hogy az őket érintő döntéseket meghozhassák. Ehhez fontos, hogy sokféle alternatíva közül tudjanak választani és így hozni meg a döntéseket.

A munkavállalás egyik fontos előfeltétele az, hogy az érintett, munkanélküli személyeknek megfelelő motivációjuk legyen ahhoz, hogy elhelyezkedjenek. Természetesen az embereknek vannak vágyaik, gyengeségeik, erősségeik és objektív adottságaik, amiket szintén figyelembe kell venni a munkakereséskor. Ahogy az emberek az életük során folyamatosan fejlődnek és ezzel együtt motivációik, érdeklődésük és képességük is változnak.

Akik már hosszabb ideje nem vállaltak vagy valamilyen okból kifolyólag nem vállalhattak munkát, azoknak önbizalma sok esetben megingott. A rendszeres, pozitív visszajelzésnek ezekben az esetekben különösen nagy szerepe, jelentősége van. Ezáltal az önbizalmuk szintje visszaáll.

A munkába való visszasegítés egyéni és csoportos formában is történhet. Az álláskereső csoport szerepe lehet: másokkal való ismerkedés, barátságok és kapcsolatok alakítása is a konkrét ismeretek megszerzése mellett. Az egyéni felkészítés emellett azért lehet hatékonyabb, mert az egyéni problémára egyéni megoldásokat lehet találni.

5.5 A hallássérültek oktatásáról¹⁶

Ma már valamivel jobb szakmák közül választhatnak a hallássérült tanulók, mint idősebb korosztályok, azonban még mindig igen behatárolt a választható szakmák köre. Viszonylag új lehetőség, hogy a hallássérültek számítástechnikai ismeretekre tehetnek szert iskolai keretek

¹⁶ Vasák Iván: A világ siket szemmel (Budapest, 2005)

között. A nagy többség viszont nem rendelkezik ezzel a mai világban igen fontos tudásanyaggal. A hallássérültek munkavállalásánál problémát jelent, hogy a munkáltatók gyakran tartanak attól a szokatlan helyzettől, kommunikációs nehézségtől, ami egy hallássérült alkalmazásával jár.

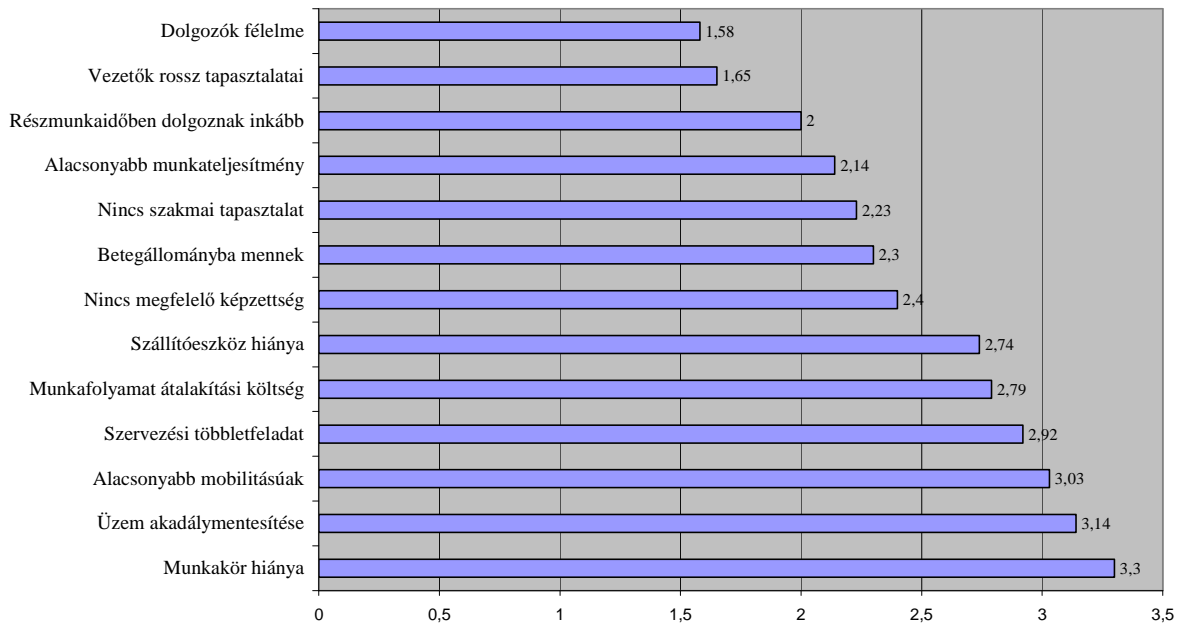
A hallássérülteknek csak 20-30%-a aktív gazdaságilag. Az aktívak több, mint 80 %-a fizikai munkás. A siketeknek elenyésző hányada szellemi foglalkozású. Nagyon sok az inaktív, s a siketek esetén különösen nagy arányban vannak rokkantnyugdíjasok. Ez annak az eredménye, hogy Magyarországon a gazdasági átalakulás mintegy 1,5 millió munkahely elvesztésével járt a foglalkoztatási szerkezet jelentős átalakulása mellett. A munkanélküliség elsőként és legnagyobb mértékben a munkaerőpiacon hátrányos munkavállalókat, köztük a megváltozott munkaképességűeket érintette, így igen rossz munkaerő-piaci helyzetben lévő hallássérülteket is.

A rendszerváltást követően a rokkant vagy egészségkárosodott emberek alapvetően passzív ellátásra kényszerültek, tartósan kiszorultak a munkaerő-piacról. A hallássérülteknek tehát nagyon rossz az eltartott-eltartó arány, amiből következik, hogy sokkal nehezebben tudnak lépést tartani az emelkedő árakkal, a mobilitási csatornák számunkra egyre szűkebbé válnak. Különösen igaz ez akkor, ha egy fogyatékosági csoportra az endogámia, azaz az egymás közötti házasodás jellemző. Így ugyanis még kisebb az esélyük arra, hogy társadalmi pozíciójukon változtassanak, hogy jobb életkörülmények között éljenek.

A gazdasági felemelkedés egyik legfontosabb csatornája az iskola. A hallássérültek, s különösen a siketek igen aluliskolázottak, ezért munkaerő-piaci lehetőségeik is szűkösek. A fogyatékkal élők munkaerő-piaci helyzetelemzésének elengedhetetlen része a munkakörnyezet speciális hozzáállásának, valamint a munkavállalók általi tényleges munkavégzés hatásainak vizsgálata.

A fogyatékosok iránt a munkaerő-piaci kereslet alacsony. Ennek egyik oka a foglalkoztatók információhiánya: vagy alacsonyabb teljesítményt feltételeznek, vagy a munkahelyi akadálymentesítésről gondolkodnak nagyszabású – meg nem térülő – beruházásként, illetve előfordul, hogy munkahelyi balesetektől tartanak.

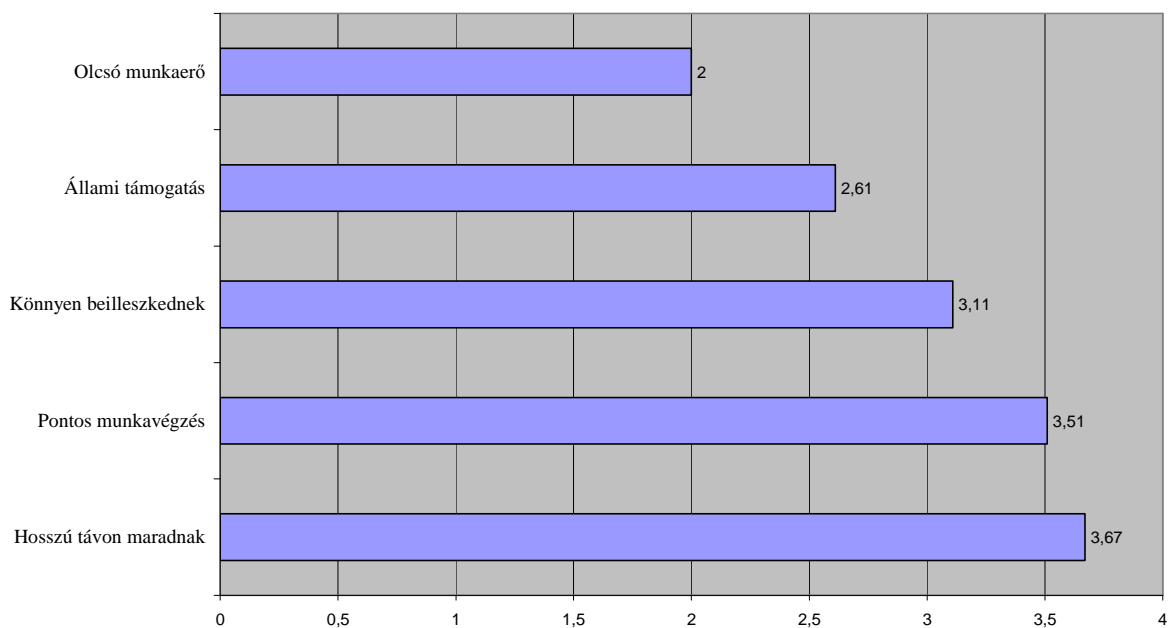
A fogyatékos munkavállalókkal kapcsolatos problémák intenzív rangsora
(1 = nem probléma... 5 = nagyon probléma)

(Dr. Bánfalvy Csaba: *A fogyatékos emberek és a munka világa, 2005.*)

A fogyatékosok életminőségének szempontjából viszont a társadalmilag hasznosnak ítélt munkavégzés legalább olyan fontos, mint az ép munkavállalók számára. A fogyatékosokkal szembeni információhiány és előítélet mellett hangsúlyozni kell azokat az előnyöket is, amelyek a foglalkoztatásukkal járnak:

A fogyatékos munkavállalók alkalmazásának előnyei
(A Likert-skála átlagai)

(Dr. Bánfalvy Csaba: *A fogyatékos emberek és a munka világa, 2005.*)

„Az utóbbi években apránként, elvéve észrevehető, hogy a társadalom figyel a fogyatékkal élő emberekre, és próbál eleget tenni az Esélyegyenlőségi törvény megfogalmazásainak. A folyamat nagyon lassú és nem egységes.”

5.6 A kutatás során feldolgozott irodalmak:

Keresztessy Éva - Kovács Zsuzsanna - Perlusz Andrea: Bevezetés a hallássérült emberek rehabilitációjába, rehabilitációjába (Budapest, 2005)

Abonyi Nóra: Szociológiai ismeretek (Budapest, 2005)

Könczöl Laura – Oláh Rita: Munkáltatók érzékenyítésének fogalma, módszerei és szempontrendszere A megváltozott munkavégző képességű munkavállalók foglalkoztatásának pozitívumai EQUAL program

<http://www.equal.nfu.hu>

Vasák Iván: A világ siket szemmel (Budapest, 2005)

Dr. Bánfalvy Csaba: A fogyatékos emberek és a munka világa In: Szakképzési Szemle XXI. Évfolyam 2005/2.

Petri Gábor - Bánfalvy Csaba - Tibori Tímea - Solymossy József Bonifác - Nagy Marianna: A fogyatékosokról - különös tekintettel a munkába állás nehézségeire = Új Ifj. Szle. 2. 2004. 3. (5-12.)

Szerzők: Keszi Roland - Komáromi Róbert - Könczei György Fogyatékos és megváltozott munkaképességű munkavállalók a 200 legnagyobb hazai vállalatnál In: Munkügyi szemle, ISSN 0541-3559 2002. (46. évf.) 12. sz. 21. old.

Hegedűs Lajos Jelen és jövő a megváltozott munkaképességű emberek foglalkoztatásában In: Munkügyi szemle, ISSN 0541-3559 1999. (43. évf.) 11. sz. 41. old

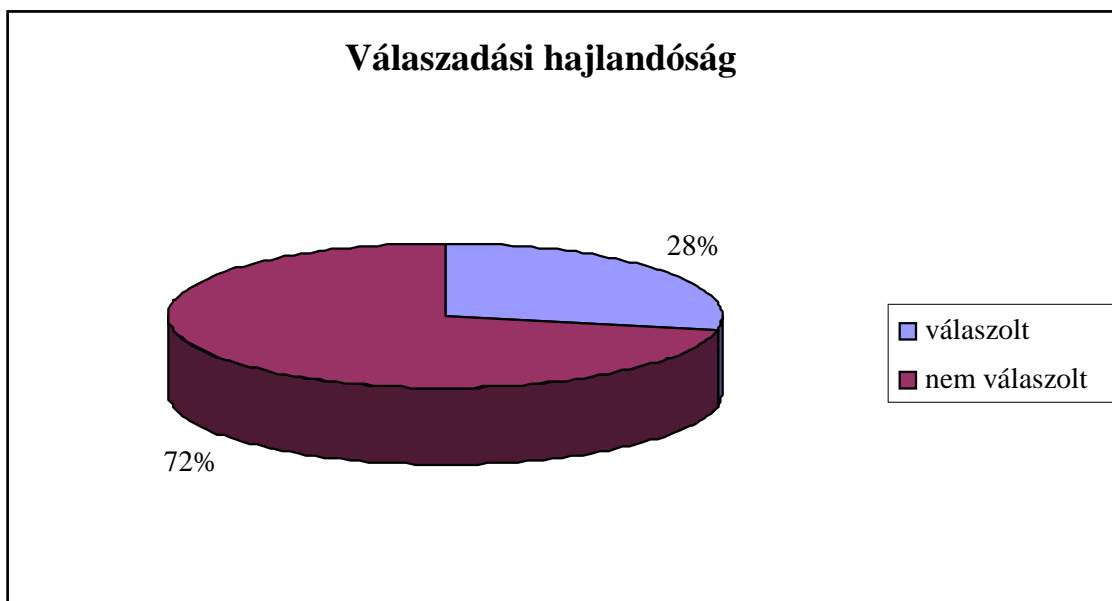
Szerzők: Gyenis Ágnes Megváltozott munkaképességűek elbocsátása: számítás és ámítás In: HVG, ISSN 1217-9647 2005. (27. évf.) 5.(1341.) sz. 88-90. old.

Szerzők: Komáromi Róbert A megváltozott munkaképességű és fogyatékos munkavállalók munkaerő-piaci integrációjáról In: Esély: társadalom- és szociálpolitikai folyóirat, ISSN 0865-0810 2003. (14. évf.) 5. sz. 27-59. old.

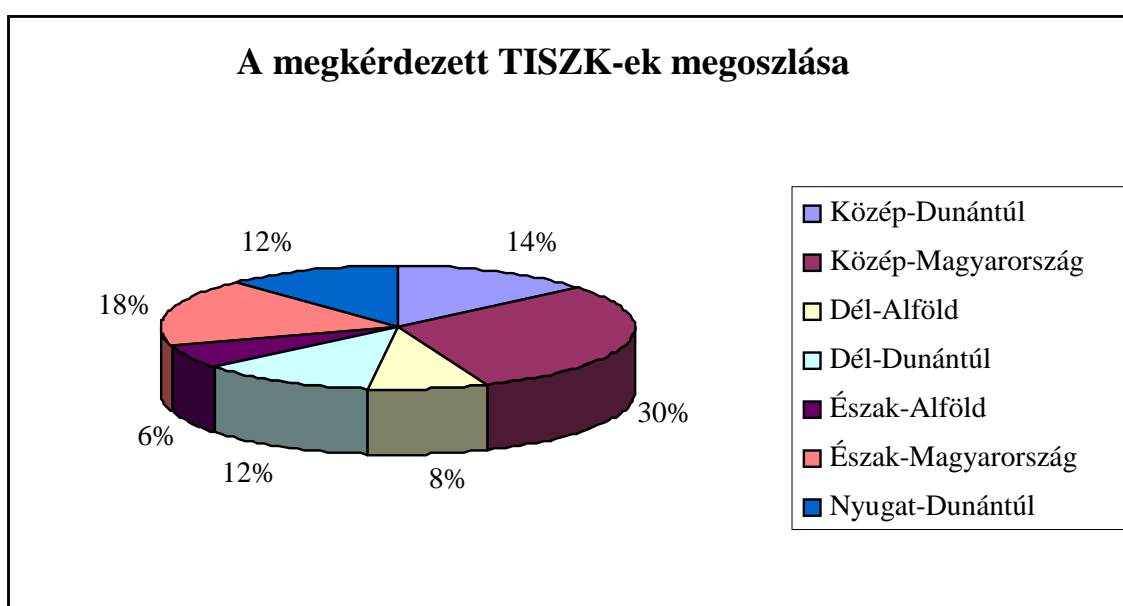
6. A TISZK-ek körében végzett felmérés tapasztalatai

A felmérés keretében 50 TISZK felkeresését terveztük. Első lépésként levélben kerestük meg a TISZK-eket. Erre a megkeresésre kevesen reagáltak a TISZK-ek munkatársai közül. A megkereséseket ezek után telefonon is folytatattuk, és így jutottunk megfelelő elemszámú mintához. A telefonos megkeresés során az eredeti TISZK listával dolgoztunk. A telefonos interjúk során is a levélben kiküldött kérdőív alapján dolgoztunk. A levélben nem válaszoló szervezeteket kerestük meg ezzel a direktebb módszerrel. A munkát nehezítette, hogy sok esetben telefonon is elzárkóztak a válaszadástól, illetve a válaszlevelekben nem jelöltek meg semmit.

A válaszadási a telefonos hajlandóság így viszonylag magas, 72%-os lett, 36 szervezettől érkezett válasz szóban vagy írásban. Meg kell jegyeznünk azt is, hogy volt olyan válaszadó, aki a kérdőív kitöltését követően nem járult hozzá adatainak felhasználásához.

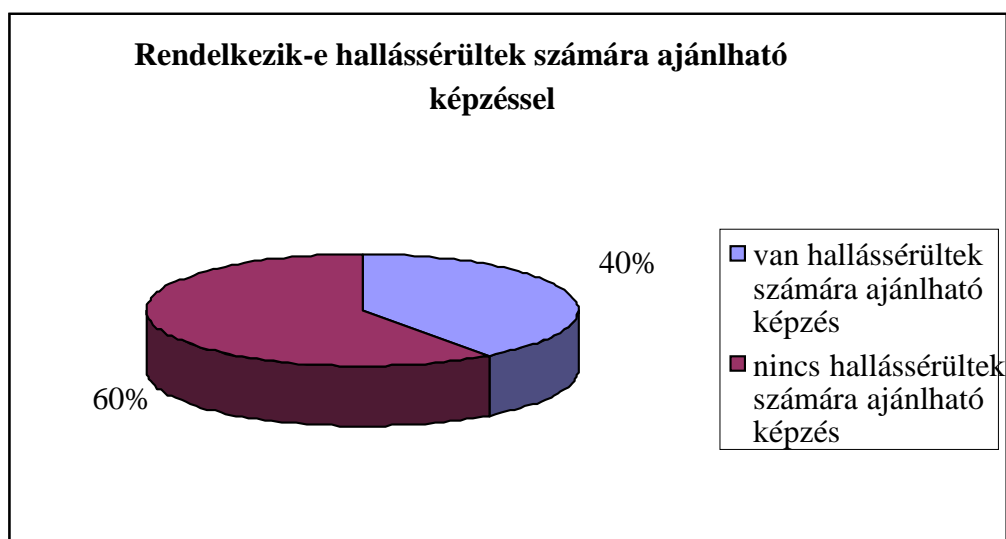
6.1 A vizsgált TISZK-ek földrajzi elhelyezkedése és megoszlása

6.2 Oktatott szakmák

Az oktatott szakmák nagyjából megfelelnek a hipotézisünk alapján kiválasztott szakmáknak. Érdekes, hogy földrajzilag más-más szakmákat oktatnak a képző szervezetek nagyjából a régiós igényeknek megfelelően illetve a képző intézmény képzési kínálatának alapján. A válaszokból kiderült, hogy van olyan iskola amelyik, bár nincs hallássérült tanulója, négy szakmát is tudna ajánlani amennyiben jelentkezne halláskárosult diák. A visszajelzések alapján oktatott szakmákat integráltuk javaslatunkba, amikhez kidolgozásra kerültek a vizsgakövetelmények, az akadálymentesítési javaslat, valamint a szakorvosi leírás is.

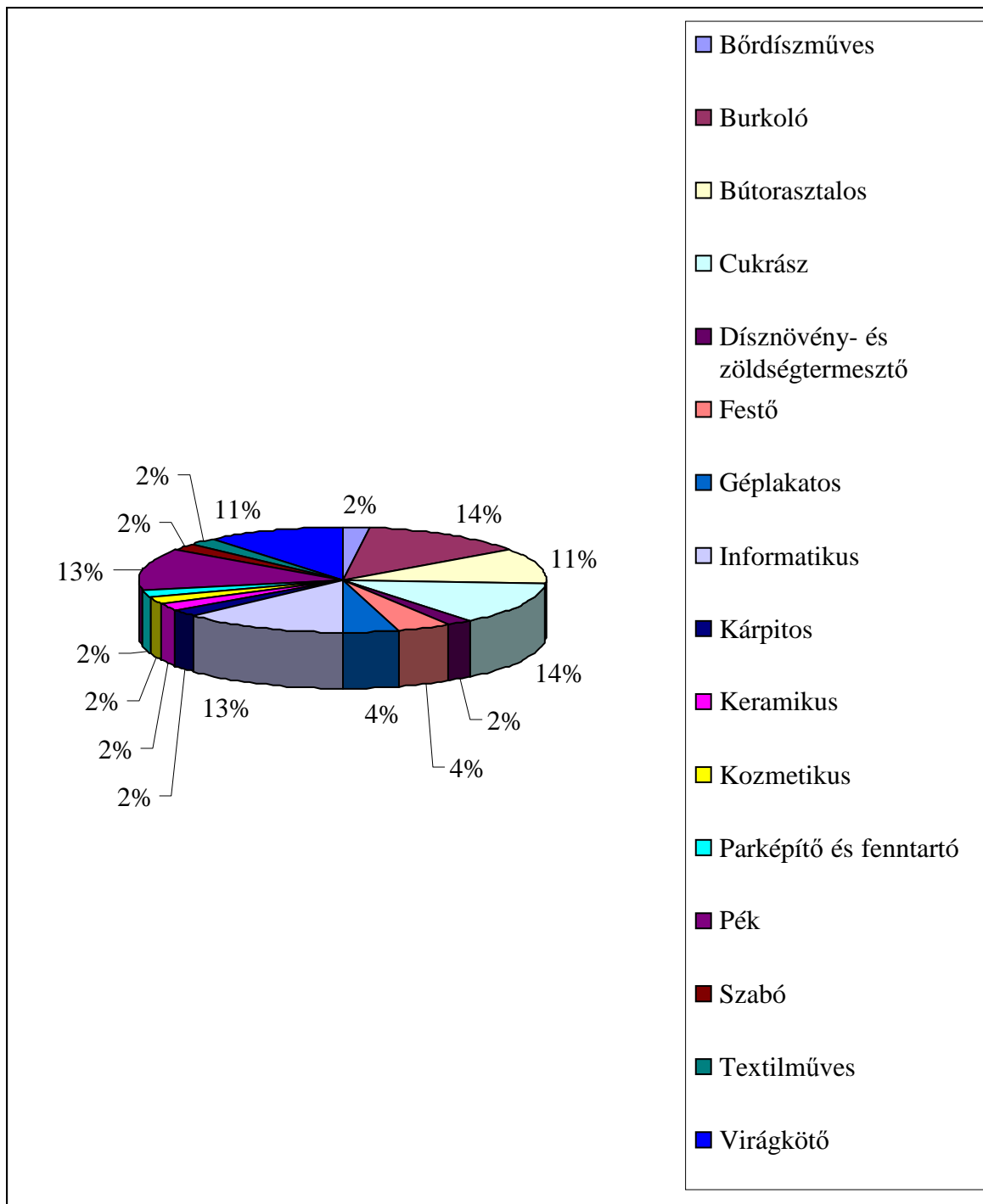
A megkérdezett TISZK-ek válaszaiból kiderült, hogy a válaszadók 40%-a tud hallássérültek számára képzéseket nyújtani.

A leggyakrabban előforduló szakmákat a következő diagram mutatja. A legnépszerűbb szakmák

- burkoló
- bútorsztalos
- cukrász
- informatikus

- pék
- virágkötő

6.3 A tanulók

A kérdőívekre érkezett válaszokból és az interjúk alapján kiderült hogy a TISZK-ekben siket, nagyothalló és halmozottan sérült hallássérült diákokat is oktatnak. A legjobban integrálódni azok a diákok tudnak, akiknek a halláskárosodását hallókészülékkel korrigálni lehet. Az egyik legnagyobb probléma az, hogy a jelentkezéskor sok esetben nem tudható, hogy hallássérült tanuló jelentkezik és olyam szakmát választ, aminek az elsajátításában nagyban hátráltatja a hallássérülése. A tanuló létszámhoz viszonyítva a hallássérült diákok aránya alacsonynak mondható.

6.4 Akadálymentes környezet

Az épített környezetben való mozgás és tájékozódás szempontjából a halláskárosodás általában nem okoz olyan mértékű problémát, mint a látás-vagy mozgáskorlátozottság. A hallásképessegekben károsultaknak a legnagyobb problémát a kommunikáció és az épített környezetben lévő auditív információ megszerzése jelenti. A látható információk fokozottan szükségesek. A hangos információkat szöveggel, képekkel, fényel kell kiegészíteni.

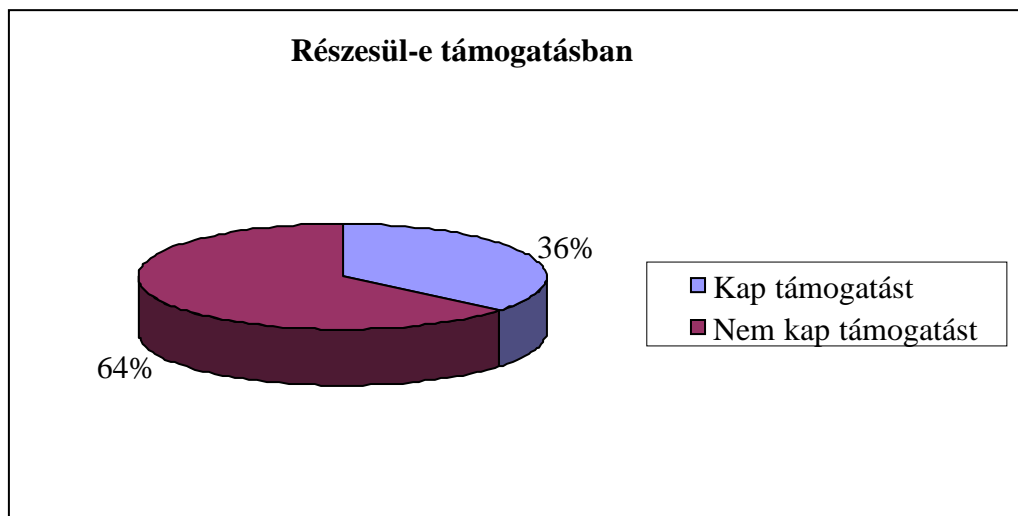
Az oktatás során a legfontosabb az akadálymentes tananyagok beszerzése (filmek, e-learninges tananyagok), valamint indukciós hurokkal ellátott tanterem kialakítása. A hallókészülékek felerősítik a háttérzajokat, ez megnehezíti a beszéd megértését, tanteremben előadóteremben kifejezetten zavaró lehet. Ebből kifolyólag a hallássérültek által is használt termekben épületekben törekedni kell arra, hogy a zajszennyezést – mint a terek visszhangmentessége, a gépészeti háttérzaj (szellőző-berendezések, ventilátorok, liftek és mozgólépcsők gépészete stb.) – minimálisra csökkentsék.

Ilyen akadálymentes környezet az iskolákban csak részben áll rendelkezésre ott, ahol hallássérült hallgatókat oktatnak. Jellemzően nincs akadálymentesített tanterem, és tananyag. Indokként a hallgatók alacsony számát és az akadálymentes tananyag valamint a speciális tanterem kialakításának költségességét jelölték meg a válaszadók.

6.5 Támogatások

A támogatások hiányát illetve alacsony mértékét minden válaszadó jelezte. A válaszadók 36%-a jelezte, hogy részesül valamilyen formában támogatásban. Ott, ahol rendelkezésre állnak a megfelelő feltételek, megkapják a hallássérült hallgatók után járó támogatást, amivel alapvetően elégedettek, de új beruházásokhoz illetve tananyagok fejlesztéséhez nem tartják elegendőnek.

Azon intézmények esetében ahol még nincsenek meg ezek a feltételek, vagy nincs meg minden feltétel, ott olyan pályázati és támogatási lehetőségeket keresnek, amik segítségével ezeket kialakíthatják, de sokszor információk hiányában ezekről nem tudnak, későn értesülnek róluk, vagy forráshiánnyal küszködve nem tudják biztosítani az önrészt. Több válaszadó is említette a támogatási rendszer bonyolultságát.

6.6 Akadályozó tényezők a hallássérült tanulók képzése során

Akadályozó tényezőként elsősorban az infrastruktúra hiányát említik a válaszadók, valamint azt, hogy nem tudnak főállásban szurdopedagógust alkalmazni. A szurdopedagógus munkatárs hiányát 16 hallássérülteket is képző TISZK munkatársainak 87,5%-a (14 válaszadó) megemlíti.

A támogatási rendszer bonyolultsága és a támogatási feltételek miatt több intézmény is elesik a támogatás lehetőségétől annak ellenére, hogy hallássérült diákokat képez.

6.7 Várt fejlesztések

A kérdéseinkre válaszolók egyértelműen a források biztosítását jelölték meg a fejlesztések beindításának zálogaként. Döntő többségükben indukciós hurokkal ellátott speciális tanterem kialakítását, és az ehhez tartozó műszaki berendezések beszerzését kezdenék el, amennyiben lehetőségük adódna rá. Majdnem minden válaszadó megemlíti az akadálymentes tananyagok beszerzését, és a pedagógusok, oktatók továbbképzését is.

6.8 Egyéb megjegyzések

Kutatásunk tapasztalatai alapján meg kell jegyezzük azt is, hogy elkötelezett vezetők nélkül a hallássérült diákok helyzetének javítása nehézkes. A lekérdezések során talákoztunk olyan TISZK-kel is, akik elzárkóztak a válaszadás elől arra hivatkozva, hogy hallássérülteket nem oktatnak. Valószínűsíthető, hogy amennyiben a támogatásokat egyszerűbben el lehetne érni, akkor a képzőszervezetek is rugalmasabban alkalmazkodhatnának az hallássérült hallgatók képzéséhez.

7. A Rehabilitációs Információs Centrumok (RIC) tapasztalatai

Jellemzően a Foglalkozási Információs Tanácsadó (FIT) bázisán kialakításra került Rehabilitációs Információs Centrum (RIC) hallássérült fiatalok számára pályorientációs, pályaválasztási, információszolgáltató tevékenységéről készített beszámolók alapján az alábbi tapasztalatok összegezhetők:

7.1 RIC kialakításának célja, feladata:

A RIC kialakításával lezárult a rehabilitációval kapcsolatos információgyűjtés, adatbázis kialakítás és a rehabilitációban érintett szervezetek intézmények közötti kapcsolatrendszer kialakításának első fázisa.

A megváltozott munkaképességű, egészségkárosodással élő személyek, köztük a hallássérült fiatalok igénye a személyre szabott ügyintézés, bánásmód és komplex esetkezelés erőteljesebben jelentkezik, melyet speciális helyzetük indokol. A hallássérültek számára biztosított ügyintézésen, esetkezelésen belül a képzésben, átképzésben, oktatásban történő integrációjának ösztönzése, különösen az életfeltételeiket javító végzettség megszerzésének tekintetében, információszolgáltató, tanácsadó, közvetítő szolgálat, mely révén tájékozódhatnak az általuk igénybe vehető szolgáltatások, támogatások és ellátások köréről, mely segítséget nyújt ahhoz, hogy érdekeiket érvényesíthessék. E célok érdekében a hatékony kapcsolatrendszer működtetése vált szükségessé.

A RIC feladata a megváltozott munkaképességű, egészségkárosodott, fogyatékos emberek számára, akadálymentes környezetben, a munkaerő-piaci szolgáltatások (álláskeresési technikák oktatása, Álláskereső Klub, jogi tanácsadás, munkavállalási tanácsadás, pszichológiai tanácsadás, impulzus-, pályorientáló-, pályakorrekciós-, pályavittelt megerősítő-, integráló-, újraorientáló-, kulcsképesség-fejlesztő-, motivációs csoportos foglalkozások), illetve mindazon információk egy helyen történő biztosítása, melyek az érintett személyek munkaerő-piaci integrációját, foglalkoztatásuk, képzésük lehetséges irányának felmérését elősegítik.

A RIC kiemelendő célja egy ügyfél-centrikus információs rendszer, az alábbi elvek szerint:

- az információk az emberhez kötődnek, csak az emberi percepció (felfogás, érzékelés, befogás) útján léteznek.
- Az információk terjeszthetők.
- Az információk sűrítethetők. Növekvő áradatuk irányítható különböző szempontok szerinti koncentrálással, tömörítéssel, integrálással és összegzéssel érhető el.
- Új technológiák alkalmazásával könnyen és gyorsan szállíthatók.
- Az információk megoszthatók. A továbbadással nem szűnnek meg.

A RIC szolgáltatásait a hallássérült ügyfelek személyesen, illetve elektronikus úton veszik igénybe. A személyes kapcsolattartás során elsősorban az ügyfél kéri a jelnyelvi tolmácsszolgálat közreműködését a szolgáltatáshoz való hozzáférés biztosítása érdekében. Jellemzően az ügyfelek kevésbé fordulnak az öninformációt biztosító RIC szolgáltatásaihoz, inkább a rehabilitációs tanácsadót keresik fel.

7.2 Együttműködések:

A hallássérültek érdekképviselőivel, oktatásával foglalkozó szervezetekkel a kapcsolatfelvétel megtörtént. A Siketek és Nagyothallók Országos Szövetségének helyi szervezeteivel együttműködési megállapodások kötődtek a hallássérült személyek munkaerőpiaci integrációja, reintegrációja elősegítése, az esélyegyenlőség, a társadalmi életben való aktív részvételük érdekében, a kölcsönös tájékoztatás, információáramlás jegyében.

Kiemelendő kezdeményezés: a RIC-ben található pálya és érdeklődés vizsgálati kérdőívek kérdéseinek elektronikus úton történő eljuttatása, annak érdekében, hogy a pedagógusok előre tudják a kérdéseket értelmezni a tanulókkal.

7.3 Eszközrendszer, beruházások:

A RIC kommunikációs akadálymentesítése céljából végzett beruházásoknál a hallássérültek számára hasznosítható eszközök:

- Sms küldő készülék

- Notebook
- Szoftverek
- Nyomtató, scanner, fax, másoló
- FIT-RIC szolgáltatásait bemutató film, illetve reklámfilm feliratozása a jelnyelvi tolmács közreműködésével
- Piktogrammok, feliratok elhelyezése
- RIC munkatársak döntően alapfokú kommunikációs (jelnyelvi) tanfolyamon való részvétele
- Információs programok(Pályák világa, Foglalkozások egészségügyi tényezői)
- Önértékelő programok (pl: Munka érdeklődés kérdőív, Tájéoló érdeklődés kérdőív, Tájéoló képesség kérdőív, Merre tovább kérdőív)
- Internet hozzáférhetőség

7.4 Elhelyezkedési, képzési tapasztalatok:

A munkaügyi központ nem tartja nyilván az ügyfeleket fogyatékoságuk alapján, ezért nincs a regisztrációban szereplő hallássérült adat. A RIC-et felkereső ügyfelek fogyatékoságáról nem vezetnek nyilvántartást. Ezen ügyfélkör elhelyezkedési esélyeit hallássérültségük nagyban korlátozza. Azonban pozitív tapasztalat, hogy a már elhelyezkedett személyek (betöltött munkakörök: szellemi munka, fogtechnikus, pék, asztalos) a munkaáltatói visszajelzések alapján, maximálisan kivívták munkáltatóik elégedettségét. A képzéssel kapcsolatos tapasztalat, hogy nehéz homogén képzési csoportot szervezni hallássérültek számára, hiszen mint a többi ügyfélnek nekik is eltérőek érdeklődési területük, képességeik. Azonban ennek ellenére indult alapfokú számítógépes tanfolyam 18 fő részvételével.

Az integrált képzésen való részvételnél a jelnyelvi tolmács biztosítása okoz gondot, illetve azon hallássérülteknél, akik szájról olvasnak, lassíthatja a tanítás folyamatát.

8. A hallássérültek speciális iskoláiban végzett célcsoportos, kérdőíves igényfelmérés eredményei

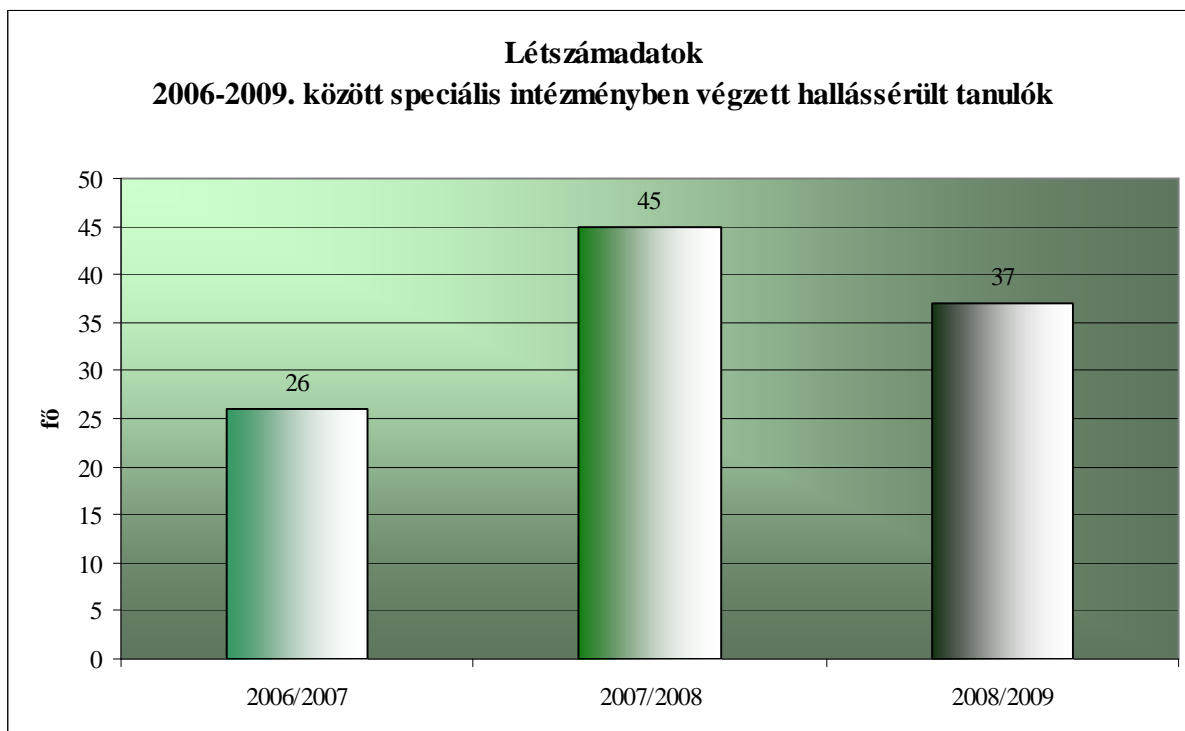
Magyarországon jelenleg 7 speciális intézmény foglalkozik fő profilként hallássérült gyermekek általános iskolai nevelésével-oktatásával: Budapest, Vác, Sopron, Eger, Debrecen, Szeged és Kaposvár. Az intézmények – az integrált oktatás terjedése következtében – a 90'-es évektől folyamatosan profilmódosítást, tevékenységbővítést végeztek, illetve szinte valamennyien módszertani központtá alakultak.

A tevékenységbővítés több esetben a speciális szakiskolai képzés bevezetését jelentette, azonban van olyan intézmény is, mely inkább a térségi és intézményi logopédiai ellátás megszervezésében látta a kiutat a fokozatos, de állandó létszámcsökkenés okozta problémából.

A bemutatott adatok a speciálisan hallássérülteket nevelő iskolák által szolgáltatott adatok alapján kerültek feldolgozásra. Bár nem minden intézmény küldte vissza a kitöltött táblázatot, az adatok több mint jelzés értékűek, mert tükrözik az általános képet a végzősök számáról, egyben a továbbtanulási adatokról.

8.1 A hallássérült iskolákban végzett tanulók száma 2006-2009. között

A létszámadatokból látható, hogy jelentősen csökkent a speciális („szegregált”) iskolákban végzett hallássérült gyermekek létszáma. A beérkezett adatokból az is kiderült, hogy volt olyan tanév, amikor egy-egy intézményben egyáltalán nem volt végzős tanuló.

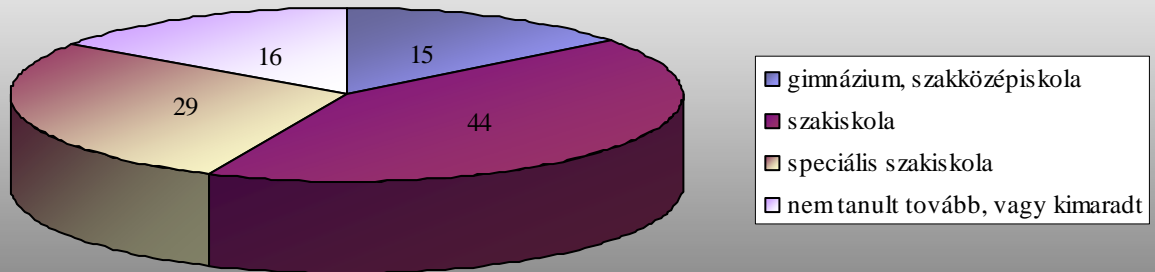
Mivel az integrált oktatás térhódításával a jó/jobb képességű hallássérült tanulók nagyobb része a többségi általános iskolákba került, ezért a speciális intézmények tanulói között egyre növekedett a társuló zavart (diszfázia), illetve gyengébb tanulási teljesítményt nyújtó hallássérült gyermekek aránya.

Mindezek a társuló problémák jelentősen befolyásolták/ják a továbbtanulási esélyeket. Az adatszolgáltató intézményekben végzett tanulók a következő intézménytípusokat választották továbbtanulás esetén az elmúlt három tanévben.

8.2 Továbbtanulási adatok

Látható, hogy legtöbben a speciális szakiskolákat jelölték meg, és magas a szakiskolákban (többnyire integráltan) továbbtanulók aránya is. Kevesen választották az érettségit adó képzéseket, és sajnos magasnak mondható a tovább nem tanulók, illetve a képzés elején kimaradók aránya.

**Továbbtanulési mutatók
2006 - 2009**

A speciális szakiskolai képzés „népszerűsége” indokolható egyrészt a teljesíthetőbb követelményrendszerrel, az állandó gyógypedagógiai megsegítéssel és szemlélettel, elérhetőbbek a segítő eszközön, módszer biztosításával és az elfogadó környezettel. A speciális szakiskolai képzésben sikerrel vehetnek részt a társuló problémákkal küzdő hallássérült fiatalok is, sőt lehetőségük van nappali rendszerben második szakma megszerzésére is.

Az integrált szakiskolai képzésre való jelentkezést nagyban befolyásolja, hogy milyen a hallássérült iskolák környezetében található képzés-kínálat, mennyire befogadó-elfogadó az adott szakiskola, és mennyire van „gyakorlata” a hallássérültek együttnevelésében.

Választott szakmák 2006-2009. között

Vác	Eger	Budapest	Szeged	Debrecen	Sopron	Kaposvár
Női szabó, asztalosipari szerelő, asztalos, textiltermék- összeállító	Varrónő, asztalos, szőnyegszövő, szakács, informatikus- számítógépszerelő, állattenyésztő, gyümölcsstermesztő	Kárpitos, számítógép- szerelő, asztalos, szobafestő	Számítógép- szerelő, számítógép- karbantartó	Cipész, varrónő, öntvös, szakács, számítógép- szerelő, bördíszműves, grafikus	Kárpitos, virágkötő, lakatos, szakács, kertész	Kézműves szakmacsoport, szőnyegszövő, állattenyésztő, növénytermesztő és növényvédelmi technikus, pék- cukrász, burkoló, szobafestő

9. Munkáltatói vélemények hallássérült munkavállalók foglalkoztatásáról a beérkezett kérdőívek, valamint regionális munkaügyi központok illetékességi területükön működő munkáltatókkal történt interjúk, fókuszcsoportos megbeszélések alapján

9.1 A munkaadói felmérés módszertana

A kutatás egyik eszköze kérdőíves felmérés volt, amelyet elektronikus úton küldtünk ki 50 munkáltatónak. A megkeresett munkáltatók között voltak az adatbázisok alapján rehabilitációs célú foglalkoztatást elősegítő bértámogatásban, ill. költségkompenzációs támogatásban részesülő munkáltatók is. (14.4. melléklet.) Összesen 26 db kitöltött kérdőívet küldtek vissza.

A munkáltatók földrajzi megoszlása szerint a dél-dunántúli régió túlsúlya mutatkozik, (78% dél-dunántúli régió, 3 db munkáltató Budapest, 8 db munkáltató egyéb régiók) azonban az egyes foglalkoztatók tevékenységei szerint igyekeztünk egy minél szélesebb ágazati besorolási spektrumot felölelni. Így válaszadási lehetőséget biztosítottunk a közszférától a különféle szolgáltatási és termelő szektorokig egyaránt.

A kérdőív feldolgozása mellett megkerestük a regionális munkaügyi központok rehabilitációval foglalkozó szakmai osztályait abból a célból, hogy ismertessék illetékességi területükön a hallássérültek foglalkoztatásával kapcsolatos tapasztalataikat, lehetőség szerint aktuális információszerzés céljából tartsanak fókuszcsoportos megbeszéléseket munkáltatókkal. A rendelkezésünkre bocsátott beszámolók több-kevesebb részletezettséggel mutatják be a hallássérült munkavállalók foglalkoztatási tapasztalatait az ország egészére vonatkozóan. Megkeresésre kerültek munkaügyi nyilvántartásban szereplő munkáltatók, amelyek foglalkoztatnak hallássérültet, így hozzájutottunk egy olyan munkaköröket tartalmazó adatbázishoz, amely az aktuális, tényszerű állapotot tükrözi. (14.5. melléklet).

9.2 A kérdőíves felmérés feldolgozásának adatai

9.2.1 A munkáltatók tevékenységi formája

A kérdőíves válaszadók között megtalálható gazdasági társaság, egyéni vállalkozó, illetve alapítvány, egyesület is. A munkáltatók legnagyobb részt gazdasági társaságok (73 %), és mindössze 7,7 %-uk egyéni vállalkozó. Egyéb tevékenységi formát 2 válaszadó jelölt meg.

Hallássérült munkavállalókat legnagyobb számban ún. akkreditált munkahelyek keretein belül foglalkoztatnak. Az akkreditációs eljárás alapján kiadható tanúsítvány igazolja, hogy a munkáltató a foglalkoztatást a munkajogi és munkavédelmi szabályok megtartása mellett, a munkavállaló meglévő képességeinek megfelelő, rehabilitációs célú munkavégzés keretében, saját maga, székhelyén, telephelyén, fióktelepén biztosítja. A megváltozott munkaképességű munkavállalókat nagy létszámban foglalkoztatókkal szemben "emelt szintű" elvárásokat fogalmaz meg a követelményrendszer: a kötelezettségek között megjelennek a foglalkozási rehabilitáció minőségi kritériumai is, mint a rehabilitációs megbízott foglalkoztatása, segítő szolgáltatások biztosítása, rehabilitációs szakmai program és személyes rehabilitációs terv készítésének fontossága. A rehabilitációs foglalkoztatást magas színvonalon folytató munkáltatók (a védett foglalkoztatók) többlet-támogatásokra tarthatnak igényt, így a védett foglalkoztatóvá nyilvánítás feltételeként további "gondoskodó" jellegű magatartási szabályok teljesítését is elvárják; így különösen a tartós foglalkoztatás feltételeinek megteremtését, többféle foglalkoztatási forma felkínálását, képzés, továbbképzés lehetőségének biztosítását. Az akkreditációs tanúsítvány az állami támogatások igénybevételének feltételét jelenti.

Egyéni lehetőségekhez mérten előforduló foglalkoztatási forma a hallássérült saját családjának vállalkozásában történő alkalmazása, vagy egyéni vállalkozóként elsősorban szolgáltatási profillal. A tényleges munkavégzésről kevés információval rendelkezünk.

9.2.2 Azon munkakörök, amelyekben hallássérült munkavállalót foglalkoztatnak

A kérdőívekben ezen válaszok tartalmazzák az elmúlt 5 évben foglalkoztatott hallássérültek jellemző munkaköreit, valamint a munkáltató által foglalkoztatott hallássérült személyek létszámát is. A válaszok túlnyomó többsége betanított munkákat, illetve alacsony szakképzettséget igénylő munkakört tartalmaznak. A rehabilitációs célú foglalkoztatók – akkreditált munkáltatók – alkalmaznak 10 fő feletti létszámban is hallássérültet, a munkakörük azonban könnyű, fizikai munkát jelöl.

Jellemző munkakörök: egyéb betanított munkás.

A nyílt munkaerő-piacon tevékenykedő vállalkozások döntően 1-2 fő hallássérültet foglalkoztatnak szakképzettséget igénylő munkakörben. A szakképzettség mellett kaptunk választ felsőfokú besorolású munkakörökről is: informatikus, gyógypedagógus. Ezen munkavállalók feltételezhetően nagyothallóak, bár a hallássérültség fokára a kérdés nem terjedt ki. Következtetésünk indoka, hogy a munkáltatók részben tudják teljesíteni az akadálymentes feltételeket ezeken a munkahelyeken.

Jellemző munkakörök: Pék, bútorasztalos, kárpitós, szakács, takarító, varrómunkás, szobafestő.

9.2.3 Hallássérült munkavállaló felvétele

Sajnos, a válaszadók nagyon kis hányada (11,5%) vallotta, hogy tervezi hallássérült munkavállaló alkalmazását. A megjelölt munkakör egyrészt a védett foglalkoztatók általi betanított munka, másrészt egy esetben az alkalmazott hallássérült munkájával való elégedettségéből adódó valamely szakképzettséget igénylő munkakör (burkoló).

A felvételt akadályozó tényezők közül hasonló arányban jelölték meg az „adott munkakörben nem talált szakképzett hallássérült munkavállalót” választ (8 db kérdőív), és a „nem áll rendelkezésére a speciális igénynek megfelelő munkakörnyezet” választ (7 db kérdőív). Az akadályozó tényezők közül harmadik helyre szorult (4 db kérdőív) a „tart a meglévő dolgozók előítéletétől” válasz, valamint ugyanennyiszor egyéb indokot jelöltek meg a munkáltatók.

A munkáltatói megbeszélések során egyértelműen igazolódott, hogy a támogatási feltételek változása és a gazdasági válság okozza a bizonytalanságot és kivárási magatartást a munkáltatók részéről.

9.2.4 Akadálymentes környezet biztosítása

A hallássérült munkavállalók foglalkoztatásához szükséges akadálymentes környezet a válaszok szerint a legtöbb esetben nem áll rendelkezésre (12 db kérdőív), részben tudja biztosítani 9 munkáltató, valamint 5 munkáltató vallotta, hogy teljesen felkészült hallássérültek foglalkoztatására.

A hallássérültség fokához igazodó akadálymentesítés a specializálódott munkahelyeken áll rendelkezésre, a hallássérültet még nem foglalkoztató általában nem feltétlenül „megtérülő” beruházásnak ítélte meg az átalakítást.

9.2.5 Támogatás igénybevétele

A foglalkoztatók 70%-a vallotta, hogy az elmúlt öt évben igényelt valamely foglalkoztatási támogatást hallássérült megváltozott munkaképességű munkavállalója után.

A leginkább igénybevett támogatás a rehabilitációs foglalkoztatáshoz nyújtható támogatás, amely három elemből áll, bértámogatásból, költségkompenzációs támogatásból, valamint a rehabilitációs költségtámogatásból. A bértámogatás a munkabér és járulékainak 40-100 %-áig terjedhet, és nyújtható a foglalkozási rehabilitációhoz. Bértámogatásként a siket vagy súlyosan nagyothalló, halláskárosodása audiológiai szakvélemény szerint 60 decibel hallásküszöb értéket elérő vagy meghaladó személy után 75-100% munkabér és járuléktámogatás igényelhető. A költségkompenzációs támogatások formái a munkahelyi segítő személy foglalkoztatásához nyújtott támogatás, valamint a védett foglalkoztatók költségkompenzációs támogatása. Ez a támogatás azoknak - a megváltozott munkaképességűek foglalkoztatásához közvetlenül kapcsolódó - elismert és igazolt költségeknek a részleges megtérítésére irányul, amelyek egészséges munkavállalók foglalkoztatása esetén nem merülnének fel. A rehabilitációs költségtámogatás non-profit szervezetek számára nyújtható, ha olyan speciális élethelyzetben lévő személyek

foglalkoztatására vállalnak kötelezettséget, akiknek munkához jutási esélyei - a munkavégzést gátló egészségügyi körülményeik miatt - rendkívül korlátozottak.

Sajnos, 2009. szeptember 1-jétől a bértámogatás iránti új kérelem befogadása szünetel. A munkáltatók ezért bizonytalannak látják jövőjüket, bár a jogszabály-módosítás tényleges következményei csak a következő hónapokban válnak ismertté.

9.2.6 Információ hallássérültek foglalkoztathatóságáról

A foglalkoztatással kapcsolatos információkról, feltételekről, támogatásokról, jogszabályokról a munkáltatók az internetről és a munkaügyi központ munkatársaitól tájékozódnak. A foglalkoztatható potenciális hallássérült munkavállalókról pedig elsősorban érdekvédelmi szervezetek adatbázisaiból, valamint a munkaügyi központoktól informálódnak.

9.2.7 A regionális munkaügyi központok tapasztalatai a hallássérültek munkaerő-piaci helyzetéről

Összességében elmondható, hogy a munkaügyi központok nem tarják nyilván ügyfeleiket fogyatékoságuk alapján, így beszámolójuk az általuk nyilvántartott álláskeresők és a rehabilitációs foglalkoztatást elősegítő bértámogatás adatait tükrözi. Kerestük a helyi SINOSZ szervezeteket is, de a kutatás rendelkezésére álló idő szűkössége miatt információt nem minden esetben kaptunk.

9.2.7.1 Nyugat-Dunántúl

Nők foglalkoztatása a textiliparban a leggyakoribb, a következő szakmákban: Kötő- hurkoló, szövő, varró, női szabó. A győri textilipar leépülésével azonban a szakképzett, hallássérült nők többsége munka nélkül maradt.

Hallássérült, szakképzett férfiak a következő szakterületeken szereztek képesítést, és helyezkedtek el: asztalos, géplakatos, áruszállító, autófényező, vagyonőr, virágkertész, felsőfokú programozó, textilművész, tetováló.

A következő szakterületek egyaránt keresettek mind a nők, mind a férfiak esetében: fogtechnikus, fogászati asszisztens, takarító, gyógypedagógus (Szurdo - szak), rendezvényszervező, kozmetikus.

A hallássérültek többségében kft-k, vagy kisvállalkozások alkalmazottai, illetve saját vállalkozásukban dolgoznak.

9.2.7.2 Észak-Magyarország

Ebben a régióban is a rehabilitációs célú foglalkoztatók túlsúlya jellemzi a hallássérültek foglalkoztatását.

A munkáltatók megkeresése alapján a jellemző munkakörök: takarító, varrónő, dobozgyártó, konyhai kisegítő, kézbesítő, festő-mázoló, ékszerbecsüs, raktározási ügyintéző, gyógymasszőr, adminisztrátor, gépi adatrögzítő, karbantartó, informatikus, segédmunkás.

9.2.7.3 Közép-Magyarország

A hallásukban akadályozott fiatalok foglalkoztatási aránya a régióban alacsony. Elsősorban menekülő útvonal számukra az oktatási rendszer, több esetben is tovább maradnak az iskolai képzés keretein belül, mint az egészségesebb társai. A túl erős, féltő családban élő fiataloknál az eltartott, inaktív, passzív ellátásra épülő forma a jellemző vagy a családi vállalkozásban való „formai” részvétel. Azonban a fiatalok azon alacsony aránya, akik diplomával rendelkeznek elsősorban civil szervezeteknél helyezkedtek el és elsősorban humán feladatokat, látnak el. Az oktatásban a szerepük is egyre jobban nő, bár elsősorban a jelnyelvi, illetve tolmácsolók tanárait képviselik. Az alacsonyabb iskolai végzettséggel rendelkező fiatalok esetén a védett szervezeteknél történő foglalkoztatás igen jelentősnek mondható. A

Közép-magyarországi régióban lévő védett szervezetek szinte mindegyike alkalmaz hallásukban akadályozottat kisebb-nagyobb arányban.

9.2.7.4 Közép-Dunántúl

A hallássérültek számára ajánlott iskolarendszeren belüli és kívüli képzések (pl. bőrdíszműves, stb.) munkaerő-piaci szempontból a közép-dunántúli régióban nem keresettek. Általánosságban elmondható, hogy speciális szakiskolai képzésekbe kerültek be, szakmát szereztek, de igen ritkán dolgoznak ebben.

Azok az ügyfelek, akik már – életkorukból, az elmúlt időszakban bekövetkezett változásokból adódóan - az integrált oktatásban tudtak részt venni, már piacképesebb szakmát szerezhetnek elsősorban számítástechnikai, gyakran adatrögzítői, szoftverüzemeltetői munkakörben.

A közép-dunántúli régióban inkább az ún. védett munkahelyek keretein belül foglalkoztatnak hallássérülteket (nagyothallókat), legjellemzőbben könnyű, fizikai munkakörben (betanított munka), olyan kitételrel, hogy gépek, gyári berendezések körül ne kelljen munkát végezniük.

9.2.7.5 Dél-Dunántúl

A hallássérült ügyfelek egyénileg keresik fel a munkaügyi központok kirendeltségeit, ahol a Rehabilitációs Információs Centrumok szolgáltatásait, illetve rehabilitációs tanácsadást is igénybe vehetik. A hallássérültek számára különösen nehéz képzést biztosítani, eltérő képességeik és érdeklődési körük miatt.

Elhelyezkedési tapasztalatok szerint a rehabilitációs célú foglalkoztatóknál pl. varrómunkás, pék, segédmunkás munkakörökben dolgozhatnak. Emellett karbantartó, fogtechnikus, asztalos, autófényező munkakörben sikerült támogatással - vagy anélkül - foglalkoztatni őket. Munkáltatói visszajelzések alapján a munkájukkal elégedettek, a támogatás lejárata után is vállalják továbbfoglalkoztatásukat.

9.2.7.6 Észak-Alföld

A térségben elsősorban Nyíregyházán és Szolnokon foglalkoztatnak hallássérülteket, rehabilitációs célú, akkreditált munkáltatók. A hallássérülés nyilvántartásának hiánya miatt kevés információval rendelkeznek a célcsoportról. A hallássérültek a munkaügyi központok szolgáltatásait jellemzően nem keresik, az akkreditált foglalkoztatókon kívül érdekvédelmi szervezetekhez fordulnak munkakeresés céljából.

9.2.7.7 Dél-Alföld

A régió területén az alábbi munkakörökben foglalkoztatnak hallássérült személyeket: alkatrészszerelő, árucsomagoló, karbantartó, szabászati kiségitő, kötödei átnéző, takarító, szabász, udvaros, kosárfonó, kertészeti munkás, elektronikai eszközök bontása-összeszerelése, állatgondozó, varrónő, festő, cukrász, kárpitos, lakatos.

A regionális munkaügyi központok ügyfelei közül alacsony arányban fordulnak elő a következő munkakörökben hallássérült emberek: csoportvezető, rendszergazda, ügyvéd, gyors-és gépíró, hivatalsegéd, számítógép kezelő, jogtanácsos, bérelszámoló, jegyzői referens, kutatási asszisztens.

Tapasztalataik alapján számos hallássérült személy munkaviszonya kommunikációs akadályok miatt szűnik meg. Azon szervezetek, akik megváltozott munkaképességű személyeket foglalkoztatnak, elvétve alkalmaznak hallássérülteket is, ha az adott munkakör megengedi. Ennek oka, hogy a munkáltatók hallássérültek esetében jobban félnek a munkahelyi balesetektől, mint mondjuk beszédhibával, vagy írási problémával küzdő személyek esetén. Ezért van olyan foglalkoztató, akinél a hallássérült dolgozó munkáját állandó felügyelet mellett végzi, akár előfordul olyan vállalkozás is, ahol jeltolmácsot is alkalmaznak, a kommunikációs problémák megoldására.

10. Munkaerő-piaci előrejelzések

A GKI Gazdaságkutató Zrt. által elvégzett ágazati szintű, 2015- re szóló munkaerő keresleti előrejelzés alapján számításokat végzett a foglalkozási szakmaszerkezeti struktúra várható alakulására, az egyes foglalkozási szakmacsoportok létszámára, a következő tíz év során várható munkaerő kereslet mértékére. Olyan jövőbeli szerkezet bemutatását vállalták, amely alkalmas a munkaerő kínálattal való összevetésre annak érdekében, hogy a kínálat - szükség szerinti tudatos beavatkozásokkal - alakítható legyen.

Munkájuk során csaknem 200 foglalkozási szakmacsoport létszámának várható alakulását, az előre jelzett tíz év során fellépő új munkaerő keresletet számították ki.

- a demográfiai okokból, vagyis a munkaerőpiacról való kilépés miatt fellépő és pótlandó munkaerő keresletet,
- a várható munkaszervezési és technológiai változások által létrejövő szakmaszerkezeti változások eredményeként létrejövő munkaerő keresletet valamint
- a GKI által ágazati szintre kiszámított, konjunkturális / dekonjunkturális okokból létrejövő pozitív vagy negatív előjelű keresletet.

A következő tíz esztendőben, a demográfiai folyamatok eredményeként 1,15 millió munkavállaló hagyja el a munkaerőpiacot. Ha feltételeznénk, hogy a foglalkoztatási szint nem változik a vizsgált tíz esztendőben, akkor ennyi, megfelelő szakmaszerzetű munkaerő kínálat biztosíthatja a gazdaság és a közszféra működését.

A következő tíz év során a munkaszervezési és technológiai változások következtében lényeges belső szakmaszerkezeti változások mennek végbe. E változások összességében mintegy 300 ezer főt érintenek. Ez nem jelent létszám növekedést, mivel vagy munkaerőcserével jár, vagy a munkavállalóval szemben támasztott, magasabb szintű képzettséget igénylő követelmények teljesítésével.

A munkaszervezési és technológiai változások következtében képzettségi szint váltására kényszerülő munkavállalók 40 százaléka középszinten képzett fehér-, vagy szürkegalléros

munkakörökből diplomás munkakörökbe kerül. 60 százalékkal szemben az lesz az elvárás, hogy szakképzetlen, esetenként nem adekvát szakképzettséggel rendelkező munkavállalók szakképzettséget szerezzenek. Ha nem szerzik meg a megfelelő szakképzettséget, akkor helyükbe megfelelő szakképzettséggel rendelkezőket alkalmaznak a szabad munkaerőpiacról.

A GKI által ágazati szintre kiszámított, konjunkturális/dekonjunkturális okokból létrejövő pozitív vagy negatív előjelű kereslet-egyenlege, vagyis a 2015-re számított foglalkoztatotti létszámnövekedés 185 ezer fő. A számítások arra a feltételezésre épülnek, hogy a következő tíz esztendőben az építőipar, a gazdasági szolgáltatások és a szabadidő eltöltésével kapcsolatos ágazatok növekednek, míg a feldolgozóipari ágazatok többsége stagnál, vagy veszít létszámából. E feltételezések 275 ezres munkaerő keresleti növekedés mellett 90 ezres veszteséggel, 185 ezres abszolút növekedést jelent. A foglalkoztatottak számában jelentkező növekedési egyenleg bizonyosan 185 ezerrel növeli a munkaerő keresletet.

A GKI által becsült növekedés ágazati szerkezetváltással jár. Ennek módosító hatása van a munkaerő szerkezetre és korlátozza a feldolgozóipari ágazatokból leépülő munkaerő újra elhelyezkedését. Ez a megállapítás azzal indokolható, hogy a növekedésben lévő három ágazat közül kettő, a gazdasági szolgáltatások és a kultúraszabadidő ágazatok belső foglalkoztatási szakmaszerkezete jelentősen tér el a feltételezések szerint leépülő ágazatétól. A növekvő két említett ágazatban a felső és középfokú szellemiek, a csökkenőkben a fizikaiak vannak túlsúlyban.

A vizsgált periódusban tehát 1.300 ezer új belépő iránti munkaerő kereslettel és további 100 ezer átképzendő iránti igénnyel, hozzávetőleg 100 ezer munkaképes korú „új” munkanélkülivel kell számolnunk. A számítás azon a feltételezésen alapul, hogy a foglalkozási szakmaszerkezet váltás, valamint a konjunktúra-ágazati szerkezet váltás „eredményeként” feleslegessé váló munkaerő csupán 50 %-a lesz képes, átképzés útján vagy anélkül újra elhelyezkedni.

A jelenlegi összes foglalkoztatott 33 százalékát, azaz 1 300 ezer főt kitevő munkaerő pótlási igényből (új belépők) átlagosan 28 százalékpont adódik a demográfiai folyamatokból, és 5 százalékpont a GKI által előre jelzett konjunktúrából. E változások mellett a munkakörök betöltőivel szembeni szakmai-magatartásbeli követelmények változásai a foglalkoztatottak rendkívül széles körére terjednek ki.

A magatartásbeli változások közül a fegyelem, figyelem, elkötelezettség, rugalmasság a legfontosabbak, a szakmai-tartalmi követelmények közül, a vezetés-irányítás szervezeti egységeiben dolgozóktól a szakmai lépéstartást, az érintkező, esetenként új (kiegészítő) szakterületek ismeretét, a hardver és szoftver elemekből álló informatikai eszközrendszer gördülékeny használatát várják el.(A munkaerő-keresleti kutatás a GKI Gazdaságkutató Intézet és a 3K Konsens Iroda együttműködésében készült 2006-2007-ben.)

10.1 Hiányszakmák

A hiányszakmák azok a szakmák amelyek esetében a munkaerő-piaci kereslet jelentősen meghaladja a kínálatot. A hiányszakmák országos listáját prognózisok alapján állítják össze, és 3-4 havonta felülvizsgálják.

10.1.1 Hiányszakmák régiós megoszlás alapján

Azon pályák, szakmák listája, melyek iránt prognosztizálhatóan fokozott munkaerő-piaci kereslet mutatkozik, régiós megbontásban (1/2006. (II. 17.) OM rendelet 3. sz. melléklet A hiány-szakképesítések régiónkénti jegyzéke alapján):

Közép-dunántúli régió:

- Hegesztő
- Ács, állványozó
- Kőműves
- Gépi forgácsoló
- Épületgépészeti csőhálózat- és berendezésszerelő

Dél-dunántúli régió

- Hegesztő
- Ápoló
- Kőműves
- Gépi forgácsoló
- Gazda

Nyugat-dunántúli régió

- Szerkezetlakatos
- Ács, állványozó
- Szerszámkészítő
- Mechatronikai műszerész
- Gépi forgácsoló

Észak-magyarországi régió

- Gépi forgácsoló
- Hegesztő
- Kőműves
- Ács, állványozó
- Géplakatos

Észak-alföldi régió

- Ács, állványozó
- Gazda
- Gépi forgácsoló
- Hegesztő
- Szociális gondozó és ápoló

Közép-magyarországi régió

- Ápoló
- Gépi forgácsoló
- Hegesztő
- Kőműves
- Villanyszerelő

Dél-alföldi régió

- Hegesztő
- Gépi forgácsoló
- Szerkezetlakatos
- Kőműves
- Ács, állványozó

10.1.2 Hiányszakmák a Munkaügyi Központok adatai alapján

A munkaerő-piacon keresett, a Regionális Fejlesztési és Képzési Bizottságok által meghatározott régiós hiány-szakképesítések összesítése alapján összeállított listából láthatók az országosan keresett szakmák.

Ezek alapján a hiányszakmák országos listája a következőképp alakul:

- Ács-állványozó
- Autószerelő
- Bádogos
- Burkoló
- Bútorasztalos
- Cipész
- CNC forgácsoló
- Esztergályos
- Gépi forgácsoló

- Géplakatos
- Géprendszer-üzemeltetője,
- Hegesztő
- Húsipari szakmunkás,
- Kőműves
- Marós
- Műanyag-feldolgozó
- Pincér
- Szakács
- Szerkezetlakatos
- Szerszámkészítő
- Villanyszerelő

A régiós listák, és a munkaügyi központok listája alapján látható, hogy a hiányszakmák csak egy része tölthető be hallássérültek által. Nagy részük esetében korlátozó tényező a halláskárosodás.

10.1.3 A hallássérültek által betölthető hiányszakmák

- Burkoló
- Bútorasztalos
- Cipész
- Gazda
- Géplakatos
- Műanyag feldolgozó
- Szakács

A hallássérültek képzésével kapcsolatos felmérésünk eredményei alapján látható hogy jelenleg a képzőszervezetek nem feltétlenül a keresett szakmák oktatását végzik a halláskárosult tanulók körében, ám eszrevehető az is, hogy a legnépszerűbb szakmák között két hiányszakma is található.

Emlékeztetőül a TISZK-ekben oktató legnépszerűbb szakmák (a hiányszakmákat félkövér betűvel jelöltük):

Bőrdíszműves	2,17%
Burkoló	13,04%
Bútorasztalos	10,87%
Cukrász	13,04%
Dísznövény- és zöldségtermesztő	2,17%
Festő	4,35%
Géplakatos	4,35%
Informatikus	13,04%
Kárpitos	2,17%
Keramikus	2,17%
Kozmetikus	2,17%
Parképítő és fenntartó	2,17%
Pék	13,04%
Szabó	2,17%
Textilműves	2,17%
Virágkötő	10,87%

11. Munkaegészségügyi- és szurdopedagógiai ajánlás

Kutatásunk eredményeként a felmérések adatai, a szurdopedagógus, a munkaegészségügyi, és munkaerőpiaci szakemberek ajánlásai alapján került összeállításra az a lista ami az ajánlott szakmákat tartalmazza.

A munkakörök listájának alapja a felmérések eredményeiből megismert munkakörök voltak. A kutatói értekezleteken ez a lista folyamatosan bővült. A munkakörök szurdopedagógiai és munkaegészségügyi vizsgálata és elemzése után szűkült a kör egy ötvenegy elemű listára. Több olyan munkakör is volt, ami szurdopedagógiailag megfelelt, de a munkaegészségügyi szakember nem javasolta, mivel a munka során a meglévő hallás tovább romolhatott volna. Kikerült a listából például a szerkezetlakatos és a szövő a balesetveszély és a maradék hallás védelme miatt, és bekerült a géplakatos, a járműfényező és a vegytisztító.

Első lépésben elkészült az az általános protokoll aminek segítségével a hallássérültek vizsgálhatók, és a károsodás felmérése után a megfelelő szakma felé orientálhatók.

A munkakör-lista véglegesítése után a szakmákhoz tartozó kompetenciák meghatározása, a szakmaspecifikus akadálymentesítés, és a szurdopedagógiai ajánlás kidolgozása következett.

A kutatási részeredmények értekezleteken történt megbeszélésének alapján elkészült az a komplex, ötvenegy elemű, szakmánként elkülönített, kompetenciákat is tartalmazó adatlap gyűjtemény ami az ajánlott szakmákat tartalmazza.

11.1 A hallássérültek vizsgálati protokollja

Kutatásunk keretében elkészítettük a hallássérültek vizsgálati protokollját. A hallás károsodásának számos oka lehet. Mechanizmusát tekintve lehet vezetési típusú, amikor a szoros értelemben vett hallószerv károsodik, illetve idegi, amikor az ingerek szállítása és/vagy feldolgozása sérül.

A halláskárosodás lehet veleszületett, vagy szerzett. Az életkor előrehaladtával fiziológiásan is változik, jellemzően csökken a hallástartomány. Halláskárosodás megjelenhet izoláltan, esetleg valamely betegség kísérőjeként, vagy következményeként.

A halláskárosodás mértéke szerint megkülönböztetünk enyhe (30 dB alatti), középsúlyos (30-60 dB), illetve súlyos (60 dB feletti) halláskárosodást. Jellegzetes lehet, hogy mely hullámhosszú hangoknál csökkent a hallásküszöb, foglalkozási eredetű ártalomnál (munkavégzés zajos munkahelyen) jellemzően a magas hangok érzékelése sérül.

A hallás vizsgálatára kínálgó és elérhető lehetőségek:

Egyszerű vizsgálat:

- sűgott beszéd
- társalgó beszéd

Instrumentális vizsgálat (hangvillák):

- Weber
- Rinne

Műszeres vizsgálatok:

- Küszöbaudiometria
- Akusztikus impedancia
- BERA (csak klinikai körűlmények közt vizsgálható)

Kutatásunk célja új lehetőségek feltárása a hallássérűltek biztonságos foglalkoztatására. A foglalkoztathatóság kimondását munka-alkalmassági vizsgálat előzi meg, algoritmus a az alábbi:

I. Általános anamnézis felvétel:

- Korábbi betegségek (dokumentáció alapján)
- Jelenlegi betegségek (dokumentáció alapján)
- Rendszeres gyógyszereszedés
- ORSZI (OOSZI) határozat, rehabilitációs vélemény bemutatása

II. Specifikus anamnézis

- Halláscsökkenéssel kapcsolatos dokumentáció bemutatása
- Veleszületett vagy szerzett a halláscsökkenés
- A halláscsökkenés fixált vagy változhat (javul vagy rosszabbodik)
- Fennáll e egyéb, a munkaképességet befolyásoló fogyatékoság
- Hallásjavító eszközök használata befolyásolja-e a státuszt

III. Általános fizikális vizsgálat

- Látás vizsgálata (közele, távoli vízus, színlátás- szakmafüggően)
- Mozgásszervek vizsgálata
- Idegrendszer megítélése
- Perifériás erek vizsgálata
- Bel szervek (nyak, mellkas, has szerveinek fizikális vizsgálata)
- Szakma specifikus kiegészítő vizsgálatok (labor, EKG, RTG, spirometria stb.)

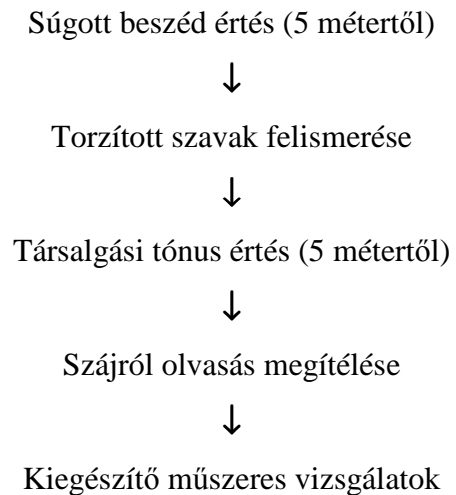
IV. Hallás részletes megítélése

- Sógott beszéd, társalgó beszéd értés (szó és számpróba)
- Zaj, torzított beszéd felismerés
- Szájrol olvasás képességének vizsgálata
- Kommunikációs képesség, kommunikációba vonhatóság megítélése
- Szűrőaudiometria
- Kiegészítő vizsgálatok szükség szerint (audiometria, BERA stb.)

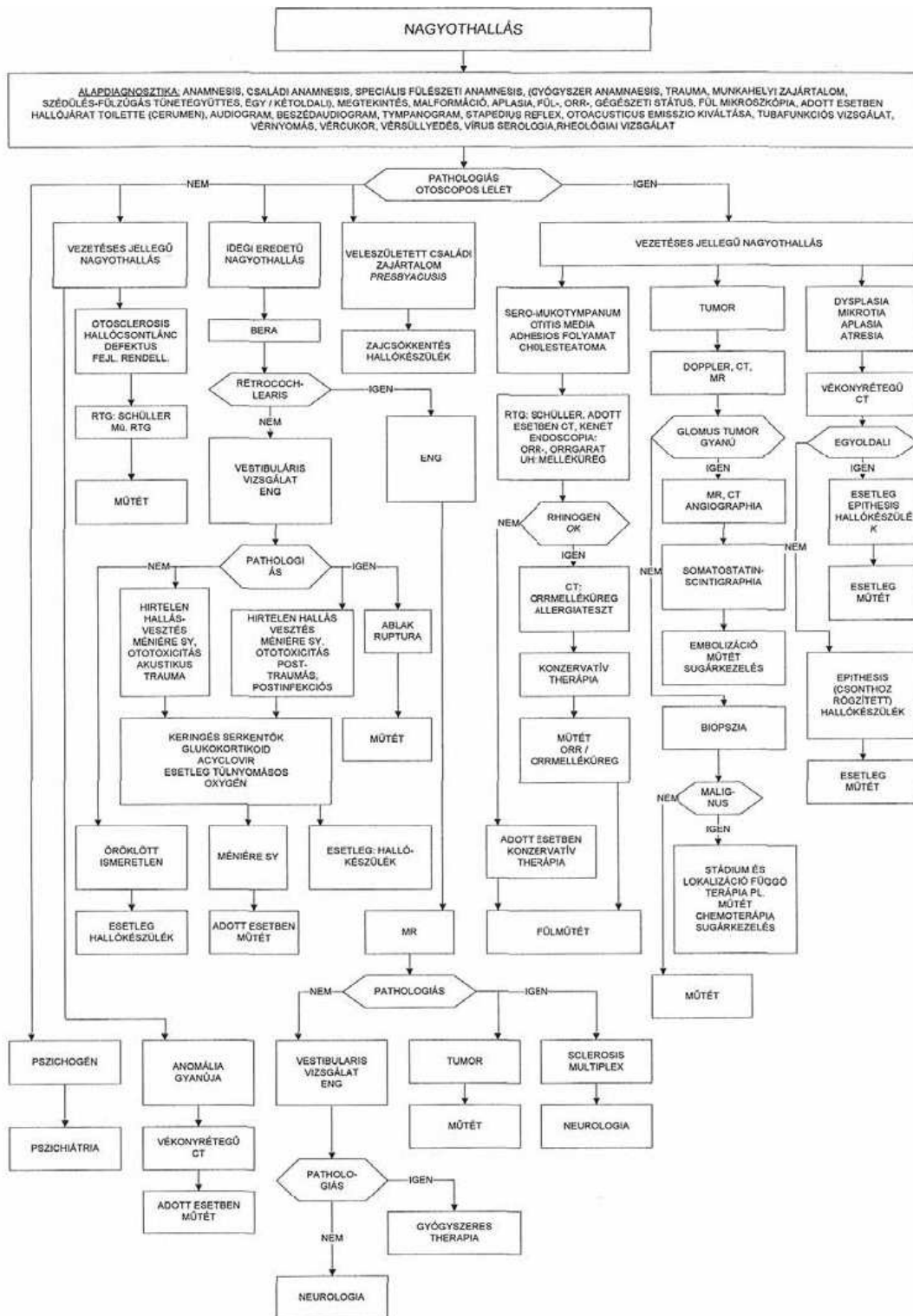
A IV. pont szempontjai alapján javasolt lenne egy pontozási rendszer kidolgozását, három kategóriával. A kategóriába sorolás az elért pontszám alapján történik. A leletek, és főleg a hallás helyszíni vizsgálata alapján történik a pontozás. A legkisebb károsodást az 1. kategória jelzi, a közepesen súlyos esetek a 2., a súlyosak a 3. kategóriába sorolandók. A pontozásnak vannak objektív mutatói (például hány dB a halláscsökkenés mértéke, vagy hány méterről hallja a társalgó beszédet). Vannak olyan kvalitások, ahol a vizsgáló szubjektivitása nem küszöbölhető ki. Például ilyen a kommunikációs képesség megítélése, ami nem feltétlenül áll arányban az egzakt módon mérhető paraméterekkel. A hibalehetőségek csökkentésére minél egyszerűbb minősítés alkalmazandó (jól kommunikál, közepesen kommunikál, nagyon

nehezített kommunikáció). A kiválasztott foglalkozásokat is eszerint lehet kategorizálni, az 1. kategóriába soroltaknak az összes szakma ajánlható, a többinél egyre szigorodó megköötéseket kell tenni. Ennek a pontozási rendszernek a kidolgozása egy újabb kutatás tárgya lehetne.

11.1.1 A hallásvizsgálat menete:

11.1.2 A nagyothallás lehetséges okai, kivizsgálásuk és kezelésük. (A Fül-orr-gégészeti Szakmai Kollégium által készített szakmai protokollból)

11.1.3 Munkaköreamzés szempontjai, hallássérült munkaerő alkalmazásához

Az elemzést (mint a munkaköri reguláris kockázatértékelést) a munkavédelmi szakember végzi a munkahely foglalkozás- egészségügyi orvosával együttműködve.

A Munkavédelmi törvény szerint:

54. § (1) Az egészséget nem veszélyeztető és biztonságos munkavégzés érdekében a munkáltató köteles figyelembe venni a következő általános követelményeket:

a) a veszélyek elkerülése;

b) a nem elkerülhető veszélyek értékelése;

c) a veszélyek keletkezési helyükön történő leküzdése; d) az emberi tényező figyelembevétele a munkahely kialakításánál, a munkaeszközök és munkafolyamat megválasztásánál, különös tekintettel az egyhangú vagy kötött ütemű munkavégzés időtartamának mérséklésére, illetve káros hatásának csökkentésére, a munkaidő beosztására;

e) a műszaki fejlődés eredményeinek alkalmazása;

f) a veszélyes helyettesítése veszélytelennel vagy kevésbé veszéllyessel;

g) egységes és átfogó megelőzési stratégia kialakítása, amely kiterjed a munkafolyamatra, a technológiára, a munkaszervezésre, a munkafeltételekre, a szociális kapcsolatokra és a munkakörnyezeti tényezők hatására;

h) a kollektív műszaki védelem elsőbbsége az egyéni védelemhez képest;

i) a munkavállalók megfelelő utasításokkal történő ellátása.

(2) A munkáltató köteles minőségileg, illetve szükség esetén mennyiségileg értékelni a munkavállalók egészségét és biztonságát veszélyeztető kockázatokat, különös tekintettel az alkalmazott munkaeszközökre, veszélyes anyagokra és készítményekre, a munkavállalókat érő terhelésekre, valamint a munkahelyek kialakítására. Az értékelés alapján olyan megelőző intézkedéseket szükséges hozni, amelyek biztosítják a munkakörülmények javulását, beépülnek a munkáltató valamennyi irányítási szintjén végzett tevékenységbe. A kockázatértékelés elvégzése munkabiztonsági és munka-egészségügyi szaktevékenységnek minősül. A kockázatértékelést a kémiai biztonság területén a külön jogszabályban foglaltak szerint kell elvégezni."

Ezen szempontokat figyelembe véve kell felmérni a munkahelyeket a hallássérültek foglalkoztatásának speciális követelményeinek szem előtt tartásával.

Először azt kell eldönteni, zajosnak minősül-e az adott munkahely, avagy nem. Célszerű akkreditált munkahigiénés laboratóriummal munkahelyi zajszint- mérést, illetve zajtérképet készíttetni. A 66/2005 EüM rendelet kimondja:

"3. § (1) E rendelet alkalmazásában a napi zajexpozíció szintjére és a legnagyobb hangnyomásszintre vonatkozó zajexpozíciós határértékek, illetve a zajexpozíciós beavatkozási határértékek (a továbbiakban: beavatkozási határértékek) a következők:

a) zajexpozíciós határértékek:

$$L_{EX,8h} = 87 \text{ dB(A), illetve}$$

$$p_{csúcs}[L_{max}] = 200 \text{ Pa [140dB(C)]}$$

b) felső beavatkozási határértékek:

$$L_{EX,8h} = 85 \text{ dB(A), illetve}$$

$$p_{csúcs}[L_{max}] = 140 \text{ Pa [137 dB(C)];}$$

c) alsó beavatkozási határértékek:

$$L_{EX,8h} = 80 \text{ dB(A), illetve}$$

$$p_{csúcs} [L_{max}] = 112 \text{ Pa [135 dB(C)]."$$

9. § (1) Ha a zajexpozícióból eredő kockázatot más intézkedéssel nem lehet megelőzni, akkor a munkavállalót - a külön jogszabályban foglaltak figyelembevételével - megfelelően illeszkedő egyéni hallásvédő eszközzel kell ellátni:

a) ha a zajexpozíció meghaladja az alsó beavatkozási határértékeket, akkor a munkáltató egyéni hallásvédő eszközt biztosít a munkavállaló részére;

b) ha a zajexpozíció eléri, vagy meghaladja a felső beavatkozási határértékeket, akkor a munkavállaló köteles a rendelkezésére bocsátott egyéni hallásvédő eszközt a munkáltató által előírt módon viselni.

(2) Az egyéni hallásvédő eszközt úgy kell kiválasztani, hogy az megszüntesse, vagy a lehető legkisebb mértékűre csökkentse a halláskárosodás kockázatát. A munkafolyamatnak megfelelő csillapítású védőeszköz kiválasztásánál az MSZ EN 458:2005 számú szabvány A. 5. eljárása a minimálisan irányadó. Az egyéni hallásvédő eszköz kiválasztása a Mvt. szerinti munkabiztonsági és munka-egészségügyi szaktevékenységnek minősül.

(3) A munkáltató köteles megkövetelni és ellenőrizni a munkavállaló részére biztosított hallásvédő eszköz előírás szerinti használatát."

Halláscsökkenetek esetében kiemelten fontos a maradvány-hallás védelme, ezért igen fontos a kollektív műszaki védelem alkalmazása (tokozás, zajszigetelés, zajos munkafolyamatok térbeli elkülönítése), illetve ha más módon nem lehetséges, - a beavatkozási határértékek figyelembe vételével- megfelelő egyéni hallásvédő eszközök alkalmazása, szakszerű használatuk fokozott ellenőrzése.

Külön figyelem fordítandó annak megítélésére, hogy a halláscsökkenés, illetve siketség mennyiben befolyásolja a munkavégzéssel járó kockázatot. Amennyiben igen, meg kell vizsgálni, hogy a veszélyes technológia kiváltható- e biztonságossal. Ha nem, akkor azon technikai lehetőségeket kell felmérni amik csökkenthetik a kockázatot. Például ilyen lehet figyelmeztető, jól észlelhető fényjelzések alkalmazása, adekvát piktogramok kihelyezése, esetleges sérülést okozó mozgó géprészek védőburkolattal való ellátása, tokozása.

Ha gépi anyagmozgatás történik, biztonságos közlekedési útvonalakat kell kijelölni, mivel hallássérültek lehet, hogy nem hallják meg a villamos targoncák zaját.

Egyéni mérlegelést igényel a kommunikáció kérdése. A munkahelyen beüzemelt indukciós hurok, illetve a munkavállaló szájáról olvasási képessége alapján kell dönteni arról, hogy a munkavállaló az adott munkakört el tudja-e látni.

Fontos, hogy a munkavállalók munka és tűzvédelmi ismereteket megfelelően elsajátítsák. Fontos az oktatásokat megfelelő módon megtartani (ismert kifejezésekkel, úgy hogy a szájáról olvasók jól megértsék). Az ismereteket rendszeresen ellenőrizni, frissíteni kell.

A kockázatbecslést rendszeres időközönként (rendszerint évente) felülvizsgálni, illetve szükség szerint aktualizálni kell.

11.2 Szurdopedagógiai ajánlás a szakma tanulásához

A szakma elsajátításához szükséges tanulmányok alatt a hallássérült tanulónak biztosítani kell a szurdopedagógus közreműködését a szakértői véleményben meghatározott heti óraszámban.

Amennyiben a hallássérült tanuló igényli, jeltolmács biztosítsa a tanítási órákon, illetve a gyakorlati képzés ideje alatt a tananyag, a fogalmak és a szakkifejezések megértését. Ajánlott az adott szakmára vonatkozó „szótár” elkészítése, mely azokat a legfontosabb kifejezéseket, szakszavakat és magyarázataikat (szöveges, rajzos) tartalmazza, melyek megértése a hallássérült fiatal számára esetenként nehezített vagy hosszabb időt igényel.

A bonyolultabb ábrák, munkafolyamatokat bemutató képek lehetőség szerint feliratozva kerüljenek a tanulók kezébe. A hallássérülés, és az abból következő nyelvi hátrány (szókincs, szövegértés) miatt ajánlott a tanítási órák anyagáról nyomtatott formában vázlatot adni a tanulóknak, ezzel is segítve a lényegkiemelést. Fontos a szemléltetés állandó biztosítása, mert a hallássérültek elsősorban a vizuális úton megszerezhető információkra támaszkodnak ismereteik bővítésében.

Számonkérés esetén a pedagógus az írásbeli feleleteket részesítse előnyben, lehetőség szerint segítve a hallássérült tanulót a feladatok biztos megértésében, hogy az esetleges hibák ne értelmezési nehézségekből adódjanak. A vizsgák szervezésekor figyelembe kell venni, hogy a hallássérült tanulóknak hosszabb időt kell biztosítani a megoldásra, mint halló társaiknak.

A tanítási folyamat (képzés) tervezésekor lehetőséget kell biztosítani arra, hogy szükség esetén az egyes modulok elsajátítására fordítható idő hallássérültek esetében meghosszabbítható legyen.

12. A betölthető munkakörök

Kutatásunk eredményeként a felmérések adatai, a szurdopedagógus, a munkaegészségügyi, és munkaerőpiaci szakemberek ajánlásai alapján került összeállításra az a lista, ami az ajánlott szakmákat tartalmazza.

A munkakörök listájának alapja a felmérések eredményeiből megismert munkakörök voltak. A kutatói értekezleteken ez a lista folyamatosan bővült. A munkakörök szurdopedagógiai és munkaegészségügyi vizsgálata és elemzése után szűkült a kör egy ötvenegy elemű listára. Több olyan munkakör is volt, ami szurdopedagógiailag megfelelt, de a munkaegészségügyi szakember nem javasolta, mivel a munka során a meglévő hallás tovább romolhatott volna. Kikerült a listából például a szerkezetlakatos és a szövő a balesetveszély és a maradék hallás védelme miatt, és bekerült a géplakatos, a járműfényező és a vegytisztító.

Első lépésben elkészült az az általános protokoll, aminek segítségével a hallássérültek vizsgálhatók, és a károsodás felmérése után a megfelelő szakma felé orientálhatók.

A munkakör-lista véglegesítése után a szakmákhoz tartozó kompetenciák meghatározása, a szakmaspecifikus akadálymentesítés, és a szurdopedagógiai ajánlás kidolgozása következett.

A kutatási részeredmények értekezleteken történt megbeszélésének alapján elkészült az a komplex, ötvenegy elemű, szakmánként elkülönített, kompetenciákat is tartalmazó adatlap gyűjtemény, ami az ajánlott szakmákat tartalmazza.

12.1 Az előforduló munkakörök ágazati gyakorisági mutatók alapján

Az ebben a fejezetben bemutatott ágazati gyakorisági táblázatot kérdőíves felmérésünk alapján, a munkáltatók által megadott válaszok segítségével, az előforduló munkakörök ismeretében készítettük el. A gyakoriság egysége a munkáltatók általi megjelölés: a beérkezett kérdőívek és a személyes megkeresések során kapott válaszokból meghatározott együttes érték.

Az előforduló munkakörök ágazati gyakorisági mutatók alapján						
Sorszám	TEÁOR	TEÁOR megnevezés	Gyakoriság	FEOR munkakör	Gyakoriság ágazati csoportonként	Százalékos arány ágazati csoportonként
1	1	Növénytermesztés, állattenyésztés, vadgazdálkodás és kapcsolódó szolgáltatások	1	Állattenyésztő	4	3,7%
2	1	Növénytermesztés, állattenyésztés, vadgazdálkodás és kapcsolódó szolgáltatások	1	Baromfi és kisállattenyésztő		
3	1	Növénytermesztés, állattenyésztés, vadgazdálkodás és kapcsolódó szolgáltatások	1	Dísznövény- és zöldségtermesztő		
4	1	Növénytermesztés, állattenyésztés, vadgazdálkodás és kapcsolódó szolgáltatások	1	Gazda		
5	10	Élelmiszergyártás	1	Cukoripari munkás	6	5,5%
6	10	Élelmiszergyártás	2	Cukrász		
7	10	Élelmiszergyártás	1	Pék		
8	10	Élelmiszergyártás	1	Szakács		
9	10	Élelmiszergyártás	1	Konyhai kisegítő		
10	13	Textília gyártása	1	Fonó, szövő és nem szőtt termék gyártó	1	0,9%
11	14	Ruházati termék gyártása	1	Kalapos, sapka és kesztyűkészítő	15	13,8%
12	14	Ruházati termék gyártása	1	Könnyűipari géprendszer üzemeltetője (toll és szőr		

				feldolgozás)		
13	14	Ruházati termék gyártása	1	Szabász		
14	14	Ruházati termék gyártása	11	Szabó		
15	14	Ruházati termék gyártása	1	Textilműves		
16	15	Bőr, bőrtermék, lábbeli gyártása	1	Bördíszműves	2	1,8%
17	15	Bőr, bőrtermék, lábbeli gyártása	1	Cipész, cipőgyártó, javító		
18	16	Fafeldolgozás, fonottáru gyártása	1	Kosárfonó és fonott bútorkészítő	1	0,9%
19	18	Nyomdai és egyéb sokszorosító tevékenység	3	Könyvkötő	4	3,7%
20	18	Nyomdai és egyéb sokszorosító tevékenység	1	Nyomdaipari technikus		
21	22	Gumi-, műanyagtermék gyártása	1	Műanyag feldolgozó	1	0,9%
22	23	Nem fém ásványi termék gyártása	1	Keramikus	2	1,8%
23	23	Nem fém ásványi termék gyártása	1	Porcelánkészítő és festő		
24	27	Villamos berendezés gyártása	11	Gyártósori összeszerelő	11	10,1%
25	31	Bútorgyártás	1	Bútorasztalos	2	1,8%
26	31	Bútorgyártás	1	Kárpitos		
27	32	Egyéb feldolgozóipari tevékenység	1	Látszerész és fotóciikk kereskedő	4	3,7%
28	32	Egyéb feldolgozóipari tevékenység	1	Ötvös		
29	32	Egyéb feldolgozóipari tevékenység	1	Seprű és kefégyártó		
30	32	Egyéb feldolgozóipari tevékenység	1	Sportszerkészítő, javító		
31	33	Ipari gép, berendezés, eszköz javítása, üzembehelyezése	1	Másoló és irodagép műszerész	4	3,7%
32	33	Ipari gép, berendezés, eszköz javítása, üzembehelyezése	3	Géplakatos		
33	43	Speciális szaképítés	1	Burkoló	13	11,9%
34	43	Speciális szaképítés	1	Festő		
35	43	Speciális szaképítés	11	Egyéb segédmunkás		
36	45	Gépjármű, motorkerékpár kereskedelme, javítása	1	Járműfényező	1	0,9%

37	47	Kiskereskedelem	1	Virágkötő	1	0,9%
38	49	Szárazföldi, vezetékes szállítás	1	Raktárosi, üzemeltetési ügyintéző	1	0,9%
39	53	Postai, futárpostai tevékenység	1	Postai ügyintéző	1	0,9%
40	62	Információ-technológiai szolgáltatás	1	Informatikai alkalmazásfejlesztő	8	7,3%
41	62	Információ-technológiai szolgáltatás	2	Adatbázis adminisztrátor		
42	62	Információ-technológiai szolgáltatás	2	Informatikus		
43	62	Információ-technológiai szolgáltatás	1	Számítógép szerelő és karbantartó		
44	62	Információ-technológiai szolgáltatás	2	Web programozó		
45	69	Jogi, számviteli, adószakértői tevékenység	1	Mérlegképes könyvelő	1	0,9%
46	71	Építészmérnöki tevékenység	1	Műszaki rajzoló	1	0,9%
47	74	Egyéb szakmai, tudományos, műszaki tevékenység	1	Díszlet és jelmeztervező	1	0,9%
48	81	Építményüzemeltetés, zöldterület kezelés	1	Parképítő és fenntartó	9	8,3%
49	81	Építményüzemeltetés, zöldterület kezelés	8	Takarító		
50	82	Adminisztratív, kiegészítő egyéb üzleti szolgáltatás	2	Kézi anyagmozgató, csomagoló	2	1,8%
51	86	Humán-egészségügyi ellátás	6	Fogtechnikus és fül illeszték készítő	7	6,4%
52	86	Humán-egészségügyi ellátás	1	Gyógypedagógiai asszisztens		
53	91	Könyvtári, levéltári, múzeumi, egyéb kulturális tevékenység	1	Múzeumi preparátor	1	0,9%
54	96	Egyéb személyi szolgáltatás	1	Dekorátor	5	4,6%
55	96	Egyéb személyi szolgáltatás	1	Fodrász		
56	96	Egyéb személyi szolgáltatás	1	Kéz és lábápoló		
57	96	Egyéb személyi szolgáltatás	1	Kozmetikus		
58	96	Egyéb személyi szolgáltatás	1	Vegyztisztító		
Összesen			109		109	

12.2 Az ajánlott munkakörök

Az ajánlott szakképesítések meghatározása munkakörelemzéssel készült. A munkakörelemzés során meghatározása kerültek az elvégzendő munka részösszetevői. A munkakörelemzés a munkakörök tényleges tartalmának megállapítása miatt van szükség. Információkat gyűjtöttünk a feladatokról, a felelőségekről és a munka környezetéről.

A javasolt munkakörök a szakmai javaslatok alapján:

- Adatbázis adminisztrátor
- Állattenyésztő (juh, sertés)
- Baromfi és kisállattenyésztő
- Bórdíszműves
- Burkoló
- Bútorasztalos
- Cipész, cipőgyártó, javító
- Cukoripari munkás
- Cukrász
- Dekorátor
- Díszlet és jelmeztervező
- Dísznövény- és zöldségtermesztő
- Festő, mázoló és tapétázó
- Fodrász
- Fogtechnikus és fülilleszték készítő
- Gazda
- Gyógypedagógiai asszisztens
- Informatikai alkalmazásfejlesztő
- Informatikus
- Járműfényező

- Kalapos, sapka és kesztyűkészítő
- Kárpitos
- Keramikus
- Kéz és lábápoló
- Kosárfonó és fonott bútor készítő
- Kozmetikus
- Könnyűipari géprendszer üzemeltetője (toll és szőr feldolgozás)
- Könyvkötő
- Látszerész és fotócikk kereskedő
- Másoló és irodagép műszerész
- Mérlegképes könyvelő
- Múzeumi preparátor
- Műanyag feldolgozó
- Műszaki rajzoló
- Nyomdaipari technikus
- Ötvös
- Parképítő és fenntartó
- Pék
- Porcelánkészítő és festő
- Postai ügyintéző
- Seprű és kefégyártó
- Sportszerkészítő, javító
- Szabász
- Szabó
- Szakács
- Számítógép szerelő és karbantartó
- Takarító
- Textilműves
- Vegytisztító
- Virágkötő
- Web programozó

12.3 Munkaköri adatlapok

12.3.1 Adatbázis adminisztrátor

Hallássérült fiatalok eredményes munkába állítása érdekében szakképzést és pályorientációt segítő középiskolai szolgáltatáscsomag kidolgozása” című program (3841) keretében megvalósuló a FEOR által tartalmazott foglalkozások hallássérülés szempontjából történő részletes munkakörelemzése/09/FSZK					
FEOR szám: 3133			Munkakör: Adatbázis adminisztrátor		
Általános leírás:					
Számítógépet kezel és szoftvereket használ. Projektet, rendszert és alkalmazást tervez, fejleszt és értékeli. Rendszert tesztel és dokumentál a kialakított eszközök környezetben. Programintegrációs feladatot végez. Adatkapcsolási, adatmentést, és adatbázis szoftvereket használ. Kialakítja az adatbázisokat. A munkavégzés helyszíne állandó, de különböző problémák megoldásakor ez változhat. A munkakör-elemzési táblázatban foglaltak, illetve a feladatelemzésben megfogalmazott kompetenciák megfelelnek azoknak a követelményeknek, amelyek az adatbázis adminisztrátor tevékenységét jellemzik.					
Munkakör elemzési táblázat					
			Kompetenciaelemek		
			Ismeret	Készség	Magatartásforma
			Fogalom, tény	Mozdulat és művelet	
Feladatcsoport	Eredet	Feladat	Önálló alkalmazás	Átlagos begyakorlottság	
Számítógép kezelés, szoftverhasználat, munkaszervezés	A-1	Hardvert üzemeltet, szoftvert telepít	Informatikai ismeretek	ECDL IT alapismeretek	Precizitás
	A-2	Adatmentést végez, informatikai biztonsági eszközöket használ	Informatikai eszközök ismerete	ECDL Operációs rendszerek	Precizitás
	A-3	Tevékenységet dokumentálja	Műszaki dokumentációk készítésének ismerete	ECDL Szövegszerkesztés	Precizitás
Projektmenedzsment	B-1	Részt vesz a projekt megtervezésében	Projektirányítási rendszerek	Szervezőkészség	Felelősségtudat
	B-2	Projektfeladatok erőforrás és időszükségletének meghatározását elvégzi	Projekttervezés és projekt irányítás számítógéppel	Szervezőkészség	Felelősségtudat
	B-3	Részt vesz a kockázatelemzésben	Kockázatelemzési ismeretek	Olvasott szakmai szöveg megértése	Kockázatvállalás

Rendszer/alkalmazás - tervezés, -fejlesztés és -programozás	C-1	Rendszert/alkalmazást tervez és fejleszt	Rendszerek (elemek, jellemzők) és rendszerelemek tartalmi tervezésének ismerete	Információforrások kezelése	Terhelhetőség
	C-2	Működéshez szükséges, megfelelő eszközkörnyezetet létrehozva és beállítja	Eszközkörnyezet létrehozásának ismerete	Folyamatábrák olvasása, értelmezése	Terhelhetőség
	C-3	Dokumentálja a programot/alkalmazást	Dokumentálási (dokumentumtípusok) Ismeretek	Szakmai szöveg megértése és szakmai íráskészség	Terhelhetőség
	C-4	Részt vesz a rendszerek bevezetésében	Telepítőcsomagok ismerete	Szervezőkészség	Terhelhetőség
Adatbázissal kapcsolatos feladatok	D-1	Alkalmazza a programcsomag kiválasztási szempont-rendszerét	Szoftverek installálása és környezetének kialakításának ismerete	ECDL. Adatbázis-kezelés	Jó áttekintő képesség
	D-2	Osztályoz, becsül, jósol, kapcsolatot feltérképez, klaszterez	Adatbázis kezelési és öröklődés, osztályozás Ismeretek	ECDL Adatbázis-kezelés	Jó áttekintő képesség
	D-3	Adatbányászati technikákat alkalmaz	Adatbázis tervezés, normalizációs ismeretek	Adatbányászat, adattárházak használata	Jó áttekintő képesség
	D-4	Űrlapokat kezel	Dokumentálási (dokumentumtípusok) Ismeretek	Szakmai szöveg megértése és szakmai íráskészség	Jó áttekintő képesség
	D-5	Megtervezi és létrehozva a fizikai adatállományokat, az adatszerkezetet és az adatszerkezet indexelési struktúráját	Adatbázis tervezés, normalizációs ismeretek	ECDL 5. m. Adatbázis-kezelés	Jó áttekintő képesség
	D-6	Részt vesz az adatkezelési, adatvédelmi szabályzat megtervezésében és elkészítésében	Normálformák használata és adattáblák kezelési szabályainak kialakításának ismerete	Normalizálás	Jó áttekintő képesség
	D-7	Betartja az	Adatvédelmi	Szakmai szöveg	Jó áttekintő

		adatvédelmi előírásokat	előírások alkalmazása	megértése és szakmai íráskészség	képesség
Adatbázis tervezővel kapcsolatos feladatok	E-1	Felméri az alkalmazási területek problémáit	Adatbázis tervezés, normalizációs ismeretek	Adatmodellezés Normalizálás	Fejlődőképesség
	E-2	Technikákat és az alkalmazásokat összekapcsolja	Adatintegritási ismeretek	Adatmodellezés Normalizálás	Fejlődőképesség
	E-3	Kódolja az adattárolási réteget egy adatbáziskezelő nyelv használatával	Adatmodellezés, adatbázis anomáliák ismerete	Adatmodellezés Normalizálás	Fejlődőképesség
	E-4	Megtervezi és kialakítja a lehetséges adatmodell alternatívákat	Programtervezés grafikus területen való alkalmazásának ismerete	Adatmodellezés Normalizálás szervezőkészség	Fejlődőképesség
	E-5	Kialakítja a végleges adatbázis szerkezetet	Adatfeldolgozásának ismerete	Adatmodellezés Normalizálás szervezőkészség	Fejlődőképesség
Adatelemzővel kapcsolatos feladatok	F-1	Kialakítja a telepítési környezetet	Adatbázis kezelésnek ismerete	Adatbányászat, adattárházak használata	Önállóság
	F-2	Telepíti az adatbázis kezelő szoftvert	Szoftverek installálásának ismerete	Szoftvertelepítés	Önállóság
	F-3	Konfigurálja és optimalizálja az adatbázis kezelő környezetet	Szoftver környezetének kialakításának ismerete	Adatmodellezés	Önállóság

Egészségi tényezők:

Nagyothallóknak és siketeknek is ajánlható, amennyiben a kommunikáció egyéb módokon akadálytalan.

Követelmények: Pontosság, felelősségtudat, koncentrált figyelem, monotónia tűrés, nyelvismeret.

Lehetséges munkaköri expozíciók: Nem optimális igénybevétel, pszichés terhelés, ergonómiai hiányosságok.

Balesetveszély: Nem jellemző.

Kizáró okok: Végtag deformitások, melyek a munkavégzést gátolják. Krónikus szív-érrendszeri betegségek, melyek olyan általános állapottal járnak, melyek a munkavégzést akadályozzák. Színlátás egyéni elbírálás szerint.

Vízus: Két szem együtt, korrekcióval legalább 1,2.

Szurpedagógiai ajánlás:

A szakma elsajátításához szükséges tanulmányok alatt a hallássérült tanulónak biztosítani kell a szurdopedagógus közreműködését a szakértői véleményben meghatározott heti óraszámban. Amennyiben a hallássérült tanuló igényli, jeltolmács biztosítsa a tanítási órákon, illetve a gyakorlati képzés ideje alatt a tananyag, a fogalmak és a szakkifejezések megértését. Ajánlott az adott szakmára vonatkozó „szótár”

elkészítése, mely azokat a legfontosabb kifejezéseket, szakszavakat és magyarázataikat (szöveges, rajzos) tartalmazza, melyek megértése a hallássérült fiatal számára esetenként nehezített vagy hosszabb időt igényel. A bonyolultabb ábrák, munkafolyamatokat bemutató képek lehetőség szerint feliratozva kerüljenek a tanulók kezébe. A hallássérülés, és az abból következő nyelvi hátrány (szókincs, szövegértés) miatt ajánlott a tanítási órák anyagáról nyomtatott formában vázlatot adni a tanulóknak, ezzel is segítve a lényegkiemelést. Fontos a szemléltetés állandó biztosítása, mert a hallássérültek elsősorban a vizuális úton megszerezhető információkra támaszkodnak ismereteik bővítésében. Számonkérés esetén a pedagógus az írásbeli feleleteket részesítse előnyben, lehetőség szerint segítve a hallássérült tanulót a feladatok biztos megértésében, hogy az esetleges hibák ne értelmezési nehézségekből adódjanak. A vizsgák szervezésekor figyelembe kell venni, hogy a hallássérült tanulónak hosszabb időt kell biztosítani a megoldásra, mint halló társaiknak. A tanítási folyamat (képzés) tervezésekor lehetőséget kell biztosítani arra, hogy szükség esetén az egyes modulok elsajátítására fordítható idő hallássérültek esetében meghosszabbítható legyen.

Akadálymentesítési tényezők:

I. Elméleti oktatás akadálymentes kialakítása hallássérültek részére

1. Megfelelő tárgyi környezet kialakítása:

- a) Induktív hurok kiépítése a tantermekben és/vagy
- b) Vezeték nélküli FM kommunikációs rendszer biztosítása
- c) Webkamera biztosítása a jeltolmácsolás igénybevételére
- d) Berendezések, asztalok, padok jó elhelyezése a megfelelő kommunikáció biztosítása érdekében
- e) A helyiség jó világítása a megfelelő kommunikáció biztosítása érdekében
- f) Fényjelzések alkalmazása

2. Kommunikációs technikák alkalmazása az egyéni és a csoportos kommunikáció során

- a) Kommunikáció siket emberrel személyes szituációban
- b) Kommunikáció siket emberrel csoporthelyzetben

3. Oktatási Jeltolmács igénybevétele

4. Messenger alapú chat programok használata

II. Gyakorlati oktatás akadálymentes kialakítása hallássérültek részére

1. Megfelelő tárgyi környezet kialakítása:

- a) Vezeték nélküli FM kommunikációs rendszer biztosítása
- b) Webkamera biztosítása a jeltolmácsolás igénybevételére
- c) Berendezések, asztalok, padok jó elhelyezése a megfelelő kommunikáció biztosítása érdekében
- d) A helyiség jó világítása a megfelelő kommunikáció biztosítása érdekében
- e) Fényjelzések alkalmazása
- f) Szünetmentes áramforrás biztosítása

2. Kommunikáció hallássérült emberrel a tanműhelyekben:

Kommunikációs technikák alkalmazása az egyéni és a csoportos kommunikáció során

- a) Kommunikáció siket emberrel személyes szituációban
- b) Kommunikáció siket emberrel csoporthelyzetben

3. Jeltolmács igénybevétele

4. Kommunikáció írásban

Messenger alapú chat programok használata

12.3.2 Állattenyésztő

Hallássérült fiatalok eredményes munkába állítása érdekében szakképzést és pályaeorientációt segítő középiskolai szolgáltatáscsomag kidolgozása” című program (3841) keretében megvalósuló a FEOR által tartalmazott foglalkozások hallássérülés szempontjából történő részletes munkakörelemzése/09/FSZK					
FEOR szám: 6131			Munkakör: Állattenyésztő		
<p>Általános leírás: Tenyésztési feladatokat lát el és neveli és hizlalja az állatokat. Állatjóléti és - higiéniai feladatokat lát el. Szezonális feladatokat és karbantartási feladatokat végez el. Biztonsági feladatokat és adminisztrációt végez, kommunikál. Szükséges a kommunikáció és magas szintű szakmai ismeret. A munkavégzésének helye állandó csak különböző külső helyszínen elvégzendő feladatok miatt kell a munkavégzés helyszínét megváltoztatni. A munkakör-elemzési táblázatban foglaltak, illetve a feladatelemzésben megfogalmazott kompetenciák megfelelnek azoknak a követelményeknek, amelyek az állattenyésztő tevékenységét jellemzik.</p>					
Munkakör elemzési táblázat					
			Komptenciaelemek		
			Ismeret	Készség	Magatartásforma
			Fogalom, tény	Mozdulat, művelet	
Feladatscsoport	Eredet	Feladat	Önálló alkalmazás	Átlagos begyakorlottság	
Állategészségügy, szaporodásbiológia feladatai	A-1	Figyelemmel kíséri az állat viselkedését, egészségi állapotát	Gyakoribb szűrő- és diagnosztikai vizsgálatok és egészségügyi ismeretek	Olvasott szakmai szöveg megértése	Látás Önállóság
	A-2	Kezeli, illetve kezelteti a beteg állatot	Segítségnyújtás módjai az állatorvosi kezeléskor és gyógyszerismeret	Olvasott szakmai szöveg megértése	Elhivatottság, elkötelezettség
	A-3	Beadja a gyógyszereket az állatorvos utasítása szerint	Gyógyszerismeret, a gyógyszerek alkalmazása	Szakmai nyelvű hallott szöveg megértése és mennyiségérzék	Felelősségtudat
	A-4	Meghatározza a termékenyítés optimális időpontját	Ivarzók kiválogatása és állattani ismeretek	Olvasott szakmai szöveg megértése	Önállóság
	A-5	Újszülött állatot, anyaállatot ellát	Előkészület az ellésre állatfajonként és anyaállat és újszülött ápolásának ismerete	Olvasott szakmai szöveg megértése	Felelősségtudat M megbízhatóság
Munka-, tűzvédelem,	B-1	Használja a védőeszközöket és a	Tűzvédelmi rendszabályok és	Olvasott szakmai szöveg	M megbízhatóság Felelősségtudat

adminisztráció feladatai		védőruházatot	védőruhák ismerete	megértése	
	B-2	Betartja a vegyszerekre, gyógyszerekre és mérgező anyagokra vonatkozó előírásokat	A segélynyújtáshoz szükséges eszközök, műszerek, gyógyszerek ismerete	Eszközök használata	Megbízhatóság Felelősségtudat
	B-3	Jelenti és elhárítja a balesetveszélyes helyzeteket	Teendők tűz esetén és egyéb veszélyes helyzetekben	Olvasott szakmai szöveg megértése és íráskészség	Megbízhatóság Felelősségtudat
	B-4	Minőségbiztosítással kapcsolatos feladatokat végez	Minőségbiztosítás ismeretek	Olvasott szakmai szöveg megértése	Felelősségtudat
Tartástechnológia, fejlesztés feladatai	C-1	Takarmányt tárol, kioszt	Takarmányozási alapismeretek	Olvasott szakmai szöveg megértése	Erős fizikum Állóképesség
	C-2	Kitrágyázást, almozást végez	Trágyázás, almozás gépeinek működési elve, működtetése	Olvasott szakmai szöveg megértése	Erős fizikum Állóképesség
	C-3	Állatot jelöl és mérleggel	Állatok azonosításának módjainak ismerete	Olvasott szakmai szöveg megértése	Erős fizikum
	C-4	Az épületeket, építményeket karbantartja	Karbantartás módja, szervezésének ismerete	Karbantartási eszközök használata	Látás Erős fizikum
	C-5	Az állattartás gépeit karbantartja	Karbantartás módja, szervezése ismerete	Gépkarbantartás eszközök használata	Látás Erős fizikum
Az állattenyésztés napi és időszakos feladatai	D-1	Megvalósítja az ivarzás szinkronizálást	A hím és a női nemi készülék anatómiai felépítése, működésének ismerete	Olvasott szakmai szöveg megértése	Felelősségtudat Elhivatottság, elkötelezettség
	D-2	Elhelyezi az újszülött/kikelt állatot	Újszülöttekről való gondoskodási ismeretek	Olvasott szakmai szöveg megértése	Döntésképeség
	D-3	Elvégezteti a tartósított takarmányok és az ivóvíz minőségi vizsgálatát	Az etetés és az itatás higiénijának előírásai és az ivóvíz higiénijának ismerete	Olvasott szakmai szöveg megértése	Felelősségtudat
	D-4	Időszakos ápolási feladatokat végez	Ápolási ismeretek	Olvasott szakmai szöveg megértése	Elhivatottság, elkötelezettség
	D-5	Megrendel állatot,	Takarmányozási és	Elemi	Önállóság

		takarmányt, anyagokat, gyógyszert	gyógyszer alapismeretek	számolási készség és szakmai szöveg megértése	
	D-6	Felkészíti az állatokat a pározatási időszakra	Biotechnológiai eljárások ismerete	Olvasott szakmai szöveg megértése	Felelősségtudat Elhivatottság, elkötelezettség
Legeltetés feladatai	E-1	Állatot legeltet	Legeltetés előkészítése, tervezése, módjai	Olvasott szakmai szöveg megértése	Döntésképeség
	E-2	Kiválasztja legeltetésre a területet	Legeltetés előkészítése, tervezése, módjai	Olvasott szakmai szöveg megértése	Önállóság
	E-3	Alkalmazza a környezetvédelmi, ökológiai és a legeltetési szabályokat	A legelő és a legeltetés higiénijának ismerete	Olvasott szakmai szöveg megértése	Felelősségtudat Elhivatottság, elkötelezettség
	E-4	Védekezik az élősködők ellen a legelőn	Legeltetés higiénijának ismerete	Olvasott szakmai szöveg megértése	Felelősségtudat Elhivatottság, elkötelezettség
Baromfi- és kisállattenyésztés feladatai	F-1	Állományváltásnál tevékenykedik	Baromfi- és kisállattenyésztés ismeretek	Olvasott szakmai szöveg megértése	Döntésképeség
	F-2	Mennyiségi, minőségi átvételt végez	Minőségbiztosítás ismeretek	Olvasott szakmai szöveg megértése	Felelősségtudat
	F-3	Elvégezteti a jogszabályban előírt vizsgálatot (szalmonella, gátlóanyag)	Jogi alapismeretek	Olvasott szakmai szöveg megértése	Önállóság
	F-4	Elvégzi a tojástermeléssel kapcsolatos feladatokat	A tojás képződése és egyéb tojással kapcsolatos ismeretek	Olvasott szakmai szöveg megértése	Felelősségtudat Elhivatottság, elkötelezettség
	F-5	Előmelegíti a tojásokat és a keltetőgépet	Baromfi- és kisállattenyésztésben előforduló munkák szervezésének ismerete	Keltetőgép használata	Felelősségtudat Elhivatottság, elkötelezettség
	F-6	Keltetőgépet keltetés után takarít, fertőtleníti	Keltetőgépek használatának ismerete	Gépek kezelése	Felelősségtudat Megbízhatóság
Juh- (kecske-) tenyésztés feladatai	G-1	Neveli és hizlalja a bárányokat	Juh- és kecsketenyésztési ismeretek	Olvasott szakmai szöveg megértése	Megbízhatóság Felelősségtudat
	G-2	Almozás és trágyaelszállító gépeket kezel	Trágyázás, almozás gépeinek működési elve, működtetésének	Gépek kezelése	Látás Önállóság

			ismerete		
	G-3	Lekezeli, fűrészi a juhokat a tavaszi/őszi külső-belső paraziták ellen	Juh- és kecsketenyésztésben előforduló munkák szervezésének ismerete	Olvasott szakmai szöveg megértése	Önállóság
Sertéstenyésztés feladatai	H-1	Sertést tenyészt	Sertéstenyésztésben előforduló munkák szervezésének ismerete	Olvasott szakmai szöveg megértése	Önállóság Döntésképeség
	H-2	Választott malacokat az utónevelőbe telepíti	Sertéstenyésztés ismeretek	Olvasott szakmai szöveg megértése	Megbízhatóság Felelősségtudat
	H-3	Laboreszközöket mossa, fertőtleníti, a helyiséget takarítja	Higiéniai szabályok ismerete	Sterilizáló eszközök használata	Megbízhatóság Felelősségtudat
Szarvasmarhatenyésztés feladatai	I-1	Elvégzi a fejéssel kapcsolatos teendőket	Tejmirigy felépítése, tejválasztás, tejleadás jellemzői	Olvasott szakmai szöveg megértése	Megbízhatóság
	I-2	Szarvasmarhát hizlal	Szarvasmarhatenyésztési ismeretek	Olvasott szakmai szöveg megértése	Megbízhatóság Döntésképeség
	I-3	A takarmányozás gépeit kezeli	Takarmányozási gépek ismerete	Gépek használata	Erős fizikum Állóképesség
	I-4	Elvégzi a csülökszaru ápolását és a szarvtalanítást	Szarvasmarhatenyésztésben előforduló munkák elvégzésének ismeretei	Olvasott szakmai szöveg megértése	Erős fizikum Állóképesség

Egészségi tényezők:

Nagyothallóknak ajánlható, siketeknek nem.

Követelmények: jó megfigyelőképesség, felelősségtudat, megbízhatóság, gondosság, az állat szeretete.

Lehetséges munkaköri expozíciók: Állati eredetű bakteriális és parazitas betegségek, nem optimális igénybevétel.

Balesetveszély: Állatok okozta sérülések (rúgás, harapás).

Kizáró okok: Végtag deformitások, melyek a munkavégzést gátolják. Gyenge fizikum. Krónikus szív-érrendszeri betegségek melyek olyan általános állapottal járnak, melyek a munkavégzést akadályozzák.

Allergia állatszőrre. Asztma, és egyéb légzőszervi betegségek amik a munkavégzés hatására rosszabbodhatnak. Epilepszia. A specifikus bőrbetegségek a kontakt bőrfelületen.

Vízus: Két szem együtt, korrekcióval legalább 0,8.

Szurdopedagógiai ajánlás:

A szakma elsajátításához szükséges tanulmányok alatt a hallássérült tanulónak biztosítani kell a szurdopedagógus közreműködését a szakértői véleményben meghatározott heti óraszámában. Amennyiben a hallássérült tanuló igényli, jeltolmács biztosítsa a tanítási órákon, illetve a gyakorlati képzés ideje alatt a tananyag, a fogalmak és a szakkifejezések megértését. Ajánlott az adott szakmára vonatkozó „szótár” elkészítése, mely azokat a legfontosabb kifejezéseket, szakszavakat és magyarázataikat (szöveges, rajzos) tartalmazza, melyek megértése a hallássérült fiatal számára esetenként neheztett vagy hosszabb időt

igényel. A bonyolultabb ábrák, munkafolyamatokat bemutató képek lehetőség szerint feliratozva kerüljenek a tanulók kezébe. A hallássérülés, és az abból következő nyelvi hátrány (szókincs, szövegértés) miatt ajánlott a tanítási órák anyagáról nyomtatott formában vázlatot adni a tanulóknak, ezzel is segítve a lényegkiemelést. Fontos a szemléltetés állandó biztosítása, mert a hallássérültek elsősorban a vizuális úton megszerezhető információkra támaszkodnak ismereteik bővítésében. Számonkérés esetén a pedagógus az írásbeli feleleteket részesítse előnyben, lehetőség szerint segítve a hallássérült tanulót a feladatok biztos megértésében, hogy az esetleges hibák ne értelmezési nehézségekből adódjanak. A vizsgák szervezésekor figyelembe kell venni, hogy a hallássérült tanulóknak hosszabb időt kell biztosítani a megoldásra, mint halló társaiknak. A tanítási folyamat (képzés) tervezésekor lehetőséget kell biztosítani arra, hogy szükség esetén az egyes modulok elsajátítására fordítható idő hallássérültek esetében meghosszabbítható legyen.

Akadálymentesítési tényezők:

I. Elméleti oktatás akadálymentes kialakítása hallássérültek részére

1. Megfelelő tárgyi környezet kialakítása:

- a) Induktív hurok kiépítése a tantermekben és/vagy
- b) Vezeték nélküli FM kommunikációs rendszer biztosítása
- c) Webkamera biztosítása a jeltolmácsolás igénybevételére
- d) Berendezések, asztalok, padok jó elhelyezése a megfelelő kommunikáció biztosítása érdekében
- e) A helyiség jó világítása a megfelelő kommunikáció biztosítása érdekében
- f) Fényjelzések alkalmazása

2. Kommunikációs technikák alkalmazása az egyéni és a csoportos kommunikáció során

- a) Kommunikáció siket emberrel személyes szituációban
- b) Kommunikáció siket emberrel csoport helyzetben

3. Oktatási Jeltolmács igénybevétele

II. Gyakorlati oktatás akadálymentes kialakítása hallássérültek részére

1. Megfelelő tárgyi környezet kialakítása:

- a) Vezeték nélküli FM kommunikációs rendszer biztosítása
- b) Webkamera biztosítása a jeltolmácsolás igénybevételére
- c) A helyiség jó világítása a megfelelő kommunikáció biztosítása érdekében
- d) Fényjelzések alkalmazása
- e) Szünetmentes áramforrás biztosítása

2. Kommunikáció hallássérült emberrel a tanműhelyekben:

Kommunikációs technikák alkalmazása az egyéni és a csoportos kommunikáció során

- a) Kommunikáció siket emberrel személyes szituációban
- b) Kommunikáció siket emberrel csoport helyzetben

3. Jeltolmács igénybevétele

4. Kommunikáció írásban

12.3.3 Baromfi és kisállattenyésztő

Hallássérült fiatalok eredményes munkába állítása érdekében szakképzést és pályaorientációt segítő középiskolai szolgáltatáscsomag kidolgozása” című program (3841) keretében megvalósuló a FEOR által tartalmazott foglalkozások hallássérülés szempontjából történő részletes munkakörelemzése/09/FSZK					
FEOR szám: 3124			Munkakör: Baromfi és kisállattenyésztő		
Általános leírás:					
A baromfi és kisállattenyésztés különböző területein a termelés menedzselése, szakmai munkák elvégzése. A folyamatosan jelentkező üzemelési munkák megoldásában a főiskolát és egyetemet végzett állattenyésztők és állatorvosok tevékenységének segítése, szakszerű alátámasztása, az egyes technológiai feladatok önálló megoldása, a beosztott dolgozók részére a helyes munkafogások megtanítása.					
A munkavégzés helye állandó csak különböző beszerzési és állategészségügyi feladatok elvégzésekor változik meg.					
A munkakör-elemzési táblázatban foglaltak, illetve a feladatelemzésben megfogalmazott kompetenciák megfelelnek azoknak a követelményeknek, amelyek a baromfi és kisállattenyésztő tevékenységet jellemzik					
Munkakör elemzési táblázat					
			Komptenciaelemek		
			Ismeret	Készség	Magatartásforma
			Fogalom, tény	Mozdulat, művelet	
Feladatcsoport	Eredet	Feladat	Felismerés, megnevezés	Gyakorlottság	
Állatok tartásával kapcsolatos napi munkák irányítása	A-1	Takarmányt tárol, kioszt	Takarmányozási alapismeretek	Olvasott szakmai szöveg megértése	Erős fizikum Állóképesség
	A-2	Kitrágyázást, almozást végez	Trágyázás, almozás gépeinek működési elve, működtetése	Olvasott szakmai szöveg megértése	Erős fizikum Állóképesség
	A-3	Állatot jelöl és mérleggel	Állatok azonosításának módjainak ismerete	Olvasott szakmai szöveg megértése	Erős fizikum
	A-4	Az épületeket, építményeket karbantartja	Karbantartás módja, szervezésének ismerete	Karbantartási eszközök használata	Látás Erős fizikum
Időszakosan jelentkező munkák elvégzése, elvégztetése	B-1	Megvalósítja az ivarzás szinkronizálást	A hím és a női nemi készülék anatómiai felépítése, működésének ismerete	Olvasott szakmai szöveg megértése	Felelősségtudat Elhivatottság, elkötelezettség
	B-2	Elhelyezi az újszülött/kikelt állatot	Újszülöttekről való gondoskodási ismeretek	Olvasott szakmai szöveg megértése	Döntésképeség
	B-3	Elvégezteti a	Az etetés és az	Olvasott	Felelősségtudat

		tartósított takarmányok és az ivóvíz minőségi vizsgálatát	ítatás higiénijának előírásai és az ivóvíz higiénijának ismerete	szakmai szöveg megértése	
	B-4	Időszakos ápolási feladatokat végez	Ápolási ismeretek	Olvastott szakmai szöveg megértése	Elhivatottság, elkötelezettség
	B-5	Megrendel állatot, takarmányt, anyagokat, gyógyszert	Takarmányozási és gyógyszer alapismeretek	Elemi számolási készség és szakmai szöveg megértése	Önállóság
	B-6	Felkészíti az állatokat a pároztatási időszakra	Biotechnológiai eljárások ismerete	Olvastott szakmai szöveg megértése	Felelősségtudat Elhivatottság, elkötelezettség
Munka-, tűzvédelem, adminisztráció feladatai.	C-1	Használja a védőeszközöket és a védőruházatot	Tűzvédelmi rendszabályok és védőruhák ismerete	Olvastott szakmai szöveg megértése	Megbízhatóság Felelősségtudat
	C-2	Betartja a vegyszerekre, gyógyszerekre és mérgező anyagokra vonatkozó előírásokat	A segélynyújtáshoz szükséges eszközök, műszerek, gyógyszerek ismerete	Eszközök használata	Megbízhatóság Felelősségtudat
	C-3	Jelenti és elhárítja a balesetveszélyes helyzeteket	Teendők tűz esetén és egyéb veszélyes helyzetekben	Olvastott szakmai szöveg megértése és íráskészség	Megbízhatóság Felelősségtudat
	C-4	Minőségbiztosítással kapcsolatos feladatokat végez	Minőségbiztosítás ismeretek	Olvastott szakmai szöveg megértése	Felelősségtudat
Baromfi- és kisállattenyésztés minden területén szervezési, irányítási feladatok	D-1	Állományváltásnál tevékenykedik	Baromfi- és kisállattenyésztés ismeretek	Olvastott szakmai szöveg megértése	Döntésképesség
	D-2	Mennyiségi, minőségi átvételt végez	Minőségbiztosítás ismeretek	Olvastott szakmai szöveg megértése	Felelősségtudat
	D-3	Elvégezteti a	Jogi alapismeretek	Olvastott	Önállóság

		jogszabályban előírt vizsgálatot (szalmonella, gátlóanyag)		szakmai szöveg megértése	
	D-4	Elvégzi a tojástermeléssel kapcsolatos feladatokat	A tojás képződése és egyéb tojással kapcsolatos ismeretek	Olvasott szakmai szöveg megértése	Felelősségtudat Elhivatottság, elkötelezettség
	D-5	Előmelegíti a tojásokat és a keltetőgépet	Baromfi- és kisállattenyésztésben előforduló munkák szervezésének ismerete	Keltetőgép használata	Felelősségtudat Elhivatottság, elkötelezettség
	D-6	Keltetőgépet keltetés után takarít, fertőtleníti	Keltetőgépek használatának ismerete	Gépek kezelése	Felelősségtudat Megbízhatóság
	D-7	Beszerzi a hatósági állatorvosi engedélyt a vágáshoz	Hivatalos papírok beszerzési módjainak ismerete	Olvasott szakmai szöveg megértése és szakmai íráskészség	Önállóság Megbízhatóság
	D-8	Baromfit szállít	Szállítási szabályok ismerete	Szállító eszközök használata	Felelősségtudat
	D-9	Gondoskodik a tojások tárolásáról	Tárolás szabályainak ismerete	Olvasott szakmai szöveg és kommunikáció készség	Felelősségtudat
	D-10	Elvégzi a tolltermeléssel kapcsolatos feladatokat	Tolltermelési ismeretek	Köznyelvi és szakmai szöveg megértése	Önállóság
	D-11	Gondoskodik a toll tárolásáról és szállításáról	Tárolási és szállítási szabályok ismerete	Olvasott szakmai szöveg megértése	Felelősségtudat Megbízhatóság
	D-12	A takarmányozás gépeit kezeli	Takarmányozási és gépkezelési ismeretek	Gépek és kézi eszközök használata	Megbízhatóság
	D-13	Gépbe helyezi a tojásokat, és indítja a keltetési folyamatot	Tojásfeltetési és gépek kezelési ismeretek	Olvasott szakmai szöveg megértése és gépek használata	Megbízhatóság
	D-14	Elvégzi a lámpázást, leválogatást	Lámpázás és leválogatás technikájának ismerete	Szakmai szöveg megértése	Felelősségtudat Precizitás

	D-15	Kialakítja a nyúl elhelyezési lehetőségeit	Nyúl tartás szabályainak ismerete	Olvastott szakmai szöveg megértése	Megbízhatóság
	D-16	Nyulat szaporít, takarmányoz, gondoz	Nyúl szaporítási és egyéb tartási ismeretek	Olvastott szakmai szöveg megértése	Megbízhatóság Önállóság

Egészségi tényezők:

Baromfi és kisállattenyésztő:

Nagyothallóknak és siketeknek is ajánlható.

Követelmények: tó megfigyelőképesség, felelősségtudat, megbízhatóság, gondosság, az állat szeretete.

Lehetséges munkaköri expozíciók: Állati eredetű bakteriális és parazitás betegségek, nem optimális igénybevétel.

Balesetveszély: nem jellemző.

Kizáró okok: Végtag deformitások, melyek a munkavégzést gátolják. Gyenge fizikum. Krónikus szív-érrendszeri betegségek melyek olyan általános állapottal járnak, melyek a munkavégzést akadályozzák. Allergia állatszörre, tollra. Asztma, és egyéb légzőszervi betegségek amik a munkavégzés hatására rosszabbodhatnak. Aspecifikus bőrbetegségek a kontakt bőrfelületen.

Vízus: Két szem együtt, korrekcióval legalább 0,8.

Szurdopedagógiai ajánlás:

A szakma elsajátításához szükséges tanulmányok alatt a hallássérült tanulónak biztosítani kell a szurdopedagógus közreműködését a szakértői véleményben meghatározott heti óraszámában. Amennyiben a hallássérült tanuló igényli, jeltolmács biztosítsa a tanítási órákon, illetve a gyakorlati képzés ideje alatt a tananyag, a fogalmak és a szakkifejezések megértését. Ajánlott az adott szakmára vonatkozó „szótár” elkészítése, mely azokat a legfontosabb kifejezéseket, szakszavakat és magyarázataikat (szöveges, rajzos) tartalmazza, melyek megértése a hallássérült fiatal számára esetenként nehezített vagy hosszabb időt igényel. A bonyolultabb ábrák, munkafolyamatokat bemutató képek lehetőség szerint feliratozva kerüljenek a tanulók kezébe. A hallássérülés, és az abból következő nyelvi hátrány (szókincs, szövegértés) miatt ajánlott a tanítási órák anyagáról nyomtatott formában vázlatot adni a tanulónak, ezzel is segítve a lényegkiemelést. Fontos a szemléltetés állandó biztosítása, mert a hallássérültek elsősorban a vizuális úton megszerezhető információkra támaszkodnak ismereteik bővítésében. Számonkérés esetén a pedagógus az írásbeli feleleteket részesítse előnyben, lehetőség szerint segítve a hallássérült tanulót a feladatok biztos megértésében, hogy az esetleges hibák ne értelmezési nehézségekből adódjanak. A vizsgák szervezésekor figyelembe kell venni, hogy a hallássérült tanulónak hosszabb időt kell biztosítani a megoldásra, mint halló társaiknak. A tanítási folyamat (képzés) tervezésekor lehetőséget kell biztosítani arra, hogy szükség esetén az egyes modulok elsajátítására fordítható idő hallássérültek esetében meghosszabbítható legyen.

Akadálymentesítési tényezők:

I. Elméleti oktatás akadálymentes kialakítása hallássérültek részére

1. Megfelelő tárgyi környezet kialakítása:

- Induktív hurok kiépítése a tantermekben és/vagy
- Vezeték nélküli FM kommunikációs rendszer biztosítása
- Webkamera biztosítása a jeltolmácsolás igénybevételére
- Berendezések, asztalok, padok jó elhelyezése a megfelelő kommunikáció biztosítása érdekében
- A helyiség jó világítása a megfelelő kommunikáció biztosítása érdekében
- Fényjelzések alkalmazása

2. Kommunikációs technikák alkalmazása az egyéni és a csoportos kommunikáció során

- Kommunikáció siket emberrel személyes szituációban
- Kommunikáció siket emberrel csoporthelyzetben

3. Oktatási Jeltolmács igénybevétele

II. Gyakorlati oktatás akadálymentes kialakítása hallássérültek részére

1. Megfelelő tárgyi környezet kialakítása:

- a) Vezeték nélküli FM kommunikációs rendszer biztosítása
 - b) Webkamera biztosítása a jeltolmácsolás igénybevételére
 - c) A helyiség jó világítása a megfelelő kommunikáció biztosítása érdekében
 - d) Fényjelzések alkalmazása
 - e) Szünetmentes áramforrás biztosítása
2. Kommunikáció hallássérült emberrel a tanműhelyekben:
Kommunikációs technikák alkalmazása az egyéni és a csoportos kommunikáció során
- a) Kommunikáció siket emberrel személyes szituációban
 - b) Kommunikáció siket emberrel csoporthelyzetben
3. Jeltolmács igénybevétele
4. Kommunikáció írásban

12.3.4 Bördíszműves

Hallássérült fiatalok eredményes munkába állítása érdekében szakképzést és pályorientációt segítő középiskolai szolgáltatáscsomag kidolgozása” című program (3841) keretében megvalósuló a FEOR által tartalmazott foglalkozások hallássérülés szempontjából történő részletes munkakörelemzése/09/FSZK					
FEOR szám: 7333			Munkakör: Bördíszműves		
<p>Általános leírás: Gyártást előkészít és tervez. Létrehozza a terméket, majd az alkatrészeket ráerősíti. Alkatrészeket szabja, előkészíti végül díszíti. Ha szükséges javítási szolgáltatást végez. Ezek mind a feladatai közé tartozik. Megfelelő magas szintű ismeretekkel rendelkezik, és az eszközöket biztonságosan használja. A munkavégzés helye állandó, egy helyen végzendő. A munkakör-elemzési táblázatban foglaltak, illetve a feladatelemzésben megfogalmazott kompetenciák megfelelnek azoknak a követelményeknek, amelyek a bördíszműves tevékenységét jellemzik.</p>					
Munkakör elemzési táblázat					
			Komptenciaelemek		
			Ismeret	Készség	Magatartásforma
			Tény, összefüggés	Fogás, mozdulat, művelet	
Feladatcsoport	Eredet	Feladat	Alkotói alkalmazás	Begyakorlottság	
Biztonságos és minőségi munkavégzés	A-1	Ellenőrzi a biztonságtechnikai eszközök működőképességét	Gépek biztonságtechnikájának ismerete	Védőeszközök használata	Megbízhatóság Felelősségtudat
	A-2	Betartja a munkavégzésre vonatkozó előírásokat	Munka-, tűz- és környezetvédelmi előírások ismerete	Tűz- és baleset megelőzési jelképek, színjelölések értelmezése	Megbízhatóság Felelősségtudat
	A-3	Szelektíven gyűjti és tárolja a hulladékokat	Hulladékkezelési előírások	Olvasott köznyelvi szöveg megértése	Megbízhatóság Felelősségtudat
	A-4	Alapanyagot, terméket mozgat és tárol	Anyagmozgatás és tárolás előírásainak ismerete	Védőeszközök használata	Megbízhatóság Felelősségtudat
	A-5	Adminisztrálja a termelt mennyiséget és minőséget	Minőségbiztosítás, minőségellenőrzés szerepe, jelentőségének ismerete	Íráskészség, nyomtatványok kitöltése	Megbízhatóság Felelősségtudat
Üzletvitel a könnyűiparban	B-1	Hellyel és szaklappal kínálja a vendéget	Kommunikáció eszközeinek ismerete	Irodatechnikai és telekommunikációs eszközök használata	Önállóság
	B-2	Felméri a vendég igényeit	Tárgyalástechnika alapjainak ismerete	Irodatechnikai és telekommunikációs eszközök használata	Önállóság

	B-3	Szín-, stílus- és divattanácsot ad a vendéghez és az alkalomhoz illő modellről	Az öltözékek, öltözék kiegészítők fajtáinak ismerete	Olvasott szakmai szöveg megértése	Szervezőképesség
	B-4	Kiválasztja az anyagot, kellékeket	Könnnyűipari anyagok fajtái, használati tulajdonságainak ismerete	Olvasott szakmai szöveg megértése	Szervezőképesség
	B-5	Számláz, pénztárt kezel	Költség kalkuláció részeinek ismerete	ECDL Táblázatkezelés	Szervezőképesség
Gyártás előkészítés a bőrfeldolgozó iparban	C-1	Anyagszükségletet meghatározza	Bőrfeldolgozó iparban alkalmazott anyagok ismerete	Olvasott szakmai szöveg megértése	Precizitás Önállóság
	C-2	Technológiai paramétereket meghatározza	Bőrfeldolgozó ipari berendezések, eszközök technológiai jellemzőinek ismerete	Olvasott szakmai szöveg megértése	Önállóság Látás
	C-3	gyártáshoz szükséges gépeket, szerszámokat, berendezéseket beállítja és ellenőrzi	Bőrfeldolgozó iparban alkalmazott, berendezések, eszközök működtetése, alkalmazásának ismerete	Gépek, berendezések és szerszámok használata	Megbízhatóság Pontosság
Bőrfeldolgozó ipari termékek alkatrészeinek szabása, előkészítése	D-1	Alkatrészeket szab kézzel és géppel	Alkatrészekkel szemben támasztott követelmények és kézi, gépi szabás ismerete	Kézi és gépi használata	Látás, színfelismerés Kézügyesség Stabil kéztartás
	D-2	A kiszabott alkatrészeket ellenőrzi	Bőrhibák és egyéb hibák ismerete	Olvasott szakmai szöveg megértése	Pontosság Látás
	D-3	Elvégzi a szükséges jelöléseket	Jelölési technikák ismerete	Jelölő eszközök használata	Kézügyesség Látás
	D-4	Nyitott és zárt szélmegmunkálást végez	Eszközök technológiai jellemzőinek ismerete	Olvasott szakmai szöveg megértése	Kézügyesség Látás
Gyártmánytervezés a bőrdíszműiparban	E-1	Modellrajzot készít	Modell ábrázolás, méretezés ismeret	Olvasott szakmai szöveg megértése, szabadkézi rajzolás	Precizitás Pontosság Kézügyesség
	E-2	Méretezi a modellt	Modell ábrázolás, méretezés ismeret	Olvasott szakmai szöveg megértése, szabadkézi rajzolás	Precizitás Pontosság Kézügyesség

	E-3	Elkészíti a szabás- és dolgozómintákat	Szabás- és dolgozóminták fajtái, alkalmazási területük elkészítésének ismerete	Olvasott szakmai szöveg megértése, szabadkézi rajzolás	Precizitás Pontosság Kézügyesség
	E-4	Kiválasztja a megfelelő anyagokat, kellékeket	Bőr feldolgozóiparban alkalmazott anyagok ismerete	Olvasott szakmai szöveg megértése	Precizitás Pontosság
Alkatrészek díszítése, összeerősítése a bőrdíszműiparban	F-1	Rátéttel díszít	A díszítés eszközei, anyagainak ismerete	Olvasott szakmai szöveg megértése	Precizitás Látás Kézügyesség
	F-2	Domborítással díszít	A díszítés eszközei, anyagainak ismerete	Olvasott szakmai szöveg megértése	Precizitás Látás Kézügyesség
	F-3	Ragasztással összeerősíti az alkatrészeket	Összeerősítési módok ismerete	Olvasott szakmai szöveg megértése	Precizitás Látás Kézügyesség
	F-4	Gépi varrással összeerősíti az alkatrészeket	Összeerősítési módok ismerete	Olvasott szakmai szöveg megértése	Precizitás Látás Kézügyesség
	F-5	Technológiának megfelelően varrógépet, tűt, cérnát, öltésnagyságot választ	A varrási és ragasztási kézi és gépi eszközei, alkalmazási területek ismerete	Eszközök használata	Precizitás Pontosság
Bőrdíszműipari termékek gyártása	G-1	Elvégzi a termékgyártás általános és speciális műveleteit	Alaptechnológiák ismerete	Olvasott szakmai szöveg megértése	Stabil kéztartás Látás Precizitás
	G-2	Különböző alaptechnológiát alkalmaz	Alaptechnológiák ismerete	Olvasott szakmai szöveg megértése	Stabil kéztartás Látás Precizitás
	G-3	Varrott technológiát alkalmaz	Varrási technológiák ismerete	Olvasott szakmai szöveg megértése	Stabil kéztartás Látás
	G-4	Különböző zárasi módokat alkalmaz	Zárasi módok ismerete	Olvasott szakmai szöveg megértése	Stabil kéztartás Látás Precizitás
	G-5	Különböző fedélmegoldásokat alkalmaz	Fedélmegoldások ismeretek	Olvasott szakmai szöveg megértése	Stabil kéztartás Látás Precizitás
	G-6	Becsomagolja a terméket	Csomagolási ismeretek	Olvasott szakmai szöveg megértése	Stabil kéztartás Látás Precizitás
Javítási	H-1	Megállapítja a	Javítandó hibák	Olvasott szakmai	Stabil kéztartás

szolgáltatás végzése		javítandó bördíszmű termék hibáját	ismerete	szöveg megértése	Látás Kézügyesség
	H-2	Előkészíti az anyagot a javításhoz	A javítás előkészítésének ismerete	Olvasott szakmai szöveg megértése	Stabil kéztartás Látás Kézügyesség
	H-3	Varratokat javít	Varratok javítás technológiájának ismerete	Olvasott szakmai szöveg megértése	Stabil kéztartás Látás Kézügyesség
	H-1	Alkatrészpótlásoka t végez, javít, cserél	Alkatrészpótlás, javítás, cserélés menetének ismerete	Olvasott szakmai szöveg megértése	Stabil kéztartás Látás Kézügyesség

Egészségi tényezők:

Bördíszműves:

Nagyothallóknak és siketeknek is ajánlható.

Követelmények: kézügyesség, esztétikai érzék, ízlés.

Lehetséges munkaköri expozíciók: Nem optimális igénybevétel, ergonómiai hiányosságok, szerves ragasztók, aceton.

Balesetveszély: Kézsérülés.

Kizáró okok: Végtag deformitások, melyek a munkavégzést gátolják. Krónikus szív- érrendszeri betegségek melyek olyan általános állapottal járnak, melyek a munkavégzést akadályozzák. Színtévesztés.

Vízus: Két szem együtt, korrekcióval legalább 0,8.

Szurdopedagógiai:

A szakma elsajátításához szükséges tanulmányok alatt a hallássérült tanulónak biztosítani kell a szurdopedagógus közreműködését a szakértői véleményben meghatározott heti óraszámában. Amennyiben a hallássérült tanuló igényli, jeltolmács biztosítsa a tanítási órákon, illetve a gyakorlati képzés ideje alatt a tananyag, a fogalmak és a szakkifejezések megértését. Ajánlott az adott szakmára vonatkozó „szótár” elkészítése, mely azokat a legfontosabb kifejezéseket, szakszavakat és magyarázataikat (szöveges, rajzos) tartalmazza, melyek megértése a hallássérült fiatal számára esetenként nehezített vagy hosszabb időt igényel. A bonyolultabb ábrák, munkafolyamatokat bemutató képek lehetőség szerint feliratozva kerüljenek a tanulók kezébe. A hallássérülés, és az abból következő nyelvi hátrány (szókincs, szövegértés) miatt ajánlott a tanítási órák anyagáról nyomtatott formában vázlatot adni a tanulónak, ezzel is segítve a lényegkiemelést. Fontos a szemléltetés állandó biztosítása, mert a hallássérültek elsősorban a vizuális úton megszerezhető információkra támaszkodnak ismereteik bővítésében. Számonkérés esetén a pedagógus az írásbeli feleleteket részesítse előnyben, lehetőség szerint segítve a hallássérült tanulót a feladatok biztos megértésében, hogy az esetleges hibák ne értelmezési nehézségekből adódjanak. A vizsgák szervezésekor figyelembe kell venni, hogy a hallássérült tanulónak hosszabb időt kell biztosítani a megoldásra, mint halló társaiknak. A tanítási folyamat (képzés) tervezésekor lehetőséget kell biztosítani arra, hogy szükség esetén az egyes modulok elsajátítására fordítható idő hallássérültek esetében meghosszabbítható legyen.

Akadálymentesítési tényezők:

I. Elméleti oktatás akadálymentes kialakítása hallássérültek részére

1. Megfelelő tárgyi környezet kialakítása:

- Induktív hurok kiépítése a tantermekben és/vagy
- Vezeték nélküli FM kommunikációs rendszer biztosítása
- Webkamera biztosítása a jeltolmácsolás igénybevételére
- Berendezések, asztalok, padok jó elhelyezése a megfelelő kommunikáció biztosítása érdekében

- e) A helyiség jó világítása a megfelelő kommunikáció biztosítása érdekében
- f) Fényjelzések alkalmazása
- 2. Kommunikációs technikák alkalmazása az egyéni és a csoportos kommunikáció során
 - a) Kommunikáció siket emberrel személyes szituációban
 - b) Kommunikáció siket emberrel csoport helyzetben
- 3. Oktatási Jeltolmács igénybevétele

II. Gyakorlati oktatás akadálymentes kialakítása hallássérültek részére

- 1. Megfelelő tárgyi környezet kialakítása:
 - a) Vezeték nélküli FM kommunikációs rendszer biztosítása
 - b) Webkamera biztosítása a jeltolmácsolás igénybevételére
 - c) A helyiség jó világítása a megfelelő kommunikáció biztosítása érdekében
 - d) Fényjelzések alkalmazása
 - e) Szünetmentes áramforrás biztosítása
- 2. Kommunikáció hallássérült emberrel a tanműhelyekben:
Kommunikációs technikák alkalmazása az egyéni és a csoportos kommunikáció során
 - a) Kommunikáció siket emberrel személyes szituációban
 - b) Kommunikáció siket emberrel csoport helyzetben
- 3. Jeltolmács igénybevétele
- 4. Kommunikáció írásban

12.3.5 Burkoló

Hallássérült fiatalok eredményes munkába állítása érdekében szakképzést és pályorientációt segítő középiskolai szolgáltatáscsomag kidolgozása” című program (3841) keretében megvalósuló a FEOR által tartalmazott foglalkozások hallássérülés szempontjából történő részletes munkakörelemzése/09/FSZK					
FEOR szám: 7634			Munkakör: Burkoló		
<p>Általános leírás: Munkafolyamatot és burkolandó felületet előkészíti. Burkolat alatti aljzatokat készít (aljzatbetont, vakolatot) Hidegburkolatot csinál vízszintes és függőleges felületre. Parketta burkolatot, hajópadlót, lambériát és egyéb burkolatokat csinál. A munkavégzés helye mindig változó, a szerződésben foglalt megfelelően.</p> <p>A munkakör-elemzési táblázatban foglaltak, illetve a feladatelemzésben megfogalmazott kompetenciák megfelelnek azoknak a követelményeknek, amelyek a burkoló tevékenységét jellemzik.</p>					
Munkakör elemzési táblázat					
			Komptenciaelemek		
			Ismeret	Készség	Magatartásforma
			Fogalom, összefüggés	Fogalom, mozdulat	
Feladatcsoport	Eredet	Feladat	Megnevezés, önálló alkalmazás,	Begyakorlottság	
Építőipari közös feladatok	A-1	Felméri a munkaterületet és bejárja	Anyagmennyiség meghatározása és munkakezdés feltételeinek ismerete	Számolási készség és olvasott szöveg megértése	Pontosság és precizitás
	A-2	Munkaidőt kiszámolja és megtervezi a munkafolyamatot	Rendelési dokumentumok szabályai, és anyagmennyiség és szükséglet kiszámításának módja	Elemi számítógépes ismeret, számolási készség,	Precizitás
	A-3	Egyeztet a tervezővel és a megrendelővel	Építési ütemtervek ismerete	Építési ütemtervek olvasása és építészeti jelképek értelmezése tervrajz olvasása	Precizitás
	A-4	Elkezdi a munkát és folyamatosan ellenőzi a munka folyamatot	Munkaterület átvételének és átadásainak szabályainak ismerete és ellenőrzési ismeretek	Olvasott szöveg értése és köznyelvi beszéd-készség	Szervezőképesség, pontosság
	A-5	Megfelelően kezeli a keletkezőt	Hulladék kezelés szabályainak és	Egyéni és csoportos	Precizitás

		hulladékot és biztosítja balesetmentességet	baleset védelem szabályainak ismerete	eszközök használata és olvasott szöveg értelmezése	
Speciális burkolatot készít	B-1	A tűzvédelmi anyagokat megfelelően leszabja	Tűzvédelmi anyagok és burkolatok ismerete	Olvasott és halott szakmai szöveg megértése	Pontosság, precizitás
	B-2	Elhelyezi a fogadó szerkezetet	Fogadó szerkezet elkészítése	Építészeti rajz értelmezése	Látás, térlátás, precizitás
	B-3	Tűzvédő falakat, burkolatot és álmennyezetet készít	Tűzvédelmi anyagok felhasználása és azok elhelyezése	Olvasott szakmai szöveg értelmezése	Precizitás, kezűgyesség, térérzékelés
	B-4	Tűzvédelmi borítások elhelyezése	Tűzvédelmi burkolat szerelésének technológiájának ismerete	Olvasott és halott szakmai szöveg értelmezése, műszaki rajz olvasása	Térérzékelés precizitás. Látás, mozgáskoordináció
	B-5	Hézagolást végez a szigorú előírásoknak megfelelően	Technika és előírások ismerete	Műszaki rajz olvasása és olvasott szakmai szöveg értelmezése	Precizitás, látás
	B-6	Konzultál a vezetőket szerelő ipari munkásokkal	Szakmai kommunikáció és különböző előírások ismerete	Szaknyelvű beszédkészség és szakmai szöveg megértése	Precizitás, konszenzus készség
Hidegburkolási feladatok	C-1	Elkészíti a beton, habarcsot és szükséges anyagokat előkészíti	Kötőanyagok, beton, habarcs tulajdonságai, jellemzőinek ismerete	Beton- és habarcskeverőgépek használata és tömörítő eszközök használata	Szemérték pontosság
	C-2	Elhelyezi a felületre a burkolólapokat	Térburkolatok anyagainak ismerete	Anyagmozgató kisgépek használata	Pontosság
	C-3	Letisztítja a burkolatot	Talajmunkák, tömörítési munkák technológiájának ismerete	Szabadkézi rajz, burkolati rajz készítése, tömörítő eszközök használata	

	C-4	Lerakja a térburkolatot	Térburkolat készítésének technológiájának ismerete	Vágáshoz, fűrészeléshez, fúráshoz alkalmazott kisgépek használata	Szemérték és pontosság
	C-5	Burkolati tervet készít hidegburkoláshoz	Hidegpadló burkolatok, csempeburkolatok anyagainak és tervekészítés lépéseinek ismerete, ábrázoló geometria	Burkolati rajz, szabadkézi rajz és Beton- és habarcskeverőgépek használata	Pontosság
	C-6	Kijavítja, pótolja, cseréli a burkolatot	Épületfizika és javítási munkák ismerete		Pontosság
Meleg burkolási feladatok	D-1	Méretre szabja a burkolatot	Műanyagok, PVC, gumi tulajdonságai, jellemzőinek ismerete és burkolás elkészítése	Burkoló kéziszerszámok használata, Vágóeszközök PVC-hegesztők használata	Pontosság,, kézügyesség
	D-2	Álmennyezet készítés és kitűzés	Álmennyezet anyaginak ismeret és elkészítésének technikája	Vágáshoz, fűrészeléshez, fúráshoz alkalmazott kisgépek használata és alapanyagok használata	Pontosság, kézügyesség, erős fizikum,
	D-3	Beton- és habarcskeverőgépek használata	Anyagmozgató gépek, emelőgépek, kiegészítő segédberendezések, vágóeszközök használatának ismerete	Anyagmozgató gépek használata és vágó eszközök alkalmazása	Erős fizikum, pontosság és stabil kéztartás
	D-4	A gépészeti szerelvények helyét ellenőrzi	Gépek ismerete és ellenőrzésének szabályai	Ábrázoló és műszaki rajzok olvasása és gépek használata	Pontosság és precizitás
	D-5	Kijavítja, pótolja, vagy cseréli a burkolatot	Épületfizika és javítási munkák ismerete	Burkolati rajz, és gépek használata a javításhoz	Pontosság és stabil kéztartás
Parkettázás	E-1	Előkészíti a burkolat rögzítését, aljzatát	Fa és fatermékek jellemzői, anyagok tulajdonságainak ismerete	Burkoló kéziszerszámok használata	Precizitás

	E-2	Szegez, ragaszt és felületkezelést végez	Rögzítési technikák, gépek kezelésének ismerete	Faipari gépek használata, vágáshoz-egyébhez használt kisgépek használata	Precizitás
	E-3	Burkolati tervet készít parkettázáshoz	Ábrázoló geometria, műszaki rajz és burkoló rajz elkészítésének módja	Szabadkézi rajz és burkolati rajz készítése	Precizitás
Burkolás előkészítése	F-1	Ellenőrzi a munkaterület méretbeli kialakítását, lejtésvizonyait	Burkolatok mérése és számítása, méret ellenőrzés szabályainak ismerete	Mérő- és kitűző eszközök készség szintű használata	Önállóság és döntésképeség
	F-2	Felhordja a felületre az alapozó anyagot	Alapozó anyagok és aljzat kiegyenlítő anyagok ismerete	Mérő- és kitűző eszközök készség szintű használata	Önállóság és döntésképeség
	F-3	Felhordja a felületre az önterülő burkolóanyagot	Aljzatkiegyenlítés technikájának ismerete	Mérő- és kitűző eszközök készség szintű használata	Önállóság és döntésképeség
	F-4	Helyre állítja az aljzatot	Javítási technikák ismerete	Mérő- és kitűző eszközök készség szintű használata	
Általános vállalászási feladatok	G-1	Egyszerű árajánlatot készít	pénzügyi ismeretek	Elemi számolási készség	
	G-2	Tevékenységéhez biztosítja a szükséges vállalászási feltételeket	Vállalászásokról szóló jogszabályok ismerete	Információforrások kezelése	Rugalmasság
	G-3	Megcsinálja egyéni vállalászás egyszerű indítási, működtetési feladatait	Vállalászási ügymenethez szükséges könyvelési, adózási, pénzügyi ismeretek	Számítógép használat	Fejlődőképesség, rugalmasság
	G-4	Piaci igényekről tájékozódik	Számlázás és pénzügyi ismeretek	Információforrások kezelése	Precizitás

Egészségi tényezők:

Siketeknek nem, nagyothallóknak egyéni megítélés alapján ajánlható.

Követelmények: Megbízhatóság, felelősségteljes munkavégzés.

Lehetséges munkaköri expozíciók: Nem optimális igénybevétel, por, zaj, kedvezőtlen klimatikus viszonyok. Bitumen és kátrány.

Balesetveszély: Égés, kéz és lábsérülés.

Kizáró okok: Végtag deformitások, melyek a munkavégzést gátolják. Krónikus szív- érrendszeri betegségek melyek olyan általános állapottal járnak, melyek a munkavégzést akadályozzák. Krónikus tüdőbetegségek. Gyenge fizikum. Krónikus vesebetegségek. Kéz idült bőrbetegségei. Epilepszia.

Vízus: Két szem együtt, korrekcióval legalább 1,2.

Szurdopedagógiai ajánlás:

A szakma elsajátításához szükséges tanulmányok alatt a hallássérült tanulónak biztosítani kell a szurdopedagógus közreműködését a szakértői véleményben meghatározott heti óraszámában. Amennyiben a hallássérült tanuló igényli, jeltolmács biztosítsa a tanítási órákon, illetve a gyakorlati képzés ideje alatt a tananyag, a fogalmak és a szakkifejezések megértését. Ajánlott az adott szakmára vonatkozó „szótár” elkészítése, mely azokat a legfontosabb kifejezéseket, szakszavakat és magyarázataikat (szöveges, rajzos) tartalmazza, melyek megértése a hallássérült fiatal számára esetenként nehezített vagy hosszabb időt igényel. A bonyolultabb ábrák, munkafolyamatokat bemutató képek lehetőség szerint feliratozva kerüljenek a tanulók kezébe. A hallássérülés, és az abból következő nyelvi hátrány (szókincs, szövegértés) miatt ajánlott a tanítási órák anyagáról nyomtatott formában vázlatot adni a tanulóknak, ezzel is segítve a lényegkiemelést. Fontos a szemléltetés állandó biztosítása, mert a hallássérültek elsősorban a vizuális úton megszerezhető információkra támaszkodnak ismereteik bővítésében. Számonkérés esetén a pedagógus az írásbeli feleleteket részesítse előnyben, lehetőség szerint segítve a hallássérült tanulót a feladatok biztos megértésében, hogy az esetleges hibák ne értelmezési nehézségekből adódjanak. A vizsgák szervezésekor figyelembe kell venni, hogy a hallássérült tanulónak hosszabb időt kell biztosítani a megoldásra, mint halló társaiknak. A tanítási folyamat (képzés) tervezésekor lehetőséget kell biztosítani arra, hogy szükség esetén az egyes modulok elsajátítására fordítható idő hallássérültek esetében meghosszabbítható legyen.

Akadálymentesítési tényezők:

I. Elméleti oktatás akadálymentes kialakítása hallássérültek részére

1. Megfelelő tárgyi környezet kialakítása:

- a) Induktív hurok kiépítése a tantermekben és/vagy
- b) Vezeték nélküli FM kommunikációs rendszer biztosítása
- c) Webkamera biztosítása a jeltolmácsolás igénybevételére
- d) Berendezések, asztalok, padok jó elhelyezése a megfelelő kommunikáció biztosítása érdekében
- e) A helyiség jó világítása a megfelelő kommunikáció biztosítása érdekében
- f) Fényjelzések alkalmazása

2. Kommunikációs technikák alkalmazása az egyéni és a csoportos kommunikáció során

- a) Kommunikáció siket emberrel személyes szituációban
- b) Kommunikáció siket emberrel csoporthelyzetben

3. Oktatási Jeltolmács igénybevétele

II. Gyakorlati oktatás akadálymentes kialakítása hallássérültek részére

1. Megfelelő tárgyi környezet kialakítása:

- a) Vezeték nélküli FM kommunikációs rendszer biztosítása
- b) Webkamera biztosítása a jeltolmácsolás igénybevételére
- c) A helyiség jó világítása a megfelelő kommunikáció biztosítása érdekében
- d) Fényjelzések alkalmazása

2. Kommunikáció hallássérült emberrel a tanműhelyekben:

Kommunikációs technikák alkalmazása az egyéni és a csoportos kommunikáció során

- a) Kommunikáció siket emberrel személyes szituációban
- b) Kommunikáció siket emberrel csoporthelyzetben

3. Jeltolmács igénybevétele

4. Kommunikáció írásban

12.3.6 Bútorasztalos

Hallássérült fiatalok eredményes munkába állítása érdekében szakképzést és pályaeorientációt segítő középiskolai szolgáltatáscsomag kidolgozása” című program (3841) keretében megvalósuló a FEOR által tartalmazott foglalkozások hallássérülés szempontjából történő részletes munkakörelemzése/09/FSZK					
FEOR szám: 7341			Munkakör: Bútorasztalos		
<p>Általános leírás: Az üzleti tervet készíti és számítástechnikai eszközöket használ. Biztonságosan végzi munkáját. Előkészíti a gyártást és megtervezi a gyártás folyamatát. Faanyaggal, furnér anyaggal dolgozik. Összeállítja a termék alkatrészeit. Elkészíti a végleges terméket. Műszaki dokumentációt készít és készterméket csomagol, raktároz.</p> <p>A munkavégzés helye állandó.</p> <p>A munkakör-elemzési táblázatban foglaltak, illetve a feladatelemzésben megfogalmazott kompetenciák megfelelnek azoknak a követelményeknek, amelyek a bútorasztalos tevékenységét jellemzik.</p>					
Munkakör elemzési táblázat					
			Komptenciaelemek		
			Ismeret	Készség	Magatartásforma
			Fogalom, tény	Mozdulat, mozgás	
Feladatcsoport	Eredet	Feladat	Önálló alkalmazás	Begyakorlottság	
Biztonságos munkavégzés feladatai	A-1	Betartja az előírásokat	Munkabiztonsági szabályok, rendeletek	Biztonsági eszközök, felszerelések használata	Önállóság
	A-2	Kéziszerszámokat, kézi kisgépeket, munkaterületet előkészít	Géptani alapfogalmak, kéziszerszámok, kézi kisgépek használatának módjai	Gépek, szerszámok használata	Önállóság
	A-3	Gépeket, szerszámokat ellenőriz	Gépkönyv, kezelési, szerelési, karbantartási útmutatók használata	Gépek és szerszámok használata	Pontosság
Gyártás előkészítést és minőségellenőrzést végez	B-1	Műszaki rajzot és műszaki leírást készít	Műszaki rajzi alapismeretek	Faipari rajz olvasása, értelmezése	Pontosság
	B-2	Beszerzi a termék előállításához szükséges anyagokat	Faipari műszaki dokumentációk tartalma, szerepe, rendeltetésének szabályainak ismerete	Köznyelvi szöveg fogalmazása írásban	Precizitás

	B-3	Alapanyagot, segédanyagot kiválaszt,	Alapanyagok tulajdonságai és felhasználási lehetőségeinek ismerete	Közznyelvi beszédképesség	Döntésképeség
	B-4	Méretellenőrzést végez	Szabványok és szakmai számítások ismerete	A faiparban alkalmazott mérőeszközök használata	Megbízhatóság
	B-5	Esztétikailag és minőségileg ellenőrzi a kész terméket	Faanyagok minősítése, szabványok használatának ismerete	Olvasott szakmai szöveg megértése	Megbízhatóság
Munkakörrel, munkavégzéssel kapcsolatos feladatok	C-1	Piaci igényt felmér	Vállalkozás indításával, működésével kapcsolatos műszaki, jogi és pénzügyi szabályok	Számítógép használata	Önállóság
	C-2	Termékkört határoz meg	Faipari késztermékek	Faipari rajz olvasása, értelmezése	Döntésképeség és önállóság
	C-3	Referenciát szolgáltat	Termékforgalmazás, garancia szabályai	Szakmai nyelvi írásképesség, fogalmazás írásban	Önállóság
	C-4	Szerződést köt	Szerződéskötés szabályai	Szakmai nyelvi írásképesség, fogalmazás írásban	Megbízhatóság
	C-5	Adminisztrálja a napi feladatokat	Adminisztrációs feladatok	Kézírás	Megbízhatóság
	C-6	Szállítólevelet, számlát ír	Szállítólevelek, számla készítés szabályai	Szakmai nyelvi írásképesség, fogalmazás írásban	Szervezőképesség

Tömörfa munkálatokat végez	D-1	Porelszívót ellenőriz, bekapcsol	Gyártási utasítások értelmezése	Olvasott szakmai szöveg megértése	Pontosság
	D-2	Ellenőrzi a gépek paramétereit,	Faipari alapgépek kezelésének ismerete	Alkatrészrajzok olvasása, értelmezése	Precizitás
	D-3	Fontos műveleteket végez a fával	Különböző gépek használatának ismerete	Olvasott szakmai szöveg megértése	Precizitás és pontosság
	D-4	Faipari alapszerkezeteket készít	Faipari szerkezetek elkészítésének technikája	Faipari rajz olvasása, értelmezése	Felelősségtudat és pontosság
	D-5	Gyártásközi ellenőrzést végez	Minőségbiztosítási feladatok ismerete	Szakmai nyelvű hallott szöveg megértése	Precizitás, közügyesség
Tervezési, szervezési feladatok	E-1	Számítógépet üzembe helyez és dokumentációt készít	Műszaki dokumentáció formai, tartalmi elemeinek ismerete	ECDL – számítógép használata	Önállóság és döntésképeség
	E-2	Szövegszerkesztő, táblázatkezelő programokat használ	Számítógép programok ismerete	Programok használata	Önállóság
	E-3	Vázlatot és látványtervet készít	Formatervezés	Faipari rajz olvasása, értelmezése	Precizitás és önállóság
	E-4	Műszaki dokumentációt készít	Műszaki leírások készítésének ismerete	Folyamatábrák készítése	Önállóság, precizitás
	E-5	Gondoskodik a szükséges munkaerőről	Költségszámítás	Elemi számolási készség	Szervezőképesség
	E-6	Meghatározza a pontos végterméket, mennyiségét, minőségét	Minőség-ellenőrzés szabályainak ismerete	Olvasott szakmai szöveg megértése	Önállóság
Alapvető szerelési feladatok	F-1	Felülettel elvégzi megfelelő munkafolyamatot	Kézi szerszámok és kiegészítők használata	Olvasott szakmai szöveg megértése	Önállóság
	F-2	Összeállítja a terméket a szerelési utasítás szerint	Összeállítási feladatok megszervezése	Faipari rajz olvasása, értelmezése	Megbízhatóság és felelősségtudat

	F-3	Faipari alapszerkezeteket szerel	szerelési műveletek ismerete	Faipari szerelési rajz készítése	Pontosság és megbízhatóság
Szerelési és felületkezelési feladatok	G-1	Műszaki rajz, szabástérkép alapján méretre szab,	kézi kisgépek használatának szabástérkép alkalmazásának ismerete	Faipari rajz olvasása, értelmezése és gépek használata	Kézügyesség és pontosság
	G-2	Ragasztási műveleteket végez	Enyvek és ragasztóanyagok és ragasztási számítások ismerete	Olvasott szakmai szöveg megértése	Kézügyesség, pontosság, precizitás
	G-3	Pácolást végez	Felületkezeléshez használt vegyi anyagok ismerete	Vegyi anyagok használata	Kézügyesség, precizitás
	G-4	Felszereli a kiegészítő alkatrészeket	Rögzítés technikai alapismeretek és lapok szerelésének ismerete	Gépek használata	Önállóság
Bútorasztalos termékek gyártási feladatai	H-1	Tároló bútorokat gyárt	Bútorstílusok ismerete	Faipari rajz olvasása, értelmezése	Pontosság, precizitás és megbízhatóság
	H-2	Asztalokat gyárt	Jellemző bútorstílusok	Faipari rajz olvasása, értelmezése	Pontosság, precizitás és megbízhatóság
	H-3	Fekvőbútorokat készít	Bútor típusok rendeltetése, formai, szerkezeti kialakításának lehetőségei	Faipari rajz olvasása, értelmezése	Pontosság, precizitás és megbízhatóság
	H-4	Belsőépítészeti gyártási feladatokat végez	Bútoripari szabványok alkalmazása	Építőipari rajzok olvasása, értelmezése	Pontosság, precizitás és megbízhatóság
Vegyes faipari termékek, tömegcikk gyártása	I-1	Bútoripari alkatrészek gyártása	Formaterv készítése	Elemi szintű számítógéphasználat és Faipari rajz készítése	Pontosság és precizitás
	I-2	Háztartási eszközök gyártása	Szabásterv készítése	Elemi szintű számítógéphasználat és Faipari rajz készítése	Pontosság és precizitás
	I-3	Iskolai felszerelések gyártása	Csomóponti rajzok készítése	Faipari rajz készítése	Precizitás, kézügyesség

	I-4	Ipari segédeszközök gyártása	A fa esztergályozásának technológiája	Faipari rajz készítése és Szabadkézi rajzolás	Precizitás, kézügyesség
Műbútorasztalos munkák tervezési és lakó és intézményi bútorok készítése	J-1	Tárgyal a megrendelővel	Tárgyalás szabályainak ismerete	Köznyelvi beszédképesség	Megbízhatóság és önállóság
	J-2	Műszaki dokumentációt készít, alkalmaz	Bútoripari tervezés és dokumentáció	Faipari rajz készítése	Precizitás és pontosság
	J-3	Megtervezi a technológiai folyamatot	Formatervezői alapismeretek, design	Szabadkézi rajzolás	Önállóság és térlátás, precizitás
	J-4	Faanyagok, segédanyagok kiválasztása a feladatnak megfelelően	Alapismeretek a faanyagokról és technológia ismeretek	Szakmai nyelvű hallott szöveg megértése	Önállóság és precizitás
	J-5	Megfelelő bútor elkészítése (lakás részei)	Bútorstílusok ismerete	Faipari rajz készítése és olvasása	Térlátás, precizitás, pontosság
	J-6	Üzlet berendezések	Pultok, üzletberendezések kinézetének ismerete	Építőipari rajz olvasása és megrajzolása	Térlátás, precizitás, pontosság
	J-7	Bank berendezések	Banki berendezések megtervezésének alapismerete	Építőipari rajz készítés	Térlátás, megbízhatóság és pontosság
Műbútor díszítése	K-1	Különböző díszítmények elkészítése	Különleges fafajok, furnérok ismerete	Olvasott szakmai szöveg megértése	Kézügyesség
	K-2	Művészi bútorírás, árnyékolás, gravírozás, lakkfestés, tusfestés	Díszítmények rajzolása és intarziák ismerete	Faipari rajz olvasása, értelmezése	Stabil kéztartás
	K-3	Minta készítése	Vázlatkészítés	Faipari rajz készítése	Önállóság és türelem
	K-4	Felületkezelés, felületi bevonatok készítése	Aranyozás, viaszolás, pácolás, politúrozás, lakkozás anyagai, eszközeinek és módszereinek ismerete	Olvasott szakmai szöveg megértése	Önállóság és precizitás

Műbútorasztalos javítási és felújítási feladatok	L-1	Műtárgy meghatározásának feladatai	Műtárgy fogalmának ismerete	szakmai szöveg megértése	Pontosság és önállóság
	L-2	Műbútor felújítási terve	Műtárgy helyreállításának, fogalmának ismerete	Faipari rajz olvasása, értelmezése	Felelősségtudat és önállóság
	L-3	Javítások, pótlások, kiegészítések elvégzése	Javíthatóságának megállapításának ismerete	szakmai szöveg megértése	Önállóság, felelősségtudat
Vallási épületek belső berendezéseinek készítése	M-1	Szagrális tárgyak készítése fából	Vallástörténet és Tárgyak és korok összefüggéseinek ismerete	Olvasott szakmai szöveg megértése magyar és idegen nyelven	Pontosság, precizitás, megbízhatóság
	M-2	Oltárok készítése	Templom külső tömege és belső tér berendezése	Építőipari rajz olvasása, értelmezése	Pontosság, precizitás, megbízhatóság
	M-3	Különböző vallási épületek berendezéseinek elkészítése	Egyházi belsőépítészeti tervezési kérdéseinek ismerete	Építőipari rajz készítés	Pontosság, precizitás, megbízhatóság

Egészségi tényezők:

Siketeknek nem ajánlott a balesetveszély miatt. Hallássérülteknek egyéni megítélés alapján, fokozott hallásvédelemmel.

Követelmények: Kézügyesség, jó esztétikai érzék, forma és arányérzék, pontosság,.

Lehetséges munkaköri expozíciók: Nem optimális igénybevétel, ergonómiai hiányosságok, fapor, zaj, vegyi anyagok.

Balesetveszély: Kéz, láb, szemsérülés.

Kizáró okok: Végtag deformitások, melyek a munkavégzést gátolják. Krónikus szív- érrendszeri betegségek melyek olyan általános állapottal járnak, melyek a munkavégzést akadályozzák. Krónikus tüdőbetegségek. Kéz idült bőrbetegségei. Epilepszia.

Vízus: Két szem együtt, korrekcióval legalább 1,2.

Szurdopedagógiai ajánlás:

A szakma elsajátításához szükséges tanulmányok alatt a hallássérült tanulónak biztosítani kell a szurdopedagógus közreműködését a szakértői véleményben meghatározott heti óraszámban. Amennyiben a hallássérült tanuló igényli, jeltolmács biztosítsa a tanítási órákon, illetve a gyakorlati képzés ideje alatt a tananyag, a fogalmak és a szakkifejezések megértését. Ajánlott az adott szakmára vonatkozó „szótár” elkészítése, mely azokat a legfontosabb kifejezéseket, szakszavakat és magyarázataikat (szöveges, rajzos) tartalmazza, melyek megértése a hallássérült fiatal számára esetenként nehezített vagy hosszabb időt igényel. A bonyolultabb ábrák, munkafolyamatokat bemutató képek lehetőség szerint feliratozva kerüljenek a tanulók kezébe. A hallássérülés, és az abból következő nyelvi hátrány (szókincs, szövegértés) miatt ajánlott a tanítási órák anyagáról nyomtatott formában vázlatot adni a tanulóknak, ezzel is segítve a lényegkiemelést. Fontos a szemléltetés állandó biztosítása,

mert a hallássérültek elsősorban a vizuális úton megszerezhető információkra támaszkodnak ismereteik bővítésében. Számonkérés esetén a pedagógus az írásbeli feleleteket részesítse előnyben, lehetőség szerint segítve a hallássérült tanulót a feladatok biztos megértésében, hogy az esetleges hibák ne értelmezési nehézségekből adódjanak. A vizsgák szervezésekor figyelembe kell venni, hogy a hallássérült tanulóknak hosszabb időt kell biztosítani a megoldásra, mint halló társaiknak.

A tanítási folyamat (képzés) tervezésekor lehetőséget kell biztosítani arra, hogy szükség esetén az egyes modulok elsajátítására fordítható idő hallássérültek esetében meghosszabbítható legyen.

I. Elméleti oktatás akadálymentes kialakítása hallássérültek részére

1. Megfelelő tárgyi környezet kialakítása:

- a) Induktív hurok kiépítése a tantermekben és/vagy
- b) Vezeték nélküli FM kommunikációs rendszer biztosítása
- c) Webkamera biztosítása a jeltolmácsolás igénybevételére
- d) Berendezések, asztalok, padok jó elhelyezése a megfelelő kommunikáció biztosítása érdekében
- e) A helyiség jó világítása a megfelelő kommunikáció biztosítása érdekében
- f) Fényjelzések alkalmazása

2. Kommunikációs technikák alkalmazása az egyéni és a csoportos kommunikáció során

- a) Kommunikáció siket emberrel személyes szituációban
- b) Kommunikáció siket emberrel csoporthelyzetben

3. Oktatási Jeltolmács igénybevétele

II. Gyakorlati oktatás akadálymentes kialakítása hallássérültek részére

1. Megfelelő tárgyi környezet kialakítása:

- a) Vezeték nélküli FM kommunikációs rendszer biztosítása
- b) Webkamera biztosítása a jeltolmácsolás igénybevételére
- c) A helyiség jó világítása a megfelelő kommunikáció biztosítása érdekében
- d) Fényjelzések alkalmazása
- e) Szünetmentes áramforrás biztosítása

2. Kommunikáció hallássérült emberrel a tanműhelyekben:

Kommunikációs technikák alkalmazása az egyéni és a csoportos kommunikáció során

- c) Kommunikáció siket emberrel személyes szituációban
- d) Kommunikáció siket emberrel csoporthelyzetben

3. Jeltolmács igénybevétele

4. Kommunikáció írásban

12.3.7 Cipész

Hallássérült fiatalok eredményes munkába állítása érdekében szakképzést és pályorientációt segítő középiskolai szolgáltatáscsomag kidolgozása” című program (3841) keretében megvalósuló a FEOR által tartalmazott foglalkozások hallássérülés szempontjából történő részletes munkakörelemzése/09/FSZK					
FEOR szám: 7335			Munkakör: Cipész, cipőgyártó és javító		
Általános leírás:					
<p>Cipőiparban megtervezi a gyártmányt. Előkészíti a gyártást. Kiszabja az alkatrészeket és előkészíti őket. Felsőrész részeit összeerősíti, és ugyan ezt megteszi az alsórész alkatrészeivel. Őt kézzel és géppel szerel össze. Cipőt javít. Ortopéd cipőt megtervezi és az egyensúly helyreállításához tartozékokat méretez.</p> <p>A munkavégzésének helye állandó.</p> <p>A munkakör-elemzési táblázatban foglaltak, illetve a feladatelemzésben megfogalmazott kompetenciák megfelelnek azoknak a követelményeknek, amelyek a cipész, cipőgyártó és javító tevékenységét jellemzik.</p>					
Munkakör elemzési táblázat					
			Kompetenciaelemek		
			Ismeret	Készség	Magatartásforma
			fogalom	Fogás és értelmezés	
Feladatcsoport	Eredet	Feladat	Önálló alkalmazás	Közepes gyakorlottság	
Biztonságos és minőségi munkavégzés	A-1	Biztonságtechnikai eszközök működőképességét ellenőrzi	Gépek biztonságtechnikájának ismerete	Olvasott köznyelvi szöveg megértése	Megbízhatóság Felelősségtudat
	A-2	Betartja a munkavégzésre vonatkozó előírásokat	Munka-, tűz- és környezetvédelmi előírások ismerete	Tűz- és baleset megelőzési jelképek, színjelölések értelmezése	Megbízhatóság Felelősségtudat
	A-3	Szelektíven gyűjti és tárolja a hulladékokat	Hulladékkezelési előírások ismerete	Olvasott köznyelvi szöveg megértése	Megbízhatóság Felelősségtudat
	A-4	Ellenőrzi az alapanyag, félkész- és késztermék minőségét	Félkész- és késztermékek minőségi követelményei ismerete	Olvasott szakmai szöveg megértése	Megbízhatóság Felelősségtudat
	A-5	Adminisztrálja a termelt mennyiséget és minőséget	Minőségbiztosítás, minőségellenőrzés szerepe, jelentőségének ismerete	Olvasott szakmai szöveg megértése	Megbízhatóság Felelősségtudat
Üzletvitel a	B-1	Ügyfélt üdvözl	Kommunikáció	Kommunikációs	Önállóság

könnyűiparban		és konzultál vele	eszközeinek ismerete	készség	
	B-2	Szín-, stílus- és divattanácsot ad a vendéghez és az alkalomhoz illő modellről	Az öltözékek, öltözék kiegészítők fajtáinak ismeretei	Olvasott szakmai szöveg megértése	Fejlődőképesség, önfejlesztés
	B-3	Árkalkulációt készít, árat ajánl	Költség kalkuláció részeinek ismerete	Elemi számítógép használat (ECDL)	Megbízhatóság
	B-4	Vállalkozást üzemeltet	Ügyvitel technikai eszközök használata	Irodatechnikai és telekommunikációs eszközök használata	Önállóság Megbízhatóság
Cipőipari gyártmánytervezés	C-1	Méretet vesz a lábról	A láb méreteinek, mérésének módjainak és láb anatómiájának ismerete	Olvasott szakmai szöveg megértése	Kézügyesség Pontosság
	C-2	Modellt tervez	Műszaki rajzolás alapjai	Cipőipari szakrajz olvasása, értelmezése, cipőipari szakrajz, modellrajz készítése	Látás, színfelismerés Stabil kéztartás
	C-3	Alapmintát, összeállítási rajzot készít	Műszaki rajzolás alapjai	Cipőipari szakrajz készítése	Stabil kéztartás Kézügyesség
	C-4	Alapmintáról részletmintákat és sorozatmintákat, jelölő- és egyéb mintákat készít	Alapminta-szerkesztésének ismerete	Cipőipari szakrajz készítése	Stabil kéztartás Kézügyesség
Gyártás előkészítés a bőrfeldolgozó iparban	D-1	Anyagszükségletet meghatározza	Bőrfeldolgozó iparban alkalmazott anyagok ismerete	Olvasott köznyelvi szöveg megértése	Látás Kézügyesség Stabil kéztartás
	D-2	Alap-, kellék-, segédanyagokat ellenőrzi	Bőrfeldolgozó iparban alkalmazott anyagvizsgálási módszerek ismerete	Olvasott köznyelvi szöveg megértése	Látás Kézügyesség Stabil kéztartás
	D-3	Technológiai paramétereket meghatározza	A bőrfeldolgozó ipari berendezések, eszközök technológiai jellemzőinek ismerete	Olvasott köznyelvi szöveg megértése	Pontosság Precizitás
	D-4	Gyártáshoz szükséges gépeket, szerszámokat, berendezéseket beállítja	Alkalmazott, berendezések, eszközök működtetésének ismeretei	Olvasott köznyelvi szöveg megértése	Pontosság Precizitás
Bőrfeldolgozó	E-1	Alkatrészeket	Szabászgépek,	Olvasott szakai	Pontosság

ipari termékek alkatrészeinek szabása, előkészítése		szab kézzel és géppel	kiegészítő berendezések, eszközök kezelésének ismerete	szöveg megértése	Precizitás Kézügyesség
	E-2	Alkatrészek felületét díszíti	Díszítési technológiák ismerete	Olvasott szakai szöveg megértés	Kézügyesség Stabil kéztartás Állóképesség
	E-3	Alkatrészek felületét csiszolja, borzolja, festi, ragasztja	Bőrfeldolgozó ipari termék-alkatrészek előkészítésének technológiáinak ismerete	Olvasott szakai szöveg megértés	Kézügyesség Stabil kéztartás Állóképesség
	E-4	Szélmegmunkálást sokat végez	Alkatrészek szélmegmunkálási technológiájának ismeretei	Olvasott szakai szöveg megértés	Kézügyesség Pontosság
Cipőfelsőrész összeállítása	F-1	Technológiának megfelelően varrógépet, tűt, cernát, öltésnagyságot választ	Öltésfajták és öltésképzések folyamatának ismerete	Olvasott szakmai szöveg megértése	Látás Kézügyesség Stabil kéztartás
	F-2	Beállítja az alkalmazott gépeket	Varrógépek működésének ismerete	Olvasott szakmai szöveg megértése	Kézügyesség Látás
	F-3	Felsőrészeket modellkialakítástól függően összeszereli	Felülfejtés és alulfejtés technikájának ismerete	Olvasott szakmai szöveg megértése	Kézügyesség
	F-4	A kész felsőrészt ellenőrzi	Felsőrész minőségellenőrzésének ismerete	Olvasott szakmai szöveg megértése	Önállóság
Cipő összeállítás	G-1	Fárafoglalást előkészíti	Fárafoglalás fajtáinak ismerete	Cipőipari szakrajz olvasása, értelmezése	Kézügyesség Stabil kéztartás Precizitás
	G-2	Felsőrészt előkészíti	Felsőrész előkészítésének ismerete	Cipőipari szakrajz olvasása, értelmezése	Kézügyesség Stabil kéztartás Precizitás
	G-3	Orr és oldalfoglalást végez	Előhúzás, orrfoglalás és oldalfoglalás technikájának ismerete	Cipőipari szakrajz olvasása, értelmezése	Kézügyesség Stabil kéztartás Precizitás
	G-4	Sarokrészfoglalást végez	Sarokrész felerősítési technológiák ismerete	Cipőipari szakrajz olvasása, értelmezése	Kézügyesség Stabil kéztartás
	G-5	Ragasztott technológiát alkalmaz	Vegyis alsórészfelerősítési technológiák ismerete	Olvasott szakmai szöveg megértése	Kézügyesség Stabil kéztartás
	G-6	Varrott technológiát alkalmaz	Mechanikai alsórészfelerősítési technológiák ismerete	Olvasott szakmai szöveg megértése	Kézügyesség Stabil kéztartás

	G-7	Díszíti a talpszélt, a talpat, és a sarkat	Kikészítési technológiák ismerete	Olvasott szakmai szöveg megértése	Precizitás Önállóság
	G-8	Kezeli a cipőfelületet	Cipő kezelési technikájának ismerete	Olvasott szakmai szöveg megértése	Precizitás Önállóság
Cipőjavítás	H-1	Megállapítja a javítandó cipő hibáját	Anyagismereti alapfogalmak	Olvasott szakmai szöveg megértése	Látás Kézügyesség
	H-2	Előkészíti az anyagot a javításhoz	Anyagismereti alapfogalmak	Olvasott szakmai szöveg megértése	Látás Kézügyesség
	H-3	Hibás részt kijavítja vagy cseréli	Szabászati alapfogalmak és cipőjavító gépek kezelésének ismerete	Cipőipari szakrajz olvasása, értelmezése	Látás Kézügyesség
Ortopédcipő-tervezés	I-1	Értelmezi a vény tartalmát	Általános anatómiai ismeretek	Olvasott szakmai szöveg megértése	Önállóság Döntésképeség
	I-2	Megtervezi a szolgáltatást	Deformált lábra kapta, modell, minta kialakításának módjai	Olvasott szakmai szöveg megértése	Látás Kézügyesség
	I-3	Méretlap alapján méretet vesz	Méretlap és kitöltése és méret levétele	Olvasott szakmai szöveg megértése	Látás Kézügyesség
	I-4	Lábnyomatot készít	Műkapták készítésének ismeret	Olvasott szakmai szöveg megértése	Látás Kézügyesség Pontosság
	I-5	Alapmintát, összeállítási rajzot készít	Modell, minta kialakításának módjai	Olvasott szakmai szöveg megértése	Látás Kézügyesség Pontosság
Egyensúly helyreállításához szükséges tartozékok tervezése	J-1	Ütközéscsillapító anyagokat épít be	Szerzett statikai lábélváltozások fajtái	Olvasott szakmai szöveg megértése	Pontosság Precizitás Kézügyesség
	J-2	Talpemeléseket épít be külső és belső oldalra	Lábemelő szíjazatok kialakításának, beszerelésének jellemzői	Olvasott szakmai szöveg megértése	Pontosság Kézügyesség
	J-3	Lábhosszrövidülést korrigál különböző emelőfajtákkal	Ortopédiai megbetegedések, elváltozások jellemzői	Olvasott szakmai szöveg megértése	Precizitás Kézügyesség
Ortopédcipő-készítés	K-1	Speciális merevítőket készít	Erősen deformált lábra lábbelikészítés technológiák	Olvasott szakmai szöveg megértése	Látás Kézügyesség Stabil kéztartás
	K-2	Speciális kergeket készít	Erősen deformált lábra lábbelikészítés technológiák	Olvasott szakmai szöveg megértése	Látás Kézügyesség Stabil kéztartás

	K-3	Különböző lábágyakat készít	Ortopéd cipőtartozékok készítési módjai	Olvasott szakmai szöveg megértése	Látás Kézügyesség Stabil kéztartás
	K-4	Boltozati párnákat készít	Erősen deformált lábra lábbelikészítés technológiák	Olvasott szakmai szöveg megértése	Látás Kézügyesség Stabil kéztartás
Interakció az egészségügyi ellátásban	L-1	Informálja a beteget, az orvost, a hozzátartozót	Szakmai kommunikáció	Kommunikációs eszközök használata	Felelősségtudat
	L-2	Alkalmazza a dokumentálás különböző formáit	Informatikai és dokumentáció készítési ismeretek	Informatikai eszközök használata	Felelősségtudat
	L-3	Adatokat gyűjt, kezel	Ügyvitel és dokumentáció	Szakmai nyelvű íráskészség, fogalmazás írásban	Önállóság
	L-4	Rehabilitációs tervet készít	Ügyvitel és tervekészítés	Olvasott szakmai szöveg megértése	Önállóság
	L-5	Tanulót oktat	Kommunikáció	Kommunikációs eszközök használata	Önállóság

Egészségi tényezők:

Enyhe fokban halláscsökkeneteknek ajánlott, a verbális kommunikáció megkerülhetetlensége miatt.

Követelmények: Udvariasság, kézügyesség, jó szemmérték, jó megfigyelőképesség, esztétikai érzék.

Lehetséges munkaköri expozíciók: Nem optimális igénybevétel, ergonómiai hiányosságok, szerves oldószerek, ragasztók.

Balesetveszély: Kézsérülés.

Kizáró okok: Végtag deformitások, melyek a munkavégzést gátolják. Krónikus szív- érrendszeri betegségek melyek olyan általános állapottal járnak, melyek a munkavégzést akadályozzák. Krónikus tüdőbetegségek. Kéz idült bőrbetegségei.

Vízus: Két szem együtt, korrekcióval legalább 0,8.

Szurpedagógiai ajánlás:

A szakma elsajátításához szükséges tanulmányok alatt a hallássérült tanulónak biztosítani kell a szurdopedagógus közreműködését a szakértői véleményben meghatározott heti óraszámában. Amennyiben a hallássérült tanuló igényli, jeltolmács biztosítsa a tanítási órákon, illetve a gyakorlati képzés ideje alatt a tananyag, a fogalmak és a szakkifejezések megértését. Ajánlott az adott szakmára vonatkozó „szótár” elkészítése, mely azokat a legfontosabb kifejezéseket, szakszavakat és magyarázataikat (szöveges, rajzos) tartalmazza, melyek megértése a hallássérült fiatal számára esetenként nehezített vagy hosszabb időt igényel. A bonyolultabb ábrák, munkafolyamatokat bemutató képek lehetőség szerint feliratozva kerüljenek a tanulók kezébe. A hallássérülés, és az abból következő nyelvi hátrány (szókincs, szövegértés) miatt ajánlott a tanítási órák anyagáról nyomtatott formában vázlatot adni a tanulóknak, ezzel is segítve a lényegkiemelést. Fontos a szemléltetés állandó biztosítása, mert a hallássérültek elsősorban a vizuális úton megszerezhető információkra támaszkodnak ismereteik bővítésében. Számonkérés esetén a pedagógus az írásbeli feleleteket részesítse előnyben, lehetőség szerint segítve a hallássérült tanulót a feladatok biztos megértésében, hogy az esetleges hibák ne értelmezési nehézségekből adódjanak. A vizsgák szervezésekor figyelembe kell venni, hogy a hallássérült tanulóknak hosszabb időt kell biztosítani a megoldásra, mint halló társaiknak. A tanítási folyamat (képzés) tervezésekor lehetőséget kell biztosítani arra, hogy szükség esetén az egyes modulok elsajátítására fordítható idő hallássérültek esetében meghosszabbítható legyen.

Akadálymentesítési tényezők:

I. Elméleti oktatás akadálymentes kialakítása hallássérültek részére

1. Megfelelő tárgyi környezet kialakítása:

- a) Induktív hurok kiépítése a tanterekben és/vagy
 - b) Vezeték nélküli FM kommunikációs rendszer biztosítása
 - c) Webkamera biztosítása a jeltolmácsolás igénybevételére
 - d) Berendezések, asztalok, padok jó elhelyezése a megfelelő kommunikáció biztosítása érdekében
 - e) A helyiség jó világítása a megfelelő kommunikáció biztosítása érdekében
 - f) Fényjelzések alkalmazása
2. Kommunikációs technikák alkalmazása az egyéni és a csoportos kommunikáció során
- a) Kommunikáció siket emberrel személyes szituációban
 - b) Kommunikáció siket emberrel csoport helyzetben
3. Oktatási Jeltolmács igénybevétele

II. Gyakorlati oktatás akadálymentes kialakítása hallássérültek részére

1. Megfelelő tárgyi környezet kialakítása:
- a) Vezeték nélküli FM kommunikációs rendszer biztosítása
 - b) Webkamera biztosítása a jeltolmácsolás igénybevételére
 - c) A helyiség jó világítása a megfelelő kommunikáció biztosítása érdekében
 - d) Fényjelzések alkalmazása
 - e) Szünetmentes áramforrás biztosítása
2. Kommunikáció hallássérült emberrel a tanműhelyekben:
Kommunikációs technikák alkalmazása az egyéni és a csoportos kommunikáció során
- a) Kommunikáció siket emberrel személyes szituációban
 - b) Kommunikáció siket emberrel csoport helyzetben
3. Jeltolmács igénybevétele
4. Kommunikáció írásban

12.3.8 Cukoripari szakmunkás

Hallássérült fiatalok eredményes munkába állítása érdekében szakképzést és pályorientációt segítő középiskolai szolgáltatáscsomag kidolgozása” című program (3841) keretében megvalósuló a FEOR által tartalmazott foglalkozások hallássérülés szempontjából történő részletes munkakörelemzése/09/FSZK					
FEOR szám: 7217			Munkakör: Cukoripari szakmunkás		
<p>Általános leírás: A technológiai és higiéniai ismeretek figyelembevételével a szakszerű munkavégzés végrehajtása érdekében: rendelkezik olyan szakmai tudással, hogy önállóan képes ellátni a cukoripari technológiai feladatokat. Üzemelteti a cukoripari gépeket és berendezéseket A munkavégzés helye állandó. A munkakör-elemzési táblázatban foglaltak, illetve a feladatelemzésben megfogalmazott kompetenciák megfelelnek azoknak a követelményeknek, amelyek a cukoripari szakmunkás tevékenységét jellemzik.</p>					
Munkakör elemzési táblázat					
			Komptenciaelemek		
			Ismeret	Készség	Magatartásforma
			Fogalom, tény	Mozdulat, művelet	
Feladatcsoport	Eredet	Feladat	Önálló alkalmazás	Gyakorlottság	
Cukorgyártás technológiai folyamatai	A-1	Cukorrépa átadása, átvétele, tárolása	Átadás, átvétel és tárolás szabályainak ismerete	Olvasott szakmai szöveg megértése	Megbízhatóság
	A-2	Mészégetés, mészoltás, mésztej tisztítása	Technológiai ismeretek	Gépek használata és olvasott szakmai szöveg megértése	Felelősségtudat Megbízhatóság
	A-3	Lényerés, léelőmelegítés, létisztítás	Technológiai ismeretek	feldolgozó vonalak jelképes ábrázolásának értelmezése	Önállóság Megbízhatóság
	A-4	Bepárolás és kristályosítás	Bepárlás, melegítések, kristályosítás, finomítás technológiai előírásainak ismerete	Nyerslé, híglé, sűrülé, vízpárlás mennyiségeinek kiszámítása	Önállóság Szervezőképesség
	A-5	Finomítás, finomítványcukorgyártás	Finomítási technológiák ismerete	diffúziós és iszapvesztés kiszámítása	Önállóság Felelősségtudat
	A-6	Kész cukor kezelése, tárolása	Késztermék kezelési és tárolási szabályainak ismerete	Olvasott szakmai szöveg megértése	Megbízhatóság
	A-7	Melléktermék kezelésének	Melléktermékek kezelésének	Olvasott szakmai szöveg	Felelősségtudat

		feltétele	ismerete	megértése	
Alapanyag minőségét követő technológiai beavatkozások	B-1	Alapanyagot, a répa minőségét meghatározza	Alapanyag és minőségi szabályok ismerete	Olvasott szakmai szöveg megértése	Megbízhatóság Látás Tapintás
	B-2	Átvétel és tárolás	Átvétel és tárolási szabályok ismerete	Tároló eszközök használata	Felelősségtudat
	B-3	Alapanyagok és segédanyagok kiválasztása	Anyagismeret és segédanyag ismeret	Olvasott szakmai szöveg megértése	Önállóság
	B-4	Préselési technológiák alkalmazása	Technológiai és eszköz ismeret	Gépek és eszközök használata	Önállóság Megbízhatóság
	B-5	Cukor mint kész termék kezelése és tárolása	Késztermék higiéniai és szabvány szerinti tárolási ismeretei	Tárolási eszközök használata és olvasott szakmai szöveg megértése	Önállóság Felelősségtudat
	B-6	A gépek beállítása és felügyelete	Gépek és eszközök kezelésének ismerete	Gépek használata	Stabil kéztartás kézügyesség
	B-7	Cukor csomagolása	Csomagolási szabályok ismerete	Csomagolási eszközök és gépek használata	Önállóság Kézügyesség
Gépek és berendezések üzemeltetése, meghibásodás esetén beavatkozás	C-1	Cukoripari gépek, berendezések üzemeltetése	Gépek és berendezések használatának ismerete	Gépek és berendezések használata	Megbízhatóság Önállóság
	C-2	Gépek és berendezések folyamatos ellenőrzése	Gépismeret	Gép használat	Felelősségtudat
	C-3	Leolvassa műszaki paramétereket	Műszaki dokumentáció ismerete	Műszaki dokumentációs értelmezése	Önállóság Precizitás
	C-4	A gépek karbantartása és kisebb javítások elvégzése	Karbantartási és javítási ismeretek	Karbantartási eszközök használata	Precizitás Felelősségtudat

Egészségi tényezők:

Inkább csökkent hallásúaknak ajánlható, siketeknek nem, a balesetveszély miatt.

Követelmények: Megfelelő fizikum, monotónia tűrés, döntésképeség, megfelelő ízérzékelés.

Lehetséges munkaköri expozíciók: Nem optimális igénybevétel, kedvezőtlen mikroklíma, több műszakos munkavégzés.

Balesetveszély: Csúszásveszély, égés, forrázás, mész marás.

Kizáró okok: Végtag deformitások, melyek a munkavégzést gátolják. Krónikus szív- érrendszeri betegségek melyek olyan általános állapottal járnak, melyek a munkavégzést akadályozzák. Krónikus tüdőbetegségek. Krónikus bőrbetegségek. Gyenge fizikum. Epilepszia.

Vízus: Két szem együtt, korrekcióval legalább 0,8.

Szurdopedagógiai:

A szakma elsajátításához szükséges tanulmányok alatt a hallássérült tanulónak biztosítani kell a szurdopedagógus közreműködését a szakértői véleményben meghatározott heti óraszámában. Amennyiben a hallássérült tanuló igényli, jeltolmács biztosítsa a tanítási órákon, illetve a gyakorlati képzés ideje alatt a tananyag, a fogalmak és a szakkifejezések megértését. Ajánlott az adott szakmára vonatkozó „szótár” elkészítése, mely azokat a legfontosabb kifejezéseket, szakszavakat és magyarázataikat (szöveges, rajzos) tartalmazza, melyek megértése a hallássérült fiatal számára esetenként nehezített vagy hosszabb időt igényel. A bonyolultabb ábrák, munkafolyamatokat bemutató képek lehetőség szerint feliratozva kerüljenek a tanulók kezébe. A hallássérülés, és az abból következő nyelvi hátrány (szókincs, szövegértés) miatt ajánlott a tanítási órák anyagáról nyomtatott formában vázlatot adni a tanulóknak, ezzel is segítve a lényegkiemelést. Fontos a szemléltetés állandó biztosítása, mert a hallássérültek elsősorban a vizuális úton megszerezhető információkra támaszkodnak ismereteik bővítésében. Számonkérés esetén a pedagógus az írásbeli feleleteket részesítse előnyben, lehetőség szerint segítve a hallássérült tanulót a feladatok biztos megértésében, hogy az esetleges hibák ne értelmezési nehézségekből adódjanak. A vizsgák szervezésekor figyelembe kell venni, hogy a hallássérült tanulóknak hosszabb időt kell biztosítani a megoldásra, mint halló társaiknak. A tanítási folyamat (képzés) tervezésekor lehetőséget kell biztosítani arra, hogy szükség esetén az egyes modulok elsajátítására fordítható idő hallássérültek esetében meghosszabbítható legyen.

Akadálymentesítési tényezők:

I. Elméleti oktatás akadálymentes kialakítása hallássérültek részére

1. Megfelelő tárgyi környezet kialakítása:

- a) Induktív hurok kiépítése a tantermekben és/vagy
- b) Vezeték nélküli FM kommunikációs rendszer biztosítása
- c) Webkamera biztosítása a jeltolmácsolás igénybevételére
- d) Berendezések, asztalok, padok jó elhelyezése a megfelelő kommunikáció biztosítása érdekében
- e) A helyiség jó világítása a megfelelő kommunikáció biztosítása érdekében
- f) Fényjelzések alkalmazása

2. Kommunikációs technikák alkalmazása az egyéni és a csoportos kommunikáció során

- a) Kommunikáció siket emberrel személyes szituációban
- b) Kommunikáció siket emberrel csoport helyzetben

3. Oktatási Jeltolmács igénybevétele

II. Gyakorlati oktatás akadálymentes kialakítása hallássérültek részére

1. Megfelelő tárgyi környezet kialakítása:

- a) Vezeték nélküli FM kommunikációs rendszer biztosítása
- b) Webkamera biztosítása a jeltolmácsolás igénybevételére
- c) A helyiség jó világítása a megfelelő kommunikáció biztosítása érdekében
- d) Fényjelzések alkalmazása
- e) Szünetmentes áramforrás biztosítása

2. Kommunikáció hallássérült emberrel a tanműhelyekben:

Kommunikációs technikák alkalmazása az egyéni és a csoportos kommunikáció során

- a) Kommunikáció siket emberrel személyes szituációban
- b) Kommunikáció siket emberrel csoport helyzetben

3. Jeltolmács igénybevétele

Kommunikáció írásban

12.3.9 Cukrász

Hallássérült fiatalok eredményes munkába állítása érdekében szakképzést és pályaeorientációt segítő középiskolai szolgáltatáscsomag kidolgozása” című program (3841) keretében megvalósuló a FEOR által tartalmazott foglalkozások hallássérülés szempontjából történő részletes munkakörelemzése/09/FSZK					
FEOR szám: 5122			Munkakör: Cukrász		
Általános leírás:					
A cukrász feladata az élelmiszergyártás higiéniai alapkövetelményeinek betartása a korszerű táplálkozáshoz mind jobban igazodó cukrászsütemények készítése, figyelemmel azok ízbeli változatosságára, esztétikai megjelenítésére, a vásárlói, megrendelői igényekre					
A munkavégzés helye állandó.					
A munkakör-elemzési táblázatban foglaltak, illetve a feladatelemzésben megfogalmazott kompetenciák megfelelnek azoknak a követelményeknek, amelyek a cukrász tevékenységét jellemzik.					
Munkakör elemzési táblázat					
				Komptenciaelemek	
				Ismeret	Készség
				Fogalom, összefüggés	Fogás, mozdulat
Feladatcsoport	Eredet	Feladat	Megnevezés, önálló alkalmazás, alkotói alkalmazás	begyakorlottság	Magatartás-forma
Cukrászati termékkészítés	A-1	Cukrászati félkész, kész termékeket és gyümölcskészítményeket készít	Tészták, elkészítési módok, gyümölcskészítmények elkészítésének a módja	Mennyiségérzék, Cukrászati szakrajzok olvasása	Pontosság, ízérzékelés
	A-2	Befejező műveletek	Különböző gépek és technikák ismerete	Különböző szerszámok használata és térérzékelés	Látás
	A-3	Fagylalt készítés	Fagylalt és előkészítő gépek ismerete,	Cukrászati gépek használata	precizitás
	A-4	Pohár termékek készítése	Pohár krémek ismerete		Kézügyesség
Cukrászati előkészítés	B-1	Megismeri az elvégzendő feladatokat és anyag és szükséglet felismerés	Higiéniai követelmények, nyersanyagok ismerete	Köznyelvi szöveg megértése	Felelősségtudat
	B-2	Gépek berendezések ellenőrzése	Cukrászat nyersanyagainak, gépeinek, eszközeinek, berendezéseinek előkészítése	Számítógép használat	Felelősségtudat, pontosság
	B-3	Alapanyagok vizsgálata és ellenőrzése	Élelmiszer tápértékének megőrzése, nyersanyagok tárolása	Szakmai szöveg megértése	Felelősségtudat, látás, pontosság
	B-4	Szavatossági idő ellenőrzése	Élelmiszerek vizsgálata, mikrobiológia	Halott és olvasott szakmai szöveg megértése	Megbízhatóság
	B-5	Táplálkozási ismeretekkel bővítése	Táplálkozástudomány,	Szakmai szöveg megismerése	

Cukrászati termelési feladatok	C-1	Sütemények elkészítése	Hagyományos magyar sütemények ismerete és elkészítési technikák	Gépek használata, mennyiségérzék	Megbízhatóság
	C-2	Higiénia szabályok alkalmazás, munkaszervezés	Szabályok ismerete és szervezési ismeret	Halott és olvasott szöveg értése	
	C-3	Édességek elkészítése	Elkészítési módok és technikák ismerete	Eszközök használata, testügyesség	
	C-4	Készítmények tárolása és csomagolása	Szabályok, tárolási ismeretek	Szakmai szövegolvasási készsége	
	C-5	Informatikai telekommunikációs használata	Informatikai ismeretek és szaknyelv használata	ECDL	szorgalom
	C-6	Befejező és végső műveletek	Eszközök használata és technikai követelmények	Testügyesség, térérzékelés	Kreativitás, kézügyesség
Cukrászati adminisztrálás	D-1	Áru rendelés és áru mozgásának figyelemmel kíséréte	Árugazdálkodás	Szakmai nyelvű szöveg megértése	Döntésképesség
	D-2	Bizonylatok és igazolások kiállítása	Fogyasztóvédelmi szabályok	Szakmai szöveg értése	felelősségtudat
	D-3	Adat rögzítés és dokumentálás	adat rögzítési szabályok ismerete, fogyasztói reklamációk intézésének módja	Szöveg fogalmazása írásban és olvasott szakmai szöveg megértése	
	D-4	Szakmai szoftverek használata	Informatika	ECDL	
	D-5	Cukrász készítmények kalkulációja	Veszteség és anyag számítási ismeret	Számolási készség	Pontosság, döntésképesség
	D-6	Leltár	Raktár és leltár szabályai	Mennyiség érzék	Megbízhatóság

Egészségi tényezők:

Nagyothallóknak és siketeknek is ajánlható, amennyiben a kommunikáció más módon megoldott.

Követelmények: Megfelelő izomerő, jó ízérzékelés, esztétikai érzék, megfigyelőképesség.

Lehetséges munkaköri expozíciók: Cukorpor, lisztpor, nem optimális igénybevétel, kedvezőtlen klimatikus viszonyok, éjszakai munkavégzés.

Balesetveszély: csúszásveszély, égés, forrázás.

Kizáró okok: Végtag deformitások, melyek a munkavégzést gátolják. Krónikus szív- érrendszeri betegségek melyek olyan általános állapottal járnak, melyek a munkavégzést akadályozzák. Krónikus tüdőbetegségek. Gyenge fizikum. Epilepszia. Lisztallergia. Kéz krónikus bőrbetegségei. Íz érzés és szaglászavara. Diabetes, egyéni megítélés alapján.

Vízus: Két szem együtt, korrekcióval legalább 0,8.

Szurdopedagógiai ajánlás:

A szakma elsajátításához szükséges tanulmányok alatt a hallássérült tanulónak biztosítani kell a szurdopedagógus közreműködését a szakértői véleményben meghatározott heti óraszámában. Amennyiben a hallássérült tanuló igényli, jeltolmács biztosítsa a tanítási órákon, illetve a gyakorlati képzés ideje alatt a tananyag, a fogalmak és a szakkifejezések megértését. Ajánlott az adott szakmára vonatkozó „szótár” elkészítése, mely azokat a legfontosabb kifejezéseket, szakszavakat és magyarázataikat (szöveges, rajzos) tartalmazza, melyek megértése a hallássérült fiatal számára esetenként nehezített vagy hosszabb időt igényel. A bonyolultabb ábrák, munkafolyamatokat bemutató képek lehetőség szerint feliratozva kerüljenek a tanulók kezébe. A hallássérülés, és az abból következő nyelvi hátrány (szókincs, szövegértés) miatt ajánlott a tanítási órák anyagáról nyomtatott formában vázlatot adni a tanulóknak, ezzel is segítve a lényegkiemelést. Fontos a szemléltetés állandó biztosítása, mert a hallássérültek elsősorban a vizuális úton megszerezhető információkra támaszkodnak ismereteik bővítésében. Számonkérés esetén a pedagógus az írásbeli feleleteket részesítse előnyben, lehetőség szerint segítve a hallássérült tanulót a feladatok biztos megértésében, hogy az esetleges hibák ne értelmezési nehézségekből adódjanak. A vizsgák szervezésekor figyelembe kell venni, hogy a hallássérült tanulónak hosszabb időt kell biztosítani a megoldásra, mint halló társaiknak.

A tanítási folyamat (képzés) tervezésekor lehetőséget kell biztosítani arra, hogy szükség esetén az egyes modulok elsajátítására fordítható idő hallássérültek esetében meghosszabbítható legyen.

Akadálymentesítési tényezők:

I. Elméleti oktatás akadálymentes kialakítása hallássérültek részére

1. Megfelelő tárgyi környezet kialakítása:

- a) Induktív hurok kiépítése a tantermekben és/vagy
- b) Vezeték nélküli FM kommunikációs rendszer biztosítása
- c) Webkamera biztosítása a jeltolmácsolás igénybevételére
- d) Berendezések, asztalok, padok jó elhelyezése a megfelelő kommunikáció biztosítása érdekében
- e) A helyiség jó világítása a megfelelő kommunikáció biztosítása érdekében
- f) Fényjelzések alkalmazása

2. Kommunikációs technikák alkalmazása az egyéni és a csoportos kommunikáció során

- a) Kommunikáció siket emberrel személyes szituációban
- b) Kommunikáció siket emberrel csoport helyzetben

3. Oktatási Jeltolmács igénybevétele

II. Gyakorlati oktatás akadálymentes kialakítása hallássérültek részére

1. Megfelelő tárgyi környezet kialakítása:

- a) Vezeték nélküli FM kommunikációs rendszer biztosítása
- b) Webkamera biztosítása a jeltolmácsolás igénybevételére
- c) A helyiség jó világítása a megfelelő kommunikáció biztosítása érdekében
- d) Fényjelzések alkalmazása
- e) Szünetmentes áramforrás biztosítása

2. Kommunikáció hallássérült emberrel a tanműhelyekben:

Kommunikációs technikák alkalmazása az egyéni és a csoportos kommunikáció során

- a) Kommunikáció siket emberrel személyes szituációban
- b) Kommunikáció siket emberrel csoport helyzetben

3. Jeltolmács igénybevétele

Kommunikáció írásban

12.3.10 Dekorátor

Hallássérült fiatalok eredményes munkába állítása érdekében szakképzést és pályaeorientációt segítő középiskolai szolgáltatáscsomag kidolgozása” című program (3841) keretében megvalósuló a FEOR által tartalmazott foglalkozások hallássérülés szempontjából történő részletes munkakörelemzése/09/FSZK

FEOR szám: 3729

Munkakör: Dekorátor

Általános leírás:

A kereskedelmi, szolgáltatói megrendelői igényeknek megfelelő térbeli dekoratiori áru- és látványrendezői és/vagy elektronikus nyomtatott, síkban és/vagy plasztikusan megjelenített kereskedelmi, PR, és alkalmazott művészeti, esztétikai feladatokat végez. Külső és belső dekoratiori látványtervek (eladáshelyi reklám) tervezése, készítése, a kivitelezés megszervezése, a szükséges installációs anyagok beszerzése, megrendelése, elkészítése vagy elkészíttetése a feladata.

A munkavégzés helye részben állandó, mert a kivitelezést az egyes helyszíneken kell megvalósítania.

A munkakör-elemzési táblázatban foglaltak, illetve a feladatelemzésben megfogalmazott kompetenciák megfelelnek azoknak a követelményeknek, amelyek a dekoratiori tevékenységét jellemzik.

Munkakör elemzési táblázat

			Komptenciaelemek		
			Ismeret	Készség	Magatartásforma
			Fogalom, tény	Mozdulat, művelet	
Feladatscsoport	Eredet	Feladat	Önálló alkalmazás	begyakorlottság	
Művészetelméleti alapozás és ábrázolási gyakorlat	A-1	Szakmai munkájához előtanulmányokat folytat	művészettörténet stíluskorszakok és legújabb irányzatok ismerete	Mitológiai, vallási jelképek értelmezése	Fejlődőképesség, önfejlesztés
	A-2	Folyamatosan felhasználja, bővíti szakmai, művészeti és művészetelméleti ismereteit	Időszaki kiállítások, kortárs alkotók ismerete	Különböző korszakok jelképek ismerete	Fejlődőképesség, önfejlesztés
	A-3	Kialakítja, karbantartja portfólióját	Az elkészült munkák kiállításra való előkészítésének ismerete	Szabadkézi rajzolás és kézügyesség	Fejlődőképesség, önfejlesztés
Munkavállalással és vállalkozással kapcsolatos feladatok	B-1	Tájékozódik a munkavállalás, illetve a vállalkozások indításának feltételeiről	Vállalkozás létrehozásának gyakorlati feladatainak ismerete	Olvasott szakmai szöveg megértése	Döntésképesség
	B-3	Költségekalkulációt készít	A költségvetés – költségterv alapelemei	Olvasott szakmai szöveg megértése és elemi számolási készség	Döntésképesség
	B-4	Információs és adminisztratív tevékenységet folytat	Dokumentáció és adminisztráció szabályainak ismerete	ECDL szövegszerkesztő használata	Önállóság
Kreatív szakmai tervezés	C-1	Forrásanyagot, információt gyűjt a	Információgyűjtés menete, formáinak	Információforrások kezelése	Önállóság

		munkához	ismerete		
	C-2	Tervet, vázlatot, makettet, virtuális 3D modellt készít vagy koncepciót alakít ki	Látvány egyszerű lerajzolását meghaladó ábrázolási formák, átlényegítés, absztrakció ismerete	Szakrajz olvasása, értelmezése és készítése	Elhivatottság, elkötelezettség
	C-3	Technikai- és anyagkísérleteket végez	Anyagismeret	Olvasott szakmai szöveg megértése	Döntésképeség
	C-4	Munkafolyamatot tervez, időbeni ütemezést készít	Tervdokumentációk anyagainak elkészítése, összeállítása	Műszaki rajz olvasása, értelmezése és szakmai írás és olvasás készség	Önállóság
A dekoratíri munka technikai előkészítése és display tervezés	D-1	Felméri, illetve kiszámolja az anyagszükségletet	Kivitelezés technológiai folyamata, az anyagismeret, az ütemterv és a költségvetés szempontjainak ismerete	Információforrások kezelése és mennyiség érzék	Önállóság Döntésképeség
	D-2	Megrendeli vagy beszerzi az anyagokat, szolgáltatást, áruhordozókat, eszközöket	Az áruk és kiegészítők egysége, formájának, anyagának jellemzők ismerete	Információforrások kezelése	Önállóság Döntésképeség
	D-3	Kivágatja, méretre szabja a kívánt anyagú hordozókat	Dekorációs műhelyben lévő egyéni munkaeszközök, kézműves, és/vagy elektromos kéziszerszámok ismerete	Szakrajz olvasása, értelmezése	Térlátás Pontosság
	D-4	Kiválasztja, megtervezteti a szükséges fény, audiovizuális, és egyéb látványtechnikai eszközöket	Ábrázolási módok és látványtechnikai elemek ismerete	Olvasott szakmai szöveg megértése	Elhivatottság, elkötelezettség
	D-5	Szabadkézi vázlatokat készít elképzeléseiről, tárgy és termégmentés	A képkomponálás szabályai, a különböző képi elemek felületképző lehetőségeinek ismerete	Szakrajz készítése	Pontosság

A dekoratőri tervezési fázisai	E-1	Helyszínfelmérést végez a környezetről	Térképzés, tértagolás, termegosztási ismeretek	Szakrajz készítése	Szervezőképesség
	E-2	Számítógéppel és/vagy manuális eszközökkel kialakítja, megtervezi a reklámfelület képét	Elképzelések, ötletek megfogalmazási módjai, vizuális megjelenítési formáinak ismerete	Műszaki rajz készítése	Térlátás Önállóság
	E-3	Megtervezi a látványt kiemelő stílus-, hang-, fény-, szín-, mozgáshatásokat	A megvilágítás helyének, mennyiségének, kijelölési szempontjainak ismerete	Festéstechnikai eszközök használata	Térlátás Pontosság
	E-4	Grafikai vázlatot készít	Eszközismeret – vizuális kifejezőmódok rendszerei és összefüggéseinek ismerete	Szabadkézi rajzolás	Térlátás Pontosság
	E-5	Méretarányos látványtervet, vagy makettet készít	A külső és belső dekoratőri látványtervek (eladáshelyi reklám) tervezési Metodikájának ismerete	Műszaki rajz olvasása, értelmezése és készítése	Térlátás Pontosság
Grafikai, tipográfiai tervezés, képfeldolgozás	F-1	Vektorgrafikus és képfeldolgozó szoftverek alkalmazása	Grafika és tipográfia stiláris és jelentéstani egységének kialakításának ismerete	Grafikai program használata	Döntésképeség Pontosság
	F-2	Képeredetit digitalizál és azt feldolgozza	Képfeldolgozás: méretezés, retusálás, korrekciós és átalakító jellegű műveletek ismerete	Grafikai program használata	Döntésképeség Pontosság
	F-3	Vázlatkészítés után, számítógéppel grafikai, tipográfiai elemeket, motívumokat	Szoftverismeret: operációs rendszerek, internethasználat, DTP felhasználói	ECDL Képszerkesztés és Kép és téralakítási készség	Döntésképeség Pontosság

		tervez	programismeret		
	F-4	Szakszerűen dokumentál	Dokumentáció és adminisztráció szabályainak ismerete	ECDL szövegszerkesztő használata	Önállóság
Dekorációk, reklámelemek készítése (hagyományos eszközökkel és elektronikus eszközökkel)	G-1	Helyszínfelmérést végez a környezetről	Kirakati figurák, hangulatkeltő elemek, grafika, az évszaknak és a reklámcélnak megfelelő térrendezés kompozíciós lehetőségeinek ismerete	Olvasott szakmai szöveg megértése és Műszaki rajz olvasása, értelmezése	Döntésképesség
	G-2	Az elfogadott terveit alapján előkészíti, és kivitelezési feladatot	Kivitelezési technológiai folyamata, az anyagismeret	Dekorációs kézzel készített tárgyak használata	Kéz ügyesség
	G-3	Kivitelezési tervet, rajzot, makettet készít	Feladatfelmérés alapján készülő méretarányos látványterv vagy makettet készítés alapjai	Műszaki rajz készítése és szakrajz készítése	Kéz ügyesség
	G-4	Számítógépes technológiával dekorációs tervet készít	Számítógépes technikák ismerete	Grafikai program használata	Önállóság
	G-5	Nyomtatáshoz, kivágáshoz, plasztikus megformáláshoz előkészíti a tervet	A számítógépes nyomtatás, tintasugaras és lézerprintelés, digitális nyomdai sokszorosítás lehetőségei, előkészítése, technikai menetek ismerete	Számítógépes és dekorációs kézzel készített tárgyak használata	Stabil kéztartás kézügyesség
	G-6	Dekorációk téri alkalmazásához méretarányos vetületi, és műszaki rajzokat készít	A térábrázolás ismert geometriai rendszereinek ismerete	Műszaki rajz olvasása, értelmezése és készítése	Térlátás Pontosság
Kirakattérrendezés és a belső terek dekorációja	H-1	Felméri az adottságokat, előkészíti a téri, vizuális környezetet	Térképzés, tértagolás vagy térkompozíció formái méteráru	Olvasott szakmai szöveg megértése	Térlátás Pontosság

			használatának ismerete		
	H-2	Elhelyezi az állványrendszert, áruhordozót, egyéb installációt és információhordozókat	A térbeli szerkezet, tagolás kialakítása a rejtett geometrikus elvek alkalmazásának ismerete	Műszaki rajz olvasása, értelmezése	Stílusérzék Tér- és plasztikai érzék
	H-3	Előkészített környezeti és áruelemekből elvégzi az árurendezést, kialakítja a kirakati, illetve térinstalláció	Kirakati figurák, hangulatkeltő elemek, grafika – az évszaknak és a reklámcélnak megfelelő térrendezés kompozíciós lehetőségének ismerete	Dekorátor kéziszerszámok használata	Szervezőkészség kézügyesség
	H-4	Elvégzi a kirakatrendezés, vagy egyéb installáció utómunkálatait	A tevékenységhez szükséges tárgyi feltételek kialakításának szempontjainak ismerete	Dekorátor kéziszerszámok használata	Szervezőkészség

Egészségi tényezők:

Nagyothallóknak és siketeknek is ajánlható, amennyiben a kommunikáció egyéb módokon akadálytalan.

Követelmények: Figyelmesség, művészi érzék, pontosság, kézügyesség.

Lehetséges munkaköri expozíciók: Nem optimális igénybevétel.

Balesetveszély: Nem jellemző.

Kizáró okok: Váz és izomrendszer deformitások, melyek a munkavégzést gátolják. Krónikus szív-érrendszeri betegségek melyek olyan általános állapottal járnak, melyek a munkavégzést akadályozzák. Színtévesztés.

Vízus: Két szem együtt, korrekcióval legalább 0,8.

Szurdopedagógiai ajánlás:

A szakma elsajátításához szükséges tanulmányok alatt a hallássérült tanulónak biztosítani kell a szurdopedagógus közreműködését a szakértői véleményben meghatározott heti óraszámban. Amennyiben a hallássérült tanuló igényli, jeltolmács biztosítsa a tanítási órákon, illetve a gyakorlati képzés ideje alatt a tananyag, a fogalmak és a szakkifejezések megértését. Ajánlott az adott szakmára vonatkozó „szótár” elkészítése, mely azokat a legfontosabb kifejezéseket, szakszavakat és magyarázataikat (szöveges, rajzos) tartalmazza, melyek megértése a hallássérült fiatal számára esetenként nehezített vagy hosszabb időt igényel. A bonyolultabb ábrák, munkafolyamatokat bemutató képek lehetőség szerint feliratozva kerüljenek a tanulók kezébe. A hallássérülés, és az abból következő nyelvi hátrány (szókincs, szövegértés) miatt ajánlott a tanítási órák anyagáról nyomtatott formában vázlatot adni a tanulóknak, ezzel is segítve a lényegkiemelést. Fontos a szemléltetés állandó biztosítása, mert a hallássérültek elsősorban a vizuális úton megszerezhető információkra támaszkodnak ismereteik bővítésében. Számonkérés esetén a pedagógus az írásbeli feleleteket részesítse előnyben, lehetőség szerint segítve a hallássérült tanulót a feladatok biztos megértésében, hogy az esetleges hibák ne értelmezési nehézségekből adódjanak. A vizsgák szervezésekor figyelembe kell venni, hogy a hallássérült tanulónak hosszabb időt kell biztosítani a megoldásra, mint halló társaiknak.

A tanítási folyamat (képzés) tervezésekor lehetőséget kell biztosítani arra, hogy szükség esetén az egyes modulok elsajátítására fordítható idő hallássérültek esetében meghosszabbítható legyen.

Akadálymentesítési tényezők:

I. Elméleti oktatás akadálymentes kialakítása hallássérültek részére

1. Megfelelő tárgyi környezet kialakítása:

- a) Induktív hurok kiépítése a tantermekben és/vagy
- b) Vezeték nélküli FM kommunikációs rendszer biztosítása
- c) Webkamera biztosítása a jeltolmácsolás igénybevételére
- d) Berendezések, asztalok, padok jó elhelyezése a megfelelő kommunikáció biztosítása érdekében
- e) A helyiség jó világítása a megfelelő kommunikáció biztosítása érdekében
- f) Fényjelzések alkalmazása

2. Kommunikációs technikák alkalmazása az egyéni és a csoportos kommunikáció során

- a) Kommunikáció siket emberrel személyes szituációban
- b) Kommunikáció siket emberrel csoporthelyzetben

3. Oktatási Jeltolmács igénybevétele

II. Gyakorlati oktatás akadálymentes kialakítása hallássérültek részére

1. Megfelelő tárgyi környezet kialakítása:

- a) Vezeték nélküli FM kommunikációs rendszer biztosítása
- b) Webkamera biztosítása a jeltolmácsolás igénybevételére
- c) A helyiség jó világítása a megfelelő kommunikáció biztosítása érdekében
- d) Fényjelzések alkalmazása
- e) Szünetmentes áramforrás biztosítása

2. Kommunikáció hallássérült emberrel a tanműhelyekben:

Kommunikációs technikák alkalmazása az egyéni és a csoportos kommunikáció során

- a) Kommunikáció siket emberrel személyes szituációban
- b) Kommunikáció siket emberrel csoporthelyzetben

3. Jeltolmács igénybevétele

4. Kommunikáció írásban

12.3.11 Díszlet és jelmeztervező

Hallássérült fiatalok eredményes munkába állítása érdekében szakképzést és pályaeorientációt segítő középiskolai szolgáltatáscsomag kidolgozása” című program (3841) keretében megvalósuló a FEOR által tartalmazott foglalkozások hallássérülés szempontjából történő részletes munkakörelemzése/09/FSZK					
FEOR szám: 3729			Munkakör: Díszlet és jelmeztervező		
Általános leírás:					
<p>A díszlet- és jelmeztervező asszisztens olyan sokoldalú ismeretekkel rendelkező, kreatív szakember, aki munkájával részt vesz színházi produkció létrehozásában, illetve filmforgatásban. Tervezőművész irányításával részt vesz a díszlet- és jelmeztervezési munkák minden fázisában. Részfeladatokat, kivitelezési munkák irányítását önállóan is meg oldja</p> <p>A munkavégzés helye állandó.</p> <p>A munkakör-elemzési táblázatban foglaltak, illetve a feladatelemzésben megfogalmazott kompetenciák megfelelnek azoknak a követelményeknek, amelyek a díszlet és jelmeztervező tevékenységét jellemzik.</p>					
Munkakör elemzési táblázat					
			Komptenciaelemek		
			Ismeret	Készség	Magatartásforma
			Fogalom, tény	Mozdulat, művelet	
Feladatcsoport	Eredet	Feladat	Önálló alkalmazás	gyakorlottság	
Művészetelméleti feladatok	A-1	Folyamatosa n bővíti szakmai, művészeti ismereteit	művészettörténet stíluskorszakainak és legújabb irányzatok ismerete	Mitológiai, vallási jelképek értelmezése és új stílusok elsajátítása	Fejlődőképesség, önfejlesztés
	A-2	Kialakítja, karbantartja portfólióját	Az elkészült munkák kiállításra való előkészítésének menete	Szabadkézi rajzolás és szakmai szöveg megértése	Fejlődőképesség, önfejlesztés
Munkavállalással és a vállalkozással kapcsolatos feladatok	B-1	Költségkalkulációt készít	A költségvetés - költségterv alapelemeinek és anyagok ismerete	ECDL Táblázatkezelés és elemi számolási készség	Döntésképesség
	B-2	Megtervezi, kialakítja, fejleszti szakmai eszközháttérét	műterem, műhelyfelszerelés kialakításának szempontjainak ismerete	Olvasott szakmai szöveg megértése	Elhivatottság, elkötelezettség
	B-3	Információs és adminisztratív	Dokumentáció és adminisztráció szabályainak	ECDL modul , számítógép használat	Önállóság

		v tevékenysége ihez számítógépet használ	ismerete		
	B-4	Munkafolya matot tervez, időbeni ütemezést készít	munka ütemezésének módja - a technológia által meghatározott határidők	Olvasott szakmai szöveg megértése	Döntésképeség
Kreatív szakmai tervezés	C-1	Forrásanyagot, információt gyűjt a munkához	Az információgyűjtés menete, formái	Információforrás ok kezelése	Önállóság
	C-2	Tervet, vázlatot, makettet készít vagy konceptiót alakít ki	Tervdokumentáció k anyagainak elkészítése, összeállítása és látvány egyszerű lerajzolásának technikája	Szakrajz olvasása, értelmezése és készítése	Önállóság Kézügyesség
	C-3	Technikai- és anyagkísérlet eket végez	plasztikai célnak megfelelő anyagok megválasztása	Anyagok használata	Döntésképeség
	C-4	Szükség szerint egyeztet a megbízóval, társtervezővel	A probléma vagy feladat meghatározásának módjai, menete	Kommunikáció készség	Elhivatottság, elkötelezettség
Díszlet- és jelmeztervezés	D-1	Korhű és stílus azonos öltözékeket készít	adott drámai mű megismerése, stílusának felismerése mondanivalójának , törekvéseinek ismerete	Információforrás ok kezelése	Precizitás Szervezőkészség
	D-2	Anyagbeszer zést végez, anyagminták at gyűjt	Anyag- és színminták beszerzése a tervrajzokat ismerve	Olvasott szakmai szöveg megértése	Felelősségtudat Kitartás
	D-3	Kiválasztja az alapanyagoka t	Anyagismeret	Színes látványrajzok olvasása, értelmezése	Döntésképeség
	D-4	Jegyzeteket készít az első öltözéses próbán	Részletes műleírás és árkalkuláció elkészítése a műhelyek és társalkotók	Kézírás	Pontosság Precizitás

			számára		
	D-5	Öltözékeket, kellékeket díszít	Kész öltözékek, öltözékelemek, díszítéshez alapanyagok beszerzése	Szín- és plasztikai hatásrajzok olvasása, értelmezése	Tűrőképesség
	D-6	Kellékezői és öltöztető munkát lát el	Kellékek és egyéb színpadi ismeretek	Kommunikációs készség	Érzelmi stabilitás, kiegyensúlyozottság
	D-7	Folyamatosa n ellenőrzi a jelmezek, kellékek állapotát	Jellemezek állapotának felmérése	Eszközők használata	Látás Tapintás

Egészségi tényezők:

Nagyothallóknak és siketeknek is ajánlható, amennyiben a kommunikáció egyéb módokon akadálytalan.

Követelmények: Figyelmesség, művészi érzék, pontosság, kezűgyesség, arányérzék, rajzkészség.

Lehetséges munkaköri expozíciók: Nem optimális igénybevétel, ergonómiai hiányosságok, por, ragasztók, festékek gőzei.

Balesetveszély: Kézsérülés.

Kizáró okok: Végtag deformitások, melyek a munkavégzést gátolják. Krónikus szív- érrendszeri betegségek melyek olyan általános állapottal járnak, melyek a munkavégzést akadályozzák. Krónikus tüdőbetegségek. Színtévesztés.

Vízus: Két szem együtt, korrekcióval legalább 0,8

Szurdopedagógiai ajánlás:

A szakma elsajátításához szükséges tanulmányok alatt a hallássérült tanulónak biztosítani kell a szurdopedagógus közreműködését a szakértői véleményben meghatározott heti óraszámában. Amennyiben a hallássérült tanuló igényli, jeltolmács biztosítsa a tanítási órákon, illetve a gyakorlati képzés ideje alatt a tananyag, a fogalmak és a szakkifejezések megértését. Ajánlott az adott szakmára vonatkozó „szótár” elkészítése, mely azokat a legfontosabb kifejezéseket, szakszavakat és magyarázataikat (szöveges, rajzos) tartalmazza, melyek megértése a hallássérült fiatal számára esetenként neheztett vagy hosszabb időt igényel. A bonyolultabb ábrák, munkafolyamatokat bemutató képek lehetőség szerint feliratozva kerüljenek a tanulók kezébe. A hallássérülés, és az abból következő nyelvi hátrány (szókincs, szövegértés) miatt ajánlott a tanítási órák anyagáról nyomtatott formában vázlatot adni a tanulóknak, ezzel is segítve a lényegkiemelést. Fontos a szemléltetés állandó biztosítása, mert a hallássérültek elsősorban a vizuális úton megszerezhető információkra támaszkodnak ismereteik bővítésében. Számonkérés esetén a pedagógus az írásbeli feleletet részesítse előnyben, lehetőség szerint segítve a hallássérült tanulót a feladatok biztos megértésében, hogy az esetleges hibák ne értelmezési nehézségekből adódjanak. A vizsgák szervezésekor figyelembe kell venni, hogy a hallássérült tanulóknak hosszabb időt kell biztosítani a megoldásra, mint halló társaiknak.

A tanítási folyamat (képzés) tervezésekor lehetőséget kell biztosítani arra, hogy szükség esetén az egyes modulok elsajátítására fordítható idő hallássérültek esetében meghosszabbítható legyen.

Akadálymentesítési tényezők:

I. Elméleti oktatás akadálymentes kialakítása hallássérültek részére

1. Megfelelő tárgyi környezet kialakítása:

- Induktív hurok kiépítése a tantermekben és/vagy
- Vezeték nélküli FM kommunikációs rendszer biztosítása
- Webkamera biztosítása a jeltolmácsolás igénybevételére

- d) Berendezések, asztalok, padok jó elhelyezése a megfelelő kommunikáció biztosítása érdekében
- e) A helyiség jó világítása a megfelelő kommunikáció biztosítása érdekében
- f) Fényjelzések alkalmazása
- 2. Kommunikációs technikák alkalmazása az egyéni és a csoportos kommunikáció során
 - a) Kommunikáció siket emberrel személyes szituációban
 - b) Kommunikáció siket emberrel csoport helyzetben
- 3. Oktatási Jeltolmács igénybevétele

II. Gyakorlati oktatás akadálymentes kialakítása hallássérültek részére

- 1. Megfelelő tárgyi környezet kialakítása:
 - a) Vezeték nélküli FM kommunikációs rendszer biztosítása
 - b) Webkamera biztosítása a jeltolmácsolás igénybevétele érdekében
 - c) A helyiség jó világítása a megfelelő kommunikáció biztosítása érdekében
 - d) Fényjelzések alkalmazása
 - e) Szünetmentes áramforrás biztosítása
- 2. Kommunikáció hallássérült emberrel a tanműhelyekben:

Kommunikációs technikák alkalmazása az egyéni és a csoportos kommunikáció során

 - a) Kommunikáció siket emberrel személyes szituációban
 - b) Kommunikáció siket emberrel csoport helyzetben
- 3. Jeltolmács igénybevétele
- 4. Kommunikáció írásban

12.3.12 Dísznövény- és zöldségtermesztő

Hallássérült fiatalok eredményes munkába állítása érdekében szakképzést és pályaeorientációt segítő középiskolai szolgáltatáscsomag kidolgozása” című program (3841) keretében megvalósuló a FEOR által tartalmazott foglalkozások hallássérülés szempontjából történő részletes munkakörelemzése/09/FSZK					
FEOR szám: 6116			Munkakör: Dísznövény- és zöldségtermesztő		
Általános leírás:					
<p>A dísznövények és zöldségnövények szaporítása, palántanevelése, kiültetése, telepítése, az előállított termékek tárolása, elsődleges feldolgozása és értékesítése, az egyszerűbb termesztő-berendezések létesítése, szabadföldi és zárttéri termesztési technológiák alkalmazása. A kapcsolódó műszaki, vállalkozási, kereskedelmi ismeretek alkalmazása a gyakorlatban</p> <p>A munkavégzés helye részben állandó, a magvak és egyéb eszközök beszerzése miatt változhat.</p> <p>A munkakör-elemzési táblázatban foglaltak, illetve a feladatelemzésben megfogalmazott kompetenciák megfelelnek azoknak a követelményeknek, amelyek a dísznövény- és zöldségtermesztő tevékenységet jellemzik.</p>					
Munkakör elemzési táblázat					
			Komptenciaelemek		
			Ismeret	Készség	Magatartásforma
			Tény, fogalom, összefüggés	Mozdulat, fogalom	
Feladatcsoport	Eredet	Feladat	Felismerés, megnevezés	Átlagos begyakorlottság	
Talaj-előkészítési feladatok ellátása	A-1	Trágyát érlel	Talajmunkák ismeretei	Talajmunkák eszközeinek használata	Kézügyesség Önállóság
	A-2	Tápanyag utánpótlást végez	tápoldat elkészítése, kipermetezésének ismerete	Eszközök használat és olvasott szakmai szöveg megértése	Megbízhatóság Önállóság
	A-3	Talajt fertőtlenít	Talaj fertőtlenítés szabályainak ismerete	Olvasott szakmai szöveg megértése	Felelősségtudat
	A-4	Talajművelő gépeket beállít	Gépek üzemképes állapotba helyezése	Gép karbantartás és gép kezelése	Kézügyesség Stabil kéztartás
Növényeszaporítási feladatok ellátása	B-1	Magot gyűjt	Növény részeinek és magok ismerete	Olvasott szakmai szöveg megértése	Önállóság Türelem
	B-2	Magot osztályoz	Osztályozási ismeretek	Olvasott szakmai szöveg megértése	Felelősségtudat Türelem
	B-3	Dugványt készít	Szaporítási eljárások ismerete	Eszközök használata és szakmai szöveg megértése	Kézügyesség
	B-4	Növényt termékenyít	Növényi szervek feladatai, működésének ismerete	Olvasott szakmai szöveg megértése és növények	Önállóság

				részének felismerése	
Növénynevelési feladatok ellátása	C-1	Virághagymát hajtát	Szaporítási eljárások	Növények részeinek felismerése	Türelem
	C-2	Dísznövényt ültet	Dísznövénycsoportok fogalma, jellemzésének ismerete	Eszközök használata és növény részeinek felismerése	Kézügyesség Türelem
	C-3	Támrendszert épít	kitűzés eszközei, eljárások használata	Szerelő eszközök használata	Stabil kéztartás
Növényápolási feladatok ellátása	D-1	Fóliavázat felállít, fóliát húz, rögzít,	Növényvédelemi ismeretek	Eszközök és védőeszközök ismerete	Stabil kéztartás Kézügyesség Önállóság
	D-2	Fóliaalagutat készít	Növényvédelemi ismeretek	Kézi eszköz használat	Önállóság Stabil Kézügyesség
	D-3	Öntözővíz minőségét és mennyiségét szabályoz	Öntözési ismeretek és szabályok	öntözőberendezés összeszerelése és használata	Önállóság
	D-4	Zöldséget, dísznövényt bimbót, kacsol, tetejezni, zöld metsz, halványítani, levelez	általános és speciális növényápolás és növénynevelési ismeretek	Ápolási eszközök használata	Önállóság Türelem
Növényvédelmi feladatok	E-1	Meteorológiai méréseket rögzít	Éghajlati és talajadottságok ismeret	Olvasott szakmai szöveg megértése	Önállóság Felelősségtudat
	E-2	Mechanikai növényvédelmet végez	Védelmi eszközök ismerete	Olvasott szakmai szöveg megértése	Felelősségtudat
	E-3	Fás dísznövényeket sebet kezel	Speciális ápolási ismeretek	Sebkezelési eljárás eszközeinek használata	Megbízhatóság Felelősségtudat
Termés betakarítási feladatok	F-1	Vágott dísznövényt szedni	Áruszedés ismeretek	Eszközök használata	Önállóság
	F-2	Zöldségek betakarítása géppel és kézzel	zöldségnövények betakarításának kézzel és géppel történő ismerete	Kézi és gépi eszközök használata	Megbízhatóság Önállóság
	F-3	Zöldség téli tárolását előkészít	piaci előkészítése, tárolása, értékesítésének ismerete	Olvasott szakmai szöveg megértése	Felelősségtudat Önállóság
	F-4	Szabadgyökerű dísznövényt vermel vagy ágyaz	Talajművelés, szaporítási módok ismerete	Eszközök használata	Önállóság Türelem

Áru előkészítési feladatok	G-1	Meteorológiai méréseket rögzít	Éghajlati ismeretek	Mérési eszközök használata	Felelősségtudat
	G-2	Magoncot osztályozni, válogatni	Osztályozási és válogatási ismeretek	Olvasott szakmai szöveg megértése	Türelem
	G-3	Árut osztályozni	Osztályozási ismeretek	Olvasott szakmai szöveg megértése	Türelem
	G-4	Árut csomagol, címkéz	Csomagolási és tárolási ismeretek	Csomagolási eszközök használata	Megbízhatóság

Egészségi tényezők:

Nagyothallóknak és siketeknek is ajánlható.

Követelmények: Figyelmesség, pontosság, gondosság, felelősségtudat.

Lehetséges munkaköri expozíciók: Nem optimális igénybevétel, ergonómiai hiányosságok, növényvédő vegyszerek.

Balesetveszély: Kéz és lábsérülés.

Kizáró okok: Végtag deformitások, melyek a munkavégzést gátolják. Krónikus szív- érrendszeri betegségek melyek olyan általános állapottal járnak, melyek a munkavégzést akadályozzák. Krónikus tüdőbetegségek. Gyenge fizikum. Idült májbetegségek. Krónikus vesebetegségek. Kéz idült bőrbetegségei. Epilepszia egyéni elbírálás szerint. Színtévesztés egyéni elbírálás alapján.

Vízus: Két szem együtt, korrekcióval legalább 0,8

Szurdopedagógiai ajánlás:

A szakma elsajátításához szükséges tanulmányok alatt a hallássérült tanulónak biztosítani kell a szurdopedagógus közreműködését a szakértői véleményben meghatározott heti óraszámában. Amennyiben a hallássérült tanuló igényli, jeltolmács biztosítsa a tanítási órákon, illetve a gyakorlati képzés ideje alatt a tananyag, a fogalmak és a szakkifejezések megértését. Ajánlott az adott szakmára vonatkozó „szótár” elkészítése, mely azokat a legfontosabb kifejezéseket, szakszavakat és magyarázataikat (szöveges, rajzos) tartalmazza, melyek megértése a hallássérült fiatal számára esetenként nehezített vagy hosszabb időt igényel. A bonyolultabb ábrák, munkafolyamatokat bemutató képek lehetőség szerint feliratozva kerüljenek a tanulók kezébe. A hallássérülés, és az abból következő nyelvi hátrány (szókincs, szövegértés) miatt ajánlott a tanítási órák anyagáról nyomtatott formában vázlatot adni a tanulóknak, ezzel is segítve a lényegkiemelést. Fontos a szemléltetés állandó biztosítása, mert a hallássérültek elsősorban a vizuális úton megszerezhető információkra támaszkodnak ismereteik bővítésében. Számonkérés esetén a pedagógus az írásbeli feleleteket részesítse előnyben, lehetőség szerint segítve a hallássérült tanulót a feladatok biztos megértésében, hogy az esetleges hibák ne értelmezési nehézségekből adódjanak. A vizsgák szervezésekor figyelembe kell venni, hogy a hallássérült tanulóknak hosszabb időt kell biztosítani a megoldásra, mint halló társaiknak.

A tanítási folyamat (képzés) tervezésekor lehetőséget kell biztosítani arra, hogy szükség esetén az egyes modulok elsajátítására fordítható idő hallássérültek esetében meghosszabbítható legyen.

Akadálymentesítési tényezők:

I. Elméleti oktatás akadálymentes kialakítása hallássérültek részére

1. Megfelelő tárgyi környezet kialakítása:

- Induktív hurok kiépítése a tantermekben és/vagy
- Vezeték nélküli FM kommunikációs rendszer biztosítása
- Webkamera biztosítása a jeltolmácsolás igénybevételére
- Berendezések, asztalok, padok jó elhelyezése a megfelelő kommunikáció biztosítása érdekében
- A helyiség jó világítása a megfelelő kommunikáció biztosítása érdekében
- Fényjelzések alkalmazása

2. Kommunikációs technikák alkalmazása az egyéni és a csoportos kommunikáció során

- a) Kommunikáció siket emberrel személyes szituációban
- b) Kommunikáció siket emberrel csoporthelyzetben

3. Oktatási Jeltolmács igénybevétele

II. Gyakorlati oktatás akadálymentes kialakítása hallássérültek részére

1. Megfelelő tárgyi környezet kialakítása:

- a) Vezeték nélküli FM kommunikációs rendszer biztosítása
- b) Webkamera biztosítása a jeltolmácsolás igénybevételére
- c) A helyiség jó világítása a megfelelő kommunikáció biztosítása érdekében
- d) Fényjelzések alkalmazása

2. Kommunikáció hallássérült emberrel a tanműhelyekben:

Kommunikációs technikák alkalmazása az egyéni és a csoportos kommunikáció során

- a) Kommunikáció siket emberrel személyes szituációban
- b) Kommunikáció siket emberrel csoporthelyzetben

3. Jeltolmács igénybevétele

Kommunikáció írásban

12.3.13 Festő, mázoló és tapétázó

Hallássérült fiatalok eredményes munkába állítása érdekében szakképzést és pályaeorientációt segítő középiskolai szolgáltatáscsomag kidolgozása” című program (3841) keretében megvalósuló a FEOR által tartalmazott foglalkozások hallássérülés szempontjából történő részletes munkakörelemzése/09/FSZK					
FEOR szám: 7635			Munkakör: Festő, mázoló és tapétázó		
Általános leírás:					
<p>Előkészíti a munkafolyamatot és különféle anyagú felületeket. Elvégzi az alapozó festést és előkészíti a választott technikának megfelelően a területet. Felújítási munkát végez, fest, mázol és díszítést készít. Tapétázik és plakátot ragaszt. Elvégzi a befejező munkálatokat és lezárja a munkafolyamatot. Helyreállítási, javítási, felújítási munkát, rekonstrukciót végez műemléki épületen.</p> <p>A munkavégzés helye változó.</p> <p>A munkakör-elemzési táblázatban foglaltak, illetve a feladatelemzésben megfogalmazott kompetenciák megfelelnek azoknak a követelményeknek, amelyek a festő, mázoló és tapétázó tevékenységet jellemzik.</p>					
Munkakör elemzési táblázat					
			Kompetenciaelemek		
			Ismeret	Készség	Magatartásforma
			Tény, fogalom	Mozdulat, fogás	
Feladatcsoport	Eredet	Feladat	Önállóság alkalmazása, használat	gyakorlottság	
Építő ipari közös feladatok	A-1	Felméri a munkaterületet és kiszámolja az időbeli végrehajthatóságot	Munkakezdés feltételeinek és anyag szükséglet számításának ismerete	Számítógép használat, szakmai szöveg értelmezése	Szervezőképesség, önállóság
	A-2	Átadja és átveszi a munkát	Munkaterület átadás-átvételének szabályainak ismerete	Olvasott szakmai szöveg értelmezése és építési ütemtervek olvasása	Önállóság
	A-3	Anyagokat szakszerűen tárolja és a hulladékot is szakszerűen tárolja	Anyagmennyiség meghatározása és hulladék kezelés szabályainak ismerete	Elemi számolási készség és olvasott szöveg értelmezése	Precizitás
	A-4	Gondoskodik a szükséges anyagokról és gépekről	Anyagmennyiség és anyagszükséglet beszerzésének ismerete és gépek beszerzése	Egyéni és csoportos munkavédelmi eszközök, berendezések használata	Precizitás, önállóság
	A-5	Munkakörének	Építési	Olvasott szöveg	Precizitás,

		megfelelő naplót vezet	dokumentáció ismerete	értelmezése, írás képessége	pontosság
	A-6	Gondoskodik a munkaterület folyamatos tisztán tartásáról	Munkabiztonsági és balesetvédelmi előírások ismerete,	Olvasott szöveg értelmezése	precizitás
	A-7	Egyeztet a tervezővel és szakmai képviselővel	Dokumentáció ismerete	Olvasott szöveg értelmezése	Önállóság, szervezőképesség
	A-8	Értelmezi a terveket és esetenként vázlatot készít	Építési ütemtervek ismerete	Építési ütemtervek olvasása, értelmezése	pontosság
	A-9	Részt vesz a számlák összeállításában	Az elvégzett munka dokumentáció ismerete	Olvasott szöveg értelmezése, írás képessége	precizitás
Falfelületek előkészítése és festése	B-1	Alapvakolat felületét különböző technikákkal kijavítja	Alapfelület anyagainak és fajtáinak ismerete,	Olvasott szakmai szöveg megértése	Önállóság , pontosság, megbízhatóság
	B-2	Festészeti technikák alkalmazás	Különböző technikák ismerete	Szakmai szöveg megértése, eszközök használata	Önállóság és megbízhatóság
	B-3	Gipszeléssel, mészhabarccsal javítja a felület egyenetlenségét	Falfelületek kiegyenlítése csiszolással, glettelésnek ismerete	Szakmai beszéd és olvasott szöveg megértése, kézi szerszámok használata	Megbízhatóság, önállóság és állóképesség
	B-4	Portalanítja, tisztítja az előkészített felületet	A terület előkészítésének technikájának ismerete	Szakmai szöveg megértése, kézi szerszámok alkalmazása	Önállóság és megbízhatóság
Mázolás festés, felújítási munkák	C-1	Megvizsgálja felújítandó felületet	Felületek vizsgálatának ismerete	Olvasott szakmai szöveg megértése	Önállóság
	C-2	Kiválasztja a megfelelő technikát	Használt technikák ismerete	Szakmai szöveg hallás utáni értése és olvasott szöveg megértése	Megbízhatóság
	C-3	Ellenőrzi az alapfelületet, elvégzi a finomjavításokat	Javítási technikák ismerete és ellenőrzés szabályai, kézi szerszámok ismerete	Építészeti tervrajz olvasása, értelmezése, Kéziszerszámok használata	Szervezőképesség és megbízhatóság
	C-4	Előkészíti a	Előkészítés	Olvasott	Önállóság

		festést, mázolás	technikáinak ismerete	szakmai szöveg megértése	
	C-5	Előkészíti a festést, mázolás	Alapozó anyagok és festés technikák ismerete	Olvasott szakmai szöveg megértése	Önállóság
	C-6	Kiválasztja a festéket	Festékek csoportjainak ismerete	Olvasott szakmai szöveg megértése	Önállóság
	C-7	Színezés esetén bekeveri a kívánt színárnyalatot	Festékek és keverés technikák ismerete	Olvasott szakmai szöveg megértése	Önállóság
Tapétázás	D-1	Elvégzi a tapétázás előkészítő munkálatait	Falfelületek előkészítésének ismerete	Olvasott szakmai szöveg megértése	Önállóság, pontosság
	D-2	Ragasztót kever, előkészít	Szervetlen és szerves kötőanyagok ismerete	Olvasott szakmai szöveg megértése	Pontosság
	D-3	Tapétát méretre vág és ragaszt	Tapéták típusai	Kéziszerszámok használata	Kézügyesség
	D-4	Lesimítja a felületet	Technikák és eszközök ismerete	Kéziszerszámok használata	Kézügyesség
Plakátragasztás	E-1	Megtisztítja a felületet	Munkaszint beállítása ismerete	Szakmai szöveg megértése	Önállóság
	E-2	Előkészíti és felkeni a ragasztót	Szervetlen és szerves kötőanyagok ismerete	Kéziszerszámok alkalmazása	Kézügyesség
	E-3	Felhelyezi a plakátot és ellenőrzi illeszkedést	Plakát elhelyezésének technológiája ismerete	Kéziszerszámok alkalmazása	Kézügyesség, erős fizikum
Műemléki díszítő festő feladatai	F-1	Szemrevételezéses diagnosztikai vizsgálatot végez	Felújításhoz szükséges dokumentáció ismerete	Szakmai szöveg megértése	Önállóság
	F-2	A meglévő állapotot dokumentálja	Dokumentáció elkészítésének szabályainak ismerete	Szakmai íráskészség	Önállóság
	F-3	Megtervezi a helyreállítást	Műemlékvédelem ismerete	Szabadkézi rajzolás	Pontosság, szervezőképesség
	F-4	Tisztítást végez a felületen	Felülettisztítási eljárások ismerete	Eszközök és anyagok használata	Pontosság és precizitása
	F-5	Rekonstrukciós munkát végez a megfelelő technikával és anyaggal	Felújítás, restaurálás, konzerválás ismerete	Eszközök használata	Precizitás és pontosság
Általános vállalkozási feladatok	G-1	Egyszerű árajánlatot készít	Számlázás ismerete	Kézírás, számolási készségek	Önállóság

	G-2	A tevékenységéhez biztosítja a szükséges vállalozási feltételeket	Vállalkozásokról szóló jogszabályok ismerete	Információ források kezelése	Rugalmasság
	G-3	Elvégzi egyéni vállalkozás egyszerű indítási, működtetési feladatait	A vállalozási ügymenethez szükséges könyvelési, adozási, pénzügyi ismeretek	Számítógép használat, információ források kezelése	Önállóság

Egészségi tényezők:

Nagyothallóknak és siketeknek is ajánlható, ha a kommunikáció egyéb módokon akadálytalan.

Követelmények: Rajzkészség, arányérzék, esztétikai érzék, kézügyesség, képzelőtehetség, jó mozgáskoordináció.

Lehetséges munkaköri expozíciók: Nem optimális igénybevétel, ergonómiai hiányosságok, festékpor és pigmentek, szerves oldószerek.

Balesetveszély: Kéz, szemsérülés, magasból zuhanás, bőrkárosodás.

Kizáró okok: Gyenge fizikum. Végtag deformitások, melyek a munkavégzést gátolják. Krónikus szív- érrendszeri betegségek melyek olyan általános állapottal járnak, melyek a munkavégzést akadályozzák. Hypertonia, kollapszus hajlam. Krónikus tüdőbetegségek, máj-, és vesebetegségek. Szédülés, egyensúlyérzés zavarai. Idült bőrbetegségek. Epilepszia. Színtévesztés.

Vízus: Két szem együtt, korrekcióval legalább 1,2.

Szurdopedagógiai ajánlás:

A szakma elsajátításához szükséges tanulmányok alatt a hallássérült tanulónak biztosítani kell a szurdopedagógus közreműködését a szakértői véleményben meghatározott heti óraszámban. Amennyiben a hallássérült tanuló igényli, jeltolmács biztosítsa a tanítási órákon, illetve a gyakorlati képzés ideje alatt a tananyag, a fogalmak és a szakkifejezések megértését. Ajánlott az adott szakmára vonatkozó „szótár” elkészítése, mely azokat a legfontosabb kifejezéseket, szakszavakat és magyarázataikat (szöveges, rajzos) tartalmazza, melyek megértése a hallássérült fiatal számára esetenként nehezített vagy hosszabb időt igényel. A bonyolultabb ábrák, munkafolyamatokat bemutató képek lehetőség szerint feliratozva kerüljenek a tanulók kezébe. A hallássérülés, és az abból következő nyelvi hátrány (szókincs, szövegértés) miatt ajánlott a tanítási órák anyagáról nyomtatott formában vázlatot adni a tanulóknak, ezzel is segítve a lényegkiemelést. Fontos a szemléltetés állandó biztosítása, mert a hallássérültek elsősorban a vizuális úton megszerezhető információkra támaszkodnak ismereteik bővítésében. Számonkérés esetén a pedagógus az írásbeli feleleteket részesítse előnyben, lehetőség szerint segítve a hallássérült tanulót a feladatok biztos megértésében, hogy az esetleges hibák ne értelmezési nehézségekből adódjanak. A vizsgák szervezésekor figyelembe kell venni, hogy a hallássérült tanulóknak hosszabb időt kell biztosítani a megoldásra, mint halló társaiknak.

A tanítási folyamat (képzés) tervezésekor lehetőséget kell biztosítani arra, hogy szükség esetén az egyes modulok elsajátítására fordítható idő hallássérültek esetében meghosszabbítható legyen.

Akadálymentesítési tényezők:

I. Elméleti oktatás akadálymentes kialakítása hallássérültek részére

1. Megfelelő tárgyi környezet kialakítása:

- a) Induktív hurok kiépítése a tantermekben és/vagy

- b) Vezeték nélküli FM kommunikációs rendszer biztosítása
 - c) Webkamera biztosítása a jeltolmácsolás igénybevételére
 - d) Berendezések, asztalok, padok jó elhelyezése a megfelelő kommunikáció biztosítása érdekében
 - e) A helyiség jó világítása a megfelelő kommunikáció biztosítása érdekében
 - f) Fényjelzések alkalmazása
2. Kommunikációs technikák alkalmazása az egyéni és a csoportos kommunikáció során
- a) Kommunikáció siket emberrel személyes szituációban
 - b) Kommunikáció siket emberrel csoporthelyzetben
3. Oktatási Jeltolmács igénybevétele

II. Gyakorlati oktatás akadálymentes kialakítása hallássérültek részére

1. Megfelelő tárgyi környezet kialakítása:
- a) Vezeték nélküli FM kommunikációs rendszer biztosítása
 - b) Webkamera biztosítása a jeltolmácsolás igénybevételére
 - c) A helyiség jó világítása a megfelelő kommunikáció biztosítása érdekében
 - d) Fényjelzések alkalmazása
2. Kommunikáció hallássérült emberrel a tanműhelyekben:
Kommunikációs technikák alkalmazása az egyéni és a csoportos kommunikáció során
- a) Kommunikáció siket emberrel személyes szituációban
 - b) Kommunikáció siket emberrel csoporthelyzetben
3. Jeltolmács igénybevétele
4. Kommunikáció írásban

12.3.14 Fodrász

Hallássérült fiatalok eredményes munkába állítása érdekében szakképzést és pályaeorientációt segítő középiskolai szolgáltatáscsomag kidolgozása” című program (3841) keretében megvalósuló a FEOR által tartalmazott foglalkozások hallássérülés szempontjából történő részletes munkakörelemzése/09/FSZK					
FEOR szám: 5311			Munkakör: Fodrász		
<p>Általános leírás:</p> <p>Fogadja a vendéget és előkészítő feladatokat végez. A haj és fejbőr kisebb rendellenességeit ápolja. Hajszínváltoztatást végez a színeképzés alapelvei szerint. Női, férfi és gyerek hajvágást végez az alaphajvágás és a divathajvágás technológiai szerint. Arcborotválást és bajusz- és szakállkezelést végez. Házi hajápolásra tanácsot ad.</p> <p>A munkavégzés helye állandó.</p> <p>A munkakör-elemzési táblázatban foglaltak, illetve a feladatelemzésben megfogalmazott kompetenciák megfelelnek azoknak a követelményeknek, amelyek a fodrász tevékenységét jellemzik.</p>					
Munkakör elemzési táblázat					
			Kompetenciaelemek		
			Ismeret	Készség	Magatartásforma
			Fogalom, összefüggés	Mozdulat, művelet	
Feladatscsoport	Eredet	Feladat	Önálló alkalmazás	begyakorlottság	
Szépészeti egység üzemeltetése	A-1	Megválasztja a vállalkozás formáját	Vállalkozási formák ismerete	Fogalmazás írásban	Döntésképesség
	A-2	Elkészíti és beszerzi a vállalkozás folytatásához szükséges engedélyeket	Piackutatás, pénzügyi, számvitel, Jogi alapok ismerete	Olvasott szakmai szöveg megértése és elemi számolási készség	Szervezőkészség
	A-3	Elkészíti az üzleti tervet	Vállalkozási formák ismerete	Fogalmazás írásban és elemi szintű számítógép használat	Precizitás és szervezőkészség
	A-4	Biztosítja a tárgyi és személyi feltételeket	Anyag- és eszközgazdálkodás szabályai ismerete	Olvasott szakmai szöveg megértése	Önállóság
	A-5	PR tevékenységet folytat	Kommunikáció alapjai	Fogalmazás írásba és kézírás	Önállóság
	A-6	Elkészíti a napi dokumentációt	Fogyasztóvédelmi szabályok ismeretek	Olvasott szakmai szöveg megértése	Precizitás
	A-7	Pénzforgalmi és adminisztrációs műveleteket	Pénzügyi és adminisztrációs ismeretek	Szakmai nyelvezetű íráskészség, fogalmazás írásban	Precizitás és döntésképesség
	A-8	Tisztítja és fertőtleníti az eszközöket	Közegészségügyi ismeretek	Olvasott szakmai szöveg megértése	Precizitás

	A-9	Szelektíven gyűjti a hulladékot	Veszélyes hulladékok kezelése	Olvasott szakmai szöveg megértése	Precizitás és önállóság
Fodrászati feladatok elvégzése	B-1	Műveleti tervet készít	Szolgáltatásetikai ismeretek	Olvasott szakmai szöveg megértése	Szervezőkészség Önállóság
	B-2	Kiválasztja a szükséges típusú és mennyiségű anyagokat, segédanyagokat	Hajfestés használatának, folyamatának és anyagok technológiáinak ismerete	Hajszínváltoztatás eszközeinek használata és szakmai szöveg megértése	Kézügyesség és látás
	B-3	Fertőtleníti a megtervezett munkafolyamathoz szükséges eszközöket	Fertőtlenítőszer alkalmazási módjai	Olvasott szakmai szöveg megértése	Felelősségtudat
	B-4	Előkészíti a haját a megtervezett szolgáltatás szükséglete szerint	Hajmosási alapismeretek	Hajformázó eszközök használata	Kézügyesség Látás
	B-5	Megfelelő technológiák kiválasztása	Tartós formaváltoztatás anyagai	Hajformázó eszközök használata	Stabil kéztartás és önállóság
	B-6	Elvégzi a hajfestési műveletet	Hajfestés folyamatának technológiái	Hajszínváltoztatás eszközeinek használata	Felelősségtudat
	B-7	Frizurát készít	Hajmunka	Hajvágó eszközök használata	Stabil kéztartás
	B-8	Gyermekfodrászati szolgáltatást végez	Gyerekhajvágás	Hajvágó eszközök használata	Stabil kéztartás
	B-9	Tanácsot ad otthoni hajápolásra	Ápolóanyagok tulajdonságai, alkalmazásai	Olvasott szakmai szöveg értése és kommunikációs készség	Önállóság és felelősségtudat

Egészségi tényezők:

Enyhe fokban hallássérülteknek ajánlható a verbális kommunikáció megkerülhetetlensége miatt.

Követelmények: Udvariasság, jó modor, kapcsolatteremtő képesség, ápoltság, higiéniai igényesség, ízlés, jó szemmérték, türelem, kézügyesség.

Lehetséges munkaköri expozíciók: Nem optimális igénybevétel, fertőzésveszély, allergizáló vegyi anyagok.

Balesetveszély: Csúszásveszély, kéz, szemsérülés.

Kizáró okok: Végtag deformitások, melyek a munkavégzést gátolják. Krónikus szív- érrendszeri betegségek melyek olyan általános állapottal járnak, melyek a munkavégzést akadályozzák. Krónikus tüdőbetegségek. Kéz krónikus bőrbetegségei. Koordinációs zavarok, arc és kéz torzító elváltozásai.

Szintévesztés.

Vízus: Két szem együtt, korrekcióval legalább 0,8.

Szurpedagógiai ajánlás:

A szakma elsajátításához szükséges tanulmányok alatt a hallássérült tanulónak biztosítani kell a szurpedagógus közreműködését a szakértői véleményben meghatározott heti óraszámában. Amennyiben a hallássérült tanuló igényli, jeltolmács biztosítsa a tanítási órákon, illetve a gyakorlati képzés ideje alatt a tananyag, a fogalmak és a szakkifejezések megértését. Ajánlott az adott szakmára vonatkozó „szótár” elkészítése, mely azokat a legfontosabb kifejezéseket, szakszavakat és magyarázataikat (szöveges, rajzos) tartalmazza, melyek megértése a hallássérült fiatal számára esetenként nehezített vagy hosszabb időt igényel. A bonyolultabb ábrák, munkafolyamatokat bemutató képek lehetőség szerint feliratozva kerüljenek a tanulók kezébe. A hallássérülés, és az abból következő nyelvi hátrány (szókincs, szövegértés) miatt ajánlott a tanítási órák anyagáról nyomtatott formában vázlatot adni a tanulóknak, ezzel is segítve a lényegkiemelést. Fontos a szemléltetés állandó biztosítása, mert a hallássérültek elsősorban a vizuális úton megszerezhető információkra támaszkodnak ismereteik bővítésében. Számonkérés esetén a pedagógus az írásbeli feleleteket részesítse előnyben, lehetőség szerint segítve a hallássérült tanulót a feladatok biztos megértésében, hogy az esetleges hibák ne értelmezési nehézségekből adódjanak. A vizsgák szervezésekor figyelembe kell venni, hogy a hallássérült tanulóknak hosszabb időt kell biztosítani a megoldásra, mint halló társaiknak.

A tanítási folyamat (képzés) tervezésekor lehetőséget kell biztosítani arra, hogy szükség esetén az egyes modulok elsajátítására fordítható idő hallássérültek esetében meghosszabbítható legyen.

Akadálymentesítési tényezők:

I. Elméleti oktatás akadálymentes kialakítása hallássérültek részére

1. Megfelelő tárgyi környezet kialakítása:

- a) Induktív hurok kiépítése a tantermekben és/vagy
- b) Vezeték nélküli FM kommunikációs rendszer biztosítása
- c) Webkamera biztosítása a jeltolmácsolás igénybevételére
- d) Berendezések, asztalok, padok jó elhelyezése a megfelelő kommunikáció biztosítása érdekében
- e) A helyiség jó világítása a megfelelő kommunikáció biztosítása érdekében
- f) Fényjelzések alkalmazása

2. Kommunikációs technikák alkalmazása az egyéni és a csoportos kommunikáció során

- a) Kommunikáció siket emberrel személyes szituációban
- b) Kommunikáció siket emberrel csoporthelyzetben

3. Oktatási Jeltolmács igénybevétele

II. Gyakorlati oktatás akadálymentes kialakítása hallássérültek részére

1. Megfelelő tárgyi környezet kialakítása:

- a) Vezeték nélküli FM kommunikációs rendszer biztosítása
- b) Webkamera biztosítása a jeltolmácsolás igénybevételére
- c) A helyiség jó világítása a megfelelő kommunikáció biztosítása érdekében
- d) Fényjelzések alkalmazása
- e) Szünetmentes áramforrás biztosítása

2. Kommunikáció hallássérült emberrel a tanműhelyekben:

- Kommunikációs technikák alkalmazása az egyéni és a csoportos kommunikáció során
- a) Kommunikáció siket emberrel személyes szituációban
 - b) Kommunikáció siket emberrel csoporthelyzetben

3. Jeltolmács igénybevétele

Kommunikáció írásban

12.3.15 Fogtechnikus és fülilleszték készítő

Hallássérült fiatalok eredményes munkába állítása érdekében szakképzést és pályaeorientációt segítő középiskolai szolgáltatáscsomag kidolgozása” című program (3841) keretében megvalósuló a FEOR által tartalmazott foglalkozások hallássérülés szempontjából történő részletes munkakörelemzése/09/FSZK					
FEOR szám: 3248			Munkakör: Fogtechnikus és fülilleszték készítő		
Általános leírás:					
<p>A fogtechnikus team-munkában, a fogorvossal és az asszisztenciával dolgozik. Fogtechnikai laboratóriumban fogpótlásokat, restauratív protetikai és fogsabályozó készülékeket készít, illetve javításokat végez. A fülilleszték-készítő az audiológiai szakrendelés megrendelése alapján elkészíti a fül mögötti vagy fülbe helyezhető hallásjavító készülék egyéni illesztékét.</p> <p>A munkavégzés helye állandó.</p> <p>A munkakör-elemzési táblázatban foglaltak, illetve a feladatelemzésben megfogalmazott kompetenciák megfelelnek azoknak a követelményeknek, amelyek a fogtechnikus és fülilleszték készítő tevékenységét jellemzi.</p>					
Munkakör elemzési táblázat					
			Komptenciaelemek		
			Ismeret	Készség	Magatartásforma
			Fogalom, összefüggés	Fogás, mozdulat	
Feladatcsoport	Eredet	Feladat	Felismerés, megnevezés	Maximális begyakorlottság	
Elsősegélynyújtás, ergonómia, fertőtlenítés	A-1	Fogpótlásokat, lenyomatokat, javításokat fertőtlenít	Fertőtlenítés és lenyomat készítési ismeretek	Olvasott szakmai szöveg megértése	Látás Tapintás
	A-2	Veszélyes hulladékot kezel	Hulladékkezelési szabályok	Jelképek értelmezése	Látás Megbízhatóság
	A-3	Műszer- és eszközellenőrzést, karbantartást végez	Műszerek és eszközök ismerete	Fogászati szerszámok	Megbízhatóság
	A-4	ÁNTSZ-utasításokat betart	Fertőtlenítés	Fogtechnikai laboratóriumi berendezések	Precizitás
	A-5	Megjelenése megfelelő, munkaruhát, védőeszközt használ	Védőeszközök, munkaruhák ismerete	Jelképek értelmezése	Megbízhatóság
Kommunikáció, etika	B-1	Konzultál fogorvossal, audiológussal, asszisztenssel	Kommunikáció eszközeinek ismerete	Szakmai nyelvű beszédkészség	Elhivatottság, elkötelezettség
	B-2	Munkalapot tölt ki, adatrögzítést végez	Dokumentáció készítés ismerete	Kézírás	Szervezőkészség

	B-3	Árajánlatot, számlát, végszámlát készít	Jogi, vállalkozási ismeretek	Elemi szintű számítógép használat	Döntésképeség
	B-4	Tanulókat oktat, továbbképzést, mesterképzést tart	Szakmai etika és tanításhoz szükséges ismeretek	Szakmai nyelvű beszédképesség	Elhivatottság, elkötelezettség
Kivehető fogpótlás készítése	C-1	Lenyomatot értékel, mintát készít és értékel	A fej és a rágószerv anatómiája és fogászati segédanyagok ismerete	Olvasott szakmai szöveg megértése	Látás Tapintás Kézügyesség
	C-2	Mintát artikulátorban rögzít	Gnathológia, artikulátortechnika ismerete	Olvasott szakmai szöveg megértése	Kézügyesség
	C-3	Egyéni kanalat, harapási sablont készít	Biokompatibilis fogászati műanyagok ismerete	Jelképek értelmezése	Kézügyesség
	C-4	Fogpróbát készít	Az alsó és felső fogazat rajzának ismerete	Jelképek értelmezése	Tapintás Kézügyesség
	C-5	Kivehető fogpótlást javít	Kivehető műanyag alaplemez fogpótlás	Olvasott szakmai szöveg megértése	Kézügyesség
	C-6	Implantátumra kivehető felépítményt készít	Implantátumra kivehető felépítményének ismerete	Fogászati kézieszközök használata	Kézügyesség Stabil kéztartás
	C-7	Allergiamentes kivehető fogpótlást készít	Biokompatibilis fogászati műanyagok és ötvözetek ismerete	Olvasott szakmai szöveg megértése	Kézügyesség Stabil kéztartás
Rögzített fogpótlás készítése	D-1	Lenyomatot értékel, mintát készít és értékel	Rögzített fogpótlás készítésének lépéseinek ismerete	Jelképek értelmezése és olvasott szakmai szöveg megértése	Tapintás Kézügyesség
	D-2	Mintát artikulátorban rögzít	Gnathológia, artikulátortechnika	Olvasott szakmai szöveg megértése	Kézügyesség
	D-3	Koronát vagy hídat készít	Fémkorona, híd, inlay, onlay-k ismerete	Olvasott szakmai szöveg megértése	Kézügyesség
	D-4	Fogszint meghatároz, kontrollál	Leplezési ismeretek	Jelképek értelmezése és olvasott szakmai szöveg megértése	Látás
Fülilleszték készítése	E-1	Hallójáratról lenyomatot készít	Fülillesztékek készítésének ismerete	Olvasott szakmai szöveg megértése	Kézügyesség
	E-2	Zajvédő, védő	Zajvédő, védő	Kézieszközök és	Tapintás

		fülillesztéket készít	fülilleszték ismerete	szerszámok használata	Térlátás Kézügyesség
	E-3	Illesztéket, illeszték házat készít	Illeszték-illesztékház ismerete	Kézieszközök és szerszámok használata	Tapintás Térlátás Kézügyesség
	E-4	Lágy-félkemény-kemény fülillesztéket készít	Anyagismeret	Kézieszközök és szerszámok használata	Tapintás Térlátás Kézügyesség
Kombinált munkák készítése	F-1	Lenyomatot értékel, mintát készít és értékel	Az alsó és felső fogazat rajzának ismerete	Fogászati kézeszközök ismerete	Kézügyesség
	F-2	Orthodontiai készüléket készít	Orthodontiai készülékek előállításának ismerete	Fogászati szerszámok és megmunkáló eszközök használata	Kézügyesség Precizitás
	F-3	Kivehető vagy rögzített orthodontiai készüléket készít	Kivehető és rögzített orthodontiai készülék elkészítésének ismerete	Fogászati szerszámok és megmunkáló Kézügyesség eszközök használata	Kézügyesség Precizitás

Egészségi tényezők:

Siketeknek nem, nagyothallóknak ajánlható, a kommunikációs készség egyéni mérlegelése alapján.
 Követelmények: Higiéniai igényesség, fejlett esztétikai érzék, fejlett ízlés, pontosság, jó megfigyelőképesség, jó szemmérték, kézügyesség.
 Lehetséges munkaköri expozíciók: Vegyi anyagok pora és kipárolgása, ultraibolya sugárzás, fertőzésveszély, ergonómiai hiányosságok.
 Balesetveszély: Kéz-, láb-, szemsérülés, csúszásveszély, égési sérülés.
 Kizáró okok: Végtag deformitások, melyek a munkavégzést gátolják. Krónikus szív-érrendszeri betegségek, melyek olyan általános állapottal járnak, melyek a munkavégzést akadályozzák. Krónikus tüdőbetegségek. Kéz idült bőrbetegségei.
 Vízus: Két szem együtt, korrekcióval legalább 0,8.

Szurdopedagógiai ajánlás:

A szakma elsajátításához szükséges tanulmányok alatt a hallássérült tanulónak biztosítani kell a szurdopedagógus közreműködését a szakértői véleményben meghatározott heti óraszámában. Amennyiben a hallássérült tanuló igényli, jeltolmács biztosítsa a tanítási órákon, illetve a gyakorlati képzés ideje alatt a tananyag, a fogalmak és a szakkifejezések megértését. Ajánlott az adott szakmára vonatkozó „szótár” elkészítése, mely azokat a legfontosabb kifejezéseket, szakszavakat és magyarázataikat (szöveges, rajzos) tartalmazza, melyek megértése a hallássérült fiatal számára esetenként nehezített vagy hosszabb időt igényel. A bonyolultabb ábrák, munkafolyamatokat bemutató képek lehetőség szerint feliratozva kerüljenek a tanulók kezébe. A hallássérülés, és az abból következő nyelvi hátrány (szókincs, szövegértés) miatt ajánlott a tanítási órák anyagáról nyomtatott formában vázlatot adni a tanulóknak, ezzel is segítve a lényegkiemelést. Fontos a szemléltetés állandó biztosítása, mert a hallássérültek elsősorban a vizuális úton megszerezhető információkra támaszkodnak ismereteik bővítésében. Számonkérés esetén a pedagógus az írásbeli feleleteket részesítse előnyben, lehetőség szerint segítve a hallássérült tanulót a feladatok biztos megértésében, hogy az esetleges hibák ne értelmezési nehézségekből adódjanak. A vizsgák szervezésekor figyelembe kell venni, hogy a hallássérült tanulónak hosszabb időt kell biztosítani a megoldásra, mint

halló társaiknak.

A tanítási folyamat (képzés) tervezésekor lehetőséget kell biztosítani arra, hogy szükség esetén az egyes modulok elsajátítására fordítható idő hallássérültek esetében meghosszabbítható legyen.

Akadálymentesítési tényezők:

I. Elméleti oktatás akadálymentes kialakítása hallássérültek részére

1. Megfelelő tárgyi környezet kialakítása:

- a) Induktív hurok kiépítése a tantermekben és/vagy
- b) Vezeték nélküli FM kommunikációs rendszer biztosítása
- c) Webkamera biztosítása a jeltolmácsolás igénybevételére
- d) Berendezések, asztalok, padok jó elhelyezése a megfelelő kommunikáció biztosítása érdekében
- e) A helyiség jó világítása a megfelelő kommunikáció biztosítása érdekében
- f) Fényjelzések alkalmazása

2. Kommunikációs technikák alkalmazása az egyéni és a csoportos kommunikáció során

- a) Kommunikáció siket emberrel személyes szituációban
- b) Kommunikáció siket emberrel csoporthelyzetben

3. Oktatási Jeltolmács igénybevétele

II. Gyakorlati oktatás akadálymentes kialakítása hallássérültek részére

1. Megfelelő tárgyi környezet kialakítása:

- a) Vezeték nélküli FM kommunikációs rendszer biztosítása
- b) Webkamera biztosítása a jeltolmácsolás igénybevételére
- c) A helyiség jó világítása a megfelelő kommunikáció biztosítása érdekében
- d) Fényjelzések alkalmazása
- e) Szünetmentes áramforrás biztosítása

2. Kommunikáció hallássérült emberrel a tanműhelyekben:

Kommunikációs technikák alkalmazása az egyéni és a csoportos kommunikáció során

- a) Kommunikáció siket emberrel személyes szituációban
- b) Kommunikáció siket emberrel csoporthelyzetben

3. Jeltolmács igénybevétele

Kommunikáció írásban

12.3.16 Gazda

Hallássérült fiatalok eredményes munkába állítása érdekében szakképzést és pályorientációt segítő középiskolai szolgáltatáscsomag kidolgozása” című program (3841) keretében megvalósuló a FEOR által tartalmazott foglalkozások hallássérülés szempontjából történő részletes munkakörelemzése/09/FSZK					
FEOR szám: 6140			Munkakör: Gazda		
Általános leírás:					
<p>Talaj előkészítést, vetést végez. A talaj termőképességének fenntartásával kapcsolatos feladatokat lát el. Növényápolást végez és gyümölcs-, szőlő- és zöldségtermesztési alapfeladatokat lát el. Tartástechnológiai feladatokat lát el. Állatot takarmányoz és állatjóléti és -higiéniai feladatokat lát el. Gépet, épületet, építményt karbantart, egyszerű javítást végez.</p> <p>A munkavégzés helye részben állandó, mert oda megy dolgozni ahol szükséges a gazdaságban.</p> <p>A munkakör-elemzési táblázatban foglaltak, illetve a feladatelemzésben megfogalmazott kompetenciák megfelelnek azoknak a követelményeknek, amelyek a gazda tevékenységét jellemzik.</p>					
Munkakör elemzési táblázat					
			Komptenciaelemek		
			Ismeret	Készség	Magatartásforma
			Fogalom, tény, összefüggés	Mozdulat, művelet	
Feladatcsoport	Eredet	Feladat	Felismerés, megnevezés	Begyakorlottság	
Kereskedelem, vállalkozás és ügyvitel	A-1	Felméri a vállalkozás beindításának, a társaság működésének feltételeit	A vállalkozási formák jellemzőinek és formáinak ismerete	Olvasott szakmai szöveg megértése	Önállóság Pontosság
	A-2	Piacutatást végez/végeztet	A piacutatás módszerei	Információforrás kezelése	Döntésképesség Kockázatvállalás
	A-3	Üzleti tervet készít/készíttet	Az üzleti terv felépítése, tartalma, a tervezés módszerei, GYELV-elemzési ismeretek	Olvasott szakmai szöveg megértése és szakmai íráskészség	Megbízhatóság Felelősségtudat
	A-4	Növénytermesztéshez szükséges anyagot vásárol	Gyakorlati gazdasági ismeretek	Olvasott szakmai szöveg megértése	Megbízhatóság Felelősségtudat
Gépüzemeltetés és -karbantartás	B-1	Erőgépet karbantart	Gépészeti ismeretek	Gépek használata	Önállóság Felelősségtudat
	B-2	Az állattartás gépeit karbantartja	Állattartás gépeinek ismerete	Karbantartási eszközök és leírások értelmezése	Megbízhatóság
	B-3	Az épületeket, építményeket karbantartja	Építészeti ismeretek (állattartó telep épületei)	Karbantartási eszközök ismerete	Megbízhatóság

Növénytermesztés	C-1	Növénytermesztési alapeladatokat végez	Talajművelés alpműveletei, eszközei, azok munkája, talajművelési rendszerek ismerete	Olvasott szakmai szöveg megértése és meg felelő eszközök használata	Önállóság Pontosság
	C-2	Kiszolgálja a növénytermesztési munkagépeket	Gépi ismeretek	Gépek használata	Önállóság Felelősségtudat
	C-3	Szállítással kapcsolatos kézi rakodási munkát végez	Szállítási eszközök ismerete	Szállítási eszközök használata	Önállóság Felelősségtudat
	C-4	Előkészíti a tároló helyeket	Tartósítás, termények tárolásának szabályainak ismerete	Olvasott szakmai szöveg megértése	Precizitás Önállóság
	C-5	Talaj-és levegőhőmérsékletet, csapadékmennyiséget mér	Növényápolási ismeretek	Mérőeszközök használta	Pontosság Precizitás
	C-6	Talajvédelmi munkát végez	Talajvédelem: erózió és deflációs ismeretek	Olvasott szakmai szöveg megértése és védő eszközök használata	Elhivatottság, elkötelezettség
	C-7	Szántást végez	Talajművelés alpműveleteinek ismerete	Talajművelő eszközök használata	Pontosság Precizitás
	C-8	Vetőmagot vet	Szaporítási ismeretek	Vető eszközök használata	Pontosság Önállóság Kézügyesség
	C-9	Tápanyag-visszapótlást végez	Szervestrágyázás és műtrágyázás ismerete	Olvasott szakmai szöveg megértése	Felelősségtudat
	C-10	Öntözést végez	Öntözési ismeretek	Öntöző berendezések használata	Pontosság megbízhatóság
	C-11	Gazdálkodásához kapcsolódó információkat gyűjt (meteorológiai, jogszabály stb.)	Alapfogalmak és információ gyűjtési ismeretek	Információforrás kezelése	Önállóság Precizitás
	C-12	Betakarítja a termést	Betakarítás (termésbecslés,	Betakarítást végző kézi és gépi	Önállóság Felelősségtudat

			betakarítási módok) ismerete	eszközök használata	
Környezet-, tűz- és munkavédelem	D-1	Összegyűjti, tárolja a veszélyes anyagokat, hulladékokat és gondoskodik az ártalmatlanná tételükről	Veszélyes anyagok és hulladékok ismerete	Olvasott szakmai szöveg megértése és információforrások kezelése	Felelősségtudat
	D-2	Balesetvédelmi oktatást tart	Balesetvédelmi szabályok ismerete	Olvasott szakmai szöveg megértése	Felelősségtudat Megbízhatóság
Állattartás	E-1	Takarmányt minősít	Takarmányismeret és tartósítási ismeretek	Olvasott szakmai szöveg megértése	Megbízhatóság
	E-2	Takarmányt kioszt, itat	Takarmány előkészítés módjainak ismerete	Mennyiségérzék és olvasott szakmai szöveg megértése	Pontosság Felelősségtudat
	E-3	Istállót, berendezést takarít és fertőtleníti	Gazdasági állatok gondozásának ismeretei	Gondozási eszközök használata	Megbízhatóság precizitás
	E-4	Közreműködik az ivarzó egyedek azonosításában, megfigyelésében	Gazdasági állatok szaporításának ismerete	Olvasott szakmai szöveg megértése	Pontosság
	E-5	Takarmányadagot állít össze	Táplálóanyag-szükséglet, takarmányadag összeállításának ismerete	Elei számolási készség és mennyiség érzék	Pontosság Precizitás
	E-6	Figyelemmel kíséri az állat viselkedését, egészségügyi állapotát	fertőző betegségek megelőzése, az állattartó telepek járványvédelme, a fertőtlenítés módjainak ismerete	Olvasott szakmai szöveg megértése	Precizitás Felelősségtudat
	E-7	Állatot kezel, kezeltet	Betegség felismerése	Olvasott szakmai szöveg megértése	Pontosság Felelősségtudat Elhivatottság
E-8	Elvégzi vagy elvégezteti a pároztatást	Biológiai és nemesítési ismeretek	Olvasott szakmai szöveg megértése és szakmai szöveg megértése	Megbízhatóság	
E-9	Újszülött állatot, anyaállatot ellát	Gondozási ismeret	Olvasott szakmai szöveg megértése	Precizitás Felelősségtudat	
Kertészeti munkák	F-1	Talajt előkészít	A talajművelési munkák ismerete	Gépek és eszközök használata	Precizitás
	F-2	Gyümölcsöst telepít és gondoz	gyümölcsstermő növények csoportosítása, környezeti igényeinek ismerete	Olvasott szakmai szöveg megértése	Önállóság precizitás
	F-3	Szőlő telepítését és ápolását végzi	Szőlő szaporítási módjainak és	Olvasott szakmai szöveg megértése	Önállóság precizitás

			környezeti igényeinek ismerete		
	F-4	Zöldségnövényt szaporít, ápol, betakarít	zöldségfélék csoportosítása, környezeti igényeinek ismerete	Olvasott szakmai szöveg megértése	Önállóság precizitás
Kiegészítő tevékenység	G-1	Őrzi a hagyományokat (pl. állatot vág)	Hagyományok és térségi turizmusfejlesztés, falusi turizmusi ismeretek	Olvasott szakmai szöveg megértése és idegen nyelv használata	Szervezőképesség Külső megjelenés
	G-2	Falusi vendéglátást folytat	falusi vendéglátás módjainak ismerete	Olvasott szakmai szöveg megértése és idegen nyelv használata	Szervezőképesség Külső megjelenés

Egészségi tényezők:

Siketeknek nem, enyhén halláscsökkenet egyéneknek ajánlható (megfelelő hallásvédelemmel).

Követelmények: Gondosság, pontosság, jó megfigyelőképesség, növények, állatok szeretete.

Lehetséges munkaköri expozíciók: Nem optimális igénybevétel, ergonómiai hiányosságok, növényvédő vegyszerek, gépek okozta vibráció, fertőzésveszély.

Balesetveszély: Kéz, lábsérülés, esés, zuhanás.

Kizáró okok: Végtag deformitások, melyek a munkavégzést gátolják. Krónikus szív- érrendszeri betegségek, melyek olyan általános állapottal járnak, melyek a munkavégzést akadályozzák. Krónikus tüdőbetegségek.

Gyenge fizikum. Idült májbetegségek. Krónikus vesebetegségek. Gyomor és bélrendszer krónikus megbetegedései. Epilepszia. Kéz idült bőrbetegségei. Színtévesztés. +- 3D feletti szemüveg viselés.

Vízus: Két szem együtt, korrekcióval legalább 1,2.

Szurdopedagógiai ajánlás:

A szakma elsajátításához szükséges tanulmányok alatt a hallássérült tanulónak biztosítani kell a szurdopedagógus közreműködését a szakértői véleményben meghatározott heti óraszámában. Amennyiben a hallássérült tanuló igényli, jeltolmács biztosítsa a tanítási órákon, illetve a gyakorlati képzés ideje alatt a tananyag, a fogalmak és a szakkifejezések megértését. Ajánlott az adott szakmára vonatkozó „szótár” elkészítése, mely azokat a legfontosabb kifejezéseket, szakszavakat és magyarázataikat (szöveges, rajzos) tartalmazza, melyek megértése a hallássérült fiatal számára esetenként neheztett vagy hosszabb időt igényel. A bonyolultabb ábrák, munkafolyamatokat bemutató képek lehetőség szerint feliratozva kerüljenek a tanulók kezébe. A hallássérülés, és az abból következő nyelvi hátrány (szókincs, szövegértés) miatt ajánlott a tanítási órák anyagáról nyomtatott formában vázlatot adni a tanulóknak, ezzel is segítve a lényegkiemelést. Fontos a szemléltetés állandó biztosítása, mert a hallássérültek elsősorban a vizuális úton megszerezhető információkra támaszkodnak ismereteik bővítésében. Számonkérés esetén a pedagógus az írásbeli feleleteket részesítse előnyben, lehetőség szerint segítve a hallássérült tanulót a feladatok biztos megértésében, hogy az esetleges hibák ne értelmezési nehézségekből adódjanak. A vizsgák szervezésekor figyelembe kell venni, hogy a hallássérült tanulónak hosszabb időt kell biztosítani a megoldásra, mint halló társaiknak.

A tanítási folyamat (képzés) tervezésekor lehetőséget kell biztosítani arra, hogy szükség esetén az egyes modulok elsajátítására fordítható idő hallássérültek esetében meghosszabbítható legyen.

Akadálymentesítési tényezők:

I. Elméleti oktatás akadálymentes kialakítása hallássérültek részére

1. Megfelelő tárgyi környezet kialakítása:

- Induktív hurok kiépítése a tantermekben és/vagy
- Vezeték nélküli FM kommunikációs rendszer biztosítása
- Webkamera biztosítása a jeltolmácsolás igénybevételére

- d) Berendezések, asztalok, padok jó elhelyezése a megfelelő kommunikáció biztosítása érdekében
- e) A helyiség jó világítása a megfelelő kommunikáció biztosítása érdekében
- f) Fényjelzések alkalmazása
- 2. Kommunikációs technikák alkalmazása az egyéni és a csoportos kommunikáció során
 - a) Kommunikáció siket emberrel személyes szituációban
 - b) Kommunikáció siket emberrel csoport helyzetben
- 3. Oktatási Jeltolmács igénybevétele

II. Gyakorlati oktatás akadálymentes kialakítása hallássérültek részére

- 1. Megfelelő tárgyi környezet kialakítása:
 - a) Vezeték nélküli FM kommunikációs rendszer biztosítása
 - b) Webkamera biztosítása a jeltolmácsolás igénybevétele érdekében
 - c) A helyiség jó világítása a megfelelő kommunikáció biztosítása érdekében
 - d) Fényjelzések alkalmazása
- 2. Kommunikáció hallássérült emberrel a tanműhelyekben:

Kommunikációs technikák alkalmazása az egyéni és a csoportos kommunikáció során

 - a) Kommunikáció siket emberrel személyes szituációban
 - b) Kommunikáció siket emberrel csoport helyzetben
- 3. Jeltolmács igénybevétele

Kommunikáció írásban

12.3.17 Gyógypedagógiai asszisztens

Hallássérült fiatalok eredményes munkába állítása érdekében szakképzést és pályorientációt segítő középiskolai szolgáltatáscsomag kidolgozása” című program (3841) keretében megvalósuló a FEOR által tartalmazott foglalkozások hallássérülés szempontjából történő részletes munkakörelemzése/09/FSZK

FEOR szám: 3415

Munkakör: Gyógypedagógiai asszisztens

Általános leírás:

Közreműködik az általános jellegű közvetlen (gyógy) pedagógiai munka előkészítésében. Részt vesz a tanórai, a tanórán kívüli és intézményen kívüli foglalkozások lebonyolításában. Közreműködik a fogyatékos személyek körében végzett általános jellegű nevelési, oktatási, képzési és fejlesztési teendők ellátásában. Irányítás mellett ellát egyes Fogyatékoság-specifikus, gyógypedagógiai asszisztensi feladatokat az értelmi, a látás-, a hallás-, a testi-, a beszéd-, halmozottan (súlyosan és halmozottan) fogyatékos személyek, valamint az autista és a megismerő funkciók vagy a viselkedés fejlődésének tartós és súlyos rendellenességeivel küzdő személyek körében. Részt vesz adminisztrációs feladatok a munkaterületéhez tartozó, intézményi szintű tevékenységek ellátásában.

Munkavégzés helye állandó.

A munkakör-elemzési táblázatban foglaltak, illetve a feladatelemzésben megfogalmazott kompetenciák megfelelnek azoknak a követelményeknek, amelyek a gyógypedagógiai asszisztens tevékenységét jellemzi.

Munkakör elemzési táblázat

			Komptenciaelemek		
			Ismeret	Készség	Magatartásforma
			Fogalom, tény	Mozdulat, művelet	
Feladatcsoport	Eredet	Feladat	Önálló alkalmazás megismerés	Maximális gyakorlottság	
Általános pedagógiai asszisztensi feladatok	A-1	Szülői értekezleteken, esetenként családlátogatáson részt vesz	Jogszabályok ismerete	Olvasott szakmai szöveg megértése	Felelősségtudat
	A-2	Felügyeli a rábízott tanulókat	Tanulókra vonatkozó szabályok	Olvasott szakmai szöveg megértése	Felelősségtudat
	A-3	Felismeri az orvosi segítséget igénylő helyzeteket	Gyakori betegségek és alapvető ápolási ismeretek	Olvasott szakmai szöveg megértése	Felelősségtudat
	A-4	Intézményen kívül foglalkozásokra kíséri a tanulókat	Tanulói munka értékelése általános jellegű módszerei és alkalmazásuk ismerete	Oktatástechnikai és audiovizuális eszközök használata	Felelősségtudat
	A-5	Berendezzi a termet a tanórai foglalkozások igényeinek megfelelően	Fő területei, általános fogalmi, alapvető eszközei, módszerei	Olvasott szakmai szöveg megértése	Önállóság
	A-6	Egyénileg segít a tanulónak a tanórai és tanórán kívüli foglalkozásokon	Tanulási nehézségek jellemzői	Oktatástechnikai és audiovizuális eszközök használata	Türelem
	A-7	Együttműködik a gyógypedagógussal	Tanulói munka értékelése általános	Szakmai nyelvű beszédképesség	Türelem

		a korai fejlesztő programokban	jellegű módszerei és alkalmazásuk ismerete		
	A-8	Segíti a beilleszkedés a valamilyen fogyatékossgal rendelkező személyeknek	lelassult mentális fejlődésű tanuló alapvető jellemzői	Tanulói manipulációs és fejlesztő eszközök használata	Türelem
	A-9	Ellátja a fogyatékos gyermekek, tanulók, felnőttek személyes gondozásával kapcsolatos teendőket	A higiéniai szokások és az egészségi állapot összefüggéseinek ismerete	Tanulói manipulációs és fejlesztő eszközök használata	Türelem
Fogyatékossg-specifikus gyógypedagógiai asszisztensi feladatok	B-1	Segít a gyógypedagógus útmutatása alapján a tanulásban akadályozottakat	Tanulási akadályozottság és az értelmi akadályozottság fogalma, csoportosítása, kóroktana, tüneteinek ismerete	Olvasott szakmai szöveg megértése és szakmai íráskészség	Érzelmi stabilitás, kiegyensúlyozottság Türelem Precizitás
	B-2	Segítséget nyújt a gyógyászati és rehabilitációs segédeszközök használatában	Gyógyászati segéd eszközök ismerete	Fogyatékossg-specifikus tanári és tanulói taneszközök, kezelése, használata	Precizitás Szervezőképesség
	B-3	Fogyatékosok segíti foglalkozásokon kívül	Fogyatékossgok jellemzőinek és azok segítésére vonatkozó ismeretek	Oktatástechnikai és audiovizuális eszközök használata	Szervezőképesség Segítőkészség
	B-4	Segíti a fogyatékosok a higiénias szokások kialakításában	Higiénias ismeretek	Fogyatékossg-specifikus manipulációs fejlesztőeszközök használata és olvasott szakmai szöveg megértése	Segítőkészség Fejlődőképesség Precizitás
Tanulásban akadályozott és az értelmileg akadályozott személyek oktatása	C-1	Együttműködik a tanulásban akadályozott és az értelmileg akadályozott gyermek foglalkozásának a pedagógussal	tanulási akadályozottság és az értelmi akadályozottság fogalma, súlyossági csoportjai, kóroktana, tüneteinek ismerete	Olvasott szakmai szöveg megértése és szaknyelvű beszéd-készség	Szervezőképesség Elhivatottság
	C-2	A gyermekek,	Értelmileg	Olvasott szakmai	Megbízhatóság

		tanulók foglalkozásairól a gyógypedagógus által megadott szempontok alapján feljegyzést készít, naplót vezet	akadályozott gyermekek személyre szóló speciális gondozásának és dokumentálásának ismerete	szöveg megértése, szakmai beszédkésztség és szakmai íráskésztség	Felelősségtudat
	C-3	Egyeztet, konzultál a gyógypedagógussal a fejlesztési folyamatokról, feladatokról	A tanulásban akadályozott és az értelmileg akadályozott gyermekek oktatása, nevelése, képzése, fejlesztésének ismerete	speciális manipulációs fejlesztőeszközök használatának és kommunikációs készség	Érzelmi stabilitás, kiegyensúlyozottság Türelem
	C-4	A hatáskörébe tartozó területekről tájékoztatja a szülőket (gondozás, önellátás fejlődése)	Tájékoztatási és kommunikációs ismeretek	Kommunikációs készség	Optimizmus, vidámság Önállóság
Látásfogyatékos személyeket segítő tevékenység	D-1	Együttműködik a látásfogyatékos (gyengénlátó, aliglátó, vak) gyermekkel és a pedagógussal	A látásfogyatékos (gyengénlátás, aliglátás, vakság) fogalma, okai, tüneteinek ismerete	Olvasott szakmai szöveg megértése és szakmai beszédkésztség	Türelem Felelősségtudat Megbízhatóság
	D-2	A gyermekek, tanulók foglalkozásairól a gyógypedagógus által megadott szempontok alapján feljegyzést készít, naplót vezet	A látásfogyatékos gyermekek (gyengénlátók, aliglátók, vakok) nevelési, oktatási, fejlesztési szempontú jellemzőinek és dokumentáció készítés ismeretei	Olvasott szakmai szöveg megértése, szakmai kommunikációs készség és szakmai íráskésztség	Önállóság Elhivatottság Kitartás
	D-3	Képzés tárgyi feltételeinek előkészítésében részt vesz	A vak gyermekek, tanulók, nevelése, oktatása, képzése, fejlesztésének ismerete	Olvasott szakmai szöveg megértése és szakmai írás készség	Önállóság Felelősségtudat
	D-4	Közreműködik,	A látásfogyatékos	Látásfogyatékos	Segítőkészség

		segítséget nyújt a látásfogyatékos gyermekek által használt speciális eszközök használatában	(gyengénlátó, aliglátó, vak) gyermekek speciális eszközeinek jellemzőinek ismerete (informatikai eszközök)	gyermekek speciális tanári és tanulói taneszközeinek és fejlesztő eszközeinek kezelése, használata	Optimizmus, vidámság
Hallásfogyatékos személyeket segítő tevékenység	E-1	Együttműködik a hallásfogyatékos gyermek, tanuló óvodai, iskolai foglalkozásain, tanóráin a gyermekkel és a pedagógussal	A hallásfogyatékos fogalma, szintjei, kóroktana, tünetei, audiológiai diagnózisa, prognózisainak ismerete	Olvasott szakmai szöveg megértése, szakmai kommunikációs készség és szakmai íráskészség	Türelem Megbízhatóság Felelősségtudat
	E-2	Segít a nevelés, oktatás, képzés tárgyi feltételeinek előkészítésében	Hallásfogyatékos gyermekek tanulók, nevelése, oktatása, képzése, fejlesztésének eszközeinek ismerete	Oktatástechnikai és audiovizuális eszközök használata	Türelem Precizitás Szervezőképesség
	E-3	Segítséggel, illetve önállóan szemléltető eszközöket készít	Eszközök ismerete	Szemléltető eszközök és Általános kézműves eszközök használata	Precizitás Szervezőképesség
	E-4	Tevékenyen részt vesz az intézményi rendezvények szervezésében lebonyolításában	Rendezvények szervezési szabályainak ismerete	Kommunikáció készség	Segítőkézség Kapcsolatteremtő készség
	E-5	Önállóan ellenőrzi a gyermekek, tanulók hangerősítő technikai eszközeit	Hallást segítő technikai eszközök kezelésének ismerete	Hangerősítő technikai eszközök, készülékek ellenőrzése, működtetése és használata	Segítőkézség Kapcsolatteremtő készség
Mozgáskorlátozott (testi fogyatékos) személyeket segítő tevékenység	F-1	Segíti a gyógypedagógus munkáját a mozgáskorlátozott (testi fogyatékos) gyermek, tanuló óvodai, iskolai foglalkozásain, tanóráin	A mozgáskorlátozottság (testi fogyatékos) fogalma, kóroktana, tünetei, diagnózis, várható kórlefolyásának ismerete	Olvasott szakmai szöveg megértése, szakmai kommunikációs készség és szakmai íráskészség	Felelősségtudat Megbízhatóság Türelem
	F-2	Gyógypedagógus	Mozgáskorlátozott	Olvasott szakmai	Önállóság

		által megadott szempontok alapján feljegyzést készít, naplót vezet	(testi fogyatékos) gyermekek, tanulók, felnőttek nevelési, oktatási, fejlesztési, szempontú jellemzőinek és dokumentáció készítésének ismeretei	szöveg megértése, szakmai kommunikációs készség és szakmai íráskészség	Türelem
	F-3	Speciális eszközök, taneszközök, informatikai eszközök használ	Informatikai és egyéb taneszközök jellemzőinek ismerete	Mozgáskorlátozott gyermekek, tanulók speciális fejlesztő – és taneszközeinek, kezelése, használata	Felelősségtudat Megbízhatóság Segítőkézség
	F-4	Segítséget nyújt az akadálymentes és biztonságos közlekedés eszközeinek használatában	Gyógyászati és rehabilitációs eszközeinek használati és karbantartási jellemzőinek ismerete	Mozgáskorlátozott gyerekek akadálymentesítési és egyéb eszközeinek használata	Segítőkézség Felelősségtudat
Beszéd fogyatékos személyeket segítő tevékenység	G-1	Beszéd fogyatékos gyermek, tanuló óvodai, iskolai foglalkozásain, tanóráin feladatokat lát el	Beszéd fogyatékos fogalma, kóroktana, tünetei, diagnózis, prognózis és nevelési, oktatási, fejlesztési szempontú jellemzőinek ismerete	Kommunikációs készség	Érzelmi stabilitás, kiegyensúlyozottság Türelem
	G-2	Feljegyzést vezet	Dokumentáció elkészítéseinek szabályainak ismerete	Szakmai íráskészség	Precizitás
	G-3	Egyeztet, konzultál a gyógypedagógussal a fejlesztési feladatokról	beszéd fogyatékos, a beszédképeség zavaraiiban szenvedő tanulók sajátos nevelési szükségleteinek ismerete	Olvasott szakmai szöveg megértése, szakmai kommunikációs készség és szakmai íráskészség	Felelősségtudat Megbízhatóság
	G-4	Speciális	tanulók	Oktatástechnikai és	Felelősségtudat

		tanesszközök és kommunikációs eszközök, informatikai eszközök használata	habilitációjának, rehabilitációjának, nevelésének, oktatásának, képzésének, fejlesztésének tartalmi elemei, tanulásszervezési formái, individualizálása, módszertani repertoárjának és különböző eszközök ismerete	audiovizuális eszközök és egyéb tanesszközök használata	Megbízhatóság türelem
Autista személyeket segítő tevékenység	H-1	Autista gyermek, tanuló óvodai, iskolai foglalkozásain, tanóráin együttműködik	Az autizmus fogalma, értelmezése és súlyossági csoportjai, kóroktana, tünetei, diagnózis, prognózisának ismerete	Olvasott szakmai szöveg megértése és oktatástechnikai és audiovizuális eszközök használata	Érzelmi stabilitás, kiegyensúlyozottság Türelem
	H-2	Egyeztet, konzultál a gyógypedagógussal a fejlesztési feladatokról	Autista személyek nevelési, oktatási, fejlesztési szempontú jellemzőinek ismeretei	Olvasott szakmai szöveg megértése és szakmai íráskészség	Megbízhatóság Felelősségtudat
	H-3	Speciális tanesszközök és kommunikációs eszközök, informatikai eszközök használata	autista és értelmi fogyatékos gyermekek, tanulók nevelése, oktatása, képzése, fejlesztésének eszközeinek ismerete	Sajátos tanári és tanulói tanesszközök, kezelése, használata	Precizitás Szervezőképesség Elhivatottság
Megismerő funkciók vagy a viselkedés fejlődésének tartós és súlyos rendellenességeivel küzdő személyek segítő tevékenysége	I-1	Együttműködik a megismerő funkciók vagy a viselkedés fejlődésének tartós és súlyos rendellenességeivel küzdő (a pszichés fejlődés zavarai) gyermek, tanuló óvodai, iskolai foglalkozásain, tanóráin a gyermekkel és a pedagógussal	A megismerő funkciók vagy a viselkedés fejlődésének tartós és súlyos rendellenességeinek (a pszichés fejlődés zavarai) fogalma, kóroktana, tünetei, diagnózis, prognózisnak ismerete	Olvasott szakmai szöveg megértése és szakmai íráskészség	Érzelmi stabilitás, kiegyensúlyozottság Tűrőképesség, türelem
	I-2	A gyermekek,	Nevelési, oktatási,	Olvasott szakmai	Érzelmi stabilitás,

		tanulók fejlesztéséről megadott szempontok alapján feljegyzést vezet	fejlesztési szempontú jellemzőinek és dokumentáció elkészítésének ismerete	szöveg megértése és szakmai íráskészség	kiegyensúlyozottság Tűrőképesség, türelem
	I-3	Tevékenyen részt vesz a kulturális, sport-, játék- és munkatevékenység szervezésében és lebonyolításában	Rendezvények lebonyolításának szabályainak ismerete	Olvasott szakmai szöveg megértése és szakmai íráskészség	Önállóság Megbízhatóság
	I-4	Segíti a higiénias szokások kialakításába	Higiénias szabályok és kialakítási technikák ismerete	Olvasott szakmai szöveg megértése	Érzelmi stabilitás, kiegyensúlyozottság Tűrőképesség, türelem
Halmozottan fogyatékos személyek segítő tevékenysége	J-1	Együttműködik a gyógypedagógussal a súlyosan és halmozottan fogyatékos gyermek, tanuló, felnőtt egyéni és csoportos nevelésének, oktatásának, képzésének, fejlesztésének, megszervezésében és lebonyolításában	A súlyos és halmozott fogyatékos fogalma, kóroktana, sajátosságai, diagnózis, prognózisainak és oktatás célja, feladata, feltételrendszerének ismerete	Olvasott szakmai szöveg, szakmai kommunikációs készség és szakmai írás készség	Önállóság megbízhatóság
	J-2	Segít a nevelés, oktatás, képzés, foglalkoztatás tárgyi feltételeinek előkészítésében, megteremtésében	A súlyosan és halmozottan fogyatékos személyek nevelési, oktatási, fejlesztési, terápiás szempontú jellemzőinek és tárgyi feltételek ismerete	súlyosan és halmozottan fogyatékos személyek specifikus tanári és tanulói taneszközei, kezelésük, használatuk	Érzelmi stabilitás, kiegyensúlyozottság Tűrőképesség, türelem
	J-3	Közreműködik, segítséget nyújt a gyógyászati és rehabilitációs segédeszközök használatában	Gyógyászati és rehabilitációs eszközök ismerete	súlyosan és halmozottan fogyatékos személyek specifikus manipulációs fejlesztőeszközei és azok használata	Érzelmi stabilitás, kiegyensúlyozottság Tűrőképesség, türelem
Egészségi tényezők:					

Siketeknek nem, nagyothallóknak ajánlható, a kommunikációs készség egyéni mérlegelése alapján.
Követelmények: Ppontosság, felelősségtudat, türelem, gyerekszeretet, társalgó beszéd megértése, jó kommunikáció.

Lehetséges munkaköri expozíciók: Nem optimális igénybevétel, pszichés terhelés, ergonómiai hiányosságok.

Balesetveszély: Nem jellemző.

Kizáró okok: Csont és izomrendszer súlyos funkcionális és anatómiai elváltozásai. Krónikus szív-érrendszeri betegségek, melyek olyan általános állapottal járnak, melyek a munkavégzést akadályozzák.

Vízus: Két szem együtt, korrekcióval legalább

Szurpedagógiai ajánlás:

A szakma elsajátításához szükséges tanulmányok alatt a hallássérült tanulónak biztosítani kell a szurpedagógus közreműködését a szakértői véleményben meghatározott heti óraszámban. Amennyiben a hallássérült tanuló igényli, jeltolmács biztosítsa a tanítási órákon, illetve a gyakorlati képzés ideje alatt a tananyag, a fogalmak és a szakkifejezések megértését. Ajánlott az adott szakmára vonatkozó „szótár” elkészítése, mely azokat a legfontosabb kifejezéseket, szakszavakat és magyarázataikat (szöveges, rajzos) tartalmazza, melyek megértése a hallássérült fiatal számára esetenként neheztett vagy hosszabb időt igényel. A bonyolultabb ábrák, munkafolyamatokat bemutató képek lehetőség szerint feliratozva kerüljenek a tanulók kezébe. A hallássérülés, és az abból következő nyelvi hátrány (szókincs, szövegértés) miatt ajánlott a tanítási órák anyagáról nyomtatott formában vázlatot adni a tanulóknak, ezzel is segítve a lényegkiemelést. Fontos a szemléltetés állandó biztosítása, mert a hallássérültek elsősorban a vizuális úton megszerezhető információkra támaszkodnak ismereteik bővítésében. Számonkérés esetén a pedagógus az írásbeli feleleteket részesítse előnyben, lehetőség szerint segítve a hallássérült tanulót a feladatok biztos megértésében, hogy az esetleges hibák ne értelmezési nehézségekből adódjanak. A vizsgák szervezésekor figyelembe kell venni, hogy a hallássérült tanulóknak hosszabb időt kell biztosítani a megoldásra, mint halló társaiknak.

A tanítási folyamat (képzés) tervezésekor lehetőséget kell biztosítani arra, hogy szükség esetén az egyes modulok elsajátítására fordítható idő hallássérültek esetében meghosszabbítható legyen.

Akadálymentesítési tényezők:

I. Elméleti oktatás akadálymentes kialakítása hallássérültek részére

1. Megfelelő tárgyi környezet kialakítása:

- Induktív hurok kiépítése a tantermekben és/vagy
- Vezeték nélküli FM kommunikációs rendszer biztosítása
- Webkamera biztosítása a jeltolmácsolás igénybevételére
- Berendezések, asztalok, padok jó elhelyezése a megfelelő kommunikáció biztosítása érdekében
- A helyiség jó világítása a megfelelő kommunikáció biztosítása érdekében
- Fényjelzések alkalmazása

2. Kommunikációs technikák alkalmazása az egyéni és a csoportos kommunikáció során

- Kommunikáció siket emberrel személyes szituációban
- Kommunikáció siket emberrel csoport helyzetben

3. Oktatási Jeltolmács igénybevétele

II. Gyakorlati oktatás akadálymentes kialakítása hallássérültek részére

1. Megfelelő tárgyi környezet kialakítása:

- Vezeték nélküli FM kommunikációs rendszer biztosítása
- Webkamera biztosítása a jeltolmácsolás igénybevételére
- A helyiség jó világítása a megfelelő kommunikáció biztosítása érdekében
- Fényjelzések alkalmazása

2. Kommunikáció hallássérült emberrel a tanműhelyekben:

Kommunikációs technikák alkalmazása az egyéni és a csoportos kommunikáció során

- Kommunikáció siket emberrel személyes szituációban
- Kommunikáció siket emberrel csoport helyzetben

3. Jeltolmács igénybevétele

4. Kommunikáció írásban

12.3.18 Informatikai alkalmazásfejlesztő

Hallássérült fiatalok eredményes munkába állítása érdekében szakképzést és pályaeorientációt segítő középiskolai szolgáltatáscsomag kidolgozása” című program (3841) keretében megvalósuló a FEOR által tartalmazott foglalkozások hallássérülés szempontjából történő részletes munkakörelemzése/09/FSZK					
FEOR szám: 3139			Munkakör: Informatikai alkalmazásfejlesztő		
Általános leírás:					
<p>Számítógépet kezel és szoftvereket használ. Projektet, rendszert és alkalmazást tervez, fejleszt és értékeli. Rendszert tesztelés dokumentál kialakított eszközkörnyezetben. Infokommunikációs környezet ismerete és annak fejlesztése. Internet alapú szolgáltatást tervez. Ellátja programozási feladatot lát el. Adatbányászatot végez.</p> <p>A munkavégzés helye állandó.</p> <p>A munkakör-elemzési táblázatban foglaltak, illetve a feladatelemzésben megfogalmazott kompetenciák megfelelnek azoknak a követelményeknek, amelyek az informatikai alkalmazásfejlesztő tevékenység jellemzői.</p>					
Munkakör elemzési táblázat					
			Kompetenciaelemek		
			Ismeret	Készség	Magatartásforma
			Fogalom, összefüggés	Mozdulat, művelet	
Feladatcsoport	Eredet	Feladat	Felismerés, megnevezés, önálló alkalmazás	Maximális begyakorlottság	
Számítógép kezelés, szoftverhasználat, munkaszervezés	A-1	Irodai programcsomagot használ	Programcsomagok alkalmazásának ismerete	ECDL alapismeretek	
	A-2	Hardvert üzemeltet, szoftvert telepít	Erőforrások tervezése	Idegen nyelvű olvasott szöveg megértése, ECDL Operációs rendszerek	Precizitás
	A-3	Multimédiás- és kommunikációs alkalmazásokat kezel	Kommunikációs eszközök és multimédiás eszközök ismerete	ECDL Információ és kommunikáció	Precizitás
	A-4	Adatmentést végez, informatikai biztonsági eszközöket használ	Informatikai ismeretek	ECDL alapismeretek	
	A-5	Tevékenységet dokumentálja	Műszaki dokumentációk	ECDL Szövegszerkesztés	Precizitás
	A-6	Alkalmazza a munkahelyi	Minőségbiztosítással kapcsolatos	Olvasott szakmai szöveg	Fejlődőképesség, önfejlesztés

		minőségbiztosítási előírásokat	alapfogalmak		
Projektmenedzsment	B-1	Projekt megtervezésében részt vesz	Projekttervezési ismeretek	Szervezőkézség	Felelősségtudat
	B-2	Feladatterv kialakítása	Szervezés és vezetési szabályok	Szervezőkézség	Felelősségtudat
	B-3	Projektfeladatok erőforrás és időszükségletének meghatározása	Projektirányítási rendszerek tervezési rendszerek ismerete	Szakmai nyelvi íráskészség, fogalmazás írásban	Felelősségtudat
	B-4	Kockázatelemzés	Kockázatelemzési ismeretek	Szakmai nyelvi íráskészség, fogalmazás írásban	Kockázatvállalás
	B-5	A projekt értékelésében közreműködik	Projektirányítás számítógéppel ismeret	Olvasott szakmai szöveg megértése	Felelősségtudat
Rendszer/alkalmazás tervezés, fejlesztés és programozás	C-1	Rendszert/alkalmazást tervez	Rendszerek és a alkalmazások ismerete, rendszerek tartalmi elemeinek alkalmazása	Folyamatábrák olvasása, értelmezése	Terhelhetőség
	C-2	Rendszert/alkalmazást fejleszt	Alkalmazásfejlesztés lépései és feladatai ismerete	Folyamatábrák olvasása, értelmezése	Megbízhatóság
	C-3	Megfelelő eszközkörnyezetet létrehozza és beállítja	Eszközkörnyezet létrehozásának lépéseinek ismerete	Eszközök és használata	Precizitás
	C-4	Teszteli a rendszer	Tesztelési ismeretek	Információforrások kezelése	Terhelhetőség
	C-5	Dokumentálja a programot/alkalmazást	Dokumentum típusok és dokumentálási ismeretek	Információforrások kezelése	Precizitás
Infokommunikációs alkalmazásfejlesztés	D-1	Infokommunikációs piac fejlődését figyelemmel követi	A piac jellemzői, stratégiák	Információforrások kezelése	Önállóság
	D-2	Infokommunikációs stratégiát dolgoz ki és valósít meg	Információtechnológiai szolgáltató eszközök	Információforrások kezelése	Önállóság
	D-3	Távközlési és internet alkalmazásokat fejleszt	Hálózati hozzáférés módjai, protokollok, kommunikációs adatformátumok	Számítógép eszközcsoport használata	Önállóság

	D-4	WLAN-eszközismerettel rendelkezik	WLAN ismeretek	Számítógép eszközcsoport használata	Önállóság
	D-5	WiFi, WiMAX hálózati ismereteket alkalmaz	WiFi, WiMAX ismeretek	Számítógép eszközcsoport használata	Önállóság
Információrendszer-elemzés és tervezés	E-1	Információrendszer-fejlesztés céljainak tényezőit feltárja	Diagnosztika ismeretek	Szakai szöveg értése és olvasása	Megbízhatóság
	E-2	Programcsomag kiválasztási szempontrendszerét használja	Programkiválasztás használata	Információforrások kezelése	Önállóság
	E-3	Kiválasztásban és a bevezetésben részt vesz	Szervezési módszerek	Folyamatábrák olvasása, értelmezése	Önállóság
	E-4	Felméri az alkalmazási problémákat	kontrolling	Információforrások kezelése	Önállóság
	E-5	Technikákat és az alkalmazásokat összekapcsolja	Információrendszer-fejlesztési alapismeretek	Információforrások kezelése	Fejlődőképesség
Internetes alkalmazásfejlesztés	F-1	Alkalmazást fejleszt vállalaton belül és üzletek között	Eszközkörnyezet tervezés ismeretek	Olvasott szakmai szöveg megértése	Kommunikatív és együttműködő készség
	F-2	Webszolgáltatási-együttműködés használ	Webszolgáltatási ismeretek	ECDL	Kommunikatív készség
	F-3	Szolgáltatási környezetet használ	Szolgáltatási környezet ismerete	Olvasott szakmai szöveg megértése	Kommunikatív készség
	F-4	Fejlesztői környezetet használ	Fejlesztői környezet ismerete	Olvasott szakmai szöveg megértése	Kommunikatív készség
	F-5	Grafikus programot használ	Grafikai programok használata	ECDL-képszerkesztés	Prezentációs készség
Szoftverfejlesztés	G-1	Megvalósítja az adatbázisokat	Adatmodellezés, Adatállományok, adatszerkezetek	ECDL Táblázatkezelés – Haladó szint,	Precizitás

			tervezésnek ismerete	Adatmodellezés ismeret	
	G-2	Kódolja az adattárolási réteget	Adatbázis-fejlesztés lépései és műveletei ,adatbázisok karbantartása, lekérdezése	ECDL Adatbázis-kezelés	Precizitás
	G-3	Programozási nyelvek használatával	Program nyelvek ismerete	Informatika nyelvek használata	Precizitás

Egészségi tényezők:

Nagyothallóknak és siketeknek is ajánlható, amennyiben a kommunikáció egyéb módokon akadálytalan.

Követelmények: Pontosság, felelősségtudat, koncentrált figyelem, monotónia tűrés, nyelvismeret.

Lehetséges munkaköri expozíciók: nem optimális igénybevétel, pszichés terhelés, ergonómiai hiányosságok.

Balesetveszély: Nem jellemző.

Kizáró okok: Végtag deformitások, melyek a munkavégzést gátolják. Krónikus szív-érrendszeri betegségek, melyek olyan általános állapottal járnak, melyek a munkavégzést akadályozzák. Színlátás egyéni elbírálás szerint.

Vízus: Két szem együtt, korrekcióval legalább 1,2.

Szurdopedagógiai ajánlás:

A szakma elsajátításához szükséges tanulmányok alatt a hallássérült tanulónak biztosítani kell a szurdopedagógus közreműködését a szakértői véleményben meghatározott heti óraszámában. Amennyiben a hallássérült tanuló igényli, jeltolmács biztosítsa a tanítási órákon, illetve a gyakorlati képzés ideje alatt a tananyag, a fogalmak és a szakkifejezések megértését. Ajánlott az adott szakmára vonatkozó „szótár” elkészítése, mely azokat a legfontosabb kifejezéseket, szakszavakat és magyarázataikat (szöveges, rajzos) tartalmazza, melyek megértése a hallássérült fiatal számára esetenként neheztett vagy hosszabb időt igényel. A bonyolultabb ábrák, munkafolyamatokat bemutató képek lehetőség szerint feliratozva kerüljenek a tanulók kezébe. A hallássérülés, és az abból következő nyelvi hátrány (szókincs, szövegértés) miatt ajánlott a tanítási órák anyagáról nyomtatott formában vázlatot adni a tanulónak, ezzel is segítve a lényegkiemelést. Fontos a szemléltetés állandó biztosítása, mert a hallássérültek elsősorban a vizuális úton megszerezhető információkra támaszkodnak ismereteik bővítésében. Számonkérés esetén a pedagógus az írásbeli feleleteket részesítse előnyben, lehetőség szerint segítve a hallássérült tanulót a feladatok biztos megértésében, hogy az esetleges hibák ne értelmezési nehézségekből adódjanak. A vizsgák szervezésekor figyelembe kell venni, hogy a hallássérült tanulónak hosszabb időt kell biztosítani a megoldásra, mint halló társaiknak.

A tanítási folyamat (képzés) tervezésekor lehetőséget kell biztosítani arra, hogy szükség esetén az egyes modulok elsajátítására fordítható idő hallássérültek esetében meghosszabbítható legyen.

Akadálymentesítési tényezők:

I. Elméleti oktatás akadálymentes kialakítása hallássérültek részére

1. Megfelelő tárgyi környezet kialakítása:

- Induktív hurok kiépítése a tantermekben és/vagy
- Vezeték nélküli FM kommunikációs rendszer biztosítása
- Webkamera biztosítása a jeltolmácsolás igénybevételére
- Berendezések, asztalok, padok jó elhelyezése a megfelelő kommunikáció biztosítása érdekében
- A helyiség jó világítása a megfelelő kommunikáció biztosítása érdekében
- Fényjelzések alkalmazása

2. Kommunikációs technikák alkalmazása az egyéni és a csoportos kommunikáció során

- Kommunikáció siket emberrel személyes szituációban
- Kommunikáció siket emberrel csoport helyzetben

3. Oktatási Jeltolmács igénybevétele
4. Messenger alapú chat programok használata

II. Gyakorlati oktatás akadálymentes kialakítása hallássérültek részére

1. Megfelelő tárgyi környezet kialakítása:
 - a) Induktív hurok kiépítése a tanműhelyben és/vagy
 - b) Vezeték nélküli FM kommunikációs rendszer biztosítása
 - c) Webkamera biztosítása a jeltolmácsolás igénybevételére
 - d) Berendezések, asztalok, padok jó elhelyezése a megfelelő kommunikáció biztosítása érdekében
 - e) A helyiség jó világítása a megfelelő kommunikáció biztosítása érdekében
 - f) Fényjelzések alkalmazása
 - g) Szünetmentes áramforrás biztosítása
2. Kommunikáció hallássérült emberrel a tanműhelyekben:

Kommunikációs technikák alkalmazása az egyéni és a csoportos kommunikáció során

 - a) Kommunikáció siket emberrel személyes szituációban
 - b) Kommunikáció siket emberrel csoporthelyzetben
3. Jeltolmács igénybevétele
4. Kommunikáció írásban
5. Messenger alapú chat programok használata

12.3.19 Informatikus

Hallássérült fiatalok eredményes munkába állítása érdekében szakképzést és pályaeorientációt segítő középiskolai szolgáltatáscsomag kidolgozása” című program (3841) keretében megvalósuló a FEOR által tartalmazott foglalkozások hallássérülés szempontjából történő részletes munkakörelemzése/09/FSZK

FEOR szám: 3139

Munkakör: Informatikus

Általános leírás:

Számítógépet kezel és szoftvereket használ. Projektet, rendszert és alkalmazást tervez, fejleszt és értékeli. Informatikai ismeretek alkalmazása és menedzsment feladatok elvégzése. Kiválasztja, üzemeli, felügyeli az információs rendszert. Előkészíti a számítógépes jelfeldolgozó rendszert és üzemelteti a távközlési eszközöket. Telekommunikációs rendszer előkészítése. Adatátvitelt és szabályozási technikát végez.

A munkakör-elemzési táblázatban foglaltak, illetve a feladatelemzésben megfogalmazott kompetenciák megfelelnek azoknak a követelményeknek, amelyek az informatikus tevékenységét jellemzik.

Munkakör elemzési táblázat

			Kompetenciaelemek		
			Ismeret	Készség	Magatartásforma
			Fogalom, összefüggés	Művelet, mozdulat	
Feladatscsoport	Eredet	Feladat	Felismerés megnevezés	Gyakorlottság	
Számítógép használat, szoftverkezelés	A-1	Hardvert üzemeltet	Elektromos áram élettani hatásainak ismerete	IT alapismeretek (ECDL)	Fejlődőképesség
	A-2	Szoftvert telepít	Szoftver telepítési ismeretek	ECDL - operációs rendszerek használata	Precizitás
	A-3	Adatmentést végez	Műszaki dokumentáció és adatmentési ismeretek	Technikai eszközök és szövegszerkesztő használata (ECDL)	Fejlődőképesség
	A-4	LAN- és WAN-hálózatokat használ	Erőforrások tervezésének ismeretei	Információ és kommunikációs eszközök használata (ECDL)	Fejlődőképesség
	A-5	Tevékenységét dokumentálja	Műszaki dokumentációk	Szövegszerkesztő használata (ECDL)	Precizitás
Projektmenedzsment feladatok	B-1	Projekt megtervezése	Projektirányítási rendszerek és projekttervezési ismeretek	Szervezőkészség	Felelősségtudat
	B-2	Feladatterv kialakítása	Terv kialakításának ismeretei	Szervezőkészség és Szakmai nyelvi íráskészség, fogalmazás írásban	Felelősségtudat
	B-3	Kockázatelemzés	Kockázatelemzési ismeretek	Szakmai nyelvi íráskészség, fogalmazás írásban	Kockázatvállalás
	B-4	Projekt	Szoftverértékelés és	Szakmai nyelvű	Felelősségtudat

		értékelési feladat	értékelési módszerek ismerete	hallott szöveg megértése	
	B-5	Erőforrás és időszükségletet határozz meg	Erőforrás-kezelésének ismerete	Szakmai nyelvű hallott szöveg megértése	Felelősségtudat
Informatikai ismeretek alkalmazása	C-1	Fájl típusokkal dolgozik	CAD-rendszerek alapelveinek ismerete	ECDL CAD használata	Megbízhatóság
	C-2	Prezentációt készít	Prezentáció készítés alapelveinek ismerete	Számítógép használat (ECDL)	Önállóság
	C-3	Számítógépes tervezői környezetet használ	Tervezési ismeretek	Tervező programok használata	Önállóság
	C-4	Adatbázisokat kezel	Adatbázis műveletek ismerete	Információforrások kezelése	Felelősségtudat
	C-5	Számítógép programot készít	Programkészítési ismeretek	Számítógép használat	Önállóság
	C-6	Költségtervet készít	Költség kalkuláció ismeretek	Diagram, nomogram olvasása, értelmezése	Felelősségtudat
	C-7	Előrejelzéseket készít	Dokumentáció készítés alapjai	Diagram, nomogram olvasása, értelmezése	Megbízhatóság
Számjegyes vezérlésű gépek működése	D-1	Új vezérlőberendezéseket üzembe helyez	CNC-gépek, felépítése, jellemzői	Műszaki rajz olvasása, értelmezése	Precizitás
	D-2	Felügyeli a számjegyes vezérlésű gépsorok helyes működését	CNC-programozás alapjainak ismeretei	Elemi számolási készség	Precizitás
	D-3	Programozza a vezérlőt	Programozás alapjai	Számítógép használat	Precizitás
	D-4	Ellenőrzi méréssel a javítás helyességét	Javítási ismeretek	Számítógép használat és szerszámok használata	Precizitás
	D-5	Javítja a vezérlő elektromos és elektronikus hibáit	Vezérlőberendezések ismeretei	Vezérlőberendezések használata	Precizitás
Gazdasági informatika	E-1	Marketing információs rendszereket	Üzleti terv készítésének folyamata	ECDL Szövegszerkesztő használata	Precizitás

		tervez			
	E-2	Vállalkozások alapvető pénzügyi folyamatait, összefüggéseit szervezi	Gazdasági folyamatok elemzése és adózási alap fogalmak	ECDL Szövegszerkesztő és táblázatkezelő használata	Precizitás
	E-3	Alapvető statisztikai elemzési eszközökkel dolgozik	Statisztikai alapfogalmak	Elemi számolási készség és táblázatkezelő használata	Precizitás
Gépészeti ismeretek, megvalósíthatósági tervek	F-1	Fenntartja a külső-belső kábelezési rendszert	Műszaki berendezések	Folyamatábrák olvasása, értelmezése	Megbízhatóság
	F-2	Kapcsolási, huzalozási rajzokat készít	Műszaki rajzolási ismeretek	Szabadkézi rajzolás	Kézügyesség
	F-3	Költségtervet készít	Gazdasági folyamatok elemzése	Elemi számolási készség	Önállóság
	F-4	Prezentálja a terveket a vezetőségnek	Tárgyalási stratégiák és taktikák	Olvasott szakmai szöveg megértése	Önállóság Precizitás
Számítógépes jelfeldolgozás	G-1	Számítógépes jelfeldolgozást végez	Rendszertervezési technikák	Kapcsolási rajz olvasása, értelmezése	Önállóság
	G-2	Javaslatot tesz a műszaki megoldásokra	Műszaki berendezések ismerete	Kapcsolási rajz olvasása, értelmezése	Kézügyesség
	G-3	Üzemelteti a számítógépes jelfeldolgozás szoftver és hardver eszközeit	Távközlési berendezések üzembe helyezése	Hálózati jelképek értelmezése	Precizitás
	G-4	Berendezéseket szerel, javít	Műszaki berendezések ismerete	Kapcsolási rajz olvasása, értelmezése	Kézügyesség
	G-5	Felméri egy rendszer adatátviteli igényeit	Adatátviteli rendszerek	Folyamatábrák olvasása, értelmezése	Pontosság Precizitás
Távközlési eszközök üzemeltetése	H-1	Távközlési berendezéseket telepít, szerel, karbantart	Távközlési berendezések üzembe helyezésének és használatának ismeretei	Információ és kommunikáció ECDL	Szervezőkészség
	H-2	Helyszíni felmérést végez	Ismeri a telefonhálózatok felépítését	Információ és kommunikáció ECDL	Szervezőkészség Kézügyesség

	H-3	Elektronikus levelező rendszer installálása és üzemeltetése	Elektronikus levelezési ismeretek	Levelező rendszerek kezelése és használata	Szervezőkészség
Térinformatikai rendszerek előkészítése	I-1	Rendszerhez szükséges információkat gyűjt számítógéppel	Adatelőkészítés menetének ismerete	Kommunikációs készség	Precizitás
	I-2	Kezeli a rendszerhez szükséges információkat	Információforrások kezelésének ismerete	Kommunikációs készség	Precizitás
	I-3	Ábrázolja a rendszerhez szükséges információkat	Digitális térképkészítés ismeretek	Diagram, nomogram kitöltése, készítése	Precizitás
	I-4	Térbeli koordinátákkal rendelkező adatokon végez elemzést	Vetülettant és digitális térkép készítés	Diagram, nomogram olvasása, értelmezése	Precizitás
Távközlési hálózatok létesítése	J-1	Távfelügyeletet ellát	Távközlési hálózatok ismerete	Elemi szintű számítógéphasználat	Precizitás Önállóság
	J-2	Műszaki dokumentációt olvas és értelmez	A távközlés feladata és jelentőségének ismerete	Olvasott szakmai szöveg megértése	Precizitás Önállóság
	J-3	Informatikai hálózatot létesít	Informatikai hálózati ismeretek	Olvasott szakmai szöveg megértése	Precizitás Önállóság
	J-4	Szereli a falikábel hálózatot és tartozékait	Távközlési hálózatok felépítése, részei, struktúrájának ismerete	Távközlési jelképek értelmezése	Precizitás Önállóság kézügyesség
	J-5	Kapcsolástechnikai és átvitel technikai berendezéseket szerel	Távközlési hálózatok építési, szerelési, bontási módszereinek ismerete	Távközlési jelképek értelmezése	Precizitás Önállóság kézügyesség
	J-6	Végberendezéseket szerel	Földelések és villamosságtan	Távközlési jelképek értelmezése	Stabil kéztartás

Egészségi tényezők:

Nagyothallóknak és siketeknek is ajánlható, amennyiben a kommunikáció egyéb módokon akadálytalan.

Követelmények: pontosság, felelősségtudat, koncentrált figyelem, monotóniatűrés, nyelvismeret.

Lehetséges munkaköri expozíciók: Nem optimális igénybevétel, pszichés terhelés, ergonómiai hiányosságok.

Balesetveszély: Nem jellemző.

Kizáró okok: Végtag deformitások, melyek a munkavégzést gátolják. Krónikus szív-érrendszeri betegségek, melyek olyan általános állapottal járnak, melyek a munkavégzést akadályozzák.

Vízus: Két szem együtt, korrekcióval legalább 1,2.

Szurdopedagógiai ajánlás:

A szakma elsajátításához szükséges tanulmányok alatt a hallássérült tanulónak biztosítani kell a szurdopedagógus közreműködését a szakértői véleményben meghatározott heti óraszámban. Amennyiben a hallássérült tanuló igényli, jeltolmács biztosítsa a tanítási órákon, illetve a gyakorlati képzés ideje alatt a tananyag, a fogalmak és a szakkifejezések megértését. Ajánlott az adott szakmára vonatkozó „szótár” elkészítése, mely azokat a legfontosabb kifejezéseket, szakszavakat és magyarázataikat (szöveges, rajzos) tartalmazza, melyek megértése a hallássérült fiatal számára esetenként neheztett vagy hosszabb időt igényel. A bonyolultabb ábrák, munkafolyamatokat bemutató képek lehetőség szerint feliratozva kerüljenek a tanulók kezébe. A hallássérülés, és az abból következő nyelvi hátrány (szókincs, szövegértés) miatt ajánlott a tanítási órák anyagáról nyomtatott formában vázlatot adni a tanulóknak, ezzel is segítve a lényegkiemelést. Fontos a szemléltetés állandó biztosítása, mert a hallássérültek elsősorban a vizuális úton megszerezhető információkra támaszkodnak ismereteik bővítésében. Számonkérés esetén a pedagógus az írásbeli feleleteket részesítse előnyben, lehetőség szerint segítve a hallássérült tanulót a feladatok biztos megértésében, hogy az esetleges hibák ne értelmezési nehézségekből adódjanak. A vizsgák szervezésekor figyelembe kell venni, hogy a hallássérült tanulóknak hosszabb időt kell biztosítani a megoldásra, mint halló társaiknak.

A tanítási folyamat (képzés) tervezésekor lehetőséget kell biztosítani arra, hogy szükség esetén az egyes modulok elsajátítására fordítható idő hallássérültek esetében meghosszabbítható legyen.

Akadálymentesítési tényezők:

I. Elméleti oktatás akadálymentes kialakítása hallássérültek részére

5. Megfelelő tárgyi környezet kialakítása:

- a) Induktív hurok kiépítése a tantermekben és/vagy
- b) Vezeték nélküli FM kommunikációs rendszer biztosítása
- c) Webkamera biztosítása a jeltolmácsolás igénybevételére
- d) Berendezések, asztalok, padok jó elhelyezése a megfelelő kommunikáció biztosítása érdekében
- e) A helyiség jó világítása a megfelelő kommunikáció biztosítása érdekében
- f) Fényjelzések alkalmazása

6. Kommunikációs technikák alkalmazása az egyéni és a csoportos kommunikáció során

- a) Kommunikáció siket emberrel személyes szituációban
- b) Kommunikáció siket emberrel csoport helyzetben

7. Oktatási Jeltolmács igénybevétele

8. Messenger alapú chat programok használata

II. Gyakorlati oktatás akadálymentes kialakítása hallássérültek részére

2. Megfelelő tárgyi környezet kialakítása:

- a) Induktív hurok kiépítése a tanműhelyben és/vagy
- b) Vezeték nélküli FM kommunikációs rendszer biztosítása
- c) Webkamera biztosítása a jeltolmácsolás igénybevételére
- d) Berendezések, asztalok, padok jó elhelyezése a megfelelő kommunikáció biztosítása érdekében
- e) A helyiség jó világítása a megfelelő kommunikáció biztosítása érdekében
- f) Fényjelzések alkalmazása
- g) Szünetmentes áramforrás biztosítása

3. Kommunikáció hallássérült emberrel a tanműhelyekben:

Kommunikációs technikák alkalmazása az egyéni és a csoportos kommunikáció során

- a) Kommunikáció siket emberrel személyes szituációban
- b) Kommunikáció siket emberrel csoport helyzetben

6. Jeltolmács igénybevétele

7. Kommunikáció írásban

8. Messenger alapú chat programok használata

12.3.20 Járműfényező

Hallássérült fiatalok eredményes munkába állítása érdekében szakképzést és pályorientációt segítő középiskolai szolgáltatáscsomag kidolgozása” című program (3841) keretében megvalósuló a FEOR által tartalmazott foglalkozások hallássérülés szempontjából történő részletes munkakörelmezése/09/FSZK					
FEOR szám: 7429			Munkakör: Járműfényező		
<p>Általános leírás:</p> <p>Járművet ápol, festési, fényezési műveletet előkészít. Fém- és műanyag felületet fényezésre felkészül. Kikeveri a megfelelő szint. Az előre elkészített felületre felviszi a szint. Feladatai közé tartozik, hogy a munka eszközeit tisztán és karbantartja</p> <p>A munkavégzés helye állandó.</p> <p>A munkakör-elemzési táblázatban foglaltak, illetve a feladatelemzésben megfogalmazott kompetenciák megfelelnek azoknak a követelményeknek, amelyek a járműfényező tevékenységet jellemzik.</p>					
Munkakör elemzési táblázat					
			Komptenciaelemek		
			Ismeret	Készség	Magatartásforma
			Fogalom, tény	mozdulat	
Feladatcsoport	Eredet	Feladat	Önálló alkalmazás	gyakorlottság	
Általános gépészeti munka és környezetvédelmi feladatok	A-1	Betartja és betartatja a munka-, baleset-, tűz- és környezetvédelmi szabályokat	Környezetvédelmi ismeretek, Tűzvédelmi ismeretek	Védő eszközök használata	Döntésképeség, Felelősségtudat
	A-2	Gondoskodik elsősegélynyújtó és tűzoltó eszközökről	Tűzoltó berendezések, eszközök ismerete	Munkabiztonsági eszközök, felszerelések használata	Felelősségtudat
	A-3	Munkaterületet a szabályoknak megfelelően alakítja ki	Munkabiztonsági ismeretek	Munkabiztonsághoz kapcsolódó jelképek értelmezése	Szabálykövetés
	A-4	Szelektív és veszélyes hulladékgyűjtés szabályait megfelelően alkalmazza	Környezetvédelmi ismeretek	Információforrások kezelése és munkabiztonsághoz kapcsolódó színjelölések értelmezése	Szabálykövetés

	A-5	Veszélyes anyagok kezelésére vonatkozó előírásokat betartja	Környezetvédelmi ismeretek	Információforrások kezelése	Szabálykövetés, Felelősségtudat
Járműfényező feladatai	B-1	Lemossa a járművet	Oldószerek ismerete	Kémiai ismeretek,	Mozgáskoordináció
	B-2	Szennyeződések eltávolítás	Zsírtalanító anyagok ismerete	Kémiai ismeretek	Megbízhatóság
	B-3	Kőfelverődés elleni védelmet ellenőriz, vagy javít	Az anyagok felépítése, színe, Fizikai alapismeretek	Szakkifejezések használata, gépek használata	Precizitás
	B-4	Fényezett felületet políroz	Fény, színek, színek fogalma	Elektroforetikus festősor használata és festékszóró berendezés használata	Precizitás, Megbízhatóság
	B-5	Gépkocsit mozgat	Jogosítvány	Gépkocsi vezetés	Mozgáskoordináció
	B-6	Fényezendő felület anyaga és egyenetlensége függvényében javítási technológiát választ	Járműfényezéshez használt kiegészítők, Helyi javítások technológiájának	Veszélyes anyagok jelképeinek értelmezése	Precizitás
	B-7	Fényező és egyéb eljárásokat alkalmaz	Teljes bevonatrendszer felújításának technológiája és polírozás	Festékszóró berendezés használata és Számítógépes színkeverő használata	Látás (színlátás)
	B-8	Kéziszerszámokat, csiszológépeket karbantart	Karbantartó javítás technológiája	Idegen nyelvű géphasználati feliratok értelmezése, megértése	Precizitás
Általános vállalkozási feladatok	C-1	Egyszerű árajánlatot készít	Számlázás	Elemi számolási készség	Önállóság

	C-2	Tevékenységéhez biztosítja a szükséges vállalozási feltételeket	Vállalkozásokról szóló jogszabályok	Elemi szintű számítógéphasználat, információforrások kezelése	Önállóság
	C-3	Kapcsolatot tart az ügyfelekkel	Vállalkozásokról szóló jogszabályok	Információforrások kezelése	
	C-4	Számlát állítja ki az elvégzett munkáról	könyvelési, adózási, pénzügyi és számlázási ismeretek	Elemi szintű számítógéphasználat	Rugalmasság
	C-5	Tájékozódik a piaci igényekről	vállalkozási ügymenethez szükséges információk ismerete	Információforrások kezelése	Fejlődőképesség, önfejlesztés
	C-6	A technológiai változásokhoz alkalmazkodik	Új technológiák ismerete	Információforrások kezelése	Fejlődőképesség, önfejlesztés

Egészségi tényezők:

Nagyothallóknak és siketeknek is ajánlható, ha a kommunikáció egyéb módokon akadálytalan.

Követelmények: Jó megfigyelőképesség, esztétikai érzék, kezűgyesség, koncentrált figyelem, jó mozgáskoordináció.

Lehetséges munkaköri expozíciók: Nem optimális igénybevétel, ergonómiai hiányosságok, festékgőzők és pigmentek, szerves oldószerek.

Balesetveszély: Kéz, szemsérülés, esés, bőrkárosodás.

Kizáró okok: Gyenge fizikum. Végtag deformitások, melyek a munkavégzést gátolják. Krónikus szív- érrendszeri betegségek melyek olyan általános állapottal járnak, melyek a munkavégzést akadályozzák. Krónikus gyomor, bélbetegségek. Krónikus tüdőbetegségek, máj-, és vesebetegségek.

Vérképzőszervi és idegrendszeri megbetegedések. Idült bőrbetegségek. Epilepszia. Színtévesztés. Látótér- szűkület.

Vízus: Két szem együtt, korrekcióval legalább 1,2.

Szuropedagógiai ajánlás:

A szakma elsajátításához szükséges tanulmányok alatt a hallássérült tanulónak biztosítani kell a szuropedagógus közreműködését a szakértői véleményben meghatározott heti óraszámában. Amennyiben a hallássérült tanuló igényli, jeltolmács biztosítsa a tanítási órákon, illetve a gyakorlati képzés ideje alatt a tananyag, a fogalmak és a szakkifejezések megértését. Ajánlott az adott szakmára vonatkozó „szótár” elkészítése, mely azokat a legfontosabb kifejezéseket, szakszavakat és magyarázataikat (szöveges, rajzos) tartalmazza, melyek megértése a hallássérült fiatal számára esetenként nehezített vagy hosszabb időt igényel. A bonyolultabb ábrák, munkafolyamatokat bemutató képek lehetőség szerint feliratozva kerüljenek a tanulók kezébe. A hallássérülés, és az abból következő nyelvi hátrány (szókincs, szövegértés) miatt ajánlott a tanítási órák anyagáról nyomtatott formában vázlatot adni a tanulóknak, ezzel is segítve a lényegkiemelést. Fontos a szemléltetés állandó biztosítása, mert a hallássérültek elsősorban a vizuális úton megszerezhető információkra támaszkodnak ismereteik bővítésében. Számonkérés esetén a

pedagógus az írásbeli feleleteket részesítse előnyben, lehetőség szerint segítve a hallássérült tanulót a feladatok biztos megértésében, hogy az esetleges hibák ne értelmezési nehézségekből adódjanak. A vizsgák szervezésekor figyelembe kell venni, hogy a hallássérült tanulóknak hosszabb időt kell biztosítani a megoldásra, mint halló társaiknak.

A tanítási folyamat (képzés) tervezésekor lehetőséget kell biztosítani arra, hogy szükség esetén az egyes modulok elsajátítására fordítható idő hallássérültek esetében meghosszabbítható legyen.

Akadálymentesítési tényezők:

I. Elméleti oktatás akadálymentes kialakítása hallássérültek részére

1. Megfelelő tárgyi környezet kialakítása:

- a) Induktív hurok kiépítése a tantermekben és/vagy
- b) Vezeték nélküli FM kommunikációs rendszer biztosítása
- c) Webkamera biztosítása a jeltolmácsolás igénybevételére
- d) Berendezések, asztalok, padok jó elhelyezése a megfelelő kommunikáció biztosítása érdekében
- e) A helyiség jó világítása a megfelelő kommunikáció biztosítása érdekében
- f) Fényjelzések alkalmazása

2. Kommunikációs technikák alkalmazása az egyéni és a csoportos kommunikáció során

- a) Kommunikáció siket emberrel személyes szituációban
- b) Kommunikáció siket emberrel csoport helyzetben

3. Oktatási Jeltolmács igénybevétele

II. Gyakorlati oktatás akadálymentes kialakítása hallássérültek részére

1. Megfelelő tárgyi környezet kialakítása:

- a) Vezeték nélküli FM kommunikációs rendszer biztosítása
- b) Webkamera biztosítása a jeltolmácsolás igénybevételére
- c) A helyiség jó világítása a megfelelő kommunikáció biztosítása érdekében
- d) Fényjelzések alkalmazása

2. Kommunikáció hallássérült emberrel a tanműhelyekben: Kommunikációs technikák alkalmazása az egyéni és a csoportos kommunikáció során

- a) Kommunikáció siket emberrel személyes szituációban
- b) Kommunikáció siket emberrel csoport helyzetben

3. Jeltolmács igénybevétele

4. Kommunikáció írásban

12.3.21 Kalapos, sapka és kesztyűkészítő

Hallássérült fiatalok eredményes munkába állítása érdekében szakképzést és pályaeorientációt segítő középiskolai szolgáltatáscsomag kidolgozása” című program (3841) keretében megvalósuló a FEOR által tartalmazott foglalkozások hallássérülés szempontjából történő részletes munkakörelemzése/09/FSZK					
FEOR szám: 7323			Munkakör: Kalap, sapka és kesztyűkészítő		
Általános leírás:					
<p>Előkészíti a gyártást és alkatrészeket kiszabja. Női, férfi és gyermek kalapot, sapkát készít a választott vagy előírt formákban. Különböző anyagokat használ a termék elkészítésben. Női, férfi és gyermek kesztyűt készít. Ha szükséges javítás végez.</p> <p>Munkavégzés helye állandó.</p> <p>A munkakör-elemzési táblázatban foglaltak, illetve a feladatelemzésben megfogalmazott kompetenciák megfelelnek azoknak a követelményeknek, amelyek a kalap, sapka és kesztyűkészítő tevékenységet jellemzi.</p>					
Munkakör elemzési táblázat					
			Komptenciaelemek		
			Ismeret	Készség	Magatartásforma
			Összefüggés	Fogás, mozdulat	
Feladatcsoport	Eredet	Feladat	Megnevezés, alkotói alkalmazás	begyakorlottság	
Biztonságos és minőségi munkavégzés	A-1	Ellenőrzi a biztonságtechnikai eszközök működőképességét	Munka-, tűz- és környezetvédelmi előírások ismerete	Tűz- és baleset megelőzési jelképek, színjelölések értelmezése és tűzoltó készülék használata	Megbízhatóság Felelősségtudat
	A-2	Betartja a munkavégzésre vonatkozó előírásokat	Gépek biztonságtechnikájának és a védőfelszerelések ismerete	Védőeszközök használata és jelképek ismerete	Megbízhatóság Felelősségtudat
	A-3	Vegyí anyagok tárolásának és alkalmazásának előírásait betartja	Vegyí anyagok tárolási, alkalmazási szabályainak ismerete	Védőeszközök használata és különböző jelképek használata	Megbízhatóság Felelősségtudat
	A-4	Adminisztrálja a termelt mennyiséget és minőséget	Minőségbiztosítás, minőségellenőrzés szerepe, jelentőségének adminisztrálásának ismerete	Íráskészség, nyomtatványok kitöltése és mérőeszközök használata	Felelősségtudat
Üzletvitel a könnyűiparban	B-1	Üdvözli a vendéget	Kommunikáció eszközeinek ismerete	Kommunikáció készség	Önállóság
	B-2	Felméri a vendég igényeit	Tárgyalástechnika alapjainak ismerete	Kommunikáció készség	Önállóság Szervezőkészség

	B-3	Kiválasztja az anyagot, kellékeket	A könnyűipari anyagok fajtái, használati tulajdonságainak ismerete	Olvasott szakmai szöveg megértése	Önállóság
	B-4	Árkalkulációt készít, árat ajánl	Költség kalkuláció részeinek ismerete	Elemi számolási készség	Önállóság
	B-5	Számláz, pénztárt kezel	Értékesítéshez kapcsolódó okmányok ismerete	Elemi számolási készség	Önállóság
	B-6	Vállalkozást üzemeltet	Vállalkozások létrehozásának, működtetésének alapjainak ismerete	Irodatechnikai és telekommunikációs eszközök használata	Önállóság Szervezőkészség
Kalap, sapka és kesztyű gyártás előkészítése	C-1	Méretet vesz női, férfi, gyermek fejről, kézről	Méretvétel szabályainak ismerete	Mérőszalag, fejbőségmérő használata	Önállóság Pontosság
	C-2	Modellrajzot készít	Műszaki rajz alapjainak ismerete	Szabásrajz készítése	Pontosság
	C-3	Szabásmintát készít női, férfi, gyermek kalaphoz, sapkához, kesztyűhöz	Kalap, sapka kesztyű szabásminta modellezése, szabásminta méret-sorozat készítésének folyamatainak ismeretei	Szabásrajz olvasása, értelmezése és szabásrajz készítése	Látás, színlátás, térlátás
	C-4	Kiválasztja a szükséges anyagokat	Anyagismereti alapfogalmak, textilipari szálanyagok tulajdonságainak ismerete	Olvasott szakmai szöveg megértése	Látás, színlátás, térlátás
	C-5	Alapanyag és kellékkalkulációt készít, anyaghányadot számol	Alapanyagok, kellékek jellemzői, tulajdonságainak ismerete	Elemi számolási készség	Pontosság Megbízhatóság

	C-6	A gyártáshoz szükséges gépeket, szerszámokat, berendezéseket beállítja és ellenőrzi	Gépek berendezések és szerszámok ismerete	Elemi szintű számítógép használat	Pontosság
Kalap, sapka és kesztyű szabása	D-1	Beszerzi a szükséges anyagokat, kellékeket	Alapanyagok ismerete	Olvasott köznyelvi szöveg megértése	Önállóság
	D-2	Beavatja az anyagot (szükség szerint)	Alapanyagok tulajdonságainak ismerete	Olvasott köznyelvi szöveg megértése	Önállóság Látás, színfelismerés, térlátás
	D-3	Mintadarabot készít, ellenőrzi-ellenőriztet	Terítékrajz, szabásterv készítésének folyamatai és Szabás módszerei, eszközei, berendezései, gépeinek ismerete	Szabásrajz olvasása, értelmezése, készítése és szabásgépek, ollók használata	Kézügyesség Megbízhatóság
Női, férfi és gyermekkalap, sapka és kesztyű készítése	E-1	Kalap elkészítése	Öltésfajták alkalmazási területeinek és alkatrészek összezerősítésének ismerete	Gépek és kézi eszközök használata	Pontosság Kézügyesség
	E-2	Kalap díszítés	Kalap formázásának, díszítésének ismerete	Szabásgépek, ollók kezelése, alkalmazása	Pontosság Kézügyesség
	E-3	Kiválasztja, vagy elkészíti a szabásmintát	Különböző formájú sapkák készítésének ismerete	Szabásrajz olvasása, értelmezése	Önállóság Látás, színfelismerés, térlátás
	E-4	Összeállítja a sapkát	Öltésfajták jellemzőinek ismerete	Kézi és gépi varróeszközök használata	Látás, kézügyesség, pontosság
	E-5	A modellnek megfelelően kiszabja a kesztyűt	Kézi, gépi szabás módszereinek ismerete	Szabásrajz olvasása, értelmezése	Önállóság Látás, színfelismerés, térlátás Pontosság
	E-6	Kiválasztja a szabási módszert	Kézi, gépi szabás eszközei gépeinek ismerete	Szabásgépek, ollók kezelése, alkalmazása	Pontosság
	E-7	Összevarrja a	Varrási technológiák	Kézi és gépi	Pontosság, Látás

		kesztyűt	ismerete	varróeszközök ismerete	
	E-8	Készterméket csomagolja	Csomagolás szabályainak ismerete	Olvasott szakmai szöveg megértése	Önállóság

Egészségi tényezők:

Nagyothallóknak és siketeknek is ajánlható.

Követelmények: Kézügyesség, esztétikai érzék, ízlés.

Lehetséges munkaköri expozíciók: Nem optimális igénybevétel, ergonómiai hiányosságok, nem optimális klimatikus viszonyok.

Balesetveszély: Kéz sérülés.

Kizáró okok: Végtag deformitások, melyek a munkavégzést gátolják. Krónikus szív- érrendszeri betegségek melyek olyan általános állapottal járnak, melyek a munkavégzést akadályozzák. Krónikus tüdőbetegségek. Kéz idült bőrbetegségei. Epilepszia, egyéni elbírálás alapján.

Szintévesztés, egyéni elbírálás alapján.

Vízus: Két szem együtt, korrekcióval legalább 0,8.

Szurdopedagógiai ajánlás:

A szakma elsajátításához szükséges tanulmányok alatt a hallássérült tanulónak biztosítani kell a szurdopedagógus közreműködését a szakértői véleményben meghatározott heti óraszámában. Amennyiben a hallássérült tanuló igényli, jeltolmács biztosítsa a tanítási órákon, illetve a gyakorlati képzés ideje alatt a tananyag, a fogalmak és a szakkifejezések megértését. Ajánlott az adott szakmára vonatkozó „szótár” elkészítése, mely azokat a legfontosabb kifejezéseket, szakszavakat és magyarázataikat (szöveges, rajzos) tartalmazza, melyek megértése a hallássérült fiatal számára esetenként nehezített vagy hosszabb időt igényel. A bonyolultabb ábrák, munkafolyamatokat bemutató képek lehetőség szerint feliratozva kerüljenek a tanulók kezébe. A hallássérülés, és az abból következő nyelvi hátrány (szókincs, szövegértés) miatt ajánlott a tanítási órák anyagáról nyomtatott formában vázlatot adni a tanulóknak, ezzel is segítve a lényegkiemelést. Fontos a szemléltetés állandó biztosítása, mert a hallássérültek elsősorban a vizuális úton megszerezhető információkra támaszkodnak ismereteik bővítésében. Számonkérés esetén a pedagógus az írásbeli feleleteket részesítse előnyben, lehetőség szerint segítve a hallássérült tanulót a feladatok biztos megértésében, hogy az esetleges hibák ne értelmezési nehézségekből adódjanak. A vizsgák szervezésekor figyelembe kell venni, hogy a hallássérült tanulóknak hosszabb időt kell biztosítani a megoldásra, mint halló társaiknak.

A tanítási folyamat (képzés) tervezésekor lehetőséget kell biztosítani arra, hogy szükség esetén az egyes modulok elsajátítására fordítható idő hallássérültek esetében meghosszabbítható legyen.

Akadálymentesítési tényezők:

I. Elméleti oktatás akadálymentes kialakítása hallássérültek részére

1. Megfelelő tárgyi környezet kialakítása:

- Induktív hurok kiépítése a tantermekben és/vagy
- Vezeték nélküli FM kommunikációs rendszer biztosítása
- Webkamera biztosítása a jeltolmácsolás igénybevételére
- Berendezések, asztalok, padok jó elhelyezése a megfelelő kommunikáció biztosítása érdekében
- A helyiség jó világítása a megfelelő kommunikáció biztosítása érdekében
- Fényjelzések alkalmazása

2. Kommunikációs technikák alkalmazása az egyéni és a csoportos kommunikáció során

- Kommunikáció siket emberrel személyes szituációban
- Kommunikáció siket emberrel csoport helyzetben

3. Oktatási Jeltolmács igénybevétele

II. Gyakorlati oktatás akadálymentes kialakítása hallássérültek részére

1. Megfelelő tárgyi környezet kialakítása:

- a) Vezeték nélküli FM kommunikációs rendszer biztosítása
- b) Webkamera biztosítása a jeltolmácsolás igénybevételére
- c) A helyiség jó világítása a megfelelő kommunikáció biztosítása érdekében
- d) Fényjelzések alkalmazása
- e) Szünetmentes áramforrás biztosítása
- 2. Kommunikáció hallássérült emberrel a tanműhelyekben:
Kommunikációs technikák alkalmazása az egyéni és a csoportos kommunikáció során
 - a) Kommunikáció siket emberrel személyes szituációban
 - b) Kommunikáció siket emberrel csoporthelyzetben
- 3. Jeltolmács igénybevétele
- 4. Kommunikáció írásban

12.3.22 Kárpitos

Hallássérült fiatalok eredményes munkába állítása érdekében szakképzést és pályaeorientációt segítő középiskolai szolgáltatáscsomag kidolgozása” című program (3841) keretében megvalósuló a FEOR által tartalmazott foglalkozások hallássérülés szempontjából történő részletes munkakörelemzése/09/FSZK					
FEOR szám: 7343			Munkakör: Kárpitos		
Általános leírás:					
<p>Anyagokat kiválasztja és elkészíti a termékeket. Minőséget ellenőriz és csomagolja a termékeket. Ha szükséges javítási munkát végez</p> <p>Munkavégzés helye állandó.</p> <p>A munkakör-elemzési táblázatban foglaltak, illetve a feladatelemzésben megfogalmazott kompetenciák megfelelnek azoknak a követelményeknek, amelyek a kárpitos tevékenységét jellemzi.</p>					
Munkakör elemzési táblázat					
			Komptenciaelemek		
			Ismeret	Készség	Magatartásforma
			Tény, fogalom	Mozdulat művelet	
Feladatcsoport	Eredet	Feladat	Önálló alkalmazás	gyakorlottság	
Bútorkárpitozás	A-1	Betartja a munkavédelmi előírásokat	Munkavégzés szabályainak ismerete	Olvasott szakmai szöveg megértése	Önállóság Precizitás
	A-2	Kéziszerszámokat, kézi kisgépeket, munkaterületet előkészít	Munkabiztonsági eszközök, felszerelések használatának ismerete	Olvasott szakmai szöveg megértése	Önállóság Pontosság
	A-3	Ellenőrzi a késztermék esztétikai megjelenését	Késztermék és funkcióteljesítés ellenőrzés szabályainak ismerete	Olvasott szakmai szöveg megértése	Önállóság Elhivatottság, elkötelezettség
	A-4	Tartószerkezetet szerel	Faanyagok ismeretek	Műszaki rajz olvasása, értelmezése	Precizitás Kézügyesség
	A-5	Alap párnázatot készít	Alap párnázati anyagok ismerete	Szabadkézi rajzolás	Kézügyesség precizitás
	A-6	Díszítő elemeket varr	Díszítőanyagok ismerete	Szabadkézi rajzolás	Kézügyesség
	A-7	Varrja az anyagot (kézzel, géppel)	Szerszámok, kéziszerszámok, gépek használatának ismeretei	Olvasott szakmai szöveg megértése	Önállóság Pontosság
Kárpitozás	B-1	Alapanyagot,	Szükséges anyagok	Olvasott	Megbízhatóság

		segédanyagot kiválaszt, minőségét ellenőrzi	menyiségi és minőségi meghatározásának ismerete	szakmai szöveg megértése	Döntésképesség
	B-2	Ellenőrzi a késztermék minőségét	Minőség ellenőrzés szabályainak ismerete	Olvasott szakmai szöveg megértése	Megbízhatóság
	B-3	Kiválasztja a tartószerkezet anyagait	Faanyagok és egyéb anyagok ismerete	Olvasott szakmai szöveg megértése	Döntésképesség
	B-4	Párnázáshoz anyagot választ	Párnázati anyagok ismerete	Olvasott szakmai szöveg megértése	Döntésképesség
	B-5	Különböző igényekhez anyagokat választ	Kárpit anyagok fajtáinak ismerete	Olvasott szakmai szöveg megértése	Döntésképesség
	B-6	Díszítő elemeket választ	Díszítőanyagok ismerete	Olvasott szakmai szöveg megértése	Precizitás Kézügyesség
	B-7	Megrendelővel tárgyal és hivatalos ügyeket intéz	Vállalkozás működtetésének és árajánlat készítésének ismeretei	Kommunikációs készség	Önállóság
	B-8	Látványtervet és műszaki rajzot készít	Látványterv, műszakirajz-készítés módjainak ismerete	Műszaki rajz olvasása, értelmezése és készítése	Precizitás Kézügyesség
	B-9	Szállítólevelet, számlát ír	Szerződések kötési, számlázási ismeretek	Elemi számolási készség és írás készség	Önállóság
Járműkárpitozás	C-1	Meghatározza a támlák, kocsikulcsok kialakítását	Alap anyagok ismerete	Olvasott szakmai szöveg megértése	Döntésképesség Felelősségtudat
	C-2	Meghatározza a sport- és gyógyászati eszközök kárpitozását	Speciális alapanyagok ismerete	Olvasott szakmai szöveg megértése	Döntésképesség Felelősségtudat
	C-3	Párnázatot készít	Alap párnázati anyagok ismerete	Olvasott szakmai szöveg megértése	Kézügyesség
	C-4	Kiszzereli a kárpitozásra váró felületeket	Szerelések, befejező munkálatok ismerete	Szerszámok használata	Kézügyesség
	C-5	Ki- és visszaszereli az egyéb szerelvényeket	Szerelések, befejező munkálatok ismerete	Szerszámok használata	Kézügyesség
	C-6	Letisztítja és zsírtalanítja a javítandó felületeket	Tisztítási ismeretek	Tisztító szerek használata	Precizitás

Egészségi tényezők:

Nagyothallóknak és siketeknek is ajánlható.

Követelmények: Kézügyesség, jó megfigyelőképesség, szemmérték, esztétikai érzék.

Lehetséges munkaköri expozíciók: Nem optimális igénybevétel, ergonómiai hiányosságok, szerves oldószerek, ragasztók.

Balesetveszély: Kéz sérülés.

Kizáró okok: Végtag deformitások, melyek a munkavégzést gátolják. Krónikus szív- érrendszeri betegségek melyek olyan általános állapottal járnak, melyek a munkavégzést akadályozzák. Krónikus tüdőbetegségek. Kéz idült bőrbetegségei. Színtévesztés.

Vízus: Két szem együtt, korrekcióval legalább 0,5. Közeli jó látás lényeges

Szurdopedagógiai ajánlás:

A szakma elsajátításához szükséges tanulmányok alatt a hallássérült tanulónak biztosítani kell a szurdopedagógus közreműködését a szakértői véleményben meghatározott heti óraszámában. Amennyiben a hallássérült tanuló igényli, jeltolmács biztosítsa a tanítási órákon, illetve a gyakorlati képzés ideje alatt a tananyag, a fogalmak és a szakkifejezések megértését. Ajánlott az adott szakmára vonatkozó „szótár” elkészítése, mely azokat a legfontosabb kifejezéseket, szakszavakat és magyarázataikat (szöveges, rajzos) tartalmazza, melyek megértése a hallássérült fiatal számára esetenként nehezített vagy hosszabb időt igényel. A bonyolultabb ábrák, munkafolyamatokat bemutató képek lehetőség szerint feliratozva kerüljenek a tanulók kezébe. A hallássérülés, és az abból következő nyelvi hátrány (szókincs, szövegértés) miatt ajánlott a tanítási órák anyagáról nyomtatott formában vázlatot adni a tanulóknak, ezzel is segítve a lényegkiemelést. Fontos a szemléltetés állandó biztosítása, mert a hallássérültek elsősorban a vizuális úton megszerezhető információkra támaszkodnak ismereteik bővítésében. Számonkérés esetén a pedagógus az írásbeli feleleteket részesítse előnyben, lehetőség szerint segítve a hallássérült tanulót a feladatok biztos megértésében, hogy az esetleges hibák ne értelmezési nehézségekből adódjanak. A vizsgák szervezésekor figyelembe kell venni, hogy a hallássérült tanulóknak hosszabb időt kell biztosítani a megoldásra, mint halló társaiknak.

A tanítási folyamat (képzés) tervezésekor lehetőséget kell biztosítani arra, hogy szükség esetén az egyes modulok elsajátítására fordítható idő hallássérültek esetében meghosszabbítható legyen.

Akadálymentesítési tényezők:**I. Elméleti oktatás akadálymentes kialakítása hallássérültek részére****4. Megfelelő tárgyi környezet kialakítása:**

- g) Induktív hurok kiépítése a tantermekben és/vagy
- h) Vezeték nélküli FM kommunikációs rendszer biztosítása
- i) Webkamera biztosítása a jeltolmácsolás igénybevételére
- j) Berendezések, asztalok, padok jó elhelyezése a megfelelő kommunikáció biztosítása érdekében
- k) A helyiség jó világítása a megfelelő kommunikáció biztosítása érdekében
- l) Fényjelzések alkalmazása

5. Kommunikációs technikák alkalmazása az egyéni és a csoportos kommunikáció során

- c) Kommunikáció siket emberrel személyes szituációban
- d) Kommunikáció siket emberrel csoporthelyzetben

6. Oktatási Jeltolmács igénybevétele**II. Gyakorlati oktatás akadálymentes kialakítása hallássérültek részére****5. Megfelelő tárgyi környezet kialakítása:**

- f) Vezeték nélküli FM kommunikációs rendszer biztosítása
- g) Webkamera biztosítása a jeltolmácsolás igénybevételére
- h) A helyiség jó világítása a megfelelő kommunikáció biztosítása érdekében

- i) Fényjelzések alkalmazása
- j) Szünetmentes áramforrás biztosítása
- 6. Kommunikáció hallássérült emberrel a tanműhelyekben:
Kommunikációs technikák alkalmazása az egyéni és a csoportos kommunikáció során
 - c) Kommunikáció siket emberrel személyes szituációban
 - d) Kommunikáció siket emberrel csoporthelyzetben
- 7. Jeltolmács igénybevétele
- 8. Kommunikáció írásban

12.3.23 Keramikus

Hallássérült fiatalok eredményes munkába állítása érdekében szakképzést és pályorientációt segítő középiskolai szolgáltatáscsomag kidolgozása” című program (3841) keretében megvalósuló a FEOR által tartalmazott foglalkozások hallássérülés szempontjából történő részletes munkakörelemzése/09/FSZK					
FEOR szám: 3729			Munkakör: Keramikus		
Általános leírás:					
<p>A keramikus olyan, fejlett formakultúrával, rajzi és plasztikai ismeretekkel valamint kerámiatechnikai tudással rendelkező szakember, aki igényesen valósítja meg a kerámia különböző területein adódó szakmai és szakesztétikai feladatokat. Önállóan elkészíti a kerámia szakmai feladatok terveit, majd a tervek alapján a kívánt szinten különféle alapanyagokból kivitelezzi az adott kerámiatárgyat, alkalmazva az elsajátított elméleti és gyakorlati ismereteket.</p> <p>A munkavégzés helye állandó.</p> <p>A munkakör-elemzési táblázatban foglaltak, illetve a feladatelemzésben megfogalmazott kompetenciák megfelelnek azoknak a követelményeknek, amelyek a keramikus tevékenységét jellemzik.</p>					
Munkakör elemzési táblázat					
			Komptenciaelemek		
			Ismeret	Készség	Magatartásforma
			Fogalom, tény	Mozdulat és művelet	
Feladatcsoport	Eredet	Feladat	Önálló alkalmazás, felismerés	Begyakorlottság	
Művészet elmélet és ábrázolási gyakorlat	A-1	Szakmai munkájához előtanulmányt végez	Művészeti stílusok és legújabb irányzatok ismerete	Néprajzi jelképek és vallási jelképek ismerete	
	A-2	Vázlatot készít	Képkomponálás szabályai, festészeti technikák	Szabadkézi rajzolás	Önfejlesztés
	A-3	Kialakítja, karbantartja portfólióját	Technikák ismeret és felhasználási lehetőségeinek ismerete	Szabadkézi rajzolás	Önfejlesztés
	A-4	Felhasználja és fejleszti magát	Újabb technikák ismerete és felhasználásának módja	Újabb jelképek megismerése	Önfejlesztés, motiváltság
Munkavállalás és vállalkozással kapcsolatos feladatok	B-1	Tájékoztodik a munkavállalás, illetve a vállalkozások aktuális gazdasági – jogi feltételeiről	Vállalkozás létrehozásának szabályainak ismerete üzleti terv elkészítése	ECDL-szövegszerkesztés	Önállóság, döntésképesség
	B-2	Megtervezi és felkészíti a	Finanszírozás lehetőségeinek	Olvasott szakmai szöveg	Önállóság

		szakmai eszközháttér	ismerete és eszköz beszerzési ismeret	megértése	
	B-3	Munkavállalói vagy vállalkozói tevékenységet folytat	Piackutatás és marketing alapja	Olvasott szakmai szöveg megértése	Önállóság
	B-4	Költségkalkulációt készít	költségvetési ismeretek	ECDL-táblázatkezelés	
	B-5	Információ és adminisztratív tevékenységet folytat	Dokumentáció és adminisztráció szabályai	ECDL - szövegszerkeztés	
	B-6	Tájékozódik az aktuális gazdasági feltételekről	Pénzügyi és adójogi szabályok ismerete	Olvasott szakmai szöveg megértése	Önállóság
Kreatív szakmai tervezés	C-1	Önállóan értelmezi és meghatározza a feladatokat	A probléma vagy feladat meghatározásának módjai, menete	Információforrások kezelése	önállóság
	C-2	Forrásanyagot és információt gyűjt	Információ gyűjtés szabályainak ismerete	Kézírás, információforrások kezelése	Önállóság
	C-3	Munkafolyamatot tervez és időbeosztást készít	Tervdokumentációk anyagainak elkészítése, összeállítása	Szakrajz készítése, információforrások kezelése	Önállóság
	C-4	Technikai és anyagkísérletet végez	Tervdokumentációk anyagainak elkészítése, összeállítása	Szakrajz olvasása és értelmezése	döntésképeség
	C-5	Pályázaton indul	tanulmányrajzok készítése hagyományos és számítógépes módszerekkel	Műszaki rajz készítése, ECDL prezentáció, információ és kommunikáció	elhivatottság
anyagok- és segédanyagok	D-1	Különbféle agyag- és	Az agyagművesség kialakulásának	Mennyiségérzék, olvasott szöveg	szorgalom

alkalmazása, eszközök- és gépek használata		porcelánmasszákat, mázakat beszerez	története, a porcelán felfedezése és gyártástörténete	megértése	
	D-2	Színezőanyagokat, festéket előkészít, kimér, korongos masszát meggyúr	A kerámia-porcelángyártás műfajai, formálási feladatokhoz kapcsolódó elméleti ismeretek, mázak fogalma	Olvasott szöveg megértése és labortechnikai eszközök használata	Tapintás, szorgalom
	D-3	Az alapanyagok hulladékait újra feldolgozza	alapanyagai, fajtái, összeállítási módjának ismerete	Labortechnikai eszközök használata	
	D-4	Előkészíti a gépeket, berendezéseket, kéziszerszámokat	szükséges kézi- és gépi szerszámok, berendezések a technológiai előírások ismerete	Számítógépes ismeretek (ECDL)	Önfejlesztés és szorgalom
	D-5	Szárítja, összeállítja a gipszformákat	Az égetési segédeszközök fajtái	Labortechnikai eszközök használata	
Kerámia tárgykészítés és égetés	E-1	Gépek beállítása és használata (korongozás)	A gépek használatának ismerete, kemencék működése	Kerámia gépek használata	Kézügyesség, önállóság, erős fizikum
	E-2	Nyers kerámiával dolgozik	Technikák ismerete és alkalmazása	Labortechnikai eszközök	Kézügyesség, monotónia tűrése
	E-3	Máz hibák kijavítása és esetleges újra égetés	Mázak ismeret és javítási technikák, kemencék működése	Szerszámok alkalmazása	Kézügyesség. elhivatottság

Egészségi tényezők:

Nagyothallóknak (hallásvédelemmel) és siketeknek is ajánlható.

Követelmények: Művészi hajlam, esztétikai érzék, kézügyesség, fejlett forma és arányérzék, rajzkészség, biztosan koordinált mozdulatok, jó megfigyelőképeség, színlátás.

Lehetséges munkaköri expozíciók: Nem optimális igénybevétel, por, zaj, kedvezőtlen klimatikus viszonyok, festék pigmentek.

Balesetveszély: Kéz sérülés, égés, szemsérülés, csúszásveszély.

Kizáró okok: Végtag deformitások, melyek a munkavégzést gátolják. Krónikus szív- érrendszeri betegségek, melyek olyan általános állapottal járnak, melyek a munkavégzést akadályozzák. Krónikus légzőszervi megbetegedések. Kéz idült bőrbetegségei. Színtévesztés. Idült májbetegségek. Anémia. Zajos munkahelyen hallássérült csak fokozott hallásvédelem mellett dolgozhat!

Vízus: Két szem együtt, korrekcióval legalább 1,0

Szurdopedagógiai ajánlás:

A szakma elsajátításához szükséges tanulmányok alatt a hallássérült tanulónak biztosítani kell a szurdopedagógus közreműködését a szakértői véleményben meghatározott heti óraszámban. Amennyiben a hallássérült tanuló igényli, jeltolmács biztosítsa a tanítási órákon, illetve a gyakorlati képzés ideje alatt a tananyag, a fogalmak és a szakkifejezések megértését. Ajánlott az adott szakmára

vonatkozó „szótár” elkészítése, mely azokat a legfontosabb kifejezéseket, szakszavakat és magyarázataikat (szöveges, rajzos) tartalmazza, melyek megértése a hallássérült fiatal számára esetenként neheztett vagy hosszabb időt igényel. A bonyolultabb ábrák, munkafolyamatokat bemutató képek lehetőség szerint feliratozva kerüljenek a tanulók kezébe. A hallássérülés, és az abból következő nyelvi hátrány (szókincs, szövegértés) miatt ajánlott a tanítási órák anyagáról nyomtatott formában vázlatot adni a tanulónak, ezzel is segítve a lényegkiemelést. Fontos a szemléltetés állandó biztosítása, mert a hallássérültek elsősorban a vizuális úton megszerezhető információkra támaszkodnak ismereteik bővítésében. Számonkérés esetén a pedagógus az írásbeli feleleteket részesítse előnyben, lehetőség szerint segítve a hallássérült tanulót a feladatok biztos megértésében, hogy az esetleges hibák ne értelmezési nehézségekből adódjanak. A vizsgák szervezésekor figyelembe kell venni, hogy a hallássérült tanulónak hosszabb időt kell biztosítani a megoldásra, mint halló társaiknak.

A tanítási folyamat (képzés) tervezésekor lehetőséget kell biztosítani arra, hogy szükség esetén az egyes modulok elsajátítására fordítható idő hallássérültek esetében meghosszabbítható legyen.

Akadálymentesítési tényezők:

I. Elméleti oktatás akadálymentes kialakítása hallássérültek részére

1. Megfelelő tárgyi környezet kialakítása:

- a) Induktív hurok kiépítése a tantermekben és/vagy
- b) Vezeték nélküli FM kommunikációs rendszer biztosítása
- c) Webkamera biztosítása a jeltolmácsolás igénybevételére
- d) Berendezések, asztalok, padok jó elhelyezése a megfelelő kommunikáció biztosítása érdekében
- e) A helyiség jó világítása a megfelelő kommunikáció biztosítása érdekében
- f) Fényjelzések alkalmazása

2. Kommunikációs technikák alkalmazása az egyéni és a csoportos kommunikáció során

- a) Kommunikáció siket emberrel személyes szituációban
- b) Kommunikáció siket emberrel csoport helyzetben

3. Oktatási Jeltolmács igénybevétele

II. Gyakorlati oktatás akadálymentes kialakítása hallássérültek részére

1. Megfelelő tárgyi környezet kialakítása:

- a) Vezeték nélküli FM kommunikációs rendszer biztosítása
- b) Webkamera biztosítása a jeltolmácsolás igénybevételére
- c) A helyiség jó világítása a megfelelő kommunikáció biztosítása érdekében
- d) Fényjelzések alkalmazása
- e) Szünetmentes áramforrás biztosítása

2. Kommunikáció hallássérült emberrel a tanműhelyekben:

Kommunikációs technikák alkalmazása az egyéni és a csoportos kommunikáció során

- a) Kommunikáció siket emberrel személyes szituációban
- b) Kommunikáció siket emberrel csoport helyzetben

3. Jeltolmács igénybevétele

4. Kommunikáció írásban

12.3.24 Kéz és lábápoló és műkörömépítő

Hallássérült fiatalok eredményes munkába állítása érdekében szakképzést és pályorientációt segítő középiskolai szolgáltatáscsomag kidolgozása” című program (3841) keretében megvalósuló a FEOR által tartalmazott foglalkozások hallássérülés szempontjából történő részletes munkakörelemzése/09/FSZK					
FEOR szám: 5313			Munkakör: Kéz és lábápoló, műkörömépítő		
Általános leírás:					
<p>Felkészül a szépsészeti szolgáltatás feladataira és előkészíti a szolgáltatás. Ápolási feladatot lát el a kézen és lábon. Speciális lábápolási feladatokat végez (tyúkszem-, gombás köröm-, körömsarok-kezelése) Elvégzi a műkörömépítés folyamatát kézen, anyagcsoportnak megfelelően.</p> <p>Munkavégzés helye állandó.</p> <p>A munkakör-elemzési táblázatban foglaltak, illetve a feladatelemzésben megfogalmazott kompetenciák megfelelnek azoknak a követelményeknek, amelyek a kéz és lábápoló, műkörömépítő tevékenységet jellemzik.</p>					
Munkakör elemzési táblázat					
			Komptenciaelemek		
			Ismeret	Készség	Magatartásforma
			Fogalom, tény	Mozdulat és művelet	
Feladatcsoport	Eredet	Feladat	Önálló alkalmazás	gyakorlottság	
Szépsészeti szolgáltatóegység üzemeltetése	A-1	Elkészíti és beszerzi a vállalkozás folytatásához szükséges engedélyeket	Piackutatás alapjai és jogi ismeretek	Olvasott szakmai szöveg megértése	Döntésképeség Szervezőkészség
	A-2	Elkészíti az üzleti tervet	Vállalkozási formák ismerete	Olvasott szakmai szöveg megértése és szakmai íráskészség	Döntésképeség Szervezőkészség
	A-3	Leltárt készít	Anyag- és eszközgazdálkodás szabályainak ismerete	Elemi számolási készség	Önállóság
	A-4	Marketing és PR tevékenységet folytat	Marketing alapjai	Olvasott szakmai szöveg megértése	Döntésképeség Szervezőkészség
	A-5	Előkészíti a napi dokumentációt	Adminisztrációs ismeretek	Elemi szintű számítógép használat	Önállóság
	A-6	Feltölti a készletet	Tevékenységi kör tárgyi feltételeinek	Elemi számolási	Önállóság

			ismeretei	készség	
	A-7	Tisztítja és fertőtleníti, sterilizálja az eszközöket, gépeket	Közegészségügyi ismeretek	Olvasott szakmai szöveg megértése	Önállóság
	A-8	Karbantartja az eszközöket és a gépeket	Eszközök és gépek karbantartásának szabályainak ismerete	Olvasott szakmai szöveg megértése	Önállóság
	A-9	Gondoskodik a veszélyes anyagok tárolásáról és elszállításáról	Veszélyes hulladékok kezelési szabályok ismerete	Olvasott szakmai szöveg megértése	Megbízhatóság
	A-10	Szelektíven gyűjti a hulladékot	Hulladékkezelési szabályok ismerete	Olvasott szakmai szöveg megértése	Felelősségtudat
Kéz- és lábápolás, műkörömépítés	B-1	Fogadja a vendéget és konzultál a kívánt szolgáltatásról	Kommunikációs alapismeretek	Kommunikációs készség	Szervezőkészség Önállóság
	B-2	Előkészíti a vizsgálandó felületet	Kézápolás és láb előkészítő műveletek ismerete	Olvasott szakmai szöveg megértése	Stabil kéztartás Önállóság Felelősségtudat
	B-3	Diagnosztizál kikérdezéssel, tapintással, megfigyeléssel	Diagnosztikai, anatómiai és bőrrel kapcsolatos ismeretek	Olvasott szakmai szöveg megértése	Tapintás
	B-4	Előkészíti a kezelést a tervezett munkafolyamat szerint	Bőrápolási módok, technológiák ismerete	Olvasott szakmai szöveg megértése	Stabil kéztartás Önállóság
	B-5	Elvégzi a fertőtlenítési műveleteket	Kézápolás és láb előkészítő műveletek ismerete	Olvasott szakmai szöveg megértése	Felelősségtudat Önállóság
	B-6	Paraffinos ápolást végez kézen és lábon	Kéz és láb ápolás technikájának ismeretei	Olvasott szakmai szöveg megértése	Önállóság
	B-7	Masszírozást végez kézen és lábon	Masszírozási ismeretek	Olvasott szakmai szöveg megértése	Tapintás
	B-8	Bördíztést végez kézen és lábon (henna)	Bördíztési módok és szabályok ismerete	Olvasott szakmai szöveg megértése	Stabil kéztartás Kézügyesség

	B-9	Működőm díszítést végez	Díszítéshez használt anyagok és díszítő elemek ismerete	Olvasott szakmai szöveg megértése	Kézügyesség
	B-10	A lábnak és a gépi lábápolásnak megfelelően megtervezi a munkafolyamatot	Bőrápolási módok, technológiák ismerete	Olvasott szakmai szöveg megértése	Stabil kéztartás Önállóság
	B-11	Kiválasztja a szakszerű, speciális kézi és gépi eszközöket	Kézi és gépi lábápolás, kézi ápolás technológiájának ismerete	Kézápoló és lábápoló eszközök használata	Stabil kéztartás Önállóság
	B-12	A kezelés során használt eszközöket sterilizálja	Lábápoló és kézápoló eszközök karbantartásának ismerete	Olvasott szakmai szöveg megértése	Felelősségtudat Önállóság
	B-13	Működőm technikák alkalmazása	Működőmépítés szakaszainak ismerete	Működőmépítő eszközök és gépek használata	Kézügyesség
	B-14	Eltávolítja a műkörmöt	Működőm-eltávolítás módjainak ismerete	Működőmépítő eszközök és gépek használata	Kézügyesség
	B-15	Tanácsot ad a kéz és láb házi ápolására és más szolgáltatást is ajánl	Hatóanyagok és vivőszereik szerepe és alkalmazásának lehetőségeinek ismerete	Olvasott szakmai szöveg megértése	Felelősségtudat

Egészségi tényezők:

Enyhe hallássérülteknek ajánlható a verbális kommunikáció megkerülhetetlensége miatt.

Követelmények: Udvariasság, jó modor, kapcsolatteremtő képesség, ápoltság, higiéniai igényesség, ízlés, jó szemmérték, türelem, kézügyesség.

Lehetséges munkaköri expozíciók: Nem optimális igénybevétel, fertőzésveszély, allergizáló vegyi anyagok.

Balesetveszély: Csúszásveszély, kéz, szemsérülés.

Kizáró okok: Végtag deformítások, melyek a munkavégzést gátolják. Krónikus szív-érrendszeri betegségek melyek olyan általános állapottal járnak, melyek a munkavégzést akadályozzák. Krónikus tüdőbetegségek. Kéz krónikus bőrbetegségei. Koordinációs zavarok, arc és kéz torzító elváltozásai. Színtévesztés egyéni elbírálás alapján.

Vízus: Két szem együtt, korrekcióval legalább 0,8. Közeli jó látás

Szurdopedagógiai ajánlás:

A szakma elsajátításához szükséges tanulmányok alatt a hallássérült tanulónak biztosítani kell

a szurdopedagógus közreműködését a szakértői véleményben meghatározott heti óraszámában. Amennyiben a hallássérült tanuló igényli, jeltolmács biztosítsa a tanítási órákon, illetve a gyakorlati képzés ideje alatt a tananyag, a fogalmak és a szakkifejezések megértését. Ajánlott az adott szakmára vonatkozó „szótár” elkészítése, mely azokat a legfontosabb kifejezéseket, szakszavakat és magyarázataikat (szöveges, rajzos) tartalmazza, melyek megértése a hallássérült fiatal számára esetenként nehezített vagy hosszabb időt igényel. A bonyolultabb ábrák, munkafolyamatokat bemutató képek lehetőség szerint feliratozva kerüljenek a tanulók kezébe. A hallássérülés, és az abból következő nyelvi hátrány (szókincs, szövegértés) miatt ajánlott a tanítási órák anyagáról nyomtatott formában vázlatot adni a tanulóknak, ezzel is segítve a lényegkiemelést. Fontos a szemléltetés állandó biztosítása, mert a hallássérültek elsősorban a vizuális úton megszerezhető információkra támaszkodnak ismereteik bővítésében. Számonkérés esetén a pedagógus az írásbeli feleleteket részesítse előnyben, lehetőség szerint segítve a hallássérült tanulót a feladatok biztos megértésében, hogy az esetleges hibák ne értelmezési nehézségekből adódjanak. A vizsgák szervezésekor figyelembe kell venni, hogy a hallássérült tanulóknak hosszabb időt kell biztosítani a megoldásra, mint halló társaiknak.

A tanítási folyamat (képzés) tervezésekor lehetőséget kell biztosítani arra, hogy szükség esetén az egyes modulok elsajátítására fordítható idő hallássérültek esetében meghosszabbítható legyen.

Akadálymentesítési tényezők:

I. Elméleti oktatás akadálymentes kialakítása hallássérültek részére

1. Megfelelő tárgyi környezet kialakítása:

- a) Induktív hurok kiépítése a tantermekben és/vagy
- b) Vezeték nélküli FM kommunikációs rendszer biztosítása
- c) Webkamera biztosítása a jeltolmácsolás igénybevételére
- d) Berendezések, asztalok, padok jó elhelyezése a megfelelő kommunikáció biztosítása érdekében
- e) A helyiség jó világítása a megfelelő kommunikáció biztosítása érdekében
- f) Fényjelzések alkalmazása

2. Kommunikációs technikák alkalmazása az egyéni és a csoportos kommunikáció során

- a) Kommunikáció siket emberrel személyes szituációban
- b) Kommunikáció siket emberrel csoporthelyzetben

3. Oktatási Jeltolmács igénybevétele

II. Gyakorlati oktatás akadálymentes kialakítása hallássérültek részére

1. Megfelelő tárgyi környezet kialakítása:

- a) Vezeték nélküli FM kommunikációs rendszer biztosítása
- b) Webkamera biztosítása a jeltolmácsolás igénybevételére
- c) A helyiség jó világítása a megfelelő kommunikáció biztosítása érdekében
- d) Fényjelzések alkalmazása

2. Kommunikáció hallássérült emberrel a tanműhelyekben: Kommunikációs technikák alkalmazása az egyéni és a csoportos kommunikáció során

- a) Kommunikáció siket emberrel személyes szituációban
- b) Kommunikáció siket emberrel csoporthelyzetben

3. Jeltolmács igénybevétele

4. Kommunikáció írásban

12.3.25 Kosárfonó és fonott bútorkészítő

Hallássérült fiatalok eredményes munkába állítása érdekében szakképzést és pályaeorientációt segítő középiskolai szolgáltatáscsomag kidolgozása” című program (3841) keretében megvalósuló a FEOR által tartalmazott foglalkozások hallássérülés szempontjából történő részletes munkakörelemzése/09/FSZK					
FEOR szám: 7512			Munkakör: Kosárfonó és fonott bútorkészítő		
Általános leírás:					
<p>Hazai szálas anyagokból fűz vesszőből, gyékényből, kukoricacsuhéjból és szalmából készülő tárgyak, tárgy csoportok készítése. Adott terv, önálló tervezés, másolás alapján funkcionális használati tárgyak készítése, a hagyományos fonásminta kincs felhasználásával.</p> <p>Munkavégzés helye állandó.</p> <p>A munkakör-elemzési táblázatban foglaltak, illetve a feladatelemzésben megfogalmazott kompetenciák megfelelnek azoknak a követelményeknek, amelyek a kosárfonó és fonott bútorkészítő tevékenységet jellemzik.</p>					
Munkakör elemzési táblázat					
			Komptenciaelemek		
			Ismeret	Készség	Magatartásforma
			Fogalom, tény	Mozdulat, művelet	
Feladatcsoport	Eredet	Feladat	Felismerés, önálló alkalmazás	Maximális begyakorlottság	
Munkavédelmi, környezetvédelmi, tűzvédelmi biztonságtechnikai előírások betartása	A-1	Betartja és betartatja a szakmára, a munkahelyre érvényes munkabiztonsági előírásokat	Munkavédelmi szabályok ismerete	Olvasott szakmai szöveg megértése	Felelősségtudat Megbízhatóság
	A-2	Végrehajtja a baleseteknél és tüzeseteknél a szükséges intézkedéseket	Baleset és tűz estén követendő tervek ismerete	Olvasott szakmai szöveg megértése	Szervezőképesség Megbízhatóság
	A-3	Betartja és alkalmazza a mérgező anyagok, gyúlékony anyagok kezelésére vonatkozó előírásokat	Veszélyes és gyúlékony anyagok és tárolásainak szabályainak ismerete	Olvasott szakmai szöveg megértése és biztonságtechnikai eszközök használata	Felelősségtudat Megbízhatóság
	A-4	Alkalmazza az elhasznált anyagok szelektív gyűjtésére,	Szelektív hulladék gyűjtés technikájának	Olvasott szakmai szöveg	Felelősségtudat Környezettudatosság

		szakszerű tárolására vonatkozó előírásokat	ismerete	megértése és eszközhasználat	
Gazdasági és vállalkozási ismeretek alkalmazása	B-1	Meghatározza a vállalkozás létesítésével, működtetésével vagy megszüntetésével kapcsolatos előkészítési feladatokat	Gazdasági és vállalkozási ismeretek	Olvasott szakmai szöveg megértése	Önállóság Megbízhatóság
	B-2	Kezeli a házipénztár pénztárforgalmi elszámolását	költséggazdálkodás, megrendelés, számlázási ismeretek	Olvasott szakmai szöveg megértése, kommunikációs és elemi számolási készség	Önállóság Felelősségtudat
	B-3	Alkalmazza a pénzügyi nyilvántartásokat, a leggyakrabban használt formanyomtatványokat	Pénzügyi és ügyviteli ismeretek	Olvasott szakmai szöveg megértése és szakmai írás készség	Önállóság
Tevékenység során felhasználható anyagok alkalmazása	C-1	Termesztli a fonott árú és bútortváz készítéshez használható alapanyagokat kiválasztása	Anyagismeret	Olvasott szakmai szöveg megértése	Önállóság Megbízhatóság
	C-2	Alapanyagok és kellékek hibáit észreveszi	Fonásnál felhasználható alapanyagok és minőségének ismerete	Olvasott szakmai szöveg megértése és kommunikációs készség	Önállóság Megbízhatóság
	C-3	A fűzveszők és más szálal anyagok tárolását és szállítását végzi	Tárolási és szállítási szabályok ismerete	Szállítási és tárolási eszközök használata és olvasott szakmai szöveg megértése	Megbízhatóság
	C-4	Fűzvesző és más alapanyagok feldolgozására szolgáló eszközöket	Eszköz ismeret	Eszközök használata	Kézügyesség Stabil kéztartás

		alkalmaz			
	C-5	Kiválasztja az alapanyagokat, azokat előkészíti a fonáshoz, elvégzi a munkafolyamatokat	Alapanyagok és segédanyagok kiválasztásának szempontjainak ismerete	Eszközök használata és olvasott szakmai szöveg megértése	Kézügyesség Megbízhatóság
	C-6	Előkészíti a bútortváz alapanyagát	Bútortváz alapanyagainak ismerete	Olvasott szakmai szöveg megértése és előkészítő eszközök használata	Kézügyesség Stabil kéztartás
Fonás alapvető technikáinak kialakulása, történetének ismerete	D-1	Ismerteti a különböző korok, vidékek kézi fonású tárgykészítő kultúráját	Különböző korok, vidékek és tájegységek fonás kultúrájának történetének ismerete	Olvasott szakmai szöveg megértése	Fejlődőképesség
	D-2	Alkalmazza a népi fonás kultúrában, a házi iparban, a fűz vesszőből és egyéb fonható anyagokból készült fonási eljárásokat.	Néprajzi ismeretek	Olvasott szakmai szöveg megértése	Fejlődőképesség
Fonott tárgyak, bútorok tervezése	E-1	Elkészíti az elképzelt vagy valós tárgyat, bútort a látszati rajzát	Fonott tárgyak, bútorok tervezési ismeretei	Műszaki rajz készítése	Kézügyesség Látás
	E-2	Megszerkeszti a szakrajzot	Rajzolás technikájának ismerete	Szabadkézi rajzolás	Kézügyesség Stabil kéztartás Látás
	E-3	Meghatározza a szakrajz alapján az alapanyagok, segédanyagok mennyiségét és a mértékét, elvégzi a szakmai számításokat.	Szakmai dokumentáció, gyártási műveletek, szabványok értelmezésének ismerete	Mennyiségérzék, szabadkézi rajzolás, elemi számolási készség	Kézügyesség Önállóság Látás
	E-4	Meghatározza és alkalmazza a díszítő fonásokat	Díszítő fonások technikájának ismerete	Olvasott szakmai szöveg megértése és szabadkézi rajzolás	Látás Önállóság kézügyesség
Fonással elkészíthető tárgyak és bútorok	F-1	Tanulmányozza a szakmai rajzokat, terveket, dokumentációkat	Szakmai dokumentáció, gyártási műveletek, szabványok	Műszaki rajz olvasása	Önállóság Megbízhatóság

elkészítése			értelmezésének ismerete		
	F-2	Meghatározza a tervezett tárgyak, bútorok készítésénél felhasznált anyagokat	Anyagismeret	Olvasott szakmai szöveg és műszaki rajz olvasása	Önállóság
	F-3	Elvégzi a választott technológiának megfelelő fonási módot a tervben előírt méretek betartásával	Fonási technikák és módok ismerete	Mennyiség érzék és műszaki rajz olvasása	Kézügyesség Stabil kéztartás Látás
	F-4	Betartja a minőségi követelményeket	Minőségi előírások ismerete	Olvasott szakmai szöveg megértése	Látás Önállóság
Meghibásodott fonott tárgyak, bútorok javítása	G-1	Tudja a fonottárú javítható hibalehetőségeit	Hibaleírások ismerete	Olvasott szakmai szöveg megértése	Látás Önállóság
	G-2	Javíthatóság megállapítását elvégzi	Javíthatóság szabályainak ismerete	Olvasott szakmai szöveg megértése	Látás Tapintás
	G-3	Kiválasztja a javításhoz szükséges anyagokat	Anyagismeret	Olvasott szakmai szöveg megértése	Önállóság Látás
	G-4	Elvégzi a munkája során felmerülő javításokat	Javítási technikák ismerete	Eszközök használata	Kézügyesség

Egészségi tényezők:

Nagyothallóknak és siketeknek is ajánlható.

Követelmények: Kézügyesség, arányérzék, szemmérték.

Lehetséges munkaköri expozíciók: Nem optimális igénybevétel, por.

Balesetveszély: Kézsérülés.

Kizáró okok: Váz és izomrendszer deformitások, melyek a munkavégzést gátolják. Krónikus szív-érrendszeri betegségek melyek olyan általános állapottal járnak, melyek a munkavégzést akadályozzák. Krónikus tüdőbetegségek, kéz idült bőrbetegségei, egyéni elbírálás alapján.

Vízus: Két szem együtt, korrekcióval legalább 0,5.

Szurdopedagógiai ajánlás:

A szakma elsajátításához szükséges tanulmányok alatt a hallássérült tanulónak biztosítani kell a szurdopedagógus közreműködését a szakértői véleményben meghatározott heti óraszámban. Amennyiben a hallássérült tanuló igényli, jeltolmács biztosítsa a tanítási órákon, illetve a gyakorlati képzés ideje alatt a tananyag, a fogalmak és a szakkifejezések megértését. Ajánlott az adott szakmára vonatkozó „szótár” elkészítése, mely azokat a legfontosabb kifejezéseket, szakszavakat és magyarázataikat (szöveges, rajzos) tartalmazza, melyek megértése a hallássérült fiatal számára esetenként nehezített vagy hosszabb időt igényel. A bonyolultabb ábrák, munkafolyamatokat bemutató képek lehetőség szerint feliratozva kerüljenek a tanulók kezébe. A hallássérülés, és az abból következő nyelvi hátrány (szókincs, szövegértés) miatt ajánlott a tanítási órák anyagáról nyomtatott formában vázlatot adni a tanulónak, ezzel is segítve a lényegkiemelést. Fontos a szemléltetés állandó biztosítása, mert a hallássérültek elsősorban a vizuális úton

megszerezhető információkra támaszkodnak ismereteik bővítésében. Számonkérés esetén a pedagógus az írásbeli feleleteket részesítse előnyben, lehetőség szerint segítve a hallássérült tanulót a feladatok biztos megértésében, hogy az esetleges hibák ne értelmezési nehézségekből adódjanak. A vizsgák szervezésekor figyelembe kell venni, hogy a hallássérült tanulóknak hosszabb időt kell biztosítani a megoldásra, mint halló társaiknak.

A tanítási folyamat (képzés) tervezésekor lehetőséget kell biztosítani arra, hogy szükség esetén az egyes modulok elsajátítására fordítható idő hallássérültek esetében meghosszabbítható legyen.

Akadálymentesítési tényezők:

I. Elméleti oktatás akadálymentes kialakítása hallássérültek részére

1. Megfelelő tárgyi környezet kialakítása:

- a) Induktív hurok kiépítése a tantermekben és/vagy
- b) Vezeték nélküli FM kommunikációs rendszer biztosítása
- c) Webkamera biztosítása a jeltolmácsolás igénybevételére
- d) Berendezések, asztalok, padok jó elhelyezése a megfelelő kommunikáció biztosítása érdekében
- e) A helyiség jó világítása a megfelelő kommunikáció biztosítása érdekében
- f) Fényjelzések alkalmazása

2. Kommunikációs technikák alkalmazása az egyéni és a csoportos kommunikáció során

- a) Kommunikáció siket emberrel személyes szituációban
- b) Kommunikáció siket emberrel csoporthelyzetben

3. Oktatási Jeltolmács igénybevétele

II. Gyakorlati oktatás akadálymentes kialakítása hallássérültek részére

1. Megfelelő tárgyi környezet kialakítása:

- a) Vezeték nélküli FM kommunikációs rendszer biztosítása
- b) Webkamera biztosítása a jeltolmácsolás igénybevételére
- c) A helyiség jó világítása a megfelelő kommunikáció biztosítása érdekében
- d) Fényjelzések alkalmazása

2. Kommunikáció hallássérült emberrel a tanműhelyekben:

Kommunikációs technikák alkalmazása az egyéni és a csoportos kommunikáció során

- a) Kommunikáció siket emberrel személyes szituációban
- b) Kommunikáció siket emberrel csoporthelyzetben

3. Jeltolmács igénybevétele

4. Kommunikáció írásban

12.3.26 Kozmetikus

Hallássérült fiatalok eredményes munkába állítása érdekében szakképzést és pályorientációt segítő középiskolai szolgáltatáscsomag kidolgozása” című program (3841) keretében megvalósuló a FEOR által tartalmazott foglalkozások hallássérülés szempontjából történő részletes munkakörelemzése/09/FSZK

FEOR szám: 5312

Munkakör: Kozmetikus

Általános leírás:

Felkészül a szépsészeti szolgáltatás feladataira. Arcot, szem környékét, nyakat, dekoltázst és testet kezel kozmetikumokkal, kézzel, géppel, segédeszközökkel. Szőrtelenítést végez. Szempillát, szemöldököt fest, szemöldököt formáz. Tartós sminket készít. Befejezi a szépsészeti szolgáltatáshoz kapcsolódó napi feladatokat

Munkavégzés helye állandó.

A munkakör-elemzési táblázatban foglaltak, illetve a feladatelemzésben megfogalmazott kompetenciák megfelelnek azoknak a követelményeknek, amelyek a kozmetikus tevékenységét jellemzik.

Munkakör elemzési táblázat

			Komptenciaelemek		
			Ismeret	Készség	Magatartásforma
			Fogalom, összefüggés	Fogás, mozdulat	
Feladatcsoport	Eredet	Feladat	Felismerés, megnevezés	begyakorlottság	
Szépsészeti szolgáltatóegység üzemeltetése	A-1	Megválasztja a vállalkozás formáját	Vállalkozási formák ismerete	Olvasott szakmai szöveg megértése	Döntésképeség Szervezőképeség
	A-2	Elkészíti az üzleti tervet	Üzleti terv elkészítésének módjainak ismerete	Olvasott szakmai szöveg megértése és szakmai íráskészség	Precizitás Önállóság
	A-3	Biztosítja a szolgáltatáshoz szükséges személyi és tárgyi feltételek meglétét	Tevékenységi kör tárgyi feltételeinek ismerete	Tárgyak használata és olvasott szakmai szöveg megértése	Döntésképeség Szervezőképeség
	A-4	Leltárt készít	Leltár készítés szabályainak ismerete	Általános számítógép használat és elemi számolási készség	Önállóság
	A-5	Előkészíti a védőfelszerelést	Biztonságos munkavégzés feltételeinek ismerete	Olvasott szakmai szöveg megértése	Precizitás Önállóság
	A-6	Elvégzi a szükséges	Pénzügy és számvitel alapjai	Elemi számolási	Szervezőképeség Önállóság

		pénzforgalmi és adminisztrációs műveleteket		készség és számítógép használat	
	A-7	Feltölti a készletet	Anyag- és eszközgazdálkodás szabályainak ismerete	Elmei számolási készség	Önállóság
	A-8	Tisztítja és fertőtleníti, sterilizálja az eszközöket, gépeket, munkafelületeket	Közegészségügyi ismeretek	Szakmai szöveg megértése és gépek használata	Precizitás Önállóság
	A-9	A felhasznált textíliát fertőtleníti, mossa, vasalja	Szolgáltatásetika és közegészségügyi ismeretek	Eszközök használata és a szakmai szöveg megértése	Precizitás Önállóság
	A-10	Gondoskodik a veszélyes anyagok tárolásáról és elszállításáról	Veszélyes hulladék kezelés szabályainak ismerte	Olvasott szakmai szöveg megértés	Precizitás Önállóság Megbízhatóság
Kozmetikus feladatai	B-1	Előkészít a kezeléshez a vendéget	Kommunikációs alapismeretek és Szövetek jellemzése, felosztásának ismerete	Kommunikációs készség	Önállóság
	B-2	Kozmetikus által kezelhető bőrrendellenessége t kezel	Biokémia és bőr anatómiai felépítésének és bőrproblémák ismerete	Kozmetikában használatos eszközök és szerek használata	Stabil kéztartás Tapintás Kézügyesség Látás
	B-3	Masszírozza a kezelendő bőrfelületet	Masszázs élettani hatásai, fajtáinak ismerete	Szakmai szöveg megértése	Kézügyesség
	B-4	Fertőtleníti a kezelt bőrfelületet	Fertőtlenítőszeres és kozmetikai készítmények ismerete	Kémiai szerek használata	Felelősségtudat Kézügyesség
	B-5	Hely specifikusan kezeli a bőrfelületet	Bőrtípusok jellemzői, kezelésüknek ismerete	Eszközök és gépek használata	Stabil kéztartás Tapintás Látás
	B-6	Diagnózist készít a szőrtelenítéshez	Szerves kémia és kémiai számítások ismerete	Olvasott szakmai szöveg megértése	Döntésképeség
	B-7	Szőrtelenítést végez		Kémiai eszközök használata	Kézügyesség Tapintás
	B-8	Előkészít a	Kozmetikai	Kémiai	Kézügyesség

		szempilla- és szemöldökfestéshez	készítmények és alapanyagainak és tartós szempillafestés technikai ismeretei	eszközök használat	Látás
	B-9	Elkészíti a tartós sminket a kiválasztott szín és forma alapján	Kendőzés, permanent make-up ismeretek	Eszközök és gépek használata	Kézügyesség
	B-10	Előkészíti a bőrt a sminkelési művelethez	Kozmetikai készítmények és alapanyagai	Olvasott szakmai szöveg megértése és eszközök használata	Kézügyesség Tapintás
	B-11	Kiegészítőket használ, fixálja a sminket, megtartási tanácsot ad	Kendőzés, permanent make-up ismeretek	Olvasott szakmai szöveg megértése	Tapintás kézügyesség

Egészségi tényezők:

Enyhe fokban hallássérülteknek ajánlható, a verbális kommunikáció megkerülhetetlensége miatt.

Követelmények: Udvariasság, jó modor, kapcsolatteremtő képesség, ápoltság, higiéniai igényesség, ízlés, jó szemmérték, türelem, kézügyesség.

Lehetséges munkaköri expozíciók: Nem optimális igénybevétel, fertőzésveszély, allergizáló vegyi anyagok.

Balesetveszély: Csúszásveszély, kéz, szemsérülés.

Kizáró okok: Végtag deformitások, melyek a munkavégzést gátolják. Krónikus szív- érrendszeri betegségek melyek olyan általános állapottal járnak, melyek a munkavégzést akadályozzák. Krónikus tüdőbetegségek. Kéz krónikus bőrbetegségei. Koordinációs zavarok, arc és kéz torzító elváltozásai.

Szintévesztés egyéni elbírálás alapján.

Vízus: Két szem együtt, korrekcióval legalább 0,8. Közeli jó látás.

Szurdopedagógiai ajánlás:

A szakma elsajátításához szükséges tanulmányok alatt a hallássérült tanulónak biztosítani kell a szurdopedagógus közreműködését a szakértői véleményben meghatározott heti óraszámában. Amennyiben a hallássérült tanuló igényli, jeltolmács biztosítsa a tanítási órákon, illetve a gyakorlati képzés ideje alatt a tananyag, a fogalmak és a szakkifejezések megértését. Ajánlott az adott szakmára vonatkozó „szótár” elkészítése, mely azokat a legfontosabb kifejezéseket, szakszavakat és magyarázataikat (szöveges, rajzos) tartalmazza, melyek megértése a hallássérült fiatal számára esetenként nehezített vagy hosszabb időt igényel. A bonyolultabb ábrák, munkafolyamatokat bemutató képek lehetőség szerint feliratozva kerüljenek a tanulók kezébe. A hallássérülés, és az abból következő nyelvi hátrány (szókincs, szövegértés) miatt ajánlott a tanítási órák anyagáról nyomtatott formában vázlatot adni a tanulóknak, ezzel is segítve a lényegkiemelést. Fontos a szemléltetés állandó biztosítása, mert a hallássérültek elsősorban a vizuális úton megszerezhető információkra támaszkodnak ismereteik bővítésében. Számonkérés esetén a pedagógus az írásbeli feleleteket részesítse előnyben, lehetőség szerint segítve a hallássérült tanulót a feladatok biztos megértésében, hogy az esetleges hibák ne értelmezési nehézségekből adódjanak. A vizsgák szervezésekor figyelembe kell venni, hogy a hallássérült tanulóknak hosszabb időt kell biztosítani a megoldásra, mint halló társaiknak.

A tanítási folyamat (képzés) tervezésekor lehetőséget kell biztosítani arra, hogy szükség esetén az egyes modulok elsajátítására fordítható idő hallássérültek esetében meghosszabbítható legyen.

Akadálymentesítési tényezők:

I. Elméleti oktatás akadálymentes kialakítása hallássérültek részére

1. Megfelelő tárgyi környezet kialakítása:

- a) Induktív hurok kiépítése a tantermekben és/vagy
- b) Vezeték nélküli FM kommunikációs rendszer biztosítása
- c) Webkamera biztosítása a jeltolmácsolás igénybevételére
- d) Berendezések, asztalok, padok jó elhelyezése a megfelelő kommunikáció biztosítása érdekében
- e) A helyiség jó világítása a megfelelő kommunikáció biztosítása érdekében
- f) Fényjelzések alkalmazása

2. Kommunikációs technikák alkalmazása az egyéni és a csoportos kommunikáció során

- a) Kommunikáció siket emberrel személyes szituációban
- b) Kommunikáció siket emberrel csoporthelyzetben

3. Oktatási Jeltolmács igénybevétele

II. Gyakorlati oktatás akadálymentes kialakítása hallássérültek részére

1. Megfelelő tárgyi környezet kialakítása:

- a) Vezeték nélküli FM kommunikációs rendszer biztosítása
- b) Webkamera biztosítása a jeltolmácsolás igénybevételére
- c) A helyiség jó világítása a megfelelő kommunikáció biztosítása érdekében
- d) Fényjelzések alkalmazása
- e) Szünetmentes áramforrás biztosítása

2. Kommunikáció hallássérült emberrel a tanműhelyekben:

Kommunikációs technikák alkalmazása az egyéni és a csoportos kommunikáció során

- a) Kommunikáció siket emberrel személyes szituációban
- b) Kommunikáció siket emberrel csoporthelyzetben

3. Jeltolmács igénybevétele

4. Kommunikáció írásban

12.3.27 Könnyűipari géprendszer üzemeltetője

Hallássérült fiatalok eredményes munkába állítása érdekében szakképzést és pályorientációt segítő középiskolai szolgáltatáscsomag kidolgozása” című program (3841) keretében megvalósuló a FEOR által tartalmazott foglalkozások hallássérülés szempontjából történő részletes munkakörelemzése/09/FSZK					
FEOR szám:8129			Munkakör: Könnyűipari géprendszer üzemeltetője		
Általános leírás:					
Gyártást előkészít és működteti a géprendszert és a különböző gépeket. Feldolgozza különböző rost anyagokat. Szórt és a tollat tisztítja. Seprút és kefét köt					
A munkavégzés helye állandó.					
A munkakör-elemzési táblázatban foglaltak, illetve a feladatelemzésben megfogalmazott kompetenciák megfelelnek azoknak a követelményeknek, amelyek a könnyűipari géprendszer üzemeltető tevékenységet jellemzik.					
Munkakör elemzési táblázat					
			Kompetenciaelemek		
			Ismeret	Készség	Magatartásforma
			Fogalom, tény	Mozdulat	
Feladatcsoport	Eredet	Feladat	Felismerés, önálló alkalmazás	Maximális begyakorlottság	
Biztonságos és minőségi munkavégzés a könnyűiparban	A-1	Ellenőrzi a biztonságtechnikai eszközök működőképességét	Munkavédelmi és biztonságtechnikai ismeretek	Tűz- és baleset megelőzési jelképek, színjelölések értelmezése és védőeszközök használata	Megbízhatóság Felelősségtudat
	A-2	Alapanyagot, terméket mozgat és tárol	Anyagmozgatás és tárolás előírásainak ismerete	Olvasott köznyelvi szöveg megértése	Megbízhatóság Felelősségtudat
	A-3	Technológiai előírásnak megfelelő anyagokat kiválaszt	Alapanyagok fajtái, jellemzőinek ismerete	Olvasott köznyelvi szöveg megértése	Megbízhatóság Felelősségtudat
	A-4	Ellenőrzi az alapanyag, félkész- és késztermék minőségét	Félkész- és késztermékek minőségi követelményeinek ismerete	Olvasott köznyelvi szöveg megértése	Megbízhatóság Felelősségtudat
Szálas anyagokat feldolgozó gépek működtetése	B-1	Átvesszi a gyártási utasítást	Gyártási utasítások ismerete	Kezelő szervek használata	Megbízhatóság Felelősségtudat

	B-2	Beállítja a gyártási paramétereket	Gépkönyv értelmezésének ismerete	Beállító célszerszámok használata	Megbízhatóság Felelősségtudat
	B-3	Adagolja az alapanyagot	Alapanyagok fizikai jellemzőinek ismerete	Olvasott szakmai szöveg megértése	Monotónia-tűrés
	B-4	A gépről leszedi a terméket	Gépek kezelő szerveinek ismerete	Gépek működtetése	Monotónia-tűrés
Háncrostfeldolgozás	C-1	Áztatással biológiai feltárást végez	Áztató víz kezelésének ismerete	Olvasott szakmai szöveg megértése	Tűrőképesség Felelősségtudat
	C-2	Mechanikai feltárással finomítja és párhuzamosítja a rostokat	Rostfeltárási technológiájának ismerete	Gépek használata	Tűrőképesség Felelősségtudat
	C-3	Törő gépsort működtet	Gépek működésének ismerete	Gépek használata	Felelősségtudat
	C-4	Bálázza a szálakat és a kócot	Bálázási szabályainak ismerete	Olvasott szakmai szöveg megértése	Felelősségtudat
Szőr- és tolltisztítás	D-1	Nyersanyagot ázta	Alapanyagok fajtái, jellemzőinek ismerete	Olvasott szakmai szöveg megértése	Felelősségtudat Monotónia-tűrés
	D-2	Mosógépet működtet	Tisztítási technológiájának ismerete	Gépek működtetése	Felelősségtudat Monotónia-tűrés
	D-3	Centrifugálással víztelenít	Tisztítási technológiájának ismerete	Gépek működtetése	Felelősségtudat Monotónia-tűrés
	D-4	Szárítja a tisztított alapanyagot	Tisztítási technológiájának ismerete	Gépek működtetése	Felelősségtudat Monotónia-tűrés
	D-5	Vegyszeres kezelést végez	Speciális környezetvédelmi szabályok és vegyi anyagok ismerete	Vegyszerek adagolása és védőeszközök használata	Felelősségtudat Megbízhatóság
Kefekötés	E-1	Elkészíti a kefe fejét, nyelét	Famegmunkáló gépek működési előírásai	Famegmunkáló kéziszerszámok és kiegészítők használata	Monotónia-tűrés Kézügyesség

	E-2	Csavarja a kötözött pamatot	Alapanyagok fajtái, jellemzőinek ismerete	Olvasott szakmai szöveg megértése	Monotónia-tűrés Kézügyesség
	E-3	Szórt a padollón egyenesre nyírja	Gyártástechnológiai ismeretek	Gépek működtetése	Monotónia-tűrés Kézügyesség
Seprűkötés	F-1	Nyelet esztergál	Faesztergáló gépek működési előírásai	Famegmunkáló kéziszerszámok és kiségek használata	Monotónia-tűrés Kézügyesség
	F-2	Megköti a cirokseprűt	Alapanyagok fajtái, jellemzőinek ismerete	Olvasott szakmai szöveg megértése	Monotónia-tűrés Kézügyesség
	F-3	Varrja a seprűt	Gyártástechnológiai ismeretek	Kézi vagy gépi szerszámok használata	Monotónia-tűrés Kézügyesség
	F-4	Fűzi, csomagolja a készterméket	Csomagolási és fűzési ismeretek	Kézi vagy gépi csomagolási eszközök használata	Monotónia-tűrés Kézügyesség

Egészségi tényezők:

Nagyothallóknak (hallásvédelemmel) ajánlható.

Követelmények: Monotónia tűrés, megfelelően koordinált kézmozgások.

Lehetséges munkaköri expozíciók: Állati eredetű fertőzések, kedvezőtlen klimatikus viszonyok, vegyszer gőzök, nem optimális igénybevétel, zaj.

Balesetveszély: Kéz sérülés.

Kizáró okok: Végtag deformitások, melyek a munkavégzést gátolják. Krónikus szív- érrendszeri betegségek melyek olyan általános állapottal járnak, melyek a munkavégzést akadályozzák. Allergiás reakció az állatszőrre és tollra. Asztma, és egyéb légzőszervi betegségek amik a munkavégzés hatására rosszabbodhatnak. Aspecifikus bőrbetegségek a kontakt bőrfelületen.

Vízus: Két szem együtt, korrekcióval legalább 0,8.

Szurdopedagógiai ajánlás:

A szakma elsajátításához szükséges tanulmányok alatt a hallássérült tanulónak biztosítani kell a szurdopedagógus közreműködését a szakértői véleményben meghatározott heti óraszámában. Amennyiben a hallássérült tanuló igényli, jeltolmács biztosítsa a tanítási órákon, illetve a gyakorlati képzés ideje alatt a tananyag, a fogalmak és a szakkifejezések megértését. Ajánlott az adott szakmára vonatkozó „szótár” elkészítése, mely azokat a legfontosabb kifejezéseket, szakszavakat és magyarázataikat (szöveges, rajzos) tartalmazza, melyek megértése a hallássérült fiatal számára esetenként nehezített vagy hosszabb időt igényel. A bonyolultabb ábrák, munkafolyamatokat bemutató képek lehetőség szerint feliratozva kerüljenek a tanulók kezébe. A hallássérülés, és az abból következő nyelvi hátrány (szókincs, szövegértés) miatt ajánlott a tanítási órák anyagáról nyomtatott formában vázlatot adni a tanulóknak, ezzel is segítve a lényegkiemelést. Fontos a szemléltetés állandó biztosítása, mert a hallássérültek elsősorban a vizuális úton megszerezhető információkra

támaszkodnak ismereteik bővítésében. Számonkérés esetén a pedagógus az írásbeli feleleteket részesítse előnyben, lehetőség szerint segítve a hallássérült tanulót a feladatok biztos megértésében, hogy az esetleges hibák ne értelmezési nehézségekből adódjanak. A vizsgák szervezésekor figyelembe kell venni, hogy a hallássérült tanulóknak hosszabb időt kell biztosítani a megoldásra, mint halló társaiknak.

A tanítási folyamat (képzés) tervezésekor lehetőséget kell biztosítani arra, hogy szükség esetén az egyes modulok elsajátítására fordítható idő hallássérültek esetében meghosszabbítható legyen.

Akadálymentesítési tényezők:

I. Elméleti oktatás akadálymentes kialakítása hallássérültek részére

1. Megfelelő tárgyi környezet kialakítása:

- a) Induktív hurok kiépítése a tantermekben és/vagy
- b) Vezeték nélküli FM kommunikációs rendszer biztosítása
- c) Webkamera biztosítása a jeltolmácsolás igénybevételére
- d) Berendezések, asztalok, padok jó elhelyezése a megfelelő kommunikáció biztosítása érdekében
- e) A helyiség jó világítása a megfelelő kommunikáció biztosítása érdekében
- f) Fényjelzések alkalmazása

2. Kommunikációs technikák alkalmazása az egyéni és a csoportos kommunikáció során

- a) Kommunikáció siket emberrel személyes szituációban
- b) Kommunikáció siket emberrel csoporthelyzetben

3. Oktatási Jeltolmács igénybevétele

II. Gyakorlati oktatás akadálymentes kialakítása hallássérültek részére

1. Megfelelő tárgyi környezet kialakítása:

- a) Vezeték nélküli FM kommunikációs rendszer biztosítása
- b) Webkamera biztosítása a jeltolmácsolás igénybevételére
- c) A helyiség jó világítása a megfelelő kommunikáció biztosítása érdekében
- d) Fényjelzések alkalmazása
- e) Szünetmentes áramforrás biztosítása

2. Kommunikáció hallássérült emberrel a tanműhelyekben:

Kommunikációs technikák alkalmazása az egyéni és a csoportos kommunikáció során

- a) Kommunikáció siket emberrel személyes szituációban
- b) Kommunikáció siket emberrel csoporthelyzetben

3. Jeltolmács igénybevétele

4. Kommunikáció írásban

12.3.28 Könyvkötő

Hallássérült fiatalok eredményes munkába állítása érdekében szakképzést és pályaeorientációt segítő középiskolai szolgáltatáscsomag kidolgozása” című program (3841) keretében megvalósuló a FEOR által tartalmazott foglalkozások hallássérülés szempontjából történő részletes munkakörelemzése/09/FSZK					
FEOR szám: 7354			Munkakör: Könyvkötő		
Általános leírás:					
<p>A nyomtatott anyagból előállítja a készterméket a megrendelő igényei szerint. Alkalmazza kézi illetve a gépi könyvkötés műveletét. A könyvkötő önállóan dolgozik és nyomdaterméket gyárt. Betartja munkavédelmi szabályokat. A könyvkötés kézi szerszámokat használ és könyvkötő szerszámokat használ. Figyelembe veszi a minőségbiztosítási szabályokat és szükség esetén pedig javítja vagy újraköti a könyvet.</p> <p>A munkavégzés helye állandó.</p> <p>A munkakör-elemzési táblázatban foglaltak, illetve a feladatelemzésben megfogalmazott kompetenciák megfelelnek azoknak a követelményeknek, amelyek a könyvkötő tevékenységét jellemzik.</p>					
Munkakör elemzési táblázat					
			Komptenciaelemek		
			Ismeret	Készség	Magatartásforma
			Fogalom	Mozdulat, fogás	
Feladatcsoport	Eredet	Feladat	Önálló alkalmazás	gyakorlottság	
Gyártáselőkészítése	A-1	Eldönti, hogy a rendelkezésre álló kapacitás és technológia alkalmas-e a feladat	Speciális szoftverek kezelésének ismerete	ECDL általános számítógép használat	Önállóság Pontosság Precizitás
	A-2	Kiválasztja a megrendelésnek megfelelő technológiát	Formakészítés technológiai lehetőségeinek ismerete	Olvasott szakmai szöveg megértése	Önállóság Pontosság Precizitás
	A-3	Beszerzi az alap- és segédanyagokat, szerszámokat	Anyaggazdálkodás ismeretek	Olvasott szakmai szöveg megértése	Önállóság Pontosság Precizitás
	A-4	Ütemezi a termelést a termelési programban	Ügyfélkezelés szabályainak és számítógépi ismeretek	Számítógép használat	Önállóság Pontosság Precizitás
Általános és nyomdaipari munka-, baleset-, tűz- és környezetvédelem	B-1	Betartja a technológiai utasításokat	Technológiai utasítások ismerete	Olvasott szakmai szöveg megértése	Felelősségtudat Önállóság
	B-2	Rendben tartja környezetét	Környezetvédelmi előírások ismerete	Olvasott szakmai szöveg megértése	Felelősségtudat Megbízhatóság

	B-3	Használja a munkavédelmi eszközöket	Munkavédelmi előírások ismerete	Olvastott szakmai szöveg megértése	Felelősségtudat Megbízhatóság
	B-4	Betartja az előírásokat	Munkavédelmi előírások ismerete	Olvastott szakmai szöveg megértése	Felelősségtudat Megbízhatóság
	B-5	Szelektíven gyűjti a hulladékot	Környezetvédelmi előírások ismerete	Olvastott szakmai szöveg megértése	Felelősségtudat Önállóság
Nyomdaipari minőségbiztosítás	C-1	Ellenőrzi a bejövő alapanyagok minőségét	Alapanyagok és minőség ellenőrzés szabályainak ismerete	Olvastott szakmai szöveg megértése	Precizitás Önállóság
	C-2	Folyamatosan ellenőrzi a minőséget a gyártás közben	Könyvkötészeti minőségi követelmények ismerete	Olvastott szakmai szöveg megértése	Felelősségtudat Megbízhatóság
	C-3	Mintát vesz a terméktanúsításhoz	Minta vétel szabályainak ismerete	Olvastott szakmai szöveg megértése	Precizitás Önállóság
	C-4	Ellenőrzi a csomagolás mennyiségét és minőségét	Minőségügyi ismeretek	Olvastott szakmai szöveg megértése	Felelősségtudat Megbízhatóság
	C-5	Betartja a minőségbiztosítási előírásokat, utasításokat	Minőségügyi ismeretek	Olvastott szakmai szöveg megértése	Precizitás Önállóság
Nagyüzemi könyvgyártás	D-1	Beállítja a nagyüzemi könyvtest-készítési gépeket	Könyvtest készítési módok ismerete	Informatikai készségek (ECDL) és szerszámok, gépek beállítása	Felelősségtudat Megbízhatóság
	D-2	könyvtábla-készítés gépeit beállítja	Borítótípusok ismerete	Informatikai készségek (ECDL) és Szerszámok, gépek beállítása	Felelősségtudat Megbízhatóság
	D-3	Ellenőrzi a beállítások szakszerűségét	Beállítási módok ismerete	Olvastott szakmai szöveg megértése	Felelősségtudat Megbízhatóság
Kézi könyvkötés	E-1	Használt könyvet szétszed	Könyvkötési szerkezetek ismeret	kéziszerszámok használata	Precizitás Önállóság Kézügyesség
	E-2	Használt könyv javítását előkészíti	A régi könyvekben felhasznált anyagok tulajdonságainak ismerete	Szakmai szöveg megértése és szerszámok használata	Precizitás Önállóság Kézügyesség

	E-3	Anyagokat kiválaszt és kiszab	Könyvkötési stílusok ismeretek	Kéziszerszámok használata	Precizitás Önállóság Kézügyesség
	E-4	Könyvet betábláz, borítja, díszíti	Betáblázás technológiáinak ismerete	Könyvkötészeti kéziszerszámok használata és esztétikai érzék	Precizitás Önállóság Kézügyesség
Nagyüzemi papírfeldolgozás gépeinek kezelése	F-1	Beállítja és üzemelteti a borítékgyártó gépet	Különböző eszközök beállításának ismerete	Szerszámok, gépek beállítása	Precizitás Önállóság
	F-2	Ellátja a gépet alapanyaggal	Gépek kezelésének ismeret	Szerszámok, gépek beállítása	Döntésképesség
	F-3	Meghatározza az optimális gyártási sebességet	Gépek beállításának ismerete	Olvasott szakmai szöveg megértése	Megbízhatóság
	F-4	Elvégzi, vagy elvégezteti a szerszámok javítását vagy cseréjét	Karbantartási ismeretek	Olvasott szakmai szöveg megértése	Precizitás Önállóság
	F-5	Vezeti a gépkarbantartás adminisztrációját	Adminisztrációs ismeretek	Olvasott szakmai szöveg megértése	Precizitás Önállóság

Egészségi tényezők:

Nagyothallóknak és siketeknek is ajánlható.

Követelmények: Pontosság, jó esztétikai érzék, jó szemmérték, ízlés.

Lehetséges munkaköri expozíciók: Nem optimális igénybevétel, ergonómiai hiányosságok, ragasztó és vegyszergőzők inhalációja.

Balesetveszély: Kézsérülés.

Kizáró okok: Végtag deformitások, melyek a munkavégzést gátolják. Krónikus szív- érrendszeri betegségek melyek olyan általános állapottal járnak, melyek a munkavégzést akadályozzák. Színtévesztés, egyéni mérlegelés alapján.

Vízus: Két szem együtt, korrekcióval legalább 0,5.

Szurdopedagógiai ajánlás:

A szakma elsajátításához szükséges tanulmányok alatt a hallássérült tanulónak biztosítani kell a szurdopedagógus közreműködését a szakértői véleményben meghatározott heti óraszámában. Amennyiben a hallássérült tanuló igényli, jeltolmács biztosítsa a tanítási órákon, illetve a gyakorlati képzés ideje alatt a tananyag, a fogalmak és a szakkifejezések megértését. Ajánlott az adott szakmára vonatkozó „szótár” elkészítése, mely azokat a legfontosabb kifejezéseket, szakszavakat és magyarázataikat (szöveges, rajzos) tartalmazza, melyek megértése a hallássérült fiatal számára esetenként nehezített vagy hosszabb időt igényel. A bonyolultabb ábrák, munkafolyamatokat bemutató képek lehetőség szerint feliratozva kerüljenek a tanulók kezébe. A hallássérülés, és az abból következő nyelvi hátrány (szókincs, szövegértés) miatt ajánlott a tanítási órák anyagáról nyomtatott formában vázlatot adni a tanulónak, ezzel is segítve a lényegkiemelést. Fontos a szemléltetés állandó biztosítása, mert a hallássérültek elsősorban a vizuális úton megszerezhető információkra támaszkodnak ismereteik bővítésében. Számonkérés esetén a pedagógus az írásbeli feleleteket részesítse előnyben, lehetőség szerint segítve a hallássérült tanulót a feladatok biztos megértésében, hogy az esetleges hibák ne értelmezési nehézségekből adódjanak. A vizsgák szervezésekor figyelembe kell venni, hogy a hallássérült tanulónak hosszabb időt kell biztosítani a megoldásra, mint halló társaiknak.

A tanítási folyamat (képzés) tervezésekor lehetőséget kell biztosítani arra, hogy szükség esetén az egyes modulok elsajátítására fordítható idő hallássérültek esetében meghosszabbítható legyen.

Akadálymentesítési tényezők:

I. Elméleti oktatás akadálymentes kialakítása hallássérültek részére

1. Megfelelő tárgyi környezet kialakítása:
 - a) Induktív hurok kiépítése a tantermekben és/vagy
 - b) Vezeték nélküli FM kommunikációs rendszer biztosítása
 - c) Webkamera biztosítása a jeltolmácsolás igénybevételére
 - d) Berendezések, asztalok, padok jó elhelyezése a megfelelő kommunikáció biztosítása érdekében
 - e) A helyiség jó világítása a megfelelő kommunikáció biztosítása érdekében
 - f) Fényjelzések alkalmazása
2. Kommunikációs technikák alkalmazása az egyéni és a csoportos kommunikáció során
 - a) Kommunikáció siket emberrel személyes szituációban
 - b) Kommunikáció siket emberrel csoporthelyzetben
3. Oktatási Jeltolmács igénybevétele

II. Gyakorlati oktatás akadálymentes kialakítása hallássérültek részére

1. Megfelelő tárgyi környezet kialakítása:
 - a) Vezeték nélküli FM kommunikációs rendszer biztosítása
 - b) Webkamera biztosítása a jeltolmácsolás igénybevételére
 - c) A helyiség jó világítása a megfelelő kommunikáció biztosítása érdekében
 - d) Fényjelzések alkalmazása
 - e) Szünetmentes áramforrás biztosítása
2. Kommunikáció hallássérült emberrel a tanműhelyekben:
Kommunikációs technikák alkalmazása az egyéni és a csoportos kommunikáció során
 - a) Kommunikáció siket emberrel személyes szituációban
 - b) Kommunikáció siket emberrel csoporthelyzetben
3. Jeltolmács igénybevétele
4. Kommunikáció írásban

12.3.29 Látyszerész és fotócikk kereskedő

Hallássérült fiatalok eredményes munkába állítása érdekében szakképzést és pályaeorientációt segítő középiskolai szolgáltatáscsomag kidolgozása” című program (3841) keretében megvalósuló a FEOR által tartalmazott foglalkozások hallássérülés szempontjából történő részletes munkakörelemzése/09/FSZK					
FEOR szám: 7446			Munkakör: Látyszerész és fotócikk kereskedő		
Általános leírás:					
Tájékoztatót ad a szemüvegkeretéről, lencséről, fotócikkekről, egyéb optikai és meteorológiai termékekről. Elkészíti a megrendelt szemüveget és átadja a vevőnek. Kontaktlencse-ápolószereket és tartozékokat forgalmaz. Beszerzési, készletezési, raktározási, értékesítési tevékenységet lát el.					
A munkavégzés helye állandó.					
A munkakör-elemzési táblázatban foglaltak, illetve a feladatelemzésben megfogalmazott kompetenciák megfelelnek azoknak a követelményeknek, amelyek a látyszerész és fotócikk kereskedő tevékenységét jellemzik.					
Munkakör elemzési táblázat					
			Kompetenciaelemek		
			Ismeret	Készség	Magatartásforma
			Fogalom, tény	Mozdulat	
Feladatcsoport	Eredet	Feladat	Önálló alkalmazás	Minimális gyakorlottság	
Vállalkozások alapítása, működtetésének feladata	A-1	Felméri a piaci viszonyokat	A vállalkozási formák jellemzői	Köznyelvi olvasott szöveg megértése	Döntésképesség
	A-2	Összeállítja/összeállíttatja az üzleti tervet	Az üzleti terv tartalma, felépítése	Szakmai nyelvű íráskészség	Döntésképesség
	A-3	Beszerzi az üzlet (telephely, szalon) működéséhez szükséges engedélyeket	A vállalkozás létrehozásának gyakorlati feladatai	Szakmai olvasott szöveg megértése és szakmai nyelvű íráskészség	Döntésképesség
	A-4	Gondoskodik az áru- és vagyonvédelemről	Az áru- és vagyonvédelem biztosításának módjai	Szakmai olvasott szöveg megértése	Döntésképesség Rugalmasság
	A-5	Gazdálkodik a rendelkezésre álló erőforrásokkal	belső és külső források biztosításának lehetőségei	Szakmai olvasott szöveg megértése	Rugalmasság Döntésképesség
Marketingtevékenység	B-1	Figyelemmel kíséri a piac alakulását	folyamatos piackutatás jelentősége, módjai	Szakmai olvasott szöveg megértése	Döntésképesség
	B-2	Egyszerűbb piackutatási	fogyasztói szokások felmérésének	Szakmai nyelvű íráskészség	Döntésképesség

		folyamatot megtervez és lebonyolít	módszerei		
	B-3	Lehetőségeinek megfelelően alkalmazza a hagyományos és az eladáshelyi reklámeszközöket, akciókat	reklámtevékenység megtervezésének szempontjai, folyamata	Köznyelvi szöveg fogalmazása írásban	Döntésképesség Rugalmasság
	B-4	Kiválasztja az adott célra a legmegfelelőbb reklámeszközöket	reklám- és értékesítési akciók szervezésének szempontjai, folyamata	Köznyelvi szöveg fogalmazása írásban	Döntésképesség Rugalmasság
Az áruforgalmi tevékenység tervezése, irányítása	C-1	Meghatározza a beszerzendő áru/berendezés/eszköz/nyomatvány mennyiségét	Áruforgalmi folyamat szakaszai	Szakmai íráskészség, fogalmazás írásban	Döntésképesség
	C-2	Kiválasztja a számára legkedvezőbb beszerzési forrásokat	Árurendelés módjai és befolyásoló tényezői	Szakmai íráskészség, fogalmazás írásban	Döntésképesség
	C-3	Banki/postai tranzakciókat végez	Üzleti tárgyalás megtervezésének lépései, a lebonyolítás szabályai	Elemi számolási készség	Felelősségtudat Pontosság
	C-4	Kialakítja a fogyasztói árat	Forgalom-alakulás, a gazdálkodás értékeléséhez szükséges alapvető statisztikai elemzési módszerek	Elemi számolási készség	Pontosság
	C-5	Irányítja, szervezi, ellenőrzi a kereskedelmi egység tevékenységét	Vezetési módszerek, a vezetői munka szakaszai	Szakmai íráskészség, fogalmazásírásban	Döntésképesség
Az áruforgalom lebonyolítása	D-1	Átveszi mennyiségileg és minőségileg az árut/göngyölegét/berendezést/	áruátvételnél használt eszközök működése, kezelése	Szakmai íráskészség, fogalmazásírásban	Megbízhatóság Önállóság

		eszközt			
	D-2	Leltárt készít/közreműködik a leltározásban	A leltározás menete, a leltáreredmény megállapítása	Mennyiségérzék	Megbízhatóság Önállóság
	D-3	Előkészíti az árut értékesítésre	értékesítési módok jellemzői, alkalmazásuk	Kommunikációs készség	Megbízhatóság Önállóság
	D-4	Bemutatja az árut a vevőnek, és tájékoztatja az áruval kapcsolatos szolgáltatásokról	eladás folyamata a vevő fogadásától a vásárlás befejezéséig	Köznyelvi beszédképesség	Megbízhatóság Önállóság
	D-5	Elszámolja az ellenértéket, kezeli a pénztárgépet, számlát készít és gondoskodik a fogyasztói reklamációról	fizetési módjai, pénztárgépek használatának szabályai és fogyasztói érdekvédelem alapvető előírásai	Elemi számolási készség	Megbízhatóság Önállóság
A kereskedelmi egység szabályszerű működtetése	E-1	Betartja/betartja a baleset-, munka-, tűzvédelmi, környezetvédelmi szabályokat	Baleset-, munka-, tűz- és környezetvédelmi szabályok, higiéniai előírások	Olvasott szakmai szöveg megértése	Felelősségtudat
	E-2	Betartja/betartja a pénzügyi/pénzkezelési szabályokat	Pénzkezelésre vonatkozó szabályok	Köznyelvi szöveg hallás utáni megértése és olvasott szakmai szöveg megértése	Megbízhatóság
	E-3	Nyitja, zárja és üzemelteti az üzletet/telephelyet/szalont a biztonsági és vagyonvédelmi előírásoknak megfelelően	Kereskedelmi egység működési rendjéhez kapcsolódó szabályok	Olvasott szakmai szöveg megértése	Pontosság Megbízhatóság
A fotótermékek kapcsolatos feladatok	F-1	Bemutatja a fényképezőgépeket	Analóg és digitális képek ismerete	Köznyelvi beszédképesség	Türelem megbízhatóság
	F-2	Fényképezőgépbe filmet, elemet, memóriakártyát	Memóriakártyák és filmek főbb jellemzői, használata	Jelképek értelmezése	Megbízhatóság

		ajánl, cserél			
	F-3	Fényképezőgép hez kiegészítő cikkeket, objektíveket, vakukat stb. ajánl	A digitális gépekhez és analóg gépekhez használt objektívek és kiegészítőik főbb jellemzői	Jelképek értelmezése és köznyelvi beszédképesség	Türelem
Optikai termékek értékesítése, szemüvegkészíté s	G-1	Felméri a vevő igényeit az új szemüveggel kapcsolatban	vevői igény felmérésének és fogadásának módja	Köznyelvi beszédképesség	Precizitás Türelem
	G-2	Tájékoztatót ad a látásvizsgálatról, értelmezi és ellenőrzi a szemüvegvény adatait	Látószerv felépítése, működése és szemüvegvény, szemüveg adatainak, típusának értelmezése	Olvasott szakmai szöveg megértése	Precizitás
	G-3	Segíti az optikailag legmegfelelőbb szemüvegkeret kiválasztását	Szemüveg adatainak, típusának értelmezése	Köznyelvi beszédképesség	Precizitás Türelem
	G-4	A kiválasztott szemüvegkeret et archoz igazítja és a megfelelő jelöléseket a lencsén elvégzi	Optikai mérések, jelölések menete, archoz igazítás módjai	Kézügyesség Szemmérték, formaérzék, manualitás	Stabil kéztartás
	G-5	Tájékoztatót ad a szemüvegkeret és a lencsék árairól, kedvezményeket, akciókat ajánl	A vevő tájékoztatójának formái	Köznyelvi beszédképesség	Precizitás Türelem
	G-6	Felveszi a megrendelést és kitölti a munkalapot	A rendelés felvételének menete	Szakmai írásképesség, fogalmazásírásb an	Precizitás Türelem

Egészségi tényezők:

Siketeknek nem ajánlott. Enyhe fokban hallássérülteknek ajánlható, akik jó beszédmegértő képességgel bírnak.

Követelmények: Jó kommunikáció, udvariasság, pontosság, kézügyesség.

Lehetséges munkaköri expozíciók: Nem optimális igénybevétel.

Balesetveszély: Nem jellemző.

Kizáró okok: Végtag deformitások, melyek a munkavégzést gátolják. Krónikus szív- érrendszeri betegségek melyek olyan általános állapottal járnak, melyek a munkavégzést akadályozzák. Arc és kéz torzító

elváltozásai.

Vízus: Két szem együtt, korrekcióval legalább 0,8.

Szurdopedagógiai ajánlás:

A szakma elsajátításához szükséges tanulmányok alatt a hallássérült tanulónak biztosítani kell a szurdopedagógus közreműködését a szakértői véleményben meghatározott heti óraszámban. Amennyiben a hallássérült tanuló igényli, jeltolmács biztosítsa a tanítási órákon, illetve a gyakorlati képzés ideje alatt a tananyag, a fogalmak és a szakkifejezések megértését. Ajánlott az adott szakmára vonatkozó „szótár” elkészítése, mely azokat a legfontosabb kifejezéseket, szakszavakat és magyarázataikat (szöveges, rajzos) tartalmazza, melyek megértése a hallássérült fiatal számára esetenként nehezített vagy hosszabb időt igényel. A bonyolultabb ábrák, munkafolyamatokat bemutató képek lehetőség szerint feliratozva kerüljenek a tanulók kezébe. A hallássérülés, és az abból következő nyelvi hátrány (szókincs, szövegértés) miatt ajánlott a tanítási órák anyagáról nyomtatott formában vázlatot adni a tanulónak, ezzel is segítve a lényegkiemelést. Fontos a szemléltetés állandó biztosítása, mert a hallássérültek elsősorban a vizuális úton megszerezhető információkra támaszkodnak ismereteik bővítésében. Számonkérés esetén a pedagógus az írásbeli feleleteket részesítse előnyben, lehetőség szerint segítve a hallássérült tanulót a feladatok biztos megértésében, hogy az esetleges hibák ne értelmezési nehézségekből adódjanak. A vizsgák szervezésekor figyelembe kell venni, hogy a hallássérült tanulónak hosszabb időt kell biztosítani a megoldásra, mint halló társaiknak.

A tanítási folyamat (képzés) tervezésekor lehetőséget kell biztosítani arra, hogy szükség esetén az egyes modulok elsajátítására fordítható idő hallássérültek esetében meghosszabbítható legyen.

Akadálymentesítési tényezők:

I. Elméleti oktatás akadálymentes kialakítása hallássérültek részére

1. Megfelelő tárgyi környezet kialakítása:

- a) Induktív hurok kiépítése a tantermekben és/vagy
- b) Vezeték nélküli FM kommunikációs rendszer biztosítása
- c) Webkamera biztosítása a jeltolmácsolás igénybevételére
- d) Berendezések, asztalok, padok jó elhelyezése a megfelelő kommunikáció biztosítása érdekében
- e) A helyiség jó világítása a megfelelő kommunikáció biztosítása érdekében
- f) Fényjelzések alkalmazása

2. Kommunikációs technikák alkalmazása az egyéni és a csoportos kommunikáció során

- a) Kommunikáció siket emberrel személyes szituációban
- b) Kommunikáció siket emberrel csoport helyzetben

3. Oktatási Jeltolmács igénybevétele

II. Gyakorlati oktatás akadálymentes kialakítása hallássérültek részére

1. Megfelelő tárgyi környezet kialakítása:

- a) Vezeték nélküli FM kommunikációs rendszer biztosítása
- b) Webkamera biztosítása a jeltolmácsolás igénybevételére
- c) A helyiség jó világítása a megfelelő kommunikáció biztosítása érdekében
- d) Fényjelzések alkalmazása
- e) Szünetmentes áramforrás biztosítása

2. Kommunikáció hallássérült emberrel a tanműhelyekben:

- Kommunikációs technikák alkalmazása az egyéni és a csoportos kommunikáció során
- a) Kommunikáció siket emberrel személyes szituációban
 - b) Kommunikáció siket emberrel csoport helyzetben

3. Jeltolmács igénybevétele

4. Kommunikáció írásban

Messenger típusú chat programok használata

12.3.30 Másoló és irodagép műszerész

Hallássérült fiatalok eredményes munkába állítása érdekében szakképzést és pályorientációt segítő középiskolai szolgáltatáscsomag kidolgozása” című program (3841) keretében megvalósuló a FEOR által tartalmazott foglalkozások hallássérülés szempontjából történő részletes munkakörelemzése/09/FSZK					
FEOR szám: 7441			Munkakör: Másoló és irodagép műszerész		
Általános leírás:					
<p>Üzembe helyezi az irodagépeket és karbantartja, tisztítja azokat. Szemrevételezéssel, műszerrel hibát tár fel. Elvégzi a hibás gépek, berendezések javítását és alkatrészt cserél hiba esetén. Kezeli a munkavégzéshez szükséges alkatrész- és kellékanyag készletet.</p> <p>A munkavégzés helye nem állandó, hanem változó oda megy ki, ahol szükség van a szakmai segítségre.</p> <p>A munkakör-elemzési táblázatban foglaltak, illetve a feladatelemzésben megfogalmazott kompetenciák megfelelnek azoknak a követelményeknek, amelyek a másoló és irodagép műszerész tevékenységet jellemzik.</p>					
Munkakör elemzési táblázat					
				Kompetenciaelemek	
				Ismeret	Készség
				Magatartásforma	
			Összefüggés, fogalom	Mozdulat, művelet	
Feladatcsoport	Eredet	Feladat	Megnevezés, önálló alkalmazás	Átlagos begyakorlottság	
Munkaszervezési és -tervezési, technológiai alaptevékenységek végzése	A-1	Terveket, műszaki leírásokat olvas, értelmez	Elektrotechnikai alapismeretek	Műszaki rajz olvasása, értelmezése	Pontosság
	A-2	LAN és WAN hálózatokat használ	Számítógépes hálózatok típusainak ismerete	ECDL IT alapismeretek	Precizitás
	A-3	Informatikai tevékenységét dokumentálja	Dokumentáció szabályainak ismerete	ECDL Szövegszerkesztés	Megbízhatóság
	A-4	Kisgépeket, kéziszerszámokat használ a technológiai alapszerveleteknél	Gépelemek, mechanikai műszerek ismerete	Komplex jelzésrendszerek értelmezése	Kézügyesség
	A-5	A munkafeladatok elvégzéséről jegyzőkönyvet készít	Műszaki dokumentáció szabályainak ismerete	ECDL Szövegszerkesztés	Megbízhatóság
	A-6	Betartja és betartatja a	Általános tűzvédelemi, elsősegélynyújtás és	Olvasott szakmai szöveg	Felelősségtudat

		munka-, baleset-, tűz- és környezetvédelmi, valamint a szakmára, szerelési-javítási technológiára vonatkozó előírásokat	környezetvédelmi ismeretek	értelmezése	
Másoló- és irodagép karbantartása, javítása	B-1	Megállapítja a berendezés tényleges hibáit	Másoló- és irodagép berendezések működésének ismerete	Géprajz olvasása, értelmezése	Precizitás Felelősségtudat
	B-2	Tájékoztatja az ügyfelet a javítás lehetőségeiről és a várható költségekről	Ügyfélforgalom, termékforgalmazás jellemzőinek ismerete	Kommunikációs készség	Önállóság
	B-3	Elvégzi a hibás berendezés javítását a szervizdokumentáció utasításai szerint	Másoló- és irodagép alkatrészeinek és a javítandó berendezések alkatrészeinek ismerete	Alkatrészek, gépek jelképeinek értelmezése	Felelősségtudat Megbízhatóság
	B-4	Kitölti a munkalapot	Munkalap kitöltésének szabályainak ismerete	Elemi szakmai íráskészség	Önállóság
	B-5	Kiállítja számlát	Pénzkezelési és pénzügyi adminisztrációs ismeretek	Elemi számolási készség	Önállóság Precizitás
Másoló- és irodagép karbantartásához szükséges anyag-, szerszámkészlet biztosítása	C-1	Felvételezi (nevére veszi) a javításokhoz, karbantartásokhoz szükséges anyagokat és eszközöket	Anyagok alapvető fizikai, kémiai tulajdonságai és másoló- és irodagép műszerész szervizberendezésekhez szükséges ismeretek	Rúdanyagok forgácsolással történő megmunkálása	Felelősségtudat Precizitás
	C-2	Gondoskodik a felvett anyagok és eszközök előírás szerű tárolásáról és szállításáról	Alkatrész- és kellékanyag készlet kezelésének ismeretei	Alkatrészek, gépek jelképeinek értelmezése	Felelősségtudat Precizitás
	C-3	Jelzi a raktár felé az újabb alkatrész- vagy anyagbeszerzés igényét	Anyag- és alkatrészbeszerzési ismeretek	Kommunikációs készség	Megbízhatóság

	C-4	Rendszeres időközönként elszámol a raktárkészletével (leltár)	Leltárkészítés szabályainak ismerete	Elemi számolási készség	Megbízhatóság
Másoló- és irodagép hibamegelőző karbantartása	D-1	Beazonosítja a karbantartandó berendezést	A másoló- és irodagép műszerész szervizberendezések ismerete	Géprajz olvasása, értelmezése	Felelősségtudat Megbízhatóság
	D-2	Elvégzi a gyártó által előírt (időszerű, kötelező) aktuális karbantartást	Másoló- és irodagép-berendezések működésének ismerete	Alkatrészek, gépek jelképeinek értelmezése	Felelősségtudat Megbízhatóság
	D-3	Adminisztrálja az átadás-átvétel megtörténtét	Ügyfélforgalom, termékforgalmazás és adminisztratív ismeretek	Elemi olvasási és írási készség	Pontosság
	D-4	Külső tisztítást végez a berendezésen, mielőtt átadja az ügyfélnek	Elektromos alkatrészek szerelési, javítási módjainak ismerete	Munkadarabok megmunkálása	Megbízhatóság
	D-5	Kiállítja a számlát	Ügyfélforgalom ismeretek	Elemi számolási készség	Önállóság

Egészségi tényezők:

Nagyothallóknak és siketeknek is ajánlható.

Gyors ítélő és cselekvőképesség, logikus gondolkodás, pontosság, koncentrált figyelem.

Lehetséges munkaköri expozíciók: Nem optimális igénybevitel.

Balesetveszély: Áramütés, kézsérülés.

Kizáró okok: Végtag deformitások, melyek a munkavégzést gátolják. Krónikus szív- érrendszeri betegségek melyek olyan általános állapottal járnak, melyek a munkavégzést akadályozzák. Epilepszia, szintévesztés.

Vízus: Két szem együtt, korrekcióval legalább 1,0.

Szurdopedagógiai ajánlás:

A szakma elsajátításához szükséges tanulmányok alatt a hallássérült tanulónak biztosítani kell a szurdopedagógus közreműködését a szakértői véleményben meghatározott heti óraszámában. Amennyiben a hallássérült tanuló igényli, jeltolmács biztosítsa a tanítási órákon, illetve a gyakorlati képzés ideje alatt a tananyag, a fogalmak és a szakkifejezések megértését. Ajánlott az adott szakmára vonatkozó „szótár” elkészítése, mely azokat a legfontosabb kifejezéseket, szakszavakat és magyarázataikat (szöveges, rajzos) tartalmazza, melyek megértése a hallássérült fiatal számára esetenként nehezített vagy hosszabb időt igényel. A bonyolultabb ábrák, munkafolyamatokat bemutató képek lehetőség szerint feliratozva kerüljenek a tanulók kezébe. A hallássérülés, és az abból következő nyelvi hátrány (szókincs, szövegértés) miatt ajánlott a tanítási órák anyagáról nyomtatott formában vázlatot adni a tanulóknak, ezzel is segítve a lényegkiemelést. Fontos a szemléltetés állandó biztosítása, mert a hallássérültek elsősorban a vizuális úton megszerezhető információkra támaszkodnak ismereteik bővítésében. Számonkérés esetén a pedagógus az írásbeli feleleteket részesítse előnyben, lehetőség szerint segítve a hallássérült tanulót a feladatok biztos megértésében, hogy az esetleges hibák ne értelmezési nehézségekből adódjanak. A vizsgák szervezésekor figyelembe kell venni, hogy a hallássérült tanulóknak hosszabb időt kell biztosítani a megoldásra, mint halló társaiknak.

A tanítási folyamat (képzés) tervezésekor lehetőséget kell biztosítani arra, hogy szükség esetén az egyes modulok elsajátítására fordítható idő hallássérültek esetében meghosszabbítható legyen.

Akadálymentesítési tényezők:

I. Elméleti oktatás akadálymentes kialakítása hallássérültek részére

1. Megfelelő tárgyi környezet kialakítása:

- m) Induktív hurok kiépítése a tantermekben és/vagy
- a) Vezeték nélküli FM kommunikációs rendszer biztosítása
- b) Webkamera biztosítása a jeltolmácsolás igénybevételére
- c) Berendezések, asztalok, padok jó elhelyezése a megfelelő kommunikáció biztosítása érdekében
- d) A helyiség jó világítása a megfelelő kommunikáció biztosítása érdekében
- e) Fényjelzések alkalmazása

2. Kommunikációs technikák alkalmazása az egyéni és a csoportos kommunikáció során

- a) Kommunikáció siket emberrel személyes szituációban
- b) Kommunikáció siket emberrel csoporthelyzetben

3. Oktatási Jeltolmács igénybevétele

II. Gyakorlati oktatás akadálymentes kialakítása hallássérültek részére

1. Megfelelő tárgyi környezet kialakítása:

- a) Vezeték nélküli FM kommunikációs rendszer biztosítása
- b) Webkamera biztosítása a jeltolmácsolás igénybevételére
- c) A helyiség jó világítása a megfelelő kommunikáció biztosítása érdekében
- d) Fényjelzések alkalmazása
- e) Szünetmentes áramforrás biztosítása

2. Kommunikáció hallássérült emberrel a tanműhelyekben:

Kommunikációs technikák alkalmazása az egyéni és a csoportos kommunikáció során

- a) Kommunikáció siket emberrel személyes szituációban
- b) Kommunikáció siket emberrel csoporthelyzetben

3. Jeltolmács igénybevétele

Kommunikáció írásban

12.3.31 Mérlegképes könyvelő

Hallássérült fiatalok eredményes munkába állítása érdekében szakképzést és pályaeorientációt segítő középiskolai szolgáltatáscsomag kidolgozása” című program (3841) keretében megvalósuló a FEOR által tartalmazott foglalkozások hallássérülés szempontjából történő részletes munkakörelemzése/09/FSZK					
FEOR szám: 3606			Munkakör: Mérlegképes könyvelő		
Általános leírás:					
<p>A számvitelről szóló 2000. évi C. törvény 150. §-ának (2) bekezdésében meghatározott könyvviteli szolgáltatás körébe tartozó feladatok irányítását, vezetését végzi, számviteli beszámolót készít. Ellátja a számvitelről szóló 2000. évi C. törvény hatálya alá tartozó gazdálkodónál mindazokat a feladatokat, amelyek a könyvviteli szolgáltatás körébe tartoznak. Kialakítja a számviteli politikát, a könyvviteli elszámolás, a beszámoló készítés rendszerét, módszerét ideértve a belső információs rendszer kialakítását is.</p> <p>A munkavégzés helye állandó, bizonyos körülmények között változó ilyen este a könnyvizsgálás.</p> <p>A munkakör-elemzési táblázatban foglaltak, illetve a feladatelemzésben megfogalmazott kompetenciák megfelelnek azoknak a követelményeknek, amelyek a mérlegképes könyvelő tevékenységét jellemzik.</p>					
Munkakör elemzési táblázat					
			Kompetenciaelemek		
			Ismeret	Készség	Magatartásforma
			Fogalom, tény	Művelet	
Feladatcsoport	Eredet	Feladat	Önálló alkalmazás	Gyakorlottság	
Jogi ismeretek alkalmazása	A-1	Alkalmazza az egyes gazdasági társasági formákra vonatkozó szabályokat	pénz- és tőkepiaci vállalkozásoknál, gazdálkodó szervezetek alapítására vonatkozó szabályok ismerete	Olvasott szakmai szöveg megértése és CD jogtár használata	Megbízhatóság Felelősségtudat
	A-2	Betartja a szövetkezeti tagsági jogviszonnal kapcsolatos szabályokat	Szövetkezetek ismerete	Szakmai olvasott szöveg megértése és értelmezése	Megbízhatóság Felelősségtudat
	A-3	Betartja az államháztartás szervezeteire vonatkozó alapvető jogszabályi előírásokat	Államháztartásra vonatkozó szabályok ismerete	Cd jogtár alkalmazása	Megbízhatóság Felelősségtudat
	A-4	Tájékozódik a hazai állami szervek rendszeréről, jogállásáról, hatásköréről, illetékességéről	Állami szervek és azok felépítéséről való ismeretek	Szakmai olvasott szöveg megértése és értelmezése	Megbízhatóság Felelősségtudat
	A-5	Alkalmazza és	Korrupció ellenes	CD jogtár	Megbízhatóság

		betartja a korrupció elleni védekezésre vonatkozó szabályokat	védekezés szabályainak ismerete	alkalmazása	Felelősségtudat
Gazdasági és vezetési ismeretek alkalmazása	B-1	Felismeri a vállalkozás elemeit, a vállalkozás struktúráját	Vállalkozási ismeretek	Szakmai olvasott szöveg megértése és értelmezése	Döntésképesség
	B-2	Részt vesz a vállalkozási stratégia kidolgozási szempontjainak kialakításában	Vállalkozási stratégiák és stratégia alapok ismerete	Szakmai nyelvezetű íráskészség	Döntésképesség
	B-3	Értékeli a vállalkozási rendszerek felépítését	Vállalkozás működésének ismerete	Szakmai olvasott szöveg megértése és értelmezése	Megbízhatóság Felelősségtudat
	B-4	Közreműködik a készletgazdálkodással, a forgóeszközökkel, a tárgyi eszközökkel kapcsolatos feladatok végrehajtásában	Készletgazdálkodási ismeretek	Szakmai nyelvezetű íráskészség	Megbízhatóság Felelősségtudat
	B-5	Tisztában van a számviteli szakember szerepével a vezetésben	Számviteli ismeretek	Szakmai olvasott szöveg megértése és értelmezése	Megbízhatóság Felelősségtudat
Pénzügyi ismeretek alkalmazása	C-1	Értelmezi a makro- és mikroszintű pénzügyi rendszert,	pénzügypolitika cél- és eszközrendszerek ismerete	Szakmai olvasott szöveg megértése és értelmezése	Felelősségtudat Precizitás
	C-2	Értelmezi a rendszer egyes elemeinek feladatait	Rendszer ismeretek	Szakmai olvasott szöveg megértése és értelmezése	Megbízhatóság Felelősségtudat
	C-3	Számol a bankszolgáltatások igénybevételének lehetőségeivel, ennek érdekében ismerve a váltócselekményeket	Banki szolgáltatások és információ források kezelésének ismerete	Szakmai olvasott szöveg megértése és értelmezése	Felelősségtudat Precizitás
	C-4	Pénzügyi számításokat végez a pénzpiac (a tőkepiac) működésének, az	Pénzügyi, értékpia- ci és számítási ismeretek	Szakmai nyelvezetű íráskészség	Pontosság Precizitás

		értékpapíri piac tárgyát képező áruknek			
	C-5	Meghatározza a belső és a külső finanszírozási forrásokat, az ezekkel kapcsolatos döntésekhez szükséges elemzéseket	Finanszírozási források ismerete	Szakmai olvasott szöveg megértése és értelmezése	Pontosság Precizitás
	C-6	Értelmezi az üzleti tervvel, a pénzügyi tervezéssel, a hosszú távú pénzügyi Tervezéssel összefüggő feladatok teljesítése	Üzleti terv elkészítésének és elmeinek ismerete	Szakmai nyelvezetű íráskészség	Pontosság Precizitás Megbízhatóság
Adózási ismeretek alkalmazása	D-1	Értelmezi az adóhatóságok és az adóalanyok jogait és kötelezettségeit	Jogi ismeretek	Szakmai olvasott szöveg megértése és értelmezése	Megbízhatóság Felelősségtudat
	D-2	Ellátja az adókötelezettségeket	Adókötelezettségek ismerete	Szakmai olvasott szöveg megértése és értelmezése	Megbízhatóság Felelősségtudat
	D-3	Ellátja a nyilvántartás-vezetés, adatszolgáltatás, adólevonás és adóbevallás teljesítésével és ellenőrzésével kapcsolatos feladatokat	Nyilvántartás vezetési ismeretek	Szakmai olvasott szöveg megértése és értelmezése	Döntésképesség
	D-4	Tájékozódik az adóigazgatási eljárás szabályairól	Adóigazgatási szabályok ismerete	Szakmai olvasott szöveg megértése és értelmezése	Megbízhatóság Felelősségtudat
	D-5	A vám, az illeték és a támogatások rendszerének átfogó ismeretében megállapítja az ezzel kapcsolatos kötelezettségeket	Vám és illetékek átfogó ismerete	Szakmai nyelvezetű íráskészség	Döntésképesség

Számviteli- elemzési ismeretek alkalmazása	E-1	Értelmezi a számviteli szabályozás célját és szintjeit	számviteli alapelvek és azok alkalmazásának ismeretei	Szakmai olvasott szöveg megértése és értelmezése	Megbízhatóság Felelősségtudat
	E-2	Alkalmazza az adatok rögzítésének rendszerét a kettős könyvvitel rendszerében, érvényesíti a bizonylatolás követelményeit	könyvviteli célja és feladatainak ismerete	Szakmai nyelvezetű íráskészség	Megbízhatóság Felelősségtudat
	E-3	Eleget tesz a bizonylati, nyilvántartási kötelezettségeknek	bizonylati elv és a bizonylati fegyelem ismerete	Szakmai nyelvezetű íráskészség	Precizitás
	E-4	Elvégzi az ellenőrzés, az önellenőrzés megállapításainak könyvviteli elszámolását	Ellenőrzési szabályok ismerete	Szakmai nyelvezetű íráskészség	Megbízhatóság Felelősségtudat
	E-5	Elemzi a belső és külső információs rendszer adatait	Információforrások kezelésének ismerete	Szakmai olvasott szöveg megértése és értelmezése	Megbízhatóság Felelősségtudat
Ellenőrzési ismeretek alkalmazása	F-1	Tisztában van az ellenőrzés fogalmával, tartalmával, típusaival és főbb jellemzőivel	ellenőrzés fogalma és általános jellemzőinek ismerete	Szakmai olvasott szöveg megértése és értelmezése	Megbízhatóság Felelősségtudat
	F-2	Alkalmazza a szervezeten belül érvényesülő, az ellenőrzéssel kapcsolatos szabályokat és előírásokat	ellenőrzés fajtái, fontosabb típusai és csoportosításának ismerete	Szakmai olvasott szöveg megértése és értelmezése	Megbízhatóság Felelősségtudat
	F-3	Részt vesz a belső ellenőrzési rendszer működésében, tisztában van a vállalati kontrollok rendszerével és a belső (internal) audit tevékenységgel	Szabályozottság az ellenőrzésben (külső és belső szabályozó elemek)	Szakmai olvasott szöveg megértése és értelmezése és szakmai íráskészség	Döntésképesség Pontosság
	F-4	Elvégzi az innováció, a költséggazdálkodás, a pénzügyi folyamatok, a	Controlling fogalma, célja, módszerei, felhasználása az	szakmai íráskészség és elemi számolási	Döntésképesség Pontosság

		számviteli tevékenység ellenőrzési feladatait, az informatika ellenőrzési vonatkozásait	ellenőrzésben	készség	
	F-5	Könyvvizsgálat	Könyvvizsgálati ismeretek	Szakmai olvasott szöveg megértése és értelmezése és szakmai íráskészség	Megbízhatóság Felelősségtudat Pontosság
Gazdasági és pénzügyi ismeretek alkalmazása	G-1	Részt vesz a pénz- és tőkepiaci vállalkozásban	Vállalkozási ismeretek	Szakmai olvasott szöveg megértése és értelmezése és szakmai íráskészség	Megbízhatóság Felelősségtudat
	G-2	Alkalmazza a pénz- és tőkepiaci vállalkozások alapításához, működéséhez kapcsolódó hazai jogszabályi előírásokat	Jogszabályok ismerete	CD jogtár használata	Precizitás Pontosság
	G-3	Feltárja a pénz- és tőkepiaci vállalkozásokra ható különféle kockázatokat	Kockázat elemzési ismeretek	Szakmai olvasott szöveg megértése és értelmezése és szakmai íráskészség	Precizitás Pontosság
	G-4	Ellátja az adatszolgáltatással kapcsolatos kommunikációs feladatokat, kapcsolatot tart a Felügyelettel	Adatszolgáltatási és kapcsolattartási ismeretek	Szakmai olvasott szöveg megértése és értelmezése	Megbízhatóság Pontosság
	G-5	Alkalmazza a pénzügyi szektorra vonatkozó hozamszámítás módszereit	Pénzügyi szektorral kapcsolatos ismeretek	Szakmai olvasott szöveg megértése és értelmezése	Megbízhatóság Felelősségtudat

Egészségi tényezők:

Nagyothallóknak és siketeknek is ajánlható, amennyiben a kommunikáció egyéb módokon akadálytalan.

Követelmények: Pontosság, megbízhatóság, jó számolási készség, monotónia tűrés, koncentrálóképeség.

Lehetséges munkaköri expozíciók: Nem optimális igénybevétel, ergonómiai hiányosságok, képernyős munkahely.

Balesetveszély: Nem jellemző.

Kizáró okok: Végtag deformitások, melyek a munkavégzést gátolják. Krónikus szív- érrendszeri betegségek melyek olyan általános állapottal járnak, melyek a munkavégzést akadályozzák.

Vízus: Két szem együtt, korrekcióval legalább 1,2.

Szurdopedagógiai ajánlás:

A szakma elsajátításához szükséges tanulmányok alatt a hallássérült tanulónak biztosítani kell a szurdopedagógus közreműködését a szakértői véleményben meghatározott heti óraszámában. Amennyiben a hallássérült tanuló igényli, jeltolmács biztosítsa a tanítási órákon, illetve a gyakorlati képzés ideje alatt a tananyag, a fogalmak és a szakkifejezések megértését. Ajánlott az adott szakmára vonatkozó „szótár” elkészítése, mely azokat a legfontosabb kifejezéseket, szakszavakat és magyarázataikat (szöveges, rajzos) tartalmazza, melyek megértése a hallássérült fiatal számára esetenként nehezített vagy hosszabb időt igényel. A bonyolultabb ábrák, munkafolyamatokat bemutató képek lehetőség szerint feliratozva kerüljenek a tanulók kezébe. A hallássérülés, és az abból következő nyelvi hátrány (szókincs, szövegértés) miatt ajánlott a tanítási órák anyagáról nyomtatott formában vázlatot adni a tanulóknak, ezzel is segítve a lényegkiemelést. Fontos a szemléltetés állandó biztosítása, mert a hallássérültek elsősorban a vizuális úton megszerezhető információkra támaszkodnak ismereteik bővítésében. Számonkérés esetén a pedagógus az írásbeli feleleteket részesítse előnyben, lehetőség szerint segítve a hallássérült tanulót a feladatok biztos megértésében, hogy az esetleges hibák ne értelmezési nehézségekből adódjanak. A vizsgák szervezésekor figyelembe kell venni, hogy a hallássérült tanulóknak hosszabb időt kell biztosítani a megoldásra, mint halló társaiknak.

A tanítási folyamat (képzés) tervezésekor lehetőséget kell biztosítani arra, hogy szükség esetén az egyes modulok elsajátítására fordítható idő hallássérültek esetében meghosszabbítható legyen.

Akadálymentesítési tényezők:

I. Elméleti oktatás akadálymentes kialakítása hallássérültek részére

1. Megfelelő tárgyi környezet kialakítása:

- a) Induktív hurok kiépítése a tantermekben és/vagy
- b) Vezeték nélküli FM kommunikációs rendszer biztosítása
- c) Webkamera biztosítása a jeltolmácsolás igénybevételére
- d) Berendezések, asztalok, padok jó elhelyezése a megfelelő kommunikáció biztosítása érdekében
- e) A helyiség jó világítása a megfelelő kommunikáció biztosítása érdekében
- f) Fényjelzések alkalmazása

2. Kommunikációs technikák alkalmazása az egyéni és a csoportos kommunikáció során

- a) Kommunikáció siket emberrel személyes szituációban
- b) Kommunikáció siket emberrel csoporthelyzetben

3. Oktatási Jeltolmács igénybevétele

II. Gyakorlati oktatás akadálymentes kialakítása hallássérültek részére

1. Megfelelő tárgyi környezet kialakítása:

- a) Vezeték nélküli FM kommunikációs rendszer biztosítása
- b) Webkamera biztosítása a jeltolmácsolás igénybevételére
- c) A helyiség jó világítása a megfelelő kommunikáció biztosítása érdekében
- d) Fényjelzések alkalmazása
- e) Szünetmentes áramforrás biztosítása

2. Kommunikáció hallássérült emberrel a tanműhelyekben:
Kommunikációs technikák alkalmazása az egyéni és a csoportos kommunikáció során
 - a) Kommunikáció siket emberrel személyes szituációban
 - b) Kommunikáció siket emberrel csoport helyzetben
3. Jeltolmács igénybevétele
4. Kommunikáció írásban
5. Messenger típusú chat programok használata

12.3.32 Múzeumi preparátor

Hallássérült fiatalok eredményes munkába állítása érdekében szakképzést és pályaeorientációt segítő középiskolai szolgáltatáscsomag kidolgozása” című program (3841) keretében megvalósuló a FEOR által tartalmazott foglalkozások hallássérülés szempontjából történő részletes munkakörelemzése/09/FSZK					
FEOR szám: 2613			Munkakör: Múzeumi preparátor		
Általános leírás:					
A múzeumi preparátor a gyűjteményi tömeganyag preparálását, a gyűjtemények kezelését muzeológus irányítása mellett végzi.					
A munkavégzés helye állandó.					
A munkakör-elemzési táblázatban foglaltak, illetve a feladatelemzésben megfogalmazott kompetenciák megfelelnek azoknak a követelményeknek, amelyek a múzeumi preparátor tevékenységét jellemzik.					
Munkakör elemzési táblázat					
			Kompetenciaelemek		
			Ismeret	Készség	Magatartásforma
			Fogalom, összefüggés	Mozdulat, művelet	
Feladatcsoport	Eredet	Feladat	Alkotói alkalmazás felismerés	Maximális begyakorlottság	
Muzeológiai feladatok	A-1	Intézményi biztonságvédelem	Múzeumi szabályok, törvények és biztonság ismerete	Olvasott szakmai szöveg megértése	Megbízhatóság Felelősségtudat
	A-2	Gyűjtés és terepmunka	Gyűjtés technikájának, céljának, eszközeinek, módszereinek ismerete	Olvasott szakmai szöveg megértése és gyűjtő technikák használata	Önállóság Felelősségtudat
	A-3	Gyűjteménygondozás	Gyűjtemény anyagának és leltározás szabályainak ismerete	Olvasott szakmai szöveg megértése	Önállóság Megbízhatóság
	A-4	Kiállítás rendezés	Kiállításfajták, tématervek és forgatókönyvek ismerete	Olvasott szakmai szöveg megértése és szakmai írás készség	Megbízhatóság Felelősségtudat Kreativitás
Preparálás	B-1	Botanikai száraz és nedves preparátumok készítése	Preparátumok technikájának ismerete	Eszközök használata és olvasott szakmai szöveg megértése	Stabil kéztartás Önállóság Kézügyesség
	B-2	Növényteni metszetek készítése	Természettudományi ismeretek	Olvasott szakmai szöveg megértése és	Kézügyesség Stabil kéztartás

				eszközök használata	
	B-3	Embertani lelet tisztítása, konzerválása	Természettudományi ismeretek	Olvasott szakmai szöveg megértése és eszközök használata	Stabil kéztartás Önállóság
	B-4	Ásványtani anyag elhelyezés előtti kezelése	Ásványi anyagok ismerete	Olvasott szakmai szöveg megértése	Önállóság
	B-5	Vékonycsiszolat készítése	Csiszolási ismeretek	Kézi és gépi eszközök használata	Stabil kéztartás Kézügyesség
Műszerek és eszközökkel végrehajtott feladatok	C-1	Preparálás eszközökkel	Preparáló eszközök ismerete	Preparáló eszközök használata	Kézügyesség Stabil kéztartás
	C-2	Mikroszkóp és termosztát alkalmazása	Mikroszkóp és termosztát működésének ismerete	Mikroszkóp és termosztát használata	Önállóság Stabil kéztartás
Élő tenyészetek fenntartása	D-1	Táptalajok elkészítése	Tápanyag és talaj ismeretek	Táp oldatok használata	Megbízhatóság Önállóság
	D-2	Algatenyészetek átoltása	Biológiai és tenyésztési ismeretek	Eszközök használata	Felelősségtudat
	D-3	Gombatenyészetek átoltása	Biológiai és tenyésztési ismeretek	Eszközök használata	Felelősségtudat
Dokumentációs feladatok	E-1	Fotó dokumentáció elkészítése	Fotózási és dokumentációs ismeretek	Gépek használata és szakmai íráskészség	Önállóság Felelősségtudat
	E-2	Tudományos munkához rajzok elkészítése	Rajzolási ismeretek	Rajzolási technikák használat, szabadkézi rajzolás	Kézügyesség Stabil kéztartás
	E-3	Tudományos munkában aló közreműködés	Tudományos munka készítésének szabályainak ismerete	Olvasott szakmai szöveg megértése	Önállóság Felelősségtudat

Egészségi tényezők:

Nagyothallóknak és siketeknek is ajánlható.

Követelmények: Kézügyesség, jó megfigyelőképesség.

Lehetséges munkaköri expozíciók: Nem optimális igénybevétel, ergonómiai hiányosságok, por, vegyszerek, éles eszközök.

Balesetveszély: Kéz sérülés.

Kizáró okok: Végtag deformitások, melyek a munkavégzést gátolják. Krónikus szív- érrendszeri betegségek, melyek olyan általános állapottal járnak, melyek a munkavégzést akadályozzák. Krónikus

légzőszervi megbetegedések, egyéni mérlegelés szerint. Kéz krónikus bőrbetegségei.
Vízús: Két szem együtt, korrekcióval legalább 1,0

Szurdopedagógiai ajánlás:

A szakma elsajátításához szükséges tanulmányok alatt a hallássérült tanulónak biztosítani kell a szurdopedagógus közreműködését a szakértői véleményben meghatározott heti óraszámában. Amennyiben a hallássérült tanuló igényli, jeltolmács biztosítsa a tanítási órákon, illetve a gyakorlati képzés ideje alatt a tananyag, a fogalmak és a szakkifejezések megértését. Ajánlott az adott szakmára vonatkozó „szótár” elkészítése, mely azokat a legfontosabb kifejezéseket, szakszavakat és magyarázataikat (szöveges, rajzos) tartalmazza, melyek megértése a hallássérült fiatal számára esetenként nehezített vagy hosszabb időt igényel. A bonyolultabb ábrák, munkafolyamatokat bemutató képek lehetőség szerint feliratozva kerüljenek a tanulók kezébe. A hallássérülés, és az abból következő nyelvi hátrány (szókincs, szövegértés) miatt ajánlott a tanítási órák anyagáról nyomtatott formában vázlatot adni a tanulónak, ezzel is segítve a lényegkiemelést. Fontos a szemléltetés állandó biztosítása, mert a hallássérültek elsősorban a vizuális úton megszerezhető információkra támaszkodnak ismereteik bővítésében. Számonkérés esetén a pedagógus az írásbeli feleleteket részesítse előnyben, lehetőség szerint segítve a hallássérült tanulót a feladatok biztos megértésében, hogy az esetleges hibák ne értelmezési nehézségekből adódjanak. A vizsgák szervezésekor figyelembe kell venni, hogy a hallássérült tanulónak hosszabb időt kell biztosítani a megoldásra, mint halló társaiknak. A tanítási folyamat (képzés) tervezésekor lehetőséget kell biztosítani arra, hogy szükség esetén az egyes modulok elsajátítására fordítható idő hallássérültek esetében meghosszabbítható legyen.

Akadálymentesítési tényezők:

I. Elméleti oktatás akadálymentes kialakítása hallássérültek részére

1. Megfelelő tárgyi környezet kialakítása:
 - a) Induktív hurok kiépítése a tantermekben és/vagy
 - b) Vezeték nélküli FM kommunikációs rendszer biztosítása
 - c) Webkamera biztosítása a jeltolmácsolás igénybevételére
 - d) Berendezések, asztalok, padok jó elhelyezése a megfelelő kommunikáció biztosítása érdekében
 - e) A helyiség jó világítása a megfelelő kommunikáció biztosítása érdekében
 - f) Fényjelzések alkalmazása
2. Kommunikációs technikák alkalmazása az egyéni és a csoportos kommunikáció során
 - a) Kommunikáció siket emberrel személyes szituációban
 - b) Kommunikáció siket emberrel csoporthelyzetben
3. Oktatási Jeltolmács igénybevétele

II. Gyakorlati oktatás akadálymentes kialakítása hallássérültek részére

1. Megfelelő tárgyi környezet kialakítása:
 - a) Vezeték nélküli FM kommunikációs rendszer biztosítása
 - b) Webkamera biztosítása a jeltolmácsolás igénybevételére
 - c) A helyiség jó világítása a megfelelő kommunikáció biztosítása érdekében
 - d) Fényjelzések alkalmazása
 - e) Szünetmentes áramforrás biztosítása
2. Kommunikáció hallássérült emberrel a tanműhelyekben:

Kommunikációs technikák alkalmazása az egyéni és a csoportos kommunikáció során

 - a) Kommunikáció siket emberrel személyes szituációban
 - b) Kommunikáció siket emberrel csoporthelyzetben
3. Jeltolmács igénybevétele
4. Kommunikáció írásban

12.3.33 Műanyag feldolgozó

Hallássérült fiatalok eredményes munkába állítása érdekében szakképzést és pályorientációt segítő középiskolai szolgáltatáscsomag kidolgozása” című program (3841) keretében megvalósuló a FEOR által tartalmazott foglalkozások hallássérülés szempontjából történő részletes munkakörelemzése/09/FSZK					
FEOR szám: 8136			Munkakör: Műanyag feldolgozó		
Általános leírás:					
<p>Munkavégzéssel kapcsolatos szabályokat betartja. Számítógépet használ és adminisztratív feladatokat lát el. Gyártási tevékenységgel összefüggő feladatokat lát el és előkészíti az anyagokat. A gyártás során alkalmazott szerszámokat használja és mellette a gépeket is kezeli előírásoknak megfelelően. Fröccsöntő gépek és a géphez tartozó technológiát alkalmazza. Extruder gépek és kapcsolódó technológiák alkalmazása. Műanyag feldolgozáshoz kapcsolódó további gépek használ és alkalmaz.</p> <p>A munkavégzés helye állandó.</p> <p>A munkakör-elemzési táblázatban foglaltak, illetve a feladatelemzésben megfogalmazott kompetenciák megfelelnek azoknak a követelményeknek, amelyek a műanyag feldolgozó tevékenységét jellemzik.</p>					
Munkakör elemzési táblázat					
			Kompetenciaelemek		
			Ismeret	Készség	Magatartásforma
Feladatcsoport	Eredet	Feladat			
Műanyag-feldolgozó feladatok	A-1	Munkavégzéssel összefüggő általános szabályokat alkalmazza	Munkavédelmi szabályok ismerete	Olvasott szakmai szöveg megértése	Felelősségtudat Önállóság
	A-2	Betartja és betartatja a veszélyes és a szelektív hulladékgyűjtés szabályait,	Hulladék kezelési szabályok ismerete	Olvasott szakmai szöveg megértése	Precizitás
	A-3	Minőségbiztosítási dokumentumokat kezel, tölt ki	Minőségbiztosítási elemek és dokumentációjának az ismerete	Olvasott szakmai szöveg megértése és szakmai íráskészség	Precizitás Megbízhatóság
	A-4	Terveket, műszaki leírásokat olvas, értelmez	Műszaki ábrázolási módok ismerete	Műszaki rajz olvasása, értelmezése	Önállóság
	A-5	Kisgépeket, kéziszerszámokat használ a technológiai alpműveleteknél	Gépek, szerszámok és technológiai ismeretek	Kézi és gépi eszközök használata	Önállóság Megbízhatóság
	A-6	Kiválasztja a szükséges alapanyagot	Anyagismeret	Olvasott szakmai szöveg megértése	Döntés képesség

	A-7	Szárító, keverő, daráló berendezéseket kezel	Gépészet, gépkezelési ismeretek	Kézi és gépi szerszámok alkalmazása	Felelősségtudat
	A-8	Kiválasztja a szükséges gyártószerszámot	Gyártási technológiák ismerete	Olvasott szakmai szöveg megértés és gépek használata	Döntés képesség
	A-9	Ellenőrzi a gépi berendezések gyártásra való alkalmasságát	Gyártási ismeretek	Gépek és kézi szerszámok alkalmazása	Önállóság Megbízhatóság
	A-10	Fröccsöntés technológia paramétereit folyamatosan ellenőrzi	Fröccsöntő gép és fröccsöntés technológiájának ismerete	Fröccsöntési gépek használata	Önállóság Felelősségtudat
	A-11	Ellenőrzi az extrudergép üzemképességét	Extruder követő egységeinek kezelése, üzemeltetésének ismerete	Extrudergépek használata	Önállóság Felelősségtudat
	A-12	Ellenőrzi a hőre keményedő feldolgozógép üzemképességét	Anyagismeret és feldolgozógépek kezelésének ismerete	Olvasott szakmai szöveg és gépek használata	Önállóság Felelősségtudat
	A-13	Hőre keményedő termékgyártásához alkalmazott technológiai paramétereket a berendezéseken beállítja	Hőre keményedő feldolgozógépek ismerete	Folyamatábrák olvasása és értelmezése	Döntés képesség
	A-14	Hőformázás esetén alkalmazza, beállítja az előzőekben használt technológiai paramétereket	Hőformázás technikájának és hozzá tartozó gépek ismerete	Folyamatábrák olvasása, értelmezése és gépek használata	Döntés képesség
	A-15	Ellenőrzi a műanyagtermék gyártásánál használatos gépek, berendezések üzemképességét, a biztonsági-védelmi eszközök működőképességét	Műanyagfelületkezelési technikák és technológiák és gépek kezelésének ismerete	Olvasott szakmai szöveg értelmezése és védő és biztonságtechnikai eszközök használata	Önállóság Felelősségtudat Megbízhatóság
	A-16	Új technológiát dolgoz ki szükség esetén	Speciális új eljárások ismerete	Olvasott szakmai szöveg	Fejlődőképesség

				megértése	
Egyéb műanyagtermékek gyártó feladok	B-1	Adatokat beolvas, adatokat ment számítógépes tároló eszközökre	Számítógép kezelési és programok ismeretei	Általános számítógéphasználat (ECDL)	Önállóság Felelősségtudat
	B-2	Árukísérő dokumentumokat kezel, tölt ki	Dokumentáció készítésének szabályainak ismerete	Szövegszerkesztő használata (ECDL)	Önállóság
	B-3	Mechanikus és elektromos eszközökkel, műszerekkel méréseket végez	Mechanikai és elektromos eszközök ismerete	Tolómérce, mikrométer használata	Döntés képesség Megbízhatóság
	B-4	Hidraulikus és pneumatikus eszközöket kezel, csatlakoztat	Gépek kezelési ismeretei	Pneumatikus gépészeti kéziszerszám használata	Döntés képesség Megbízhatóság
	B-5	Termékeket készre szerel	Szerelési eszközök és szerelés szabályainak ismerete	Szerelési rajzok értelmezése	Önállóság Kézügyesség
	B-6	Kiválasztja a szükséges alapanyagot	Anyagismeret	Olvasott szakmai szöveg megértése	Döntés képesség Megbízhatóság
	B-7	Anyagmozgató, szállító eszközöket kezel	Anyagmozgató berendezések ismerete	Berendezések használata	Önállóság
	B-8	Az előírások szerint szállítja és tárolja a felhasznált és legyártott anyagokat, félkész késztermékeket	Szállítás és tárolás szabályainak ismerete	Olvasott szakmai szöveg megértése	Döntés képesség Megbízhatóság
	B-9	Dokumentálja a gyártási folyamatot	Műszaki dokumentáció elkészítésének ismerete	Szövegszerkesztő program használata (ECDL)	Önállóság
	B-10	Alkalmazott gépeket és perifériáit bekapcsolja, vezérlő szoftvereket, adatokat betölti	Számítógépes szoftverek ismerete	Vezérlő szoftverek kezelése	Döntés képesség Megbízhatóság
	B-11	Alkalmazott technológiai paramétereket folyamatosan ellenőrzi	Technológiai ismeretek és ellenőrzés szabályainak ismeretei	Olvasott szakmai szöveg megértése	Precizitás

Fröccsöntőgép-kezelő feladatok	C-1	Adatokat beolvas, adatokat ment számítógépes tároló eszközökre	Számítógép kezelési és programok ismeretei	Általános számítógéphasználat (ECDL)	Önállóság Felelősségtudat
	C-2	Technológia változtatás esetén rögzíti, dokumentálja a technológiát	Műszaki dokumentáció ismerete	Szövegszerkesztő program használata (ECDL)	Önállóság Megbízhatóság
	C-3	Kisgépeket, kéziszerszámokat használ a technológiai alapl műveleteknél	Gépek, szerszámok és technológiai ismeretek	Kézi és gépi eszközök használata	Önállóság Megbízhatóság
	C-4	Az anyagmozgatást az előírás szerinti eszközökkel végzi	Anyagmozgató berendezések ismerete	Berendezések használata	Önállóság
	C-5	Kiválasztja a szükséges feldolgozógép-, gépeket és kiegészítőtechnikai-technológiai berendezéseket	Technológiák ismerete	Olvasott szakmai szöveg megértése	Felelősségtudat Megbízhatóság
	C-6	Mintát vesz, vetet a minőségellenőrzéshez	Mintavétel és minőség-ellenőrzés szabályainak ismerete	Olvasott szakmai szöveg megértése és mintavétel eszközeinek használata	Felelősségtudat Megbízhatóság
	C-7	Ellenőrzi a fröccsöntőgép üzemképességét	Fröccsöntőgépek ismerete	Fröccsöntőgépek használata	Önállóság Precizitás
	C-8	Fröccsöntő gépet és perifériáit bekapcsolja, vezérlő szoftvereket, adatokat betölti	Fröccsöntő gép üzemeltetésének ismerete	Vezérlő szoftverek kezelése	Döntés képesség Megbízhatóság
	C-9	Fröccsöntő gépet és szerszámot üzemi hőmérsékletre felfűti	Reológia, hőtani ismeretek	Folyamatábrák olvasása, értelmezése	Megbízhatóság
	C-10	A fröccsöntés technológia paramétereit folyamatosan ellenőrzi, szükség vagy vészhelyzet esetén beavatkozik	Fröccsöntés kiegészítő technológiai berendezéseinek ismerete	Folyamatábrák olvasása, értelmezése	Felelősségtudat Precizitás
	C-11	A fröccsöntés technológia kiegészítő berendezéseit indítja	Fröccsöntő gép üzemeltetésének ismerete	Kézi és gépi eszközök használata	Önállóság Felelősségtudat

	C-12	Szükség esetén új hőre keményedő fröccsöntési vagy préselési technológiát dolgoz ki	Fröccsöntési technológiák ismerete	Anyagmozgató és- emelő berendezések használata	Önállóság Precizitás
Hőre keményedő műanyag-feldolgozó feladatok	D-1	Ellenőrzi a gépi berendezések gyártásra való alkalmasságát	Gépek, szerszámok karbantartásának ismerete	Gépek és szerszámok alkalmazás	Önállóság Precizitás
	D-2	Beállítja, beállíttatja a technológiai utasításban előírt paramétereket	Írányítástechnológiai ismeretek	Olvasott szakmai szöveg megértése	Megbízhatóság Felelősségtudat
	D-3	Biztosítja a technológiai utasítás szerint a gyártás biztonságát	Biztonságtechnikai ismeretek	Védőeszközök használata	Megbízhatóság
	D-4	Betartja a minőségbiztosítási, minőségirányítási rendszer előírásait	Minőségbiztosítási ismeretek	Olvasott szakmai szöveg megértése	Felelősségtudat Precizitás
	D-5	Hőre keményedő termékgyártásához használt gépet és perifériáit bekapcsolja, vezérlő szoftvereket, adatokat betölti	Vezérlő szoftverek kezelése	Általános számítógép használat	Megbízhatóság
	D-6	Hőre keményedő termék gyártásához szükséges szerszámot, sablont cseréli, az installálási feladatokat ellátja	Adattárolók kezelése (input, output) és gyártási szerszámok ismerete	Szerszámok és számítógép használata	Problémamegoldó képesség Precizitás
	D-7	Szükség esetén új hőre keményedő fröccsöntési vagy préselési technológiát dolgoz ki	Technológiai ismeretek	Eszközök és gépek használata	Problémamegoldó képesség Precizitás
	D-8	Anyagok bekeverésénél, oldószeres, katalizátorok, hígítók és más tűzveszélyes anyagokat használ	Kémiai anyagok ismerete	Védőeszközök és kémiai szerek használata	Precizitás Felelősségtudat Megbízhatóság
	D-9	Az előírások szerint szállítja és tárolja a felhasznált és legyártott anyagokat,	Szállítás és tárolás szabályainak ismerete	Olvasott szakmai szöveg megértése	Döntés képesség Megbízhatóság

		félkésztes késztermékeket			
	D-10	Kiválasztja a szükséges feldolgozógépet-, gépeket és kiegészítőtechnikai- technológiai berendezéseket	Technológiák ismerete	Olvasott szakmai szöveg megértése	Felelősségtudat M megbízhatóság
	D-11	Dokumentálja a gyártási folyamatot	Műszaki dokumentáció elkészítésének ismerete	Szövegszerke sztó program használata (ECDL)	Önállóság
Műanyag hegesztő, hőformázó feladatok	E-1	Gondoskodik a munka-, tűz- és balesetvédelmi eszközökről és azok használhatóságáról	Munkavédelmi ismeretek	Munkavédel mi szabályok ismerete	Olvasott szakmai szöveg megértése
	E-2	Számítógépet és perifériáit kezeli	Vezérlés-és szabályzástechnikai ismeretek	Informatikai ismeretek	Olvasott szakmai szöveg megértése
	E-3	A munkafeladatok elvégzését, tevékenységét dokumentálja	Műszaki dokumentáció elkészítésének ismerete	Szövegszerke sztó program használata (ECDL)	Önállóság
	E-4	Terveket, műszaki leírásokat olvas, értelmez	Műszaki dokumentáció és leírások készítésének ismerete	Szövegszerke sztó program használata (ECDL)és műszaki rajz értelmezése	Precizitás Önállóság
	E-5	Kisgépeket, kéziszerszámokat használ a technológiai alpműveleteknél	Gépek, szerszámok és technológiai ismeretek	Kézi és gépi eszközök használata	Önállóság M megbízhatóság
	E-6	Termékeket készre szerel	Szerelési eszközök és szerelés szabályainak ismerete	Szerelési rajzok értelmezése	Önállóság Kézügyesség
	E-7	A technológiai utasításnak megfelelően kiméri, kiméreti az előírt anyagmennyiségeket (súly, térfogat stb.)	Méréstechnika alapjainak ismerete	Mérőeszközö k használata	Kézügyesség Önállóság m megbízhatóság
	E-8	A gyártási hulladékot a technológiai utasításban leírtak szerint összegyűjti és tárolja	Hulladékkezelési szabályok ismerete	Olvasott szakmai szöveg megértése és védőeszközö k használata	Önállóság Felelősségtudat
	E-9	Ellenőrzi, hogy a szerszám az adott	Gépek, szerszámok karbantartásának	Gépek és szerszámok	Önállóság Precizitás

		feladat ellátására alkalmas-e	ismerete	alkalmazás	
	E-10	Kiválasztja a szükséges feldolgozógépet-, gépeket és kiegészítőtechnikai-technológiai berendezéseket	Technológiák ismerete	Olvasott szakmai szöveg megértése	Felelősségtudat Megbízhatóság
	E-11	A dokumentációk alapján napi elszámolást, anyag- és energiamérleget készít	Anyagismeret és mérlegelés technikák ismerete	Elemi számolási készség és olvasott szakmai szöveg megértése	Önállóság Megbízhatóság Felelősségtudat
	E-12	Szükség esetén változtatja a hőformázási paramétereket, új technológiát dolgoz ki	Technológiai ismeretek	Olvasott szakmai szöveg megértése	Önállóság felelősségtudat
	E-13	A hőre keményedő termékgyártásához használt gépet és perifériáit bekapcsolja, vezérlő szoftvereket, adatokat betölti	Vezérlés-és szabályázástechnikai ismeretek	Informatikai ismeretek	Olvasott szakmai szöveg megértése
Műanyagextruder-kezelő feladatok	F-1	Technológia változtatás esetén rögzíti, dokumentálja a technológiát	Műszaki dokumentáció elkészítésének ismerete	Szövegszerkesztő program használata (ECDL)	Önállóság
	F-2	Árukísérő dokumentumokat kezel, tölt ki	Dokumentációs készítésének szabályainak ismerete	Olvasott szakmai szöveg megértése és szakmai íráskészség	Önállóság Precizitás
	F-3	Terveket, műszaki leírásokat olvas, értelmez	Műszaki dokumentáció és leírások készítésének ismerete	Szövegszerkesztő program használata (ECDL)és műszaki rajz értelmezése	Precizitás Önállóság
	F-4	Extruder gépet és perifériáit bekapcsolja, vezérlő szoftvereket, adatokat betölti	Vezérlés-és szabályázástechnikai ismeretek	Informatikai ismeretek	Olvasott szakmai szöveg megértése
	F-5	Extruder szerszámot cserél, az installálási feladatokat ellátja	Kézi és gépi szerszámok ismerete	Szerszámok használata	Kézügyesség Stabil kéztartás
	F-6	Extruder gépet és	Reológia, hőtani	Folyamatábrá	Megbízhatóság

		szerszámot üzemi hőmérsékletre felfűti	ismeretek	k olvasása, értelmezése	
	F-7	Az extruderhez kapcsolódó technológia berendezéseket indítja	Berendezések technológiai ismeretei	Berendezések használata	Precizitás Felelősségtudat
	F-8	Az adott termék gyártási technológiáját beállítja	Technológiai ismeretek	Technológiai gépek használata	Megbízhatóság Felelősségtudat
	F-9	Az alkalmazott technológiai paramétereket folyamatosan ellenőrzi, szükség esetén változtat, beavatkozik	Technológiai paraméterek alkalmazásának ismeretei	Olvasott szakmai szöveg megértése	precizitás

Egészségi tényezők:

Siketeknek nem, nagyothallóknak (fokozott hallásvédelemmel) ajánlható, balesetvédelmi szempontok egyéni mérlegelésével.

Követelmények: pontosság, monotóniatűrés, koncentrált figyelem, gyors ítélőképesség.

Lehetséges munkaköri expozíciók: Nem optimális igénybevétel, kedvezőtlen klimatikus viszonyok, vegyi anyagok.

Balesetveszély: Égés, mérgezés, sav és lúgmarás, vágás, kéz és szemsérülés.

Kizáró okok: Végtag deformitások, melyek a munkavégzést gátolják. Krónikus szív- érrendszeri betegségek melyek olyan általános állapottal járnak, melyek a munkavégzést akadályozzák. Krónikus tüdőbetegségek. Gyenge fizikum. Krónikus vesebetegségek. Vérképzőszervi megbetegedések. Krónikus májbetegségek. Krónikus bőrbetegségek. Epilepszia. Színtévesztés egyéni elbírálás alapján. A felhasznált vegyszerekkel szembeni allergia.

Vízus: Két szem együtt, korrekcióval legalább 1,2.

Szurdopedagógiai ajánlás:

A szakma elsajátításához szükséges tanulmányok alatt a hallássérült tanulónak biztosítani kell a szurdopedagógus közreműködését a szakértői véleményben meghatározott heti óraszámában. Amennyiben a hallássérült tanuló igényli, jeltolmács biztosítsa a tanítási órákon, illetve a gyakorlati képzés ideje alatt a tananyag, a fogalmak és a szakkifejezések megértését. Ajánlott az adott szakmára vonatkozó „szótár” elkészítése, mely azokat a legfontosabb kifejezéseket, szakszavakat és magyarázataikat (szöveges, rajzos) tartalmazza, melyek megértése a hallássérült fiatal számára esetenként nehezített vagy hosszabb időt igényel. A bonyolultabb ábrák, munkafolyamatokat bemutató képek lehetőség szerint feliratozva kerüljenek a tanulók kezébe. A hallássérülés, és az abból következő nyelvi hátrány (szókincs, szövegértés) miatt ajánlott a tanítási órák anyagáról nyomtatott formában vázlatot adni a tanulóknak, ezzel is segítve a lényegkiemelést. Fontos a szemléltetés állandó biztosítása, mert a hallássérültek elsősorban a vizuális úton megszerezhető információkra támaszkodnak ismereteik bővítésében. Számonkérés esetén a pedagógus az írásbeli feleleteket részesítse előnyben, lehetőség szerint segítve a hallássérült tanulót a feladatok biztos megértésében, hogy az esetleges hibák ne értelmezési nehézségekből adódjanak. A vizsgák szervezésekor figyelembe kell venni, hogy a hallássérült tanulóknak hosszabb időt kell biztosítani a megoldásra, mint halló társaiknak.

A tanítási folyamat (képzés) tervezésekor lehetőséget kell biztosítani arra, hogy szükség esetén az egyes modulok elsajátítására fordítható idő hallássérültek esetében meghosszabbítható legyen.

Akadálymentesítési tényezők:

I. Elméleti oktatás akadálymentes kialakítása hallássérültek részére

1. Megfelelő tárgyi környezet kialakítása:

- a) Induktív hurok kiépítése a tantermekben és/vagy
- b) Vezeték nélküli FM kommunikációs rendszer biztosítása
- c) Webkamera biztosítása a jeltolmácsolás igénybevételére
- d) Berendezések, asztalok, padok jó elhelyezése a megfelelő kommunikáció biztosítása érdekében
- e) A helyiség jó világítása a megfelelő kommunikáció biztosítása érdekében
- f) Fényjelzések alkalmazása

2. Kommunikációs technikák alkalmazása az egyéni és a csoportos kommunikáció során

- a) Kommunikáció siket emberrel személyes szituációban
- b) Kommunikáció siket emberrel csoport helyzetben

3. Oktatási Jeltolmács igénybevétele

II. Gyakorlati oktatás akadálymentes kialakítása hallássérültek részére

1. Megfelelő tárgyi környezet kialakítása:

- a) Vezeték nélküli FM kommunikációs rendszer biztosítása
- b) Webkamera biztosítása a jeltolmácsolás igénybevételére
- c) A helyiség jó világítása a megfelelő kommunikáció biztosítása érdekében
- d) Fényjelzések alkalmazása
- e) Szünetmentes áramforrás biztosítása

2. Kommunikáció hallássérült emberrel a tanműhelyekben:

Kommunikációs technikák alkalmazása az egyéni és a csoportos kommunikáció során

- a) Kommunikáció siket emberrel személyes szituációban
- b) Kommunikáció siket emberrel csoport helyzetben

3. Jeltolmács igénybevétele

Kommunikáció írásban

12.3.34 Műszaki rajzoló

Hallássérült fiatalok eredményes munkába állítása érdekében szakképzést és pályaeorientációt segítő középiskolai szolgáltatáscsomag kidolgozása” című program (3841) keretében megvalósuló a FEOR által tartalmazott foglalkozások hallássérülés szempontjából történő részletes munkakörelemzése/09/FSZK					
FEOR szám: 3194			Munkakör: Műszaki rajzoló		
Általános leírás:					
<p>Ábrázolja és kivitelezzi gépészeti tervezési és gyártási dokumentációk rajzait méretezett szabadkézi vázlatok alapján. Ábrázolja és kivitelezzi a technológiai rajzokat. Szabványosan elkészíti géprendszerek kinematikai rajzait. Kiviteli rajzokat készít CAD rendszerben számítógépen</p> <p>A munkavégzés helye állandó.</p> <p>A munkakör-elemzési táblázatban foglaltak, illetve a feladatelemzésben megfogalmazott kompetenciák megfelelnek azoknak a követelményeknek, amelyek a műszaki rajzoló tevékenységét jellemzi.</p>					
Munkakör elemzési táblázat					
			Komptenciaelemek		
			Ismeret	Készség	Magatartásforma
			Fogalom, tény	Mozdulat, művelet	
Feladatcsoport	Eredet	Feladat	Felismerés Önálló alkalmazás	Maximális begyakorlottság	
Munkajogi, munkavédelmi, előírások betartása	A-1	Munkahelyre vonatkozó sajátos szabályozások ismerete, betartása	Szabályok ismerete	Olvasott szakmai szöveg megértése	Megbízhatóság Felelősségtudat
	A-2	Rajzasztalok, rajzgépek, számítógépek elhelyezéséhez	Eszközök, gépek és számítógépes ismeretek	Általános számítógép és eszköz használat	Felelősségtudat
	A-3	Baleseti jegyzőkönyv elkészítése	Hivatalos dokumentáció elkészítésének ismerete	Szövegszerkesztő használata (ECDL) és kézírás	Pontosság
	A-4	A tűzvédelmi előírások betartása	Tűzvédelmi szabályok ismerete	Tűzvédelmi eszközök használata	Felelősségtudat
	A-5	Környezetvédelmi előírások betartása	Környezetvédelmi előírások ismerete	Hulladék kezelő eszközök használata	Megbízhatóság
Munkafolyamat ellenőrzése és értékelése	B-1	Minőségellenőrzés	Minőségellenőrzési szabályok ismerete	Olvasott szakmai szöveg megértése	Pontosság
	B-2	Hibák megállapítása	Hibák ismerete	Jelek és kelképek értelmezése	Önállóság
	B-3	Hibaelhárítás szakszerű	A hibaelhárítás módjának,	Javítási eszközök használata	Precizitás

		végrehajtása	lehetőségének ismerete		
	B-4	Javítás, átadás dokumentálása szükségességének megértése	Javítási technikák és azok dokumentálásának ismerete	Szövegszerkesztő (ECDL) használata	Önállóság
	B-5	Munkavégzéshez az anyag- és eszköz előkészítése	Anyag és eszköz ismeret	Olvasott szakmai szöveg megértése	Pontosság Önállóság
	B-6	Elkészült munka végellenőrzése	Munkafolyamat ismeretei	Olvasott szakmai szöveg megértése	Megbízhatóság
Műszaki dokumentációk kiviteli előkészítése	C-1	Műszaki rajzok szabványos rajztechnikai, kiviteli előkészítése	Szabványok és rajztechnikák ismerete	Rajz eszközök használata	Pontosság precizitás
	C-2	Szabványok, szabványfajták alkalmazása	Szabványok ismerete	Rajzeszközök és olvasott szakmai szöveg megértése	Precizitás
	C-3	Műszaki rajzkészítés általános előírásainak betartása	Előírások ismerte	Olvasott szakmai szöveg megértése	Pontosság Precizitás
	C-4	Rajzszámozási rendszerek feladathoz illő megválasztása, alkalmazása	Műszaki rajz feliratainak szabványos írással való elkészítésének ismerete	Rajzeszközök használata és jelölő rendszerek értelmezése	Önállóság
Rajzeszközök megválasztása karbantartása	D-1	Ceruzák megválasztása szerkesztett és szabadkézi rajzokhoz	Rajzolás technikájának és eszközeinek ismerete	Rajz eszközök használata	Kézügyesség Stabil kéztartás
	D-2	Tusfelszerelés karbantartása	Rajzeszköz alkalmazásának ismerete	Tus és egyéb eszközök használata	Kézügyesség Stabil kéztartás
	D-3	Körzők, körzőhegyek megválasztása	Segédeszközök ismerete	Rajzeszközök használata	Kézügyesség Stabil kéztartás
	D-4	Rajzpapír megválasztása	Papír alkalmazásának ismerete	Rajzeszközök használata	Kézügyesség Stabil kéztartás
Rajzok kivitelezése	E-1	CAD rendszerek alkalmazása	CAD rendszerek ismerete	Számítógép használat	Önállóság

számítógéppel					
	E-2	Alapbeállítások elvégzése	Programok és beállítások ismerete	Program használat (ECDL)	Önállóság Felelősségtudat
	E-3	Prototípusfájl létrehozása	Számítógépes ismeretek	IT alapismeretek	Pontosság
	E-4	Kirajzolás plotterrel és nyomtatás printerrel	Rajzoló és anyag, eszköz ismeretek	Rajzeszközök és számítógép használat	Pontosság Precizitás
Térbeli formák ábrázolása síkban, testek rajzolása és formaábrázolás	F-1	Vetítési rendszerek és módok alkalmazása	Vetítési rendszerek jellemzőinek ismerete	Rajzeszközök és technikák alkalmazása	Türelem
	F-2	Testek kiterítésének szerkesztése	Műszaki rajzoló ismeretek	Rajzeszközök és technikák alkalmazása	Türelem Precizitás
	F-3	Síkmetszések szakszerű megszerkesztése	Ábrázolási módok ismerete	Rajzeszközök és technikák alkalmazása	Türelem Precizitás
Tárgyak, munkadarabok műszaki ábrázolása	G-1	Vetületek szabványos elhelyezése	Vetületek elkészítésének ismerete	Rajzeszközök és szerkesztési eszközök használata	Pontosság Kézügyesség
	G-2	Ábrázolás szükséges számú vetülettel	Ábrázolási ismeretek	Rajzeszközök és szerkesztési eszközök használata	Pontosság Kézügyesség
	G-3	Szabványos ábrázolás	Szabványok és szabvány ábrázolások ismerete	Rajzeszközök és szerkesztési eszközök használata	Kézügyesség Türelem
Méretmegadás mérethálózat elkészítése	H-1	Méretmegadás	méretmegadás alapelveinek ismerete	Méréshez használt eszközök használata	Megbízhatóság Látás
	H-2	Szöveges utasítások elkészítése	Szöveges utasítások elkészítésének formai ismerete	Betűtípusok és rajz eszközök használata	Pontosság
	H-3	Mérethálózat felépítése	Mérethálózat elkészítésének ismerete	Mérethálózat elkészítéshez használt eszközök használata	Pontosság Precizitás
Szerkezetek rajzainak	I-1	Kivitelezési rajzok szerkesztése	Rajzi szerkesztési ismeretek	Szerkesztési eszközök használata	Kézügyesség Stabil kéztartás
	1-2	Kész vagy szabványos alkatrész dokumentálása	Műszaki dokumentáció elkészítésének ismerete	Szövegszerkesztő (ECDL)	Pontosság

	1-3	Az alkatrész felvázolás	Műszaki rajzok elkészítésének ismerete	Rajzeszközök használata	Kézügyesség
	I-4	Összeállítási rajzok rajzolása és szerkesztése	rajzok rajzolása és szerkesztésének ismerete	Rajzeszközök használata	Kézügyesség Türelem
Gépelemek egyszerűsített és jelképes ábrázolása	J-1	Csavarmentek, csavarok szabványos ábrázolása	Csavarvonal szerkesztésének és ábrázolásának ismerete	Rajzeszközök használata	Kézügyesség Türelem Precizitás
	J-2	Szegek, csapszegek ábrázolása	Valós eszközök ábrázolásnak ismerete	Rajzeszközök használata	Kézügyesség Türelem Precizitás
	J-3	Rugók és fogazat ábrázolása	Rúgók ábrázolási technikájának ismerete	Rajzeszközök használata	Kézügyesség Türelem Precizitás
Technológiai rajzok készítés	K-1	Kovácsrajz készítése	Kovácsrajz készítésének ismerete	Rajzeszközök használata	Fejlődőképesség Precizitás
	K-2	Öntvényrajz készítése	Ötvények ismeretei	Rajzeszközök használata	Fejlődőképesség Precizitás

Egészségi tényezők:

Nagyothallóknak és siketeknek is ajánlható, amennyiben a kommunikáció egyéb módokon akadálytalan.

Követelmények: Pontosság, koncentrált figyelem, rajzkészség, szemmérték, arányérzék.

Lehetséges munkaköri expozíciók: Nem optimális igénybevétel, pszichés terhelés, ergonómiai hiányosságok.

Balesetveszély: Nem jellemző.

Kizáró okok: Végtag deformitások, melyek a munkavégzést gátolják. Krónikus szív-érrendszeri betegségek, melyek olyan általános állapottal járnak, melyek a munkavégzést akadályozzák. Színlátás egyéni elbírálás szerint.

Vízus: Két szem együtt, korrekcióval legalább 1,2.

Szurdopedagógiai ajánlás:

A szakma elsajátításához szükséges tanulmányok alatt a hallássérült tanulónak biztosítani kell a szurdopedagógus közreműködését a szakértői véleményben meghatározott heti óraszámban. Amennyiben a hallássérült tanuló igényli, jeltolmács biztosítsa a tanítási órákon, illetve a gyakorlati képzés ideje alatt a tananyag, a fogalmak és a szakkifejezések megértését. Ajánlott az adott szakmára vonatkozó „szótár” elkészítése, mely azokat a legfontosabb kifejezéseket, szakszavakat és magyarázataikat (szöveges, rajzos) tartalmazza, melyek megértése a hallássérült fiatal számára esetenként nehezített vagy hosszabb időt igényel. A bonyolultabb ábrák, munkafolyamatokat bemutató képek lehetőség szerint feliratozva kerüljenek a tanulók kezébe. A hallássérülés, és az abból következő nyelvi hátrány (szókincs, szövegértés) miatt ajánlott a tanítási órák anyagáról nyomtatott formában vázlatot adni a tanulóknak, ezzel is segítve a lényegkiemelést. Fontos a szemléltetés állandó biztosítása, mert a hallássérültek elsősorban a vizuális úton megszerezhető információkra támaszkodnak ismereteik bővítésében. Számonkérés esetén a pedagógus az írásbeli feleleteket részesítse előnyben, lehetőség szerint segítve a hallássérült tanulót a feladatok biztos megértésében, hogy az esetleges hibák ne értelmezési nehézségekből adódjanak. A vizsgák szervezésekor figyelembe kell venni, hogy a hallássérült tanulóknak hosszabb időt kell biztosítani a megoldásra, mint halló társaiknak.

A tanítási folyamat (képzés) tervezésekor lehetőséget kell biztosítani arra, hogy szükség esetén az egyes modulok elsajátítására fordítható idő hallássérültek esetében meghosszabbítható legyen.

Akadálymentesítési tényezők:

I. Elméleti oktatás akadálymentes kialakítása hallássérültek részére

1. Megfelelő tárgyi környezet kialakítása:
 - a) Induktív hurok kiépítése a tantermekben és/vagy
 - b) Vezeték nélküli FM kommunikációs rendszer biztosítása
 - c) Webkamera biztosítása a jeltolmácsolás igénybevételére
 - d) Berendezések, asztalok, padok jó elhelyezése a megfelelő kommunikáció biztosítása érdekében
 - e) A helyiség jó világítása a megfelelő kommunikáció biztosítása érdekében
 - f) Fényjelzések alkalmazása
2. Kommunikációs technikák alkalmazása az egyéni és a csoportos kommunikáció során
 - a) Kommunikáció siket emberrel személyes szituációban
 - b) Kommunikáció siket emberrel csoporthelyzetben
3. Oktatási Jeltolmács igénybevétele

II. Gyakorlati oktatás akadálymentes kialakítása hallássérültek részére

1. Megfelelő tárgyi környezet kialakítása:
 - a) Vezeték nélküli FM kommunikációs rendszer biztosítása
 - b) Webkamera biztosítása a jeltolmácsolás igénybevételére
 - c) A helyiség jó világítása a megfelelő kommunikáció biztosítása érdekében
 - d) Fényjelzések alkalmazása
 - e) Szünetmentes áramforrás biztosítása
2. Kommunikáció hallássérült emberrel a tanműhelyekben:

Kommunikációs technikák alkalmazása az egyéni és a csoportos kommunikáció során

 - c) Kommunikáció siket emberrel személyes szituációban
 - d) Kommunikáció siket emberrel csoporthelyzetben
3. Jeltolmács igénybevétele
4. Kommunikáció írásban
5. Messenger típusú chat programok használata

12.3.35 Nyomdaipari technikus

Hallássérült fiatalok eredményes munkába állítása érdekében szakképzést és pályaeorientációt segítő középiskolai szolgáltatáscsomag kidolgozása” című program (3841) keretében megvalósuló a FEOR által tartalmazott foglalkozások hallássérülés szempontjából történő részletes munkakörelemzése/09/FSZK

FEOR szám: 3129

Munkakör: Nyomdaipari technikus

Általános leírás:

Alkalmazza a különböző nyomdai technológiákat, átlátja az adott nyomda teljes vertikumát. Munkavégzése során alkalmazza a gazdasági, vállalkozói és munkajogi ismereteket. Feladata a termék minőségének és gazdaságosságának tervezése és ellenőrzése is. Ellátja munkaterületén a bonyolultabb gyakorlati feladatokat, kezeli az összetett és meghatározó műveleteket végző gépeket, berendezéseket. Megtervezi a szükséges munkafolyamatot a munkatáska, a gépek műszaki paraméterei és a modell alapján.

A munkavégzés helye állandó

A munkakör-elemzési táblázatban foglaltak, illetve a feladatelemzésben megfogalmazott kompetenciák megfelelnek azoknak a követelményeknek, amelyek a nyomdaipari technikus tevékenységét jellemzi.

Munkakör elemzési táblázat

			Komptenciaelemek		
			Ismeret	Készség	Magatartásforma
			Fogalom, tény	Mozdulat, művelet	
Feladatszoport	Eredet	Feladat	felismerés	Közepes begyakorlottság	
Gyártás előkészítés	A-1	Eldönti, hogy kapacitás és technológia megfelelő a vevő számára	Termelésprogramozás és anyag gazdálkodási ismeretek	Olvasott szakmai szöveg megértése	Felelősség tudat Megbízhatóság
	A-2	Kiválasztja a megrendelésnek megfelelő technológiát	Nyomtatás és kötészeti technológiai lehetőségeinek ismerete	Olvasott szakmai szöveg megértése	Pontosság Precizitás
	A-3	Beszerzi az alap- és segédanyagokat, szerszámokat	Anyaggazdálkodás	Olvasott szakmai szöveg megértése	Önállóság
	A-4	Ütemezi a termelést a termelési programban	Speciális szoftver kezelési ismeretek	Számítógép és programok használata	Megbízhatóság Önállóság
	A-5	Elkészíti a számlát	Ügyfélkezelés és számla elkészítési ismeretek	Szakmai íráskészség	Önállóság
Általános és nyomdaipari munka	B-1	Betartja a technológiai utasításokat	Technológiai utasítások ismerete	Olvasott szakmai szöveg megértése	Önállóság Látás
	B-2	Rendben tartja környezetét és betartja a előírásokat	Munkavédelmi előírások ismerete	Olvasott szakmai szöveg megértése	Felelősségtudat Megbízhatóság

	B-3	Szelektíven gyűjti a hulladékot	Környezetvédelmi előírások ismerete	Olvasott szakmai szöveg megértése	Felelősségtudat Megbízhatóság
Nyomdaipari minőségbiztosítás	C-1	Ellenőrzi a bejövő alapanyagok minőségét	Anyagok fajtáinak, gyártási tulajdonságainak ismerete	Olvasott szakmai szöveg megértése	Precizitás Látás
	C-2	Folyamatosan ellenőrzi a minőséget a gyártás közben, az elfogadott minta alapján	Nyomtatási és kötészeti minőségi követelmények és gépek berendezések ismerete	Olvasott szakmai szöveg megértése és gépek használata	Döntésképeség Precizitás Felelősségtudat
	C-3	Ellenőrzi a végtermék minőségét	Minőségügyi ismeretek	Olvasott szakmai szöveg megértése	Megbízhatóság
Nyomóforma készítés	D-1	Másolóeredetit montíroz	Másolóeredeti (digitális, analóg) készítésének menetének ismerete	Olvasott szöveg megértése	Pontosság Precizitás Fejlődőképesség, önfejlesztés
	D-2	Revíziót készít	Imprimatúra és a géprevízió alkalmazásának ismerete	Gépek használata	Felelősségtudat Precizitás Fejlődőképesség, önfejlesztés
	D-3	Alkalmazza a CTP technológiát	CTP-technológiák ismerete	Olvasott szöveg megértése	Precizitás Fejlődőképesség, önfejlesztés
	D-4	Flexibilis és magas nyomóformát készít	Magas-, mély-, ofset- és szitanyomóformák készítése	Nyomó formák használata	Precizitás Fejlődőképesség, önfejlesztés
Termelés szervezés és irányítás	E-1	Termelésirányítás utasítása alapján megtervezi a gépterem termelési folyamatát	Termelési idő meghatározásának szabályainak és programozási ismerete	IT alapismeretek ECDL	Önállóság Elhivatottság, elkötelezettség
	E-2	A nyomómű és a nyomóforma kezeléséhez szükséges segédanyagokról gondoskodik	Anyagmennyiség-meghatározás és anyagismeret	Mennyiségérzék	Pontosság Döntésképeség
	E-3	Elvégzi a gépterem adminisztrációját	Adminisztrációs szabályok ismerete	Foglalmazás írásban	Precizitás
	E-4	Minőségbiztosítási feladatokat ellát	Minőségbiztosítási ismeretek	Olvasott szakmai szöveg megértése	Precizitás
	E-5	Irányítja a kereskedelmi és ügyviteli nyomtatványok gyártását	Tömb-, kereskedelmi és ügyviteli nyomtatványok készítésének módjai	Tájékozódás Kommunikáció készség	Önállóság

Szövegfeldolgozás	F-1	Programokat telepít és vírus ellenőrzést végez	Operációs rendszerek, internetes programok ismerete	IT alapismeretek és operációs rendszerek használata	Precizitás Pontosság
	F-2	Fotóarchívumot kezel	programok ismerete	Képfeldolgozó programok használata	Felelősségtudat
	F-3	Forgatókönyvet (látványtervet) készít	Betűcsaládok, betűváltózatok ismerete	Gépírás	Monotónia-tűrés
	F-4	Adatarchiváló eszközöket kezel	Alaplap, processzor, memória, táruk ismerete	Általános számítógép használat	Felelősségtudat
	F-5	Postscript/PDF állományt ír és kezel	programok alkalmazásának ismerete	PDF-kezelő programok alkalmazása	Felelősségtudat
Képfeldolgozás	G-1	Grafikus programokat kezel	Rajzoló programok fajtái, lehetőségeinek ismerete	Színkezelő programok és más alkalmazott programok használata	Precizitás Pontosság
	G-2	Képfeldolgozást végez	Képfeldolgozó programok fajtái, lehetőségei	Képfeldolgozó programok kezelése	Precizitás Pontosság
	G-3	Képet kiadványhoz igazít	Speciális szoftverek	Szoftverek használata	Precizitás Pontosság
Formakészítés irányítása	H-1	Terjedelmet számol	Terjedelemszámítási ismeretek	Szövegszerkesztő használata	Precizitás Pontosság
	H-2	Tördelő programot kezel	A tördelés folyamata, programjainak ismerete	Tördelőprogramok kezelése	Precizitás Pontosság
	H-3	Színellenőrzés céljából analóg vagy digitális proofot készít	Színellenőrző eljárások ismerete	Olvasott szöveg megértése	Precizitás Pontosság
	H-4	Elkészített adatállományt átad (formakészítés, CTP, digitális nyomda)	Digitális nyomógépek ismerete	Kilövőprogramok kezelése	Precizitás Pontosság

Egészségi tényezők:

Nagyothallóknak és siketeknek is ajánlható, amennyiben a kommunikáció egyéb módokon akadálytalan.

Követelmények: Pontosság, jó esztétikai érzék, szemmérték.

Lehetséges munkaköri expozíciók: Nem optimális igénybevétel, ergonómiai hiányosságok, képernyős munkahely.

Balesetveszély: Nem jellemző.

Kizáró okok: Végtag deformitások, melyek a munkavégzést gátolják. Krónikus szív- érrendszeri betegségek melyek olyan általános állapottal járnak, melyek a munkavégzést akadályozzák. Kéz idült bőrbetegségei.

Színtévesztés. Epilepszia.

Vízus: Két szem együtt, korrekcióval legalább 1,2.

Szurtopedagógiai ajánlás:

A szakma elsajátításához szükséges tanulmányok alatt a hallássérült tanulónak biztosítani kell a szurtopedagógus közreműködését a szakértői véleményben meghatározott heti óraszámában. Amennyiben a hallássérült tanuló igényli, jeltolmács biztosítsa a tanítási órákon, illetve a gyakorlati képzés ideje alatt a tananyag, a fogalmak és a szakkifejezések megértését. Ajánlott az adott szakmára vonatkozó „szótár” elkészítése, mely azokat a legfontosabb kifejezéseket, szakszavakat és magyarázataikat (szöveges, rajzos) tartalmazza, melyek megértése a hallássérült fiatal számára esetenként nehezített vagy hosszabb időt igényel. A bonyolultabb ábrák, munkafolyamatokat bemutató képek lehetőség szerint feliratozva kerüljenek a tanulók kezébe. A hallássérülés, és az abból következő nyelvi hátrány (szókincs, szövegértés) miatt ajánlott a tanítási órák anyagáról nyomtatott formában vázlatot adni a tanulóknak, ezzel is segítve a lényegkiemelést. Fontos a szemléltetés állandó biztosítása, mert a hallássérültek elsősorban a vizuális úton megszerezhető információkra támaszkodnak ismereteik bővítésében. Számonkérés esetén a pedagógus az írásbeli feleleteket részesítse előnyben, lehetőség szerint segítve a hallássérült tanulót a feladatok biztos megértésében, hogy az esetleges hibák ne értelmezési nehézségekből adódjanak. A vizsgák szervezésekor figyelembe kell venni, hogy a hallássérült tanulónak hosszabb időt kell biztosítani a megoldásra, mint halló társaiknak.

A tanítási folyamat (képzés) tervezésekor lehetőséget kell biztosítani arra, hogy szükség esetén az egyes modulok elsajátítására fordítható idő hallássérültek esetében meghosszabbítható legyen.

Akadálymentesítési tényezők:

I. Elméleti oktatás akadálymentes kialakítása hallássérültek részére

1. Megfelelő tárgyi környezet kialakítása:

- a) Induktív hurok kiépítése a tantermekben és/vagy
- b) Vezeték nélküli FM kommunikációs rendszer biztosítása
- c) Webkamera biztosítása a jeltolmácsolás igénybevételére
- d) Berendezések, asztalok, padok jó elhelyezése a megfelelő kommunikáció biztosítása érdekében
- e) A helyiség jó világítása a megfelelő kommunikáció biztosítása érdekében
- f) Fényjelzések alkalmazása

2. Kommunikációs technikák alkalmazása az egyéni és a csoportos kommunikáció során

- a) Kommunikáció siket emberrel személyes szituációban
- b) Kommunikáció siket emberrel csoporthelyzetben

3. Oktatási Jeltolmács igénybevétele

II. Gyakorlati oktatás akadálymentes kialakítása hallássérültek részére

1. Megfelelő tárgyi környezet kialakítása:

- a) Vezeték nélküli FM kommunikációs rendszer biztosítása
- b) Webkamera biztosítása a jeltolmácsolás igénybevételére
- c) A helyiség jó világítása a megfelelő kommunikáció biztosítása érdekében
- d) Fényjelzések alkalmazása
- e) Szünetmentes áramforrás biztosítása

2. Kommunikáció hallássérült emberrel a tanműhelyekben:

Kommunikációs technikák alkalmazása az egyéni és a csoportos kommunikáció során

- e) Kommunikáció siket emberrel személyes szituációban
- f) Kommunikáció siket emberrel csoporthelyzetben

3. Jeltolmács igénybevétele

4. Kommunikáció írásban

12.3.36 Ötvös

Hallássérült fiatalok eredményes munkába állítása érdekében szakképzést és pályorientációt segítő középiskolai szolgáltatáscsomag kidolgozása” című program (3841) keretében megvalósuló a FEOR által tartalmazott foglalkozások hallássérülés szempontjából történő részletes munkakörelemzése/09/FSZK					
FEOR szám: 3729			Munkakör: Ötvös		
Általános leírás:					
<p>Az ötvös olyan fejlett formakultúrával, rajzi és plasztikai ismeretekkel valamint fémtechnikai tudással rendelkező szakember, aki igényesen valósítja meg az ötvösség különböző területein adódó szakmai és szaksztétikai feladatokat. Önállóan elkészíti az ötvös feladatok terveit, majd a tervek alapján a kívánt szinten különböző anyagokból kivitelezzi, ill. kiviteleztetni a különféle ötvös tárgyakat, ill. azok alkatrészeit, alkalmazva az elsajátított, szükséges elméleti és gyakorlati ismereteket.</p> <p>A munkavégzés helye állandó.</p> <p>A munkakör-elemzési táblázatban foglaltak, illetve a feladatelemzésben megfogalmazott kompetenciák megfelelnek azoknak a követelményeknek, amelyek a ötvös tevékenységét jellemzik.</p>					
Munkakör elemzési táblázat					
			Kompetenciaelemek		
			Ismeret	Készség	Magatartásforma
			Fogalom, tény	Mozdulat, művelet	
Feladatcsoport	Eredet	Feladat	Önálló alkalmazás	Maximális gyakorlottság	
Művészetelméleti alapozás és ábrázolási gyakorlat	A-1	Szakmai munkájához előtanulmányokat folytat	művészettörténet stíluskorszakai és legújabb irányzatok ismerete	Mitológiai, vallási jelképek értelmezése	Fejlődőképesség, önfejlesztés
	A-2	Folyamatosan felhasználja, bővíti szakmai, művészeti és művészetelméleti ismereteit	műalkotások önálló értelmezési módjai, az ismeretek kreatív alkalmazási lehetőségei (kor-, stílus-meghatározás, műleírás, műelemzés)	Néprajzi jelképek értelmezése	Fejlődőképesség, önfejlesztés
	A-3	Kialakítja, karbantartja portfólióját	Az elkészült munkák kiállításra való előkészítésének szabályainak ismerete	Szabadkézi rajzolás	Fejlődőképesség, önfejlesztés
Munkavállalással és vállalkozással kapcsolatos feladatok	B-1	Munkavállalás, illetve a vállalkozások aktuális gazdasági –	Jogi alapfogalmak, a jog különböző ágainak ismerete	Olvasott szakmai szöveg megértése	Önállóság

		jogi feltételeiről tájékozódik			
	B-2	Megtervezi, kialakítja, fejleszti szakmai eszközháttérét	A piackutatás és marketing alapjai	Olvasott szakmai szöveg megértése	Önállóság Döntésképeség
	B-3	Költségekalkulációt készít	költségvetés – költségterv alapelemei	ECDL táblázatkezelés, elemi számolási készség	Önállóság
	B-4	Információs és adminisztratív tevékenységet folytat	Dokumentáció és adminisztrációs ismeretek	ECDL szövegszerkesztés	Önállóság
Kreatív szakmai tervezés	C-1	Forrásanyagot, információt gyűjt a munkához	Az információgyűjtés menete, formái	Információforrások kezelése	Döntésképeség Önállóság
	C-2	Tervet, vázlatot, makettet, virtuális 3D modellt készít	Tanulmányrajzok alapján, vizuális memóriájára, belső látására támaszkodva kreatív tervek készítése	Műszaki rajz és szakrajz készítése	Elhivatottság, elkötelezettség
	C-3	Technikai- és anyagkísérleteket végez	Tervdokumentációk anyagainak elkészítése, összeállítása	Olvasott szakmai szöveg értelmezése	Döntésképeség Önállóság
	C-4	Szükség szerint egyeztet a megbízóval, társtervezővel	Kommunikáció eszközeinek ismerete	Kommunikáció készség	Döntésképeség Önállóság
	C-5	Munkafolyamatot tervez, időbeni ütemezést készít	Tervdokumentációk elkészítésének ismerete	Szakrajz olvasása, értelmezése	Döntésképeség Önállóság
Technológiai munkák	D-1	Szükséges alapanyag mennyiségét kiszámolja	Anyagok mennyiségének, finomságának (minőségének) kiszámolásának ismerete	Olvasott szakmai szöveg megértése	Önállóság Döntésképeség
	D-2	Ötvözetet olvasztással előállít	Anyagismeret	Olvasott szakmai szöveg megértése	Türelem Kitartás
	D-3	Összetételt, ötvözetet megállapít	Anyagismeret	Olvasott szakmai szöveg megértése	Türelem Kitartás
	D-4	Vegyí anyagokat előkészít	Savak és segédanyagok ismerete	Savak, vegyszerek használata	Felelősségtudat
	D-5	Gépeket,	Gép- és	Alakító	Önállóság

		berendezéseket, szerszámokat karbantart	szerszámismeret	szerszámokat és gépeket használata	
	D-6	Különböző gépeket használ	Kézi eszközök és más gépek használata	Alakító szerszámokat és gépeket használata	Önfegyelem Precizitás
	D-7	Foglalószerszámokat készít	Forgácsoló szerszámok	Forgácsoló eszközök és gépek használata	Önfegyelem Precizitás
	D-8	Savakat használ	Savak ismerete	Savak, vegyszerek használata	Felelősségtudat
	D-9	Fémeket alakít	Fémalakítási ismeretek	Olvasott szakmai szöveg megértése	Kézügyesség Stabil kéztartás
	D-10	Mintadarabot készít, öntvényt tisztít	Mérőeszközök, sablonok	Mérőeszközök, sablonok használata	Kézügyesség Stabil kéztartás
	D-11	Adatokat összegyűjt, rendszerez, táblázatba foglal	Adat kezelési ismeretek	Olvasott szakmai szöveg megértése	Önállóság
Aranyművesség	E-1	Típusékszereket készít	Típusékszer ismeret	Kézügyesség és eszközök használata	Precizitás Kézügyesség és stabil kéztartás
	E-2	Ékszer alkatrészeket készít	Ékszer alkatrészek ismerete	Kézügyesség és eszközök használata	Precizitás Kézügyesség és stabil kéztartás
	E-3	Gyűrűsín készíti lemezből vagy huzalból	Gyűrűsín készítés szabályainak ismerete	Kézügyesség és eszközök használata	Precizitás Kézügyesség és stabil kéztartás
	E-4	Díszítőmintákat készít	Szaktörténeti ismeretek	Alakító szerszámok használata	Precizitás Kézügyesség és stabil kéztartás
	E-5	Különböző gyűrűk és más ékszer elkészítése	Gyűrűk és más ékszerek elkészítésének szabályai	Kézügyesség és eszközök használata	Precizitás Kézügyesség és stabil kéztartás
Cizellálás	F-1	Cizellőrszerszámokat készít	Cizellálási ismeret	Alakító szerszámok használata	Precizitás Stabil kéztartás Térlátás
	F-2	Alap leütő, vagy mattoló szerszámokat készíti	Cizellőrszerszámok elkészítése, használata	Alakító szerszámok használata	Precizitás Stabil kéztartás Térlátás
	F-3	Adott minta alapján fémlemezt cizellál	Cizellálás	Alakító szerszámok használata	Precizitás Stabil kéztartás Térlátás
	F-4	Felületet forrasztással javít	Javítási ismeretek	Forrasztó eszközök használata	Precizitás
	F-5	Cizellőrszurkot főz	Szurokgolyó használata	Savak, vegyszerek használata	Precizitás
Drágakőfoglalás	G-1	Hozzányomó	Foglalószerszámok	Alakító	Kézügyesség

		szerszámot készít	elkészítése, használata	szerszámok és kézügyesség	Stabil kéztartás
	G-2	Kinyomó és rögzítő szerszámot készít	Nyomószerszámok	Alakító szerszámok és kézügyesség	Kézügyesség Stabil kéztartás
	G-3	Karmos foglalatot készít	Foglalat típusok	Alakító szerszámok és kézügyesség	Kézügyesség Stabil kéztartás
	G-4	Drágaköveket és gyöngyöket a már elkészített foglalatokba foglal	Foglalási ismeret	Alakító szerszámok és kézügyesség	Kézügyesség Stabil kéztartás
Ezüstművesség	H-1	Evő- és tálalóeszközöket készít	Ezüstműves ismeretek és tároló és tálaló edények	Kézügyesség és alakító szerszámok használata	Precizitás Elhivatottság, elkötelezettség
	H-2	Dobozokat, szelencéket készít	Dobozok ismerete	Kézügyesség és alakító szerszámok használata	Precizitás Elhivatottság, elkötelezettség
	H-3	Tároló és tálaló edényeket készít különböző technikákkal	Evőeszközök Tálaló eszközök ismerete	Kézügyesség és alakító szerszámok használata	Precizitás Elhivatottság, elkötelezettség
	H-4	Gyertatartót készít	Gyertatartók	Kézügyesség és alakító szerszámok használata	Precizitás Elhivatottság, elkötelezettség
Fémművesség	I-1	Gyűrűmércét és csipeszt készít	Fémműves ismeretek	Kézügyesség és alakító szerszámok használata	Precizitás Kézügyesség Elhivatottság, elkötelezettség
	I-2	Dobozt tervez	Egyedi tárgyak tervezése, kivitelezésük megtervezése	Kézügyesség és alakító szerszámok használata	Precizitás Kézügyesség Elhivatottság, elkötelezettség
	I-3	Feliratok, monogramok, emblémák tervezése	Feliratok és egyedi tárgyak tervezése	Kézügyesség és alakító szerszámok használata	Precizitás Kézügyesség Elhivatottság, elkötelezettség
	I-4	Betű öntőminták készítése	Öntőminták készítésének ismerete	Kézügyesség és alakító szerszámok használata	Precizitás Kézügyesség Elhivatottság, elkötelezettség
	I-5	Edényt tervez	Tároló és tálaló edények	Kézügyesség és alakító szerszámok használata	Precizitás Kézügyesség Elhivatottság, elkötelezettség
	I-6	Díjakat, érmeket tervez és készít	Egyedi tárgyak tervezése,	Kézügyesség és alakító szerszámok	Precizitás Kézügyesség

			kivitelezésük megtervezése	használata	Elhivatottság, elkötelezettség
Lánckészítés	J-1	Felcsavarótengelyt (spindlit) készít	Spindlik	Kézügyesség és alakító szerszámok használata	Precizitás Kézügyesség
	J-2	A láncszemeket kézzel vagy géppel darabolja	Lánckészítő ismeretek	Kézügyesség és alakító szerszámok használata	Precizitás Kézügyesség
	J-3	Lánccok zárszerkezetét elkészíti	Lánckészítő szerszámok	Kézügyesség és alakító szerszámok használata	Precizitás Kézügyesség
	J-4	A zárszerkezetet felszereli	Lánckészítő szerszámok	Kézügyesség és alakító szerszámok használata	Precizitás Kézügyesség

Egészségi tényezők:

Nagyothallóknak és siketeknek is ajánlható.

Követelmények: Művészi hajlam, esztétikai érzék, kézügyesség, fejlett forma és arányérzék, rajzkészség, biztosan koordinált mozdulatok, jó megfigyelőképesség, színlátás.

Lehetséges munkaköri expozíciók: Nem optimális igénybevétel, kedvezőtlen klimatikus viszonyok, fémpor.

Balesetveszély: Kéz sérülés, égés, szemsérülés.

Kizáró okok: Végtag deformitások, melyek a munkavégzést gátolják. Krónikus szív- érrendszeri betegségek, melyek olyan általános állapottal járnak, melyek a munkavégzést akadályozzák. Krónikus légzőszervi megbetegedések. Epilepszia egyéni elbírálás szerint.

Vízus: két szem együtt, korrekcióval legalább 1,2.

Szurdopedagógiai ajánlás:

A szakma elsajátításához szükséges tanulmányok alatt a hallássérült tanulónak biztosítani kell a szurdopedagógus közreműködését a szakértői véleményben meghatározott heti óraszámban. Amennyiben a hallássérült tanuló igényli, jeltolmács biztosítsa a tanítási órákon, illetve a gyakorlati képzés ideje alatt a tananyag, a fogalmak és a szakkifejezések megértését. Ajánlott az adott szakmára vonatkozó „szótár” elkészítése, mely azokat a legfontosabb kifejezéseket, szakszavakat és magyarázataikat (szöveges, rajzos) tartalmazza, melyek megértése a hallássérült fiatal számára esetenként nehezített vagy hosszabb időt igényel. A bonyolultabb ábrák, munkafolyamatokat bemutató képek lehetőség szerint feliratozva kerüljenek a tanulók kezébe. A hallássérülés, és az abból következő nyelvi hátrány (szókincs, szövegértés) miatt ajánlott a tanítási órák anyagáról nyomtatott formában vázlatot adni a tanulónak, ezzel is segítve a lényegkiemelést. Fontos a szemléltetés állandó biztosítása, mert a hallássérültek elsősorban a vizuális úton megszerezhető információkra támaszkodnak ismereteik bővítésében. Számonkérés esetén a pedagógus az írásbeli feleleteket részesítse előnyben, lehetőség szerint segítve a hallássérült tanulót a feladatok biztos megértésében, hogy az esetleges hibák ne értelmezési nehézségekből adódjanak. A vizsgák szervezésekor figyelembe kell venni, hogy a hallássérült tanulónak hosszabb időt kell biztosítani a megoldásra, mint halló társaiknak.

A tanítási folyamat (képzés) tervezésekor lehetőséget kell biztosítani arra, hogy szükség esetén az egyes modulok elsajátítására fordítható idő hallássérültek esetében meghosszabbítható legyen.

Akadálymentesítési tényezők:

I. Elméleti oktatás akadálymentes kialakítása hallássérültek részére

1. Megfelelő tárgyi környezet kialakítása:

- a) Induktív hurok kiépítése a tantermekben és/vagy
- b) Vezeték nélküli FM kommunikációs rendszer biztosítása

- c) Webkamera biztosítása a jeltolmácsolás igénybevételére
 - d) Berendezések, asztalok, padok jó elhelyezése a megfelelő kommunikáció biztosítása érdekében
 - e) A helyiség jó világítása a megfelelő kommunikáció biztosítása érdekében
 - f) Fényjelzések alkalmazása
2. Kommunikációs technikák alkalmazása az egyéni és a csoportos kommunikáció során
- a) Kommunikáció siket emberrel személyes szituációban
 - b) Kommunikáció siket emberrel csoport helyzetben
3. Oktatási Jeltolmács igénybevétele

II. Gyakorlati oktatás akadálymentes kialakítása hallássérültek részére

1. Megfelelő tárgyi környezet kialakítása:
- a) Vezeték nélküli FM kommunikációs rendszer biztosítása
 - b) Webkamera biztosítása a jeltolmácsolás igénybevételére
 - c) A helyiség jó világítása a megfelelő kommunikáció biztosítása érdekében
 - d) Fényjelzések alkalmazása
 - e) Szünetmentes áramforrás biztosítása
2. Kommunikáció hallássérült emberrel a tanműhelyekben:
Kommunikációs technikák alkalmazása az egyéni és a csoportos kommunikáció során
- a) Kommunikáció siket emberrel személyes szituációban
 - b) Kommunikáció siket emberrel csoport helyzetben
3. Jeltolmács igénybevétele
4. Kommunikáció írásban

12.3.37 Parképítő és fenntartó

Hallássérült fiatalok eredményes munkába állítása érdekében szakképzést és pályorientációt segítő középiskolai szolgáltatáscsomag kidolgozása” című program (3841) keretében megvalósuló a FEOR által tartalmazott foglalkozások hallássérülés szempontjából történő részletes munkakörelemzése/09/FSZK					
FEOR szám: 3129			Munkakör: Parképítő és fenntartó		
Általános leírás:					
<p>Tervet készít, kalkulációt és előkészítő tevékenységet végez. Növényápolást végez, végeztet. Eszközöket használ, gépeket üzemeltet, használ, karbantart. Dokumentációt használ, készít, készített és irányítási, szervezési feladatokat ellát. Tereprendezési munkát végez és alépítményi szerkezeteket készít. Kertberendezési tárgyakat, létesítményeket elhelyez, fenntart. Növényültetés-, virágágy kiültetés-, gyepesítési munkát végez.</p> <p>A munkavégzés helye változó.</p> <p>A munkakör-elemzési táblázatban foglaltak, illetve a feladatelemzésben megfogalmazott kompetenciák megfelelnek azoknak a követelményeknek, amelyek a parképítő és fenntartó tevékenységét jellemzik.</p>					
Munkakör elemzési táblázat					
			Komptenciaelemek		
			Ismeret	Készség	Magatartásforma
			Fény, fogalom	Művelet, mozdulat	
Feladatcsoport	Eredet	Feladat	Önálló alkalmazás, felismerés	gyakorlottság	
Vállalkozási és kereskedelmi feladatok	A-1	Vállalkozást hoz létre	A vállalkozási formák jellemzőinek ismerete	Olvasott szakmai szöveg megértése és szakmai íráskészség	Önállóság Döntésképesség
	A-2	Meghatározza a tevékenységi célokat	Az üzleti terv tartalma, felépítésének ismerete	Szakmai íráskészség	Döntésképesség
	A-3	Beszéri a munkájához szükséges eszközöket, gépeket, berendezéseket, segédanyagokat	A vállalkozás létrehozásának gyakorlati feladatainak ismerete	Információforrások kezelése és szakmai szöveg megértése	Szervezőkészség Döntésképesség
	A-4	Bemutatja az árut a vevőknek és tájékoztatja az áruval kapcsolatos szolgáltatásokról	Kommunikációs ismeretek	Kommunikációs készség	Önállóság Precizitás
Kertészeti alapfeladatok	B-1	Előkészíti a munkaterületet	A talaj alkotórészei, jellemzőinek és tájtípusok ismerete	Olvasott szakmai szöveg megértése és eszközök	Önállóság Testi erő

				használata	
	B-2	Kiválasztja, előkészíti a munkájához szükséges eszközöket, gépeket, anyagokat	A kertészetben előforduló erő- és munkagépek ismerete	erő- és munkagépek használata	Testi erő
	B-3	Talajmunkákat, gyomirtást, talajvédelmi munkát végez	A talajművelés eszközei, gépei és talajművelési eljárásokat ismer	Olvasott szakmai szöveg megértése és eszközök használata	Testi erő
	B-4	Öntözést végez	Öntözés módjainak és öntözés eszközeinek, gépeinek ismerete	Öntözési eszközök használata	Önállóság
	B-5	Növényvédelmi feladatot lát el	A növénycsoportok jellemzőinek ismerete	Olvasott szakmai szöveg megértése	Önállóság
	B-6	A növényekkel, mint élő anyaggal dolgozik	Növények felhasználási lehetőségeinek ismerete	Olvasott szakmai szöveg megértése	Önállóság
Munkavállalói feladatok	C-1	Munkavédelmi, balesetvédelmi szabályok betartása	Baleset-, munka-, tűzvédelmi szabályok, higiéniai előírások ismerete	Olvasott szakmai szöveg megértése	Felelősségtudat
	C-2	Környezetvédelmi szabályok betartása	Környezetvédelmi szabályok ismerete	Olvasott szakmai szöveg megértése	Felelősségtudat
	C-3	Gondoskodik az áru- és vagyonvédelemről	Az áru- és vagyonvédelmi berendezések fajtáinak ismerete	Olvasott szakmai szöveg megértése	Felelősségtudat
Növényismeret	D-1	Lomblevelű dísfákat, díszcserjéket ültet	Növények ismeretek	Olvasott szakmai szöveg megértése	Megbízhatóság Precizitás
	D-2	Fenyőféléket, örökzöldeket ültet	Örökzöld növények ismerete	Olvasott szakmai szöveg megértése	Megbízhatóság Precizitás
	D-3	Virágágyat, köedényt beültet	Cserepes levéldísznövények ismerete	Olvasott szakmai szöveg megértése	Megbízhatóság Precizitás
	D-4	Gyepet létesít	Pázsitfűfajok ismerete	Olvasott szakmai szöveg megértése	Megbízhatóság Precizitás
Kerttervezés	E-1	Kertrendezési tervet (építési engedélyhez nem kötött) készít, készített	Területfelmérési eljárások és tereprendezési tervek ismerete	Műszaki rajz olvasása, értelmezése	Önállóság Precizitás
Kertépítés	F-1	Geodéziai kitűzést végez	Geodéziai eszközök, műszerek ismerete	Műszaki rajz olvasása, értelmezése	Erős fizikum Kéz ügyesség
	F-2	Sáv-, pont-, lemezalapot készít	Kertépítő anyagok ismerete	Műszaki rajz olvasása, értelmezése	Erős fizikum Kéz ügyesség
	F-3	Világítóttesteket,	Kerti közművek,	Térérzékelés	Erős fizikum

		fényarchitektúrákat elhelyez	öntözőrendszerek ismerete		Kézügyesség
	F-4	Kerti lépcsőt, rámpát készít	Falszerkezetek ismerete	Térérzékelés	Erős fizikum Kézügyesség
	F-5	Köketeket, sziklakerteket kialakít	Betonszerkezetek ismerete	Elemi számolási készség és térérzékelés	Erős fizikum Kézügyesség
	F-6	Kerti bútort, hulladékgyűjtőt elhelyez	Kertberendezési tárgyak ismerete	Olvasott szakmai szöveg megértése	Pontosság
	F-7	Lomblevelű díszfákat, díszcserjéket ültet	Díszfák, cserjék kiültetésének ismerete	Olvasott szakmai szöveg megértése	Pontosság
	F-8	Virágágyat, edényt beültet	Edények beültetésének ismerete	Olvasott szakmai szöveg megértése	Pontosság
Kertfenntartás	G-1	Virágágyat, növény-beültetést fenntart	Egy-, kétnyári virágfelületek fenntartásának ismerete	Olvasott szakmai szöveg megértése és eszközök használata	Kézügyesség Állóképesség
	G-2	Lomblevelű díszfákat, díszcserjéket fenntart	Évelő virágfelületek fenntartásának ismerete	Olvasott szakmai szöveg megértése és eszközök használata	Kézügyesség Állóképesség
	G-3	Út-, térburkolatokat fenntart	Út- és térburkolatok fenntartásának ismeretei	Olvasott szakmai nyelvű szöveg megértése	Erős fizikum Kézügyesség
	G-4	Kerti öntözőhálózatot fenntart	Kerti öntözőhálózat fenntartásának ismerete	Öntözési eszközök használata	Erős fizikum Kézügyesség
	G-5	Takarítási munkát végez a parkban, kertben	A kertfenntartásban előforduló erő- és munkagépek, eszközök ismerete	Kerti munkagépek használata	Erős fizikum Kézügyesség
Golfpálya-fenntartás	H-1	Golfpálya fenntartást végez	Golfpálya szabványainak ismerete	Elemi számolási készség és térérzékelés	Látás Pontosság
	H-2	Használja, működteti, karbantartja	golfpálya-fenntartásban előforduló erő- és munkagépek, eszközök ismerete	Térérzékelés	Látás Pontosság
Temetőkertészet	I-1	Sírbeültetési tervet készít	Sír beültetés irányelveinek ismerete	Szabadkézi rajzolás	Precizitás Kézügyesség
	I-2	Kiültetéseket ápolja	Sírfenntartás során alkalmazott öntözés, fejtrágyázás, gyomirtás módja, a sír téli takarásának lehetőségeinek ismerete	Olvasott szakmai szöveg megértése	Pontosság Megbízhatóság
	I-3	Utakat, térfelületeket, sírjeleket, egyéb	Kegyeleti kultúra, vallási szokások, temetkezési szokások	Olvasott szakmai szöveg megértése és karbantartó	Önállóság Precizitás

	műtárgyakat karbantart	ismerete	eszközök ismerete
<p>Egészségi tényezők: Nagyothallóknak és siketeknek is ajánlható. Követelmények: Figyelmesség, pontosság gondosság, növényyszeretet, esztétikai érzék. Lehetséges munkaköri expozíciók: Nem optimális igénybevétel, ergonómiai hiányosságok, növényvédő vegyszerek. Balesetveszély: Kéz és lábsérülés. Kizáró okok: Végtag deformitások, melyek a munkavégzést gátolják. Krónikus szív- érrendszeri betegségek melyek olyan általános állapottal járnak, melyek a munkavégzést akadályozzák. Krónikus tüdőbetegségek. Gyenge fizikum. Idült májbetegségek. Gyomor és bélrendszer idült megbetegedési. Krónikus vesebetegségek. Kéz idült bőrbetegségei. Epilepszia egyéni elbírálás szerint. Színtévesztés egyéni elbírálás alapján. Vízus: Két szem együtt, korrekcióval legalább 0,8.</p>			
<p>Szuropedagógiai ajánlás:</p> <p>A szakma elsajátításához szükséges tanulmányok alatt a hallássérült tanulónak biztosítani kell a szurdopedagógus közreműködését a szakértői véleményben meghatározott heti óraszámában. Amennyiben a hallássérült tanuló igényli, jeltolmács biztosítsa a tanítási órákon, illetve a gyakorlati képzés ideje alatt a tananyag, a fogalmak és a szakkifejezések megértését. Ajánlott az adott szakmára vonatkozó „szótár” elkészítése, mely azokat a legfontosabb kifejezéseket, szakszavakat és magyarázataikat (szöveges, rajzos) tartalmazza, melyek megértése a hallássérült fiatal számára esetenként nehezített vagy hosszabb időt igényel. A bonyolultabb ábrák, munkafolyamatokat bemutató képek lehetőség szerint feliratozva kerüljenek a tanulók kezébe. A hallássérülés, és az abból következő nyelvi hátrány (szókincs, szövegértés) miatt ajánlott a tanítási órák anyagáról nyomtatott formában vázlatot adni a tanulónak, ezzel is segítve a lényegkiemelést. Fontos a szemléltetés állandó biztosítása, mert a hallássérültek elsősorban a vizuális úton megszerezhető információkra támaszkodnak ismereteik bővítésében. Számonkérés esetén a pedagógus az írásbeli feleleteket részesítse előnyben, lehetőség szerint segítve a hallássérült tanulót a feladatok biztos megértésében, hogy az esetleges hibák ne értelmezési nehézségekből adódjanak. A vizsgák szervezésekor figyelembe kell venni, hogy a hallássérült tanulónak hosszabb időt kell biztosítani a megoldásra, mint halló társaiknak.</p> <p>A tanítási folyamat (képzés) tervezésekor lehetőséget kell biztosítani arra, hogy szükség esetén az egyes modulok elsajátítására fordítható idő hallássérültek esetében meghosszabbítható legyen</p>			
<p>Akadálymentesítési tényezők:</p> <p>I. Elméleti oktatás akadálymentes kialakítása hallássérültek részére</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. <u>Megfelelő tárgyi környezet kialakítása:</u> <ol style="list-style-type: none"> a) Induktív hurok kiépítése a tantermekben és/vagy b) Vezeték nélküli FM kommunikációs rendszer biztosítása c) Webkamera biztosítása a jeltolmácsolás igénybevételére d) Berendezések, asztalok, padok jó elhelyezése a megfelelő kommunikáció biztosítása érdekében e) A helyiség jó világítása a megfelelő kommunikáció biztosítása érdekében f) Fényjelzések alkalmazása 2. <u>Kommunikációs technikák</u> alkalmazása az egyéni és a csoportos kommunikáció során <ol style="list-style-type: none"> a) Kommunikáció siket emberrel személyes szituációban b) Kommunikáció siket emberrel csoporthelyzetben 3. <u>Oktatási Jeltolmács igénybevétele</u> <p>II. Gyakorlati oktatás akadálymentes kialakítása hallássérültek részére</p>			

1. Megfelelő tárgyi környezet kialakítása:

- a) Vezeték nélküli FM kommunikációs rendszer biztosítása
- b) Webkamera biztosítása a jeltolmácsolás igénybevételére
- c) A helyiség jó világítása a megfelelő kommunikáció biztosítása érdekében
- d) Fényjelzések alkalmazása

2. Kommunikáció hallássérült emberrel a tanműhelyekben:

Kommunikációs technikák alkalmazása az egyéni és a csoportos kommunikáció során

- g) Kommunikáció siket emberrel személyes szituációban
- h) Kommunikáció siket emberrel csoporthelyzetben

3. Jeltolmács igénybevétele

4. Kommunikáció írásban

12.3.38 Pék

Hallássérült fiatalok eredményes munkába állítása érdekében szakképzést és pályaeorientációt segítő középiskolai szolgáltatáscsomag kidolgozása” című program (3841) keretében megvalósuló a FEOR által tartalmazott foglalkozások hallássérülés szempontjából történő részletes munkakörelemzése/09/FSZK					
FEOR szám: 7216			Munkakör: Pék		
Általános leírás:					
<p>Előkészíti a munkafolyamatokat és alapméréseket végez. Eszközöket használ, gépeket kezel, berendezéseket üzemeltet. Befejező műveleteket végez. Tésztát és töltelket készít. Betartja a tevékenységére vonatkozó előírásokat. Adminisztrációs munkát végez.</p> <p>A munkavégzés helye állandó.</p> <p>A munkakör-elemzési táblázatban foglaltak, illetve a feladatelemzésben megfogalmazott kompetenciák megfelelnek azoknak a követelményeknek, amelyek a pék tevékenységét jellemzik.</p>					
Munkakör elemzési táblázat					
			Komptenciaelemek		
			Ismeret	Készség	Magatartásforma
			Fogalom, összefüggés,	Mozdulat művelet, fogás	
Feladatszoport	Eredet	Feladat	Felismerés, használat, önálló alkalmazás	Begyakorlottság,	
Munkakezdési feladatok	A-1	Felveszi tevékenységhez kapcsolódó ruhát	Védőeszközök felismerése	Védőeszköz felvétele	precizitás
	A-2	Átveszi a munkaterületet	Megfelelő higiéniai követelmények ismerete	Higiéniai szerek használata	felelősség tudta
	A-3	Tisztítási és előkészítési előírás	Élelmiszerbiztonság (HACCP) és minőségbiztosítás szabályainak ismerete	Rendszer használata	higiéniai szemlélet
	A-4	Felismeri a szükséges anyagokat és használja	Munkavégzéshez szükséges alap-, segéd-, járulékos és adalékanyagok ismerete	Adalékanyagok használata	megbízhatóság
Gyártási előkészítése és befejezése	B-1	Technológiai számítások végzése	Szakmai számítások	Elemi számolási készség	pontosság
	B-2	Anyagok átvétele	Nyersanyag átvételeinek szabálya	Nyersanyagátvételéhez szükséges laboreszközök használata	áttekintő képesség

	B-3	Ellenőrzi a gépek működését, karbantartás, felügyelete	Gépek működésének ismerete és karbantartásának szabályai	Eszköz használati készség	állóképesség
	B-4	csomagoló anyagok előkészítése	Ismeri az anyagok felhasználását	csomagolási jelek felismerése	
	B-5	Hulladék kezelés	Szabályok ismerete	szabályok betartása	gyakorlatias feladat értelmezés
Mérések, dokumentálása, gazdálkodás	C-1	Alapanyagot vizsgál, gyártási eszközök vizsgálata	Laboratóriumi alpmérések, alpműveletek ismerete	Labortechnikai eszközök használata	kézügyesség
	C-2	Adatot rögzít, feldolgoz, szolgál	Adatok bevitele, számítógépes feldolgozás	Elemi szintű számítógép felhasználás	önállóság, numerikus gondolkodás
	C-3	Összesítők elkészítése	Dokumentumok naplók vezetése	Olvasott szakmai szöveg megértése	kapcsolatteremtő képesség
	C-4	Kész termék ellenőrzése és minta vétel	Gyártásközi ellenőrzés	Köznyelvi beszéd értése	Kapcsolat fenntartók képesség
Tésztafeldolgozás	D-1	Tészta tömegre formázása	Tészta feldolgozás műveletei	Mennyiségérzék, kéziszerszámok használata	irányíthatóság, kapcsolatteremtő képesség
	D-2	Kelesztés	Eszközök és mikrobiológia folyamatok ismerete	Olvasott szöveg és köznyelvi szöveg megértése	Kompromisszumkészség, felelősségtudat
	D-3	Sütés	Sütés szakaszainak ismerete és kemencék használata	Szakmai hallott szöveg értése és kemence bekapcsolási rajz értelmezése	Megbízhatóság, önállóság
	D-4	Tészta készítés	Alapanyagok, nyersanyagok, termék ismerete	Számolási készség, mennyiségérzék	Önállóság, felelősségtudat

Egészségi tényezők:

Nagyothallóknak és siketeknek is ajánlható, amennyiben ez járulékos balesetveszélyt nem jelent.

Követelmények: Megfelelő izomerő, monotonia tűrés, jó ízérzelel, döntésképeesség, gyors reagáló képeesség, megfigyelőképesség.

Lehetséges munkaköri expozíciók: Cukorpor, lisztpor, nem optimális igénybevetel, kedvezőtlen klimatikus viszonyok, éjszakai munkavégzés.

Balesetveszély: Csúszásveszély, égés, forrázás, mozgó géprész által okozott sérülések.

Kizáró okok: Végtag deformitások, melyek a munkavégzést gátolják. Krónikus szív- érrendszeri betegségek melyek olyan általános állapottal járnak, melyek a munkavégzést akadályozzák. Gyenge fizikum. Epilepszia.

Lisztallergia. Kéz krónikus bőrbetegségei.
Vízus: Két szem együtt, korrekcióval legalább 0,5

Szurdopedagógiai ajánlás:

A szakma elsajátításához szükséges tanulmányok alatt a hallássérült tanulónak biztosítani kell a szurdopedagógus közreműködését a szakértői véleményben meghatározott heti óraszámában. Amennyiben a hallássérült tanuló igényli, jeltolmács biztosítsa a tanítási órákon, illetve a gyakorlati képzés ideje alatt a tananyag, a fogalmak és a szakkifejezések megértését. Ajánlott az adott szakmára vonatkozó „szótár” elkészítése, mely azokat a legfontosabb kifejezéseket, szakszavakat és magyarázataikat (szöveges, rajzos) tartalmazza, melyek megértése a hallássérült fiatal számára esetenként nehezített vagy hosszabb időt igényel. A bonyolultabb ábrák, munkafolyamatokat bemutató képek lehetőség szerint feliratozva kerüljenek a tanulók kezébe. A hallássérülés, és az abból következő nyelvi hátrány (szókincs, szövegértés) miatt ajánlott a tanítási órák anyagáról nyomtatott formában vázlatot adni a tanulónak, ezzel is segítve a lényegkiemelést. Fontos a szemléltetés állandó biztosítása, mert a hallássérültek elsősorban a vizuális úton megszerezhető információkra támaszkodnak ismereteik bővítésében. Számonkérés esetén a pedagógus az írásbeli feleleteket részesítse előnyben, lehetőség szerint segítve a hallássérült tanulót a feladatok biztos megértésében, hogy az esetleges hibák ne értelmezési nehézségekből adódjanak. A vizsgák szervezésekor figyelembe kell venni, hogy a hallássérült tanulónak hosszabb időt kell biztosítani a megoldásra, mint halló társaiknak.

A tanítási folyamat (képzés) tervezésekor lehetőséget kell biztosítani arra, hogy szükség esetén az egyes modulok elsajátítására fordítható idő hallássérültek esetében meghosszabbítható legyen.

Akadálymentesítési tényezők:

I. Elméleti oktatás akadálymentes kialakítása hallássérültek részére

1. Megfelelő tárgyi környezet kialakítása:
 - a) Induktív hurok kiépítése a tantermekben és/vagy
 - b) Vezeték nélküli FM kommunikációs rendszer biztosítása
 - c) Webkamera biztosítása a jeltolmácsolás igénybevételére
 - d) Berendezések, asztalok, padok jó elhelyezése a megfelelő kommunikáció biztosítása érdekében
 - e) A helyiség jó világítása a megfelelő kommunikáció biztosítása érdekében
 - f) Fényjelzések alkalmazása
2. Kommunikációs technikák alkalmazása az egyéni és a csoportos kommunikáció során
 - a) Kommunikáció siket emberrel személyes szituációban
 - b) Kommunikáció siket emberrel csoport helyzetben
3. Oktatási Jeltolmács igénybevétele

II. Gyakorlati oktatás akadálymentes kialakítása hallássérültek részére

1. Megfelelő tárgyi környezet kialakítása:
 - a) Vezeték nélküli FM kommunikációs rendszer biztosítása
 - b) Webkamera biztosítása a jeltolmácsolás igénybevételére
 - c) A helyiség jó világítása a megfelelő kommunikáció biztosítása érdekében
 - d) Fényjelzések alkalmazása
 - e) Szünetmentes áramforrás biztosítása
2. Kommunikáció hallássérült emberrel a tanműhelyekben:

Kommunikációs technikák alkalmazása az egyéni és a csoportos kommunikáció során

 - a) Kommunikáció siket emberrel személyes szituációban
 - b) Kommunikáció siket emberrel csoport helyzetben
3. Jeltolmács igénybevétele
4. Kommunikáció írásban

12.3.39 Porcelánkészítő és festő

Hallássérült fiatalok eredményes munkába állítása érdekében szakképzést és pályaeorientációt segítő középiskolai szolgáltatáscsomag kidolgozása” című program (3841) keretében megvalósuló a FEOR által tartalmazott foglalkozások hallássérülés szempontjából történő részletes munkakörelemzése/09/FSZK					
FEOR szám: 3729			Munkakör: Porcelánkészítő és festő		
Általános leírás:					
<p>Előkészíti a szakmai munka anyag- és technikai feltételeit. Elkészíti és értelmezi a különböző munkafolyamatokban használatos szakrajzokat. Porcelán tárgykészítőként anyag előkészítést végez.</p> <p>Kialakítja a nyers porcelántermék végleges formáját. Porcelánfestőként előkészíti a porcelánfestési munkálatokat és díszíti a porcelán tárgyat vagy figurát.</p> <p>A munkavégzés helye állandó.</p> <p>A munkakör-elemzési táblázatban foglaltak, illetve a feladatelemzésben megfogalmazott kompetenciák megfelelnek azoknak a követelményeknek, amelyek a porcelánfestő és készítő tevékenységet jellemzik.</p>					
Munkakör elemzési táblázat					
			Komptenciaelemek		
			Ismeret	Készség	Magatartásforma
			Tény és fogalom	Mozdulat , művelet, fogás	
Feladatcsoport	Eredet	Feladat	Önálló alkalmazás, felismerés	begyakorlottság	
Porcelánműhely kialakítása és anyag-előkészítés	A-1	Elméleti és gyakorlati ismeretek bővítése	Technikai, technológiai ismeretek bővítése és tárgyi feltételek szabályai	Idege és magyar olvasott szöveg értése	fejlődőképesség
	A-2	Meghatározza az alapanyagokat, segédanyagokat, készterméken javítást végez	Alapanyagok és beszerzésének ismerete, javítási technikák	Szakrajz olvasása és olvasott szöveg értése, kéziszerszámok használata	pontosság
	A-3	Előkészíti és karbantartja gépeket	Ismeri a gépek, berendezések használatát és hozzá tartozó anyagokat	Labortechnikai eszközök használata, kéziszerszámok használata	szorgalom
	A-4	Hulladékot feldolgozza és megfelelően tárolja	Hulladék kezelés és tárolás szabályai	Olvasott szöveg megértése	
	A-5	Kialakítja a	Adminisztratív	Olvasott	szorgalom

		vevőkört, adminisztratív és szervező tevékenységet folytat	tevékenység szabályainak és szervező tevékenység ismerete	szakmai szöveg megértése	
Porcelán tárgy készítése és művészeti előtanulmány	B-1	Porcelántermékek műrajzának elkészítése	Képkomponálás szabályai, rajzolás festéset ismerete	Szakrajz olvasása és értelmezése	precizitás
	B-2	Alapanyagok előkészítése	Alapanyagok ismerete és használata	mennyiségérzések	Kézügyesség, tapintás
	B-3	Gipszformába való kiöntése	Gipszformák gyártásának menete és elkészítése használata	Kéziszerszámok használata	Kézügyesség, látás, tapintás
	B-4	Termék elkészítése	A porcelán készítéséhez szükséges ismeret	Szerszámok gépek használata	Monotónia tűrés, látás, türelem
	B-5	Termék ellenőrzése	Ellenőrzés szabályainak használata	Labortechnikai eszközök használata	türelem
	B-6	Díszítés	Technikák ismerete	Műhelyrajz olvasása, szabadkézi rajzolás	Kézügyesség, látás, tapintás
Porcelánfestés	C-1	Fehérárut beszerez és osztályoz	Beszerezési és osztályozási ismeret	Informatika (ECDL)	Önfejlesztés és önállóság
	C-2	Színező anyagok előkészítése, segédanyagok kiválasztása	Felhasznált anyagok megfelelő ismerete és kiválasztása	Olvasott szöveg ismeret és kézírás	Döntésképesség
	C-3	Díszítmények megrajzolása és kiválasztása	Ábrázolás, tervezés ismerete	Szakrajz olvasása, műhelyrajz olvasása és értelmezése	Látás, kézügyesség, stabil kéztartás
	C-4	Termék megfestése	Technikák és szabályok ismerete	Szakrajz olvasása és szabadkézi rajzolás	Monotónia tűrése, precizitás, tapintás, kézügyesség
	C-5	Dekorégetés figyelemmel kísérése	Dekorégetés technológiája és egyéb műveletek ismerete	Gépek és labortechnikai eszközök használata	Precizitás, látás

Egészségi tényezők:

Nagyothallóknak és siketeknek is ajánlható.

Követelmények: Művészi hajlam, esztétikai érzék, kézügyesség, fejlett forma és arányék, rajzkészség, biztosan koordinált mozdulatok, jó megfigyelőképesség, színlátás, monotónia

tűrés.

Lehetséges munkaköri expozíciók: Nem optimális igénybevétel, pszichés terhelés, por, vegyszerek és festékek.

Balesetveszély: Nem jellemző.

Kizáró okok: Végtag deformitások, melyek a munkavégzést gátolják. Krónikus szív-érrendszeri betegségek, melyek olyan általános állapottal járnak, melyek a munkavégzést akadályozzák. Krónikus légzőszervi megbetegedések. Kéz idült bőrbetegségei. Színtévesztés. Idült májbetegségek. Anémia.

Vízus: Két szem együtt, korrekcióval legalább 1,0. Jó közeli látás.

Szurdopedagógiai ajánlás:

A szakma elsajátításához szükséges tanulmányok alatt a hallássérült tanulónak biztosítani kell a szurdopedagógus közreműködését a szakértői véleményben meghatározott heti óraszámban. Amennyiben a hallássérült tanuló igényli, jeltolmács biztosítsa a tanítási órákon, illetve a gyakorlati képzés ideje alatt a tananyag, a fogalmak és a szakkifejezések megértését. Ajánlott az adott szakmára vonatkozó „szótár” elkészítése, mely azokat a legfontosabb kifejezéseket, szakszavakat és magyarázataikat (szöveges, rajzos) tartalmazza, melyek megértése a hallássérült fiatal számára esetenként nehezített vagy hosszabb időt igényel. A bonyolultabb ábrák, munkafolyamatokat bemutató képek lehetőség szerint feliratozva kerüljenek a tanulók kezébe. A hallássérülés, és az abból következő nyelvi hátrány (szókincs, szövegértés) miatt ajánlott a tanítási órák anyagáról nyomtatott formában vázlatot adni a tanulóknak, ezzel is segítve a lényegkiemelést. Fontos a szemléltetés állandó biztosítása, mert a hallássérültek elsősorban a vizuális úton megszerezhető információkra támaszkodnak ismereteik bővítésében. Számonkérés esetén a pedagógus az írásbeli feleleteket részesítse előnyben, lehetőség szerint segítve a hallássérült tanulót a feladatok biztos megértésében, hogy az esetleges hibák ne értelmezési nehézségekből adódjanak. A vizsgák szervezésekor figyelembe kell venni, hogy a hallássérült tanulóknak hosszabb időt kell biztosítani a megoldásra, mint halló társaiknak.

A tanítási folyamat (képzés) tervezésekor lehetőséget kell biztosítani arra, hogy szükség esetén az egyes modulok elsajátítására fordítható idő hallássérültek esetében meghosszabbítható legyen.

Akadálymentesítési tényezők:

I. Elméleti oktatás akadálymentes kialakítása hallássérültek részére

1. Megfelelő tárgyi környezet kialakítása:

- a) Induktív hurok kiépítése a tantermekben és/vagy
- b) Vezeték nélküli FM kommunikációs rendszer biztosítása
- c) Webkamera biztosítása a jeltolmácsolás igénybevételére
- d) Berendezések, asztalok, padok jó elhelyezése a megfelelő kommunikáció biztosítása érdekében
- e) A helyiség jó világítása a megfelelő kommunikáció biztosítása érdekében
- f) Fényjelzések alkalmazása

2. Kommunikációs technikák alkalmazása az egyéni és a csoportos kommunikáció során

- a) Kommunikáció siket emberrel személyes szituációban
- b) Kommunikáció siket emberrel csoporthelyzetben

3. Oktatási Jeltolmács igénybevétele

II. Gyakorlati oktatás akadálymentes kialakítása hallássérültek részére

1. Megfelelő tárgyi környezet kialakítása:

- a) Vezeték nélküli FM kommunikációs rendszer biztosítása
 - b) Webkamera biztosítása a jeltolmácsolás igénybevételére
 - c) A helyiség jó világítása a megfelelő kommunikáció biztosítása érdekében
 - d) Fényjelzések alkalmazása
 - e) Szünetmentes áramforrás biztosítása
- 2. Kommunikáció hallássérült emberrel a tanműhelyekben:**
Kommunikációs technikák alkalmazása az egyéni és a csoportos kommunikáció során
- c) Kommunikáció siket emberrel személyes szituációban
 - d) Kommunikáció siket emberrel csoporthelyzetben
- 3. Jeltolmács igénybevétele**
- 4. Kommunikáció írásban**

12.3.40 Postai ügyintéző

Hallássérült fiatalok eredményes munkába állítása érdekében szakképzést és pályaeorientációt segítő középiskolai szolgáltatáscsomag kidolgozása” című program (3841) keretében megvalósuló a FEOR által tartalmazott foglalkozások hallássérülés szempontjából történő részletes munkakörelemzése/09/FSZK

FEOR szám: 3612 **Munkakör:** Postai ügyintéző

Általános leírás:

Postai munkahely nyitását-zárását végez. Postai küldeményeket vesz fel, átad továbbításra és az érkezett küldeményeket átveszi, kiosztja kézbesítésre. Postai szolgáltatásokat értékesítést és biztosítási és befektetési termékeket kezel. Postai pénzforgalmi közvetítő tevékenységeket végez és ellenőrző tevékenységet végez.

A munkavégzés helye állandó.

A munkakör-elemzési táblázatban foglaltak, illetve a feladatelemzésben megfogalmazott kompetenciák megfelelnek azoknak a követelményeknek, amelyek a postai ügyintéző tevékenységét jellemzik.

Munkakör elemzési táblázat

			Komptenciaelemek		
			Ismeret	Készség	Magatartásforma
			Fogalom, tény	Mozdulat, művelet	
Feladatcsoport	Eredet	Feladat	Felismerés, megnevezés, önálló alkalmazás	gyakorlottság	
Postai ügyintézés	A-1	Informatikai rendszerek és irodatechnikai eszközök alkalmazása	Informatikai és irodai eszközök ismerete	Informatikai és irodai eszközök használata	Megbízhatóság Önállóság
	A-2	IPH rendszert alkalmaz	Az IPH rendszer kezelői felületének felépítése és működésének ismerete	Alapszintű számítógépha sználát	Megbízhatóság Önállóság
	A-3	Napközbeni készpénz-beszolgáltatást végez	Munkahelyi zárás menete, szabályainak ismerete	Szakmai nyelvezetű íráskészség, fogalmazás írásban	Felelősségtudat Megbízhatóság
	A-4	Aznapi kezeléséről leszámol, elvégzi a szolgálat befejezéséhez előírt feladatokat	Kezelői, munkahelyi nyitás menete, szabályainak ismerete	Számolási készség	Felelősségtudat Megbízhatóság
	A-5	Előírt dokumentációs feladatokat végez, használatba veszi, vezeti,	Dokumentáció, naplók és jegyzőkönyvek vezetési szabályainak ismerete	Szakmai nyelvezetű íráskészség, fogalmazás írásban	Precizitás Stressz tűrő képesség Terhelhetőség

		lezárja az okiratokat, naplókat, nyilvántartásokat			
	A-6	Leszámol a küldeményekkel és a készpénzzel	Postai küldemények kezelésének ismerete	Számolási készség	Felelősségtudat Megbízhatóság
	A-7	Postai küldeményeket vesz fel	Postai küldemények kezelésének ismerete	Kézírás és olvasott szakmai szöveg megértése	Felelősségtudat Megbízhatóság
	A-8	Logisztikai szolgáltatásokat nyújt	Postai küldemények kezelésének ismerete	Kézírás és olvasott szakmai szöveg megértése	Tűrőképesség Felelősségtudat
	A-9	Átadja a postai küldeményeket a rovatolónak	Postai küldemények rovatoló részére történő átadásának szabályainak ismerete	Kézírás és olvasott szakmai szöveg megértése	Felelősségtudat Megbízhatóság
	A-10	Előkészíti a küldeményeket az indításra, ellátja az indítószolgálatot	Postai küldemények kezelésének ismerete	Kézírás és olvasott szakmai szöveg megértése	Felelősségtudat Megbízhatóság
	A-11	Az érkezett küldeményeket átveszi	Küldemények, szolgáltatások rögzítésének módja az IPH rendszerben	Kézírás és olvasott szakmai szöveg megértés	Felelősségtudat Megbízhatóság
	A-12	Értesítőket állít ki és hagy hátra a címzettnek	Értesítők hátrahagyásának szabályainak ismerete	Szakmai nyelvezetű íráskészség, fogalmazás írásban	Megbízhatóság
	A-13	Meghatalmazásokat fogad el és kezel	Meghatalmazások elfogadásának feltétele, szabályainak ismerete	Szakmai nyelvezetű íráskészség, fogalmazás írásban	Felelősségtudat Megbízhatóság
	A-14	Kézbesítőket számoltat le	Leszámoltatás szabályainak és jegyzőkönyv készítésének ismerete	Számolási készség	Felelősségtudat Megbízhatóság
	A-15	Utalvány befizetéssel és készpénzátutalással kapcsolatos tevékenységet végez	utalvány befizetés befogadása előtt elvégzendő kötelező feladatok ismerete	Számolási készség és Szakmai nyelvezetű íráskészség, fogalmazás írásban	Felelősségtudat Megbízhatóság

	A-16	Kézpénzáttalást fogad el belföldre és külföldre	Folyószámlával kapcsolatos egyéb szolgáltatási igények teljesítésének módjainak ismerete	Számolási készség és általános számítógép használata	Precizitás Felelősségtudat
	A-17	Kézpénzáttalást teljesít, és nemzetközi gyorsutalványt fizet ki	Folyószámlával kapcsolatos egyéb szolgáltatási igények teljesítésének módjainak ismerete	Számolási készség és olvasott szakmai szöveg megértése	Precizitás Felelősségtudat
	A-18	Betétkönyvet kezel	Értékpapír-kezelés és értékesítés szabályainak ismerete	Számolási készség és általános számítógép használata	Precizitás Felelősségtudat
	A-19	Pénzváltást (kézpénzváltás) végez	kézpénzváltási jegyzék kitöltésének, a váltani kívánt pénz átvételének szabályainak ismerete	Számolási készség	Precizitás Felelősségtudat
	A-20	Posta Személyi kölcsön szolgáltatást lát el	Posta Személyi kölcsön szolgáltatások ellátásának folyamatának ismerete	Számolási készség és szakmai nyelvezetű íráskészség, fogalmazás írásban	Felelősségtudat Megbízhatóság Önállóság
	A-21	Elkészíti a napi elszámolást	Munkahelyi zárás menete, szabályainak ismerete	Szakmai nyelvezetű íráskészség, fogalmazás írásban és számolási készség	Megbízhatóság Önállóság
	A-22	Kezeli az ügyfélpanaszokat	Ügyfélpanaszok kezelésének ismerete	Hallott szakmai szöveg megértése	Önállóság
	A-23	Kezelésbiztonsági és üzleti titokvédelmi szabályokat, szolgáltatás-minőségi követelményeket ismeri és alkalmazza	Kezelésbiztonsági, üzleti titokvédelmi szabályok, szolgáltatás-minőségi követelmények ismerete	Olvasott szakmai szöveg megértése	Felelősségtudat Megbízhatóság

Egészségi tényezők:

Enyhe fokban hallássérülteknek ajánlható, a verbális kommunikáció megkerülhetlensége miatt.
Követelmények: Megbízhatóság, pontosság, fegyelem, udvariasság, legalább társalgó beszéd megértése.
Lehetséges munkaköri expozíciók: Nem optimális igénybevétel, ergonómiai hiányosságok, képernyős munkahely.

Balesetveszély: Nem jellemző.

Kizáró okok: Végtag deformitások, melyek a munkavégzést gátolják. Krónikus szív- érrendszeri betegségek, melyek olyan általános állapottal járnak, melyek a munkavégzést akadályozzák. Kéz idült bőrbetegségei, egyéni megítélés szerint. Epilepszia egyéni megítélés szerint. Beszédhiba. Zavart beszédértés.

Vízus: Két szem együtt, korrekcióval legalább 0,8.

Szurdopedagógiai ajánlás:

A szakma elsajátításához szükséges tanulmányok alatt a hallássérült tanulónak biztosítani kell a szurdopedagógus közreműködését a szakértői véleményben meghatározott heti óraszámban. Amennyiben a hallássérült tanuló igényli, jeltolmács biztosítsa a tanítási órákon, illetve a gyakorlati képzés ideje alatt a tananyag, a fogalmak és a szakkifejezések megértését. Ajánlott az adott szakmára vonatkozó „szótár” elkészítése, mely azokat a legfontosabb kifejezéseket, szakszavakat és magyarázataikat (szöveges, rajzos) tartalmazza, melyek megértése a hallássérült fiatal számára esetenként nehezített vagy hosszabb időt igényel. A bonyolultabb ábrák, munkafolyamatokat bemutató képek lehetőség szerint feliratozva kerüljenek a tanulók kezébe. A hallássérülés, és az abból következő nyelvi hátrány (szókincs, szövegértés) miatt ajánlott a tanítási órák anyagáról nyomtatott formában vázlatot adni a tanulóknak, ezzel is segítve a lényegkiemelést. Fontos a szemléltetés állandó biztosítása, mert a hallássérültek elsősorban a vizuális úton megszerezhető információkra támaszkodnak ismereteik bővítésében. Számonkérés esetén a pedagógus az írásbeli feleleteket részesítse előnyben, lehetőség szerint segítve a hallássérült tanulót a feladatok biztos megértésében, hogy az esetleges hibák ne értelmezési nehézségekből adódjanak. A vizsgák szervezésekor figyelembe kell venni, hogy a hallássérült tanulóknak hosszabb időt kell biztosítani a megoldásra, mint halló társaiknak.

A tanítási folyamat (képzés) tervezésekor lehetőséget kell biztosítani arra, hogy szükség esetén az egyes modulok elsajátítására fordítható idő hallássérültek esetében meghosszabbítható legyen.

Akadálymentesítési tényezők:

I. Elméleti oktatás akadálymentes kialakítása hallássérültek részére

1. Megfelelő tárgyi környezet kialakítása:

- a) Induktív hurok kiépítése a tantermekben és/vagy
- b) Vezeték nélküli FM kommunikációs rendszer biztosítása
- c) Webkamera biztosítása a jeltolmácsolás igénybevételére
- d) Berendezések, asztalok, padok jó elhelyezése a megfelelő kommunikáció biztosítása érdekében
- e) A helyiség jó világítása a megfelelő kommunikáció biztosítása érdekében
- f) Fényjelzések alkalmazása

2. Kommunikációs technikák alkalmazása az egyéni és a csoportos kommunikáció során

- a) Kommunikáció siket emberrel személyes szituációban
- b) Kommunikáció siket emberrel csoporthelyzetben

3. Oktatási Jeltolmács igénybevétele

II. Gyakorlati oktatás akadálymentes kialakítása hallássérültek részére

1. Megfelelő tárgyi környezet kialakítása:

- a) Vezeték nélküli FM kommunikációs rendszer biztosítása
- b) Webkamera biztosítása a jeltolmácsolás igénybevételére
- c) A helyiség jó világítása a megfelelő kommunikáció biztosítása érdekében
- d) Fényjelzések alkalmazása

2. Kommunikáció hallássérült emberrel a tanműhelyekben:

Kommunikációs technikák alkalmazása az egyéni és a csoportos kommunikáció során

- i) Kommunikáció siket emberrel személyes szituációban
 - j) Kommunikáció siket emberrel csoporthelyzetben
3. Jeltolmács igénybevétele
 4. Kommunikáció írásban

12.3.41 Kefekötő és seprűkészítő

Hallássérült fiatalok eredményes munkába állítása érdekében szakképzést és pályaeorientációt segítő középiskolai szolgáltatáscsomag kidolgozása” című program (3841) keretében megvalósuló a FEOR által tartalmazott foglalkozások hallássérülés szempontjából történő részletes munkakörelemzése/09/FSZK					
FEOR szám: 7513			Munkakör: Kefekötő és seprűkészítő		
Általános leírás:					
<p>Kefe- és seprűkészítés az alapanyag kiválasztásától a késztermék értékesítéséig terjed a feladatköre. Munkáját úgy végzi, hogy sem saját, sem munkatársai testi épségét ne veszélyeztesse és a környezeti károsodást elkerülje. Tevékenységét önálló vállalkozás keretei között is folytathatja</p> <p>Munkavégzés helye állandó.</p> <p>A munkakör-elemzési táblázatban foglaltak, illetve a feladatelemzésben megfogalmazott kompetenciák megfelelnek azoknak a követelményeknek, amelyek a kefekötő és seprűkészítő tevékenységét jellemzik.</p>					
Munkakör elemzési táblázat					
			Komptenciaelemek		
			Ismeret	Készség	Magatartásforma
			Fogalom, tény	Mozdulat, művelet	
Feladatcsoport	Eredet	Feladat	Megismerés, önálló alkalmazás	begyakorlottság	
Kefék és seprűk készítéséhez szükséges anyagok használata	A-1	Kefegyártás alap- és segédanyagainak használata	Anyagok és segédanyagok ismerete	Olvasott szakmai szöveg megértése	Önállóság Megbízhatóság
	A-2	Alapanyagok kiválasztása	Alapanyagok kiválasztásának, a szempontjainak ismerete	Olvasott szakmai szöveg megértése	Felelősségtudat Önállóság
	A-3	Anyagok osztályozása, minősítése	Osztályozási és minősítési ismeretek	Olvasott szakmai szöveg megértése	Monotónia tűrés Megbízhatóság
	A-4	Anyag-előkészítés	Előkészítés szabályainak ismerete	Előkészítő technikák használata és olvasott szakmai szöveg megértése	Kézügyesség Megbízhatóság
	A-5	Állati eredetű szálas anyagok feldolgozása	Állati szálas anyagok feldolgozásának technikájának ismerete	Eszközök használata és olvasott szakmai szöveg megértése	Megbízhatóság Felelősségtudat

	A-6	A növényi eredetű tömőanyagok alkalmazása és feldolgozása	Tömőanyagok feldolgozási technikájának ismerete	Eszközök használata és olvasott szakmai szöveg megértése	Megbízhatóság Felelősségtudat
Műveletek végzéséhez szükséges eszközök használata	B-1	A seprükészítés kéziszerszámai és gépeinek használata	Seprű készítés szerszámok és gépek használatának ismerete	Eszközök és szerszámok használata	Kézügyesség Önállóság Felelősségtudat
	B-2	A kefegyártás kéziszerszámai és gépeinek használata	Kefegyártás eszközeinek ismerete	Eszközök és szerszámok használata	Kézügyesség Önállóság Felelősségtudat
	B-3	A gépek, gépi berendezések pontos beállítása	Gépek és szerszámok működtetésének ismerete	Gépek és szerszámok használata	Kézügyesség Önállóság Felelősségtudat
	B-4	Szakma gépeinek kisebb, eszközeinek teljes körű javítása	Működési és javítási ismertetek	Javításhoz szükséges eszközök használata	Kézügyesség Stabil kéztartás
A gyártás folyamata	C-1	A gyártás előkészítése	Előkészítés technikájának ismerete	Eszközök és szerszámok használata	Kézügyesség Stabil kéztartás Önállóság
	C-2	kötés	Kötési technika ismerete	Kötési eszközök és gépek használata	Kézügyesség Stabil kéztartás
	C-3	varrás	Varrási technikák ismerete	Tű és fonal és egyéb eszközök használata	Kézügyesség Stabil kéztartás
	C-4	adjusztálás	Adjusztálás folyamatának ismerete	Eszközök és szerszámok használata	Kézügyesség Stabil kéztartás
Munkavédelmi előírások betartása	D-1	Munkavédelmi szabályok betartása	Munkavédelmi előírások ismerete	Olvasott szakmai szöveg megértése	Megbízhatóság felelősségtudat
	D-2	Tűzvédelmi szabályok betartása	Tűzvédelmi előírások ismerete	Olvasott szakmai szöveg megértése	Megbízhatóság felelősségtudat
	D-3	Környezetvédelmi szabályok betartása	Környezetvédelmi előírások használata	Olvasott szakmai szöveg megértése	Megbízhatóság felelősségtudat
	D-4	Hulladék kezelése	Hulladék kezelés szabályainak ismerete	Olvasott szakmai szöveg megértése	Megbízhatóság felelősségtudat

Egészségi tényezők:

Nagyothallóknak és siketeknek is ajánlható.

Követelmények: Monotonia tűrés, kézügyesség.

Lehetséges munkaköri expozíciók: Nem optimális igénybevétel, ergonómiai hiányosságok, por, magas páratartalom, vegyszerek, állati szőrök.

Balesetveszély: Kézsérülés.

Kizáró okok: Végtag deformitások, melyek a munkavégzést gátolják. Krónikus szív- érrendszeri betegségek, melyek olyan általános állapottal járnak, melyek a munkavégzést akadályozzák. Krónikus tüdőbetegségek. Kéz idült bőrbetegségei.

Vízus: Két szem együtt, korrekcióval legalább 0,5.

Szurdopedagógiai ajánlás:

A szakma elsajátításához szükséges tanulmányok alatt a hallássérült tanulónak biztosítani kell a szurdopedagógus közreműködését a szakértői véleményben meghatározott heti óraszámában. Amennyiben a hallássérült tanuló igényli, jeltolmács biztosítsa a tanítási órákon, illetve a gyakorlati képzés ideje alatt a tananyag, a fogalmak és a szakkifejezések megértését. Ajánlott az adott szakmára vonatkozó „szótár” elkészítése, mely azokat a legfontosabb kifejezéseket, szakszavakat és magyarázataikat (szöveges, rajzos) tartalmazza, melyek megértése a hallássérült fiatal számára esetenként nehezített vagy hosszabb időt igényel. A bonyolultabb ábrák, munkafolyamatokat bemutató képek lehetőség szerint feliratozva kerüljenek a tanulók kezébe. A hallássérülés, és az abból következő nyelvi hátrány (szókincs, szövegértés) miatt ajánlott a tanítási órák anyagáról nyomtatott formában vázlatot adni a tanulóknak, ezzel is segítve a lényegkiemelést. Fontos a szemléltetés állandó biztosítása, mert a hallássérültek elsősorban a vizuális úton megszerezhető információkra támaszkodnak ismereteik bővítésében. Számonkérés esetén a pedagógus az írásbeli feleleteket részesítse előnyben, lehetőség szerint segítve a hallássérült tanulót a feladatok biztos megértésében, hogy az esetleges hibák ne értelmezési nehézségekből adódjanak. A vizsgák szervezésekor figyelembe kell venni, hogy a hallássérült tanulóknak hosszabb időt kell biztosítani a megoldásra, mint halló társaiknak.

A tanítási folyamat (képzés) tervezésekor lehetőséget kell biztosítani arra, hogy szükség esetén az egyes modulok elsajátítására fordítható idő hallássérültek esetében meghosszabbítható legyen.

Akadálymentesítési tényezők:

I. Elméleti oktatás akadálymentes kialakítása hallássérültek részére

1. Megfelelő tárgyi környezet kialakítása:

- a) Induktív hurok kiépítése a tantermekben és/vagy
- b) Vezeték nélküli FM kommunikációs rendszer biztosítása
- c) Webkamera biztosítása a jeltolmácsolás igénybevételére
- d) Berendezések, asztalok, padok jó elhelyezése a megfelelő kommunikáció biztosítása érdekében
- e) A helyiség jó világítása a megfelelő kommunikáció biztosítása érdekében
- f) Fényjelzések alkalmazása

2. Kommunikációs technikák alkalmazása az egyéni és a csoportos kommunikáció során

- a) Kommunikáció siket emberrel személyes szituációban
- b) Kommunikáció siket emberrel csoporthelyzetben

3. Oktatási Jeltolmács igénybevétele

II. Gyakorlati oktatás akadálymentes kialakítása hallássérültek részére

1. Megfelelő tárgyi környezet kialakítása:

- a) Vezeték nélküli FM kommunikációs rendszer biztosítása
- b) Webkamera biztosítása a jeltolmácsolás igénybevételére
- c) A helyiség jó világítása a megfelelő kommunikáció biztosítása érdekében
- d) Fényjelzések alkalmazása
- e) Szünetmentes áramforrás biztosítása

2. Kommunikáció hallássérült emberrel a tanműhelyekben:

Kommunikációs technikák alkalmazása az egyéni és a csoportos kommunikáció során

- a) Kommunikáció siket emberrel személyes szituációban
- b) Kommunikáció siket emberrel csoporthelyzetben

3. Jeltolmács igénybevétele

4. Kommunikáció írásban

12.3.42 Sportszerjavító

Hallássérült fiatalok eredményes munkába állítása érdekében szakképzést és pályaeorientációt segítő középiskolai szolgáltatáscsomag kidolgozása” című program (3841) keretében megvalósuló a FEOR által tartalmazott foglalkozások hallássérülés szempontjából történő részletes munkakörelemzése/09/FSZK					
FEOR szám: 7514			Munkakör: Sportszerjavító		
Általános leírás:					
<p>Iskolai sportszert és játékeszközöket javít, karbantart. Évszaknak megfelelő sportszerekkel foglalkozik. Sportpálya és játszótér felújítást végez. Technikai sportszerekkel foglalkozik. Üzletvitellel kapcsolatban adminisztratív feladatot végez.</p> <p>A munkavégzés helye állandó.</p> <p>A munkakör-elemzési táblázatban foglaltak, illetve a feladatelemzésben megfogalmazott kompetenciák megfelelnek azoknak a követelményeknek, amelyek sportszerjavító tevékenységet jellemzik.</p>					
Munkakör elemzési táblázat					
			Komptenciaelemek		
			Ismeret	Készség	Magatartásforma
			Tény és fogalom	Mozdulat, művelet	
Feladatcsoport	Eredet	Feladat	Önálló alkalmazás	begyakorlottság	
Sportszerjavító finommechanikai feladatok	A-1	Készít, bont, javít, cserél oldható kötések és helyzetbiztosító elemeket	Javítás módok, különböző technikák az oldható kötések ismerete	Alaprajz olvasása, értelmezése	Precizitás Kézügyesség Látás
	A-2	Készít, bont, javít, cserél nem oldható kötések (szegecs, zsugor, ragasztott)	Javítás módok, különböző technikák az nem oldható kötések ismerete	Alaprajz olvasása, értelmezése	Precizitás Kézügyesség Látás
	A-3	Általános minőségű hegesztett kötést készít	Minősítés, diagnosztizálás módjainak, hegesztési ismeretek	Műszaki rajz olvasása, értelmezése	Precizitás Kézügyesség Látás
	A-4	Szerel finommechanikai műszerelmeket	Szerszámok, kigépek alkalmazásának ismerete	Műszaki rajz olvasása, értelmezése	Precizitás Kézügyesség Látás
Sportszerjavító feladatok	B-1	Sporteszközöket összeszerel	Szerszámok, kigépek alkalmazásának ismerete	Szerszámok gépek alkalmazása	Precizitás Kézügyesség Látás
	B-2	Sporteszközöket fel-, leszerel	Szerelési, javítási útmutató ismerete	Szerszámok gépek alkalmazása	Precizitás Kézügyesség Látás

	B-3	Fafelület kiegyenlít, szálkátlanít	Felületkezelési eljárások ismerete	Szerszámok gépek alkalmazása	Precizitás Kézügyesség Látás
	B-4	Labdabelsőt cserél	Alkatrészek, vázszerkezet ismerete	Szerszámok gépek alkalmazása	Precizitás Kézügyesség Látás
	B-5	Borítást (SOFT-ot) cserél	Felületkezelési eljárások ismerete	Szerszámok gépek alkalmazása	Precizitás Kézügyesség Látás
	B-6	Egyéb szerelési feladatokat lát el	Sport- és játékeszközök szabványainak ismerete	Műszaki rajz olvasása, értelmezése	Precizitás Kézügyesség Látás
Sportszerjavító adminisztratív feladatok	C-1	Munka-, ütemtervet készít	Dokumentumok fajtái, felépítésének ismerete	Szakmai íráskészség	Precizitás
	C-2	Pénzügyi kalkulációt készít	Pénzügyi dokumentumok kitöltése, kezelésének ismerete	Elemi számolási készség és szakmai szöveg megértése	Precizitás Pontosság
	C-3	Anyagszükségletet biztosít	Anyagismeret	Olvasott szakmai szöveg megértése	Pontosság
	C-4	A szabványoknak megfelelően végzi a javítást	Gyártási azonosítók ismerete	Olvasott szakmai szöveg megértése	Precizitás Kézügyesség
	C-5	Biztosítja a minőséget	Kísérő okmányok kitöltésének módjainak ismerete	Szakmai íráskészség	Precizitás

Egészségi tényezők:

Siketeknek nem, nagyothallóknak (fokozott hallásvédelemmel) ajánlható, a balesetvédelmi szempontok egyéni mérlegelésével.

Követelmények: Kézügyesség, logikai készség, műszaki leleményesség, pontosság.

Lehetséges munkaköri expozíciók: Nem optimális igénybevétel, ergonómiai hiányosságok, fapor, zaj, vegyi anyagok.

Balesetveszély: Forgó géprészek okozta kézsérülés.

Kizáró okok: Végtag deformitások, melyek a munkavégzést gátolják. Krónikus szív- érrendszeri betegségek, melyek olyan általános állapottal járnak, melyek a munkavégzést akadályozzák. Krónikus légzőszervi megbetegedések. Kéz idült bőrbetegségei. Epilepszia.

Vízus: Két szem együtt, korrekcióval legalább 1,2

Szurtopedagógiai ajánlás:

A szakma elsajátításához szükséges tanulmányok alatt a hallássérült tanulónak biztosítani kell a szurdopedagógus közreműködését a szakértői véleményben meghatározott heti óraszámban. Amennyiben a hallássérült tanuló igényli, jeltolmács biztosítsa a tanítási órákon, illetve a gyakorlati képzés ideje alatt a tananyag, a fogalmak és a szakkifejezések megértését. Ajánlott az adott szakmára vonatkozó „szótár” elkészítése, mely azokat a legfontosabb kifejezéseket, szakszavakat és

magyarázataikat (szöveges, rajzos) tartalmazza, melyek megértése a hallássérült fiatal számára esetenként nehezített vagy hosszabb időt igényel. A bonyolultabb ábrák, munkafolyamatokat bemutató képek lehetőség szerint feliratozva kerüljenek a tanulók kezébe. A hallássérülés, és az abból következő nyelvi hátrány (szókincs, szövegértés) miatt ajánlott a tanítási órák anyagáról nyomtatott formában vázlatot adni a tanulóknak, ezzel is segítve a lényegkiemelést. Fontos a szemléltetés állandó biztosítása, mert a hallássérültek elsősorban a vizuális úton megszerezhető információkra támaszkodnak ismereteik bővítésében. Számonkérés esetén a pedagógus az írásbeli feleleteket részesítse előnyben, lehetőség szerint segítve a hallássérült tanulót a feladatok biztos megértésében, hogy az esetleges hibák ne értelmezési nehézségekből adódjanak. A vizsgák szervezésekor figyelembe kell venni, hogy a hallássérült tanulóknak hosszabb időt kell biztosítani a megoldásra, mint halló társaiknak.

A tanítási folyamat (képzés) tervezésekor lehetőséget kell biztosítani arra, hogy szükség esetén az egyes modulok elsajátítására fordítható idő hallássérültek esetében meghosszabbítható legyen.

Akadálymentesítési tényezők:

I. Elméleti oktatás akadálymentes kialakítása hallássérültek részére

1. Megfelelő tárgyi környezet kialakítása:
 - a) Induktív hurok kiépítése a tantermekben és/vagy
 - b) Vezeték nélküli FM kommunikációs rendszer biztosítása
 - c) Webkamera biztosítása a jeltolmácsolás igénybevételére
 - d) Berendezések, asztalok, padok jó elhelyezése a megfelelő kommunikáció biztosítása érdekében
 - e) A helyiség jó világítása a megfelelő kommunikáció biztosítása érdekében
 - f) Fényjelzések alkalmazása
2. Kommunikációs technikák alkalmazása az egyéni és a csoportos kommunikáció során
 - a) Kommunikáció siket emberrel személyes szituációban
 - b) Kommunikáció siket emberrel csoporthelyzetben
3. Oktatási Jeltolmács igénybevétele

II. Gyakorlati oktatás akadálymentes kialakítása hallássérültek részére

1. Megfelelő tárgyi környezet kialakítása:
 - a) Vezeték nélküli FM kommunikációs rendszer biztosítása
 - b) Webkamera biztosítása a jeltolmácsolás igénybevételére
 - c) A helyiség jó világítása a megfelelő kommunikáció biztosítása érdekében
 - d) Fényjelzések alkalmazása
 - e) Szünetmentes áramforrás biztosítása
2. Kommunikáció hallássérült emberrel a tanműhelyekben:
Kommunikációs technikák alkalmazása az egyéni és a csoportos kommunikáció során
 - a) Kommunikáció siket emberrel személyes szituációban
 - b) Kommunikáció siket emberrel csoporthelyzetben
3. Jeltolmács igénybevétele
4. Kommunikáció írásban

12.3.43 Szabász

Hallássérült fiatalok eredményes munkába állítása érdekében szakképzést és pályorientációt segítő középiskolai szolgáltatáscsomag kidolgozása” című program (3841) keretében megvalósuló a FEOR által tartalmazott foglalkozások hallássérülés szempontjából történő részletes munkakörelemzése/09/FSZK					
FEOR szám: 7322			Munkakör: Szabász		
Általános leírás:					
<p>Gyártmányt fejlesztést végez és előkészíti a sorozatgyártást. Teríték előkészítő, szabászati vágó, rendszerező és ragasztó-préselő munkát végez</p> <p>A munkavégzés helye állandó.</p> <p>A munkakör-elemzési táblázatban foglaltak, illetve a feladatelemzésben megfogalmazott kompetenciák megfelelnek azoknak a követelményeknek, amelyek a szabász tevékenységét jellemzik.</p>					
Munkakör elemzési táblázat					
			Komptenciaelemek		
			Ismeret	Készség	Magatartásforma
			Fogalom, összefüggés	Fogás, mozdulat	
Feladatsoport	Eredet	Feladat	Felismerés, megnevezés	Maximális begyakorlottság	
Munkavégzés a könnyűiparban	A-1	Biztonságtechnikai eszközök működőképességét ellenőrzi	Gépek biztonságtechnikájának ismerete	Szakmai olvasott szöveg megértése	Megbízhatóság
	A-2	Betartja a munkavégzésre vonatkozó előírásokat	Munka-, tűz- és környezetvédelmi előírások és védőeszközök ismerete	Köznyelvi és szakmai olvasott szöveg megértése	Felelősségtudat
	A-3	Szelektíven gyűjti és tárolja a hulladékokat	Hulladékkezelési előírások ismerete	Köznyelvi szöveg megértése	Megbízhatóság
	A-4	Vegyí anyagok tárolásának és alkalmazásának előírásait betartja	Vegyí anyagok tárolási, alkalmazási szabályai	Szakmai szöveg megértése és védőeszközök használata	Felelősségtudat
	A-5	Anyagokat választ a technológiai ismereteknek megfelelően	Anyagmozgás és alapanyagok ismerete	Mérőeszközök használata és elemi számolási készség	Felelősségtudat
	A-6	Keresi és megszünteti a gyártási hibákat	Minőség ellenőrzés szabályai	Szakmai szöveg megértése	Megbízhatóság

Gyártmányfejlesztés, gyártás előkészítés a ruhaiparban	B-1	Termékre vonatkozó információkat gyűjt	textíliák fajtái, és felhasználásainak ismerete	Szakmai halott és olvasott szöveg megértése	Önállóság
	B-2	Előkészíti az alapmintát	Szabásminták fajtáinak, készítésének és felhasználási területeinek ismerete	Modellrajz olvasása, értelmezése	Önállóság, precizitás
	B-3	Kiszabja a mintadarabot	Testalkat típusok és Gyártáselőkészítő programok, gépek, eszközök ismerete	Gyártmányrajz, alkatrészrajz készítése	Kézügyesség, precizitás
	B-4	Műszaki rajzsorozatot készít	Műszaki rajzsorozat készítésének ismerete	alkatrészrajz készítése	Kézügyesség, precizitás
	B-5	Sablonokat készít	Szabásminta kialakításának menetének ismerete	Elemi számolási készség	Kézügyesség, precizitás
	B-6	Műszaki leírást készít	A dokumentálás módjainak ismerete	Modellrajz olvasása, értelmezése	Önállóság
Teríték előkészítés és terítés	C-1	Terítékrajzot készít	Terítékrajz készítési módjai	Szakmai méretszámok értelmezése	Kézügyesség
	C-2	Előkészíti a felterítést	Teríték előkészítő gépek, berendezések, eszközök illetve terítés	Gyártási rajz értelmezése, alkatrészrajz olvasása	Állóképesség
	C-3	Rögzíti a rajzot a terítéken	A terítés menete ismerete	Terítéshez használt eszközök használata	Kézügyesség
	C-4	Rögzíti és ellenőrzi a terítéket	A dokumentálás és minőség ellenőrzés módjainak és rögzítés szabályainak ismerete	Rögzítéshez használt anyagok használata	Kézügyesség
Szabás	D-1	Darabolja a terítéket	szabás módjai	Szakmai méretszámok értelmezése és hallott szöveg megértése	Kézügyesség
	D-2	Nagyolt szabást végez a karakteres	Szabásgépek, berendezések, programok, eszközök	Gyártmányrajz, alkatrészrajz olvasása,	Önállóság

		anyagoknál	fajtái	értelmezése	
	D-3	Leigazító munkát végez	Leigazítás módjai	Szabásgépek és munkavédelmi eszközeinek használata	Önállóság
	D-4	Minőség-ellenőrzést végez	A minőség-ellenőrzés és dokumentálás módjai	Szakmai olvasott szöveg megértése	Szakmai szöveg megértése
Rendszerezés a szabászat	E-1	Sorszámozza az összetartozó alkatrészeket	Rendszerezés módjai	Szakmai mérekszámok értelmezése	Önállóság és döntésképesség
	E-2	Eltérő lapszám esetén hibajavítást kezdeményez	Számozás módja	Gyártmányrajz, alkatrészbizottság olvasása, értelmezése	Önállóság
	E-3	Rendszerezi és továbbítja csomagot	Rendszerezés módjai	Elemi számolási készség	Önállóság
	E-4	Minőségellenőrzést végez	minőségellenőrzés módjai	Szakmai szöveg értelmezése	Önállóság
Ragasztás-préselés a szabászat	F-1	Beállítja a ragasztógépet	Ragasztás paraméterei	Ragasztó berendezések, eszközök használata	Kézügyesség
	F-2	Ragasztási tesztet készít	A ragasztás technológiai folyamata	Gyártmányrajz, alkatrészbizottság olvasása, értelmezése	Precizitás
	F-3	Teszt alapján korrigálja a gépbeállítást	Ragasztó berendezések, eszközök	Ragasztó berendezések, eszközök használata	Precizitás
	F-4	Sorba rendezi a gépből kijövő alkatrészeket	Rendszerezés módjai	Szakmai nyelvű hallott szöveg megértése	Precizitás
	F-5	Minőségellenőrzést végez	minőségellenőrzés módjai	Szakmai nyelvű szöveg értése	Önállóság

Egészségi tényezők:

Nagyothallóknak egyéni megítélés alapján, fokozott hallásvédelemmel ajánlható.

Követelmények: Kézügyesség, monotonia tűrés, megfigyelőképesség, formaérzék.

Lehetséges munkaköri expozíciók: Nem optimális igénybevétel, ergonómiai hiányosságok. kényszertesthelyzet, textilpor, zaj.

Balesetvesztély: Kéz sérülés.

Kizáró okok: Végtag deformitások, melyek a munkavégzést gátolják. Krónikus szív- érrendszeri betegségek, melyek olyan általános állapottal járnak, melyek a munkavégzést akadályozzák. Krónikus tüdőbetegségek. Színtévesztés.

Vízus: Két szem együtt, korrekcióval legalább 0,8.

Szurdopedagógiai ajánlás:

A szakma elsajátításához szükséges tanulmányok alatt a hallássérült tanulónak biztosítani kell a szurdopedagógus közreműködését a szakértői véleményben meghatározott heti óraszámában. Amennyiben a hallássérült tanuló igényli, jeltolmács biztosítsa a tanítási órákon, illetve a gyakorlati képzés ideje alatt a tananyag, a fogalmak és a szakkifejezések megértését. Ajánlott az adott szakmára vonatkozó „szótár” elkészítése, mely azokat a legfontosabb kifejezéseket, szakszavakat és magyarázataikat (szöveges, rajzos) tartalmazza, melyek megértése a hallássérült fiatal számára esetenként nehezített vagy hosszabb időt igényel. A bonyolultabb ábrák, munkafolyamatokat bemutató képek lehetőség szerint feliratozva kerüljenek a tanulók kezébe. A hallássérülés, és az abból következő nyelvi hátrány (szókincs, szövegértés) miatt ajánlott a tanítási órák anyagáról nyomtatott formában vázlatot adni a tanulóknak, ezzel is segítve a lényegkiemelést. Fontos a szemléltetés állandó biztosítása, mert a hallássérültek elsősorban a vizuális úton megszerezhető információkra támaszkodnak ismereteik bővítésében. Számonkérés esetén a pedagógus az írásbeli feleleteket részesítse előnyben, lehetőség szerint segítve a hallássérült tanulót a feladatok biztos megértésében, hogy az esetleges hibák ne értelmezési nehézségekből adódjanak. A vizsgák szervezésekor figyelembe kell venni, hogy a hallássérült tanulóknak hosszabb időt kell biztosítani a megoldásra, mint halló társaiknak.

A tanítási folyamat (képzés) tervezésekor lehetőséget kell biztosítani arra, hogy szükség esetén az egyes modulok elsajátítására fordítható idő hallássérültek esetében meghosszabbítható legyen.

Akadálymentesítési tényezők:

I. Elméleti oktatás akadálymentes kialakítása hallássérültek részére

1. Megfelelő tárgyi környezet kialakítása:

- a) Induktív hurok kiépítése a tantermekben és/vagy
- b) Vezeték nélküli FM kommunikációs rendszer biztosítása
- c) Webkamera biztosítása a jeltolmácsolás igénybevételére
- d) Berendezések, asztalok, padok jó elhelyezése a megfelelő kommunikáció biztosítása érdekében
- e) A helyiség jó világítása a megfelelő kommunikáció biztosítása érdekében
- f) Fényjelzések alkalmazása

2. Kommunikációs technikák alkalmazása az egyéni és a csoportos kommunikáció során

- a) Kommunikáció siket emberrel személyes szituációban
- b) Kommunikáció siket emberrel csoporthelyzetben

3. Oktatási Jeltolmács igénybevétele

II. Gyakorlati oktatás akadálymentes kialakítása hallássérültek részére

1. Megfelelő tárgyi környezet kialakítása:

- a) Vezeték nélküli FM kommunikációs rendszer biztosítása
- b) Webkamera biztosítása a jeltolmácsolás igénybevételére
- c) A helyiség jó világítása a megfelelő kommunikáció biztosítása érdekében
- d) Fényjelzések alkalmazása

2. Kommunikáció hallássérült emberrel a tanműhelyekben:

Kommunikációs technikák alkalmazása az egyéni és a csoportos kommunikáció során

a) Kommunikáció siket emberrel személyes szituációban

b) Kommunikáció siket emberrel csoporthelyzetben

3. Jeltolmács igénybevétele

Kommunikáció írásban

12.3.44 Szabó

Hallássérült fiatalok eredményes munkába állítása érdekében szakképzést és pályaeorientációt segítő középiskolai szolgáltatáscsomag kidolgozása” című program (3841) keretében megvalósuló a FEOR által tartalmazott foglalkozások hallássérülés szempontjából történő részletes munkakörelemzése/09/FSZK

FEOR szám: 7321 **Munkakör:** Szabó

Általános leírás:

Előkészíti a termék gyártását és összeállítja a terméket az aktuális divatnak megfelelően. Fehérneműt, lakástextil, férfit, női és csecsemő- és gyermekruházati terméket készít. Munkaruházati és védőruházati termékeket hoz létre.

A munkavégzés helye állandó

A munkakör-elemzési táblázatban foglaltak, illetve a feladatelemzésben megfogalmazott kompetenciák megfelelnek azoknak a követelményeknek, amelyek a szabó tevékenységét jellemzik.

Munkakör elemzési táblázat

			Komptenciaelemek		
			Ismeret	Készség	Magatartásforma
			Fogalom, tény	Mozdulat és művelet	
Feladatscsoport	Eredet	Feladat	Önálló alkalmazás	Közepes begyakorlottság	
Biztonságos és minőségi munkavégzés	A-1	Ellenőrzi a biztonságtechnikai eszközök működőképességét	Gépek biztonságtechnikájának ismerete	Tűz- és baleset megelőzési jelképek, színjelölések értelmezése	Megbízhatóság Felelősségtudat
	A-2	Biztonságosan használja a kéziszerszámokat	Gépek biztonságtechnikájának ismerete	Tűz- és baleset megelőzési jelképek, színjelölések értelmezése	Megbízhatóság Felelősségtudat
	A-3	Betartja a vegyi anyagok tárolásának és alkalmazásának előírásait	Vegyi anyagok tárolási, alkalmazási szabályai	Védőeszközök használata	Megbízhatóság Felelősségtudat
	A-4	Ellenőrzi az alapanyag, félkész- és késztermék minőségét	Félkész- és késztermékek minőségi követelményei	Íráskészség, nyomtatványok kitöltése	Megbízhatóság Felelősségtudat
	A-5	Adminisztrálja a termelt mennyiséget és minőséget	Minőségbiztosítás, minőségellenőrzés szerepe, jelentősége	Íráskészség, nyomtatványok kitöltése	Megbízhatóság Felelősségtudat

Ruhaipari gyártmánytervezés	B-1	Méretet vesz	Méretvétel szabályai, méretábrázolások felépítése	Kézi szabászati eszközeinek kezelési készsége	Pontosság
	B-2	Modellrajzot készít, vagy modellt választ	Modellezési ismeretek	Szakmai ábrázolások értelmezése, készítése	Pontosság
	B-3	Szabásmintát készít	Szabásminta felfektetés módjai	Szakmai ábrázolások értelmezése, készítése	Pontosság Precizitás
	B-4	Meghatározza a gyártástechnológiát alap- és kellékanyagok alapján	Ruhaipari gépek, berendezések beállítási, kezelési előírásai	Kezelési, használati utasítások, jelképek értelmezése	Döntésképeség
	B-5	Gépet, eszközt választ a technológiához	Ruhaipari gépek, berendezések technológiai jellemzői	Kezelési, használati utasítások, jelképek értelmezése	Döntésképeség
Textiltermékek összeállítása	C-1	Méretet vesz különféle textiltermékek készítéséhez	Méretvétel különféle textiltermékekhez	Kezelési, használati utasítások, jelképek értelmezése	Precizitás Megbízhatóság
	C-2	Tanulmányozza a méretábrázolásokat, méretjelöléseket	Méretábrázolások, méretjelölések	Kezelési, használati utasítások, jelképek értelmezése	Precizitás Megbízhatóság
	C-3	Másolja és kivágja a szabásmintát	Szabásminta másolása, kivágása	Kézi és gépi szabászati eszközeinek kezelési készsége	Pontosság
	C-4	Felfekteti a szabásmintákat és kiszabja az alkatrészeket	Felfektetés, szabás	Kézi és gépi szabászati eszközeinek kezelési készsége	Pontosság
Üzletvitel a könnyűiparban	D-1	Hellyel és szaklappal kínálja a vendéget	Kommunikációs eszközei	Irodatechnikai és telekommunikációs eszközök használata	Kommunikációs rugalmasság
	D-2	Felméri a vendég igényeit	Tárgyalástechnika alapjai	Irodatechnikai és telekommunikációs eszközök használata	Kapcsolatteremtő készség Udvariasság Segítőkézség
	D-3	Kiválasztja az anyagot,	A könnyűipari anyagok fajtái,	Olvasott szakmai szöveg megértése	Meggyőzőkészség Önállóság és

		kellékeket	használati tulajdonságai		önállóság
	D-4	Árkalkulációt készít, árat ajánl	Költség kalkuláció részei	Elemi számolási készség	Önállóság
Fehérnemű-készítés	E-1	Alsóruházati cikkeket készít	Alsóruházati cikktechnológia	Gépi szabásminták eszközeinek kezelési készsége Gyorsvarrógépek kezelési készsége	Pontosság Önállóság
	E-2	Hálórúházi cikkeket készít	Hálórúházi cikktechnológia	Gépi szabásminták eszközeinek kezelési készsége Gyorsvarrógépek kezelési készsége	Pontosság Önállóság
	E-3	Felsőruházati cikkeket készít	Ing, blúz cikktechnológia	Gépi szabásminták eszközeinek kezelési készsége Gyorsvarrógépek kezelési készsége	Pontosság Önállóság
	E-4	Varrást javít és foltoz	Javítási technológiák ismerete	Kézi varrás eszközeinek kezelési készsége	Precizitás Megbízhatóság
Munka- és védőruhák készítése	F-1	Női és férfi munkaruházati- és védőruházati termékeket készít	Varrástechnológiai eljárások különleges igénybevételekre	Gyorsvarrógépek kezelési készsége	Precizitás Látás
	F-2	Munkaköpenyt és kötényt készít	Munkaköpeny és kötény cikktechnológia	Gyorsvarrógépek kezelési készsége	Precizitás Látás
	F-3	Munka- és védőruhákat készít különleges igénybevételekhez	Munka kabát/nadrág cikktechnológiai ismeret	Gyorsvarrógépek kezelési készsége	Precizitás Látás
Lakástextíliák készítése	G-1	Méretet vesz különféle textiltermékek készítéséhez	Textiltermékek technológiai ismerete	Kezelési, használati utasítások, jelképek értelmezése	Pontosság
	G-2	Kiválasztja mért adatok alapján a méretnagyságot táblázatból	Méretábrázolatok, méretjelölések	Kézi és gépi szabásminták eszközeinek kezelési készsége	Önállóság Felelősségtudat
	G-3	Másolja és kivágja a szabásmintát	Szabásminta másolása, kivágása	Kézi és gépi szabásminták eszközeinek kezelési készsége	Precizitás Megbízhatóság
	G-4	Felfekteti a	Felfektetés, szabás	Gépi és kézi	Precizitás

		szabásmintákat és kiszabja az alkatrészeket		szabászat eszközeinek kezelési készsége	
Csecsemő- és gyermekruhák készítése	H-1	Elkészíti a gyermek-felsőruházat speciális munkaműveleteit	Csecsemő ruházat cikktechnológia	Olvasott szakmai szöveg megértése	Döntésképeség
	H-2	Különböző ruhaneműket készít	Ruházati termékek elkészítésének ismerete	Kézi varrás eszközei és gyorsvarrógépek használata	Tapintás Látás
Férfi ruhák készítése	I-1	Elkészíti a férfi ruhák speciális munkaműveleteit	Férfi ruhák speciális munkaműveleteinek ismerete	Olvasott szakmai szöveg megértése	Döntésképeség Pontosság
	I-2	Különböző ruhaneműket készít	Férfi ruházat technológiai ismeretei	Kézi varrás eszközei és gyorsvarrógépek használata	Tapintás Látás
Női ruhák készítése	J-1	Elkészíti a női ruhák speciális munkaműveleteit	Női ruhák speciális munkaműveletei	Olvasott szakmai szöveg megértése	Döntésképeség
	J-2	Különböző ruhaneműket készít	Női ruházat technológiai ismeretei	Kézi varrás eszközei és gyorsvarrógépek használata	Tapintás Látás

Egészségi tényezők:

Nagyothallóknak és siketeknek is ajánlható.

Követelmények: Rajzkészség, arányérzék, esztétikai érzék, művészi hajlam, kezűgyesség.

Lehetséges munkaköri expozíciók: Nem optimális igénybevétel, ergonómiai hiányosságok.

Balesetveszély: Kézsérülés.

Kizáró okok: Végtag deformitások, melyek a munkavégzést gátolják. Krónikus szív- érrendszeri betegségek melyek olyan általános állapottal járnak, melyek a munkavégzést akadályozzák. Színtévesztés.

Vízus: Két szem együtt, korrekcióval legalább 0,8.

Szurdopedagógiai ajánlás:

A szakma elsajátításához szükséges tanulmányok alatt a hallássérült tanulónak biztosítani kell a szurdopedagógus közreműködését a szakértői véleményben meghatározott heti óraszámban. Amennyiben a hallássérült tanuló igényli, jeltolmács biztosítsa a tanítási órákon, illetve a gyakorlati képzés ideje alatt a tananyag, a fogalmak és a szakkifejezések megértését. Ajánlott az adott szakmára vonatkozó „szótár” elkészítése, mely azokat a legfontosabb kifejezéseket, szakszavakat és magyarázataikat (szöveges, rajzos) tartalmazza, melyek megértése a hallássérült fiatal számára esetenként nehezített vagy hosszabb időt igényel. A bonyolultabb ábrák, munkafolyamatokat bemutató képek lehetőség szerint feliratozva kerüljenek a tanulók kezébe. A hallássérülés, és az abból következő nyelvi hátrány (szókincs, szövegértés) miatt ajánlott a tanítási órák anyagáról nyomtatott formában vázlatot adni a tanulónak, ezzel is segítve a lényegkiemelést. Fontos a szemléltetés állandó biztosítása, mert a hallássérültek elsősorban a vizuális úton

megszerezhető információkra támaszkodnak ismereteik bővítésében. Számonkérés esetén a pedagógus az írásbeli feleleteket részesítse előnyben, lehetőség szerint segítve a hallássérült tanulót a feladatok biztos megértésében, hogy az esetleges hibák ne értelmezési nehézségekből adódjanak. A vizsgák szervezésekor figyelembe kell venni, hogy a hallássérült tanulóknak hosszabb időt kell biztosítani a megoldásra, mint halló társaiknak.

A tanítási folyamat (képzés) tervezésekor lehetőséget kell biztosítani arra, hogy szükség esetén az egyes modulok elsajátítására fordítható idő hallássérültek esetében meghosszabbítható legyen.

Akadálymentesítési tényezők:

I. Elméleti oktatás akadálymentes kialakítása hallássérültek részére

1. Megfelelő tárgyi környezet kialakítása:

- a) Induktív hurok kiépítése a tantermekben és/vagy
- b) Vezeték nélküli FM kommunikációs rendszer biztosítása
- c) Webkamera biztosítása a jeltolmácsolás igénybevételére
- d) Berendezések, asztalok, padok jó elhelyezése a megfelelő kommunikáció biztosítása érdekében
- e) A helyiség jó világítása a megfelelő kommunikáció biztosítása érdekében
- f) Fényjelzések alkalmazása

2. Kommunikációs technikák alkalmazása az egyéni és a csoportos kommunikáció során

- a) Kommunikáció siket emberrel személyes szituációban
- b) Kommunikáció siket emberrel csoporthelyzetben

3. Oktatási Jeltolmács igénybevétele

II. Gyakorlati oktatás akadálymentes kialakítása hallássérültek részére

1. Megfelelő tárgyi környezet kialakítása:

- a) Vezeték nélküli FM kommunikációs rendszer biztosítása
- b) Webkamera biztosítása a jeltolmácsolás igénybevételére
- c) A helyiség jó világítása a megfelelő kommunikáció biztosítása érdekében
- d) Fényjelzések alkalmazása

2. Kommunikáció hallássérült emberrel a tanműhelyekben:

Kommunikációs technikák alkalmazása az egyéni és a csoportos kommunikáció során

- a) Kommunikáció siket emberrel személyes szituációban
- b) Kommunikáció siket emberrel csoporthelyzetben

3. Jeltolmács igénybevétele

4. Kommunikáció írásban

12.3.45 Szakács

Hallássérült fiatalok eredményes munkába állítása érdekében szakképzést és pályaeorientációt segítő középiskolai szolgáltatáscsomag kidolgozása” című program (3841) keretében megvalósuló a FEOR által tartalmazott foglalkozások hallássérülés szempontjából történő részletes munkakörelemzése/09/FSZK					
FEOR szám: 5124			Munkakör: Szakács		
Általános leírás:					
<p>A szakács legfontosabb feladata a korszerű vendéglátás követelményeinek megfelelő feladatok ellátása, valamint a vendégek elvárásainak megfelelő ételválaszték kialakítása és elkészítése. Az ételeknek, a követelményeknek megfelelő minőségi színvonalon történő tálalása a fogyasztók és a vendégek számára.</p> <p>A munkavégzés helye állandó.</p> <p>A munkakör-elemzési táblázatban foglaltak, illetve a feladatelemzésben megfogalmazott kompetenciák megfelelnek azoknak a követelményeknek, amelyek a szakács tevékenységét jellemzik.</p>					
Munkakör elemzési táblázat					
			Komptenciaelemek		
			Ismeret	Készség	Magatartásforma
			Fogalom, tény	Mozdulat	
Feladatcsoport	Eredet	Feladat	Önálló alkalmazás	gyakorlottság	
Biztonságvédelmi és minőségbiztosítási feladatok	A-1	Kiépíti és betartja a HACCP előírásait	HACCP rendszer ismerete és működtetése	Olvasott szakmai szöveg megértése	Szervezőkészség Elhivatottság, elkötelezettség
	A-2	Betartja és betartatja a munkavédelmi, környezetvédelmi előírásokat	HACCP rendszer alapfogalmai, alapelvei, lépésrendszere	Olvasott szakmai szöveg megértése	Felelősségtudat
	A-3	Informatikai és telekommunikációs eszközöket használ	Informatikai és telekommunikációs ismeretek	ECDL információ és kommunikációs készség	Megbízhatóság
	A-4	Ügyel a vagyonbiztonságra	Kritikus szabályozási pontok és határértékek meghatározásainak ismeretei	Olvasott szakmai szöveg megértése és szaknyelvi íráskészség	Felelősségtudat Önállóság
Ügyviteli tevékenységek végzése	B-1	Étlapot tervez, állít össze	Étlaptervezés, formái, jelentősége, alapelvei	Olvasott szakmai szöveg megértése	Szervezőkészség Önállóság
	B-2	Anyaghányadot, kalkulációt készít	élelmiszerek energiatartalma - fehérjék, zsírok, szénhidrátok ismerete	mennyiségérzék	Felelősségtudat Megbízhatóság
	B-3	Figyelemmel kíséri	Gazdálkodás és	Matematikai	Önállóság

		az árukészletet	ügyvitel	készségek és kommunikációs készség	
	B-4	Bizonylatokat állít ki, igazol	A szavatosság és a jótállás, a fogyasztói reklamációk intézésének módjainak ismerete	Szakmai nyelvi íráskészség, fogalmazás írásban	Szervezőkészség Önállóság
	B-5	Leltározási feladatokat végez	Raktári készletek kezelése	Matematikai készségek	Önállóság
Előkészítés feladat	C-1	Műszak közben és műszak után takarít	Munkahelyi-, és személyi higiénia ismeretek	Olvasott szakmai szöveg megértése	Megbízhatóság
	C-2	Óvja a saját és mások testi épségét, egészségét	Tűzvédelem, balesetvédelmi ismeretek	Olvasott szakmai szöveg megértése	Megbízhatóság
	C-3	Előkészíti a nyersanyagokat	Élelmiszerek jellemzőinek ismerete	Gépek, készülékek működtetéséhez kapcsolódó ábrák értelmezése	Megbízhatóság Kézügyesség
	C-4	Ételek tálalásának tervezése	Technikai ismeretek	Dísztalak tervezése, megrajzolása	Kézügyesség
	C-5	Ellenőrzi a napi árukészletet és vételez a raktárakból	Áruszükségleti terv,-árufedezet, beszerzési formák ismeretek	Elemi számolási készség	Megbízhatóság
Ételkészítés	D-1	Ételek tálalásának tervezése	Menü ajánlása és elkészítésének ismerete	Dísztalak tervezése, megrajzolása	Elhivatottság, elkötelezettség Önállóság Precizitás
	D-2	Elkészíti az ételeket	Étel készítés módszereinek ismerete	Folyamatábrák olvasása, értelmezése	Elhivatottság, elkötelezettség Önállóság Precizitás
	D-3	Adagolja, tálalja, díszíti az ételeket helyben fogyasztásra vagy elvitelre	Anyaghányad, - kalkuláció, - árképzési és díszítési ismeretek	Mennyiségérzék és dísztalak tervezésének megrajzolása	Precizitás
	D-4	Meghatározza a napi nyersanyag igényt, árut vételez	Anyaghányad, - kalkuláció, - árképzési	Mennyiségérzék és elemi számítási készség	Önállóság
	D-5	Kiegészítő műveleteket végez	Korszerű technikai eszközök használatának ismerete	Gépek, készülékek működtetéséhez kapcsolódó ábrák értelmezése	Önállóság

Konyhai kisegítés	E-1	Gondoskodik a napi maradvány tárolásáról	HACCP ismeret	Olvasott szakmai szöveg megértése	Önállóság Precizitás
	E-2	Előkészíti az alapanyagokat	Alapanyagok és élelmiszerek ismerete	Köznyelvi kommunikációs készség	Önállóság
	E-3	Szükség szerint ételmintát tesz el	HACCP ismeret	Szakmai szöveg értelmezése	Precizitás
Marketing tevékenységek végzése	F-1	Közreműködik az üzleti arculat kialakításában	Üzletvitel-, üzemeltetési ismeretek	Olvasott szakmai szöveg megértése	Önállóság
	F-2	Ápolja a gasztronómiai hagyományokat	Szakmatörténeti ismeretek	Olvasott szakmai szöveg megértése	Fejlődőképesség, önfejlesztés
	F-3	Követi és gyakorolja az új szakmai trendeket	Innováció ismeretek	Olvasott szakmai szöveg megértése	Elhivatottság
Diétás ételkészítés	G-1	Meghatározza az ellátottak energia és tápanyag szükségletét	Táplálkozási alapismeretek	Elemi számolási készség	Önállóság Precizitás
	G-2	Speciális ételeket készít	Étrendek ismerete	Olvasott szakmai szöveg megértése	Önállóság Precizitás és elhivatottság
	G-3	Alkalmazza az egészséges táplálkozás előírásait	Tápanyagszámítás, nyilvántartás és egészséges étkezés szabályainak ismerete	Elemi számolási készség, mennyiségérzék és szakmai szöveg megértése	Önállóság Precizitás és elhivatottság

Egészségi tényezők:

Nagyothallóknak és siketeknek is ajánlható, amennyiben ez járulékos balesetveszélyt nem jelent.

Követelmények: Megfelelő izomerő, jó ízérzékelés, esztétikai érzék, megfigyelőképesség.

Lehetséges munkaköri expozíciók: Nem optimális igénybevétel, kedvezőtlen klimatikus viszonyok, ergonómiai hiányosságok.

Balesetveszély: Csúszásveszély, égés, forrázás.

Kizáró okok: Végtag deformitások, melyek a munkavégzést gátolják. Krónikus szív- érrendszeri betegségek melyek olyan általános állapottal járnak, melyek a munkavégzést akadályozzák. Krónikus tüdőbetegségek. Gyenge fizikum. Epilepszia. Lisztallergia. Kéz krónikus bőrbetegségei. Íz érzés és szaglás zavara.

Vízus: Két szem együtt, korrekcióval legalább 0,8.

Szurdopedagógiai ajánlás:

A szakma elsajátításához szükséges tanulmányok alatt a hallássérült tanulónak biztosítani kell a szurdopedagógus közreműködését a szakértői véleményben meghatározott heti óraszámban.

Amennyiben a hallássérült tanuló igényli, jeltolmács biztosítsa a tanítási órákon, illetve a gyakorlati képzés ideje alatt a tananyag, a fogalmak és a szakkifejezések megértését. Ajánlott az adott szakmára vonatkozó „szótár” elkészítése, mely azokat a legfontosabb kifejezéseket, szakszavakat és magyarázataikat (szöveges, rajzos) tartalmazza, melyek megértése a hallássérült fiatal számára esetenként nehezített vagy hosszabb időt igényel. A bonyolultabb ábrák, munkafolyamatokat bemutató képek lehetőség szerint feliratozva kerüljenek a tanulók kezébe. A hallássérülés, és az abból következő nyelvi hátrány (szókincs, szövegértés) miatt ajánlott a tanítási órák anyagáról nyomtatott formában vázlatot adni a tanulóknak, ezzel is segítve a lényegkiemelést. Fontos a szemléltetés állandó biztosítása, mert a hallássérültek elsősorban a vizuális úton megszerezhető információkra támaszkodnak ismereteik bővítésében. Számonkérés esetén a pedagógus az írásbeli feleleteket részesítse előnyben, lehetőség szerint segítve a hallássérült tanulót a feladatok biztos megértésében, hogy az esetleges hibák ne értelmezési nehézségekből adódjanak. A vizsgák szervezésekor figyelembe kell venni, hogy a hallássérült tanulóknak hosszabb időt kell biztosítani a megoldásra, mint halló társaiknak.

A tanítási folyamat (képzés) tervezésekor lehetőséget kell biztosítani arra, hogy szükség esetén az egyes modulok elsajátítására fordítható idő hallássérültek esetében meghosszabbítható legyen.

Akadálymentesítési tényezők:

Elméleti oktatás akadálymentes kialakítása hallássérültek részére

1. Megfelelő tárgyi környezet kialakítása:

- a) Induktív hurok kiépítése a tantermekben és/vagy
- b) Vezeték nélküli FM kommunikációs rendszer biztosítása
- c) Webkamera biztosítása a jeltolmácsolás igénybevételére
- d) Berendezések, asztalok, padok jó elhelyezése a megfelelő kommunikáció biztosítása érdekében
- e) A helyiség jó világítása a megfelelő kommunikáció biztosítása érdekében
- f) Fényjelzések alkalmazása

2. Kommunikációs technikák alkalmazása az egyéni és a csoportos kommunikáció során

- a) Kommunikáció siket emberrel személyes szituációban
- b) Kommunikáció siket emberrel csoport helyzetben

3. Oktatási Jeltolmács igénybevétele

II. Gyakorlati oktatás akadálymentes kialakítása hallássérültek részére

1. Megfelelő tárgyi környezet kialakítása:

- a) Vezeték nélküli FM kommunikációs rendszer biztosítása
- b) Webkamera biztosítása a jeltolmácsolás igénybevételére
- c) A helyiség jó világítása a megfelelő kommunikáció biztosítása érdekében
- d) Fényjelzések alkalmazása

2. Kommunikáció hallássérült emberrel a tanműhelyekben:

Kommunikációs technikák alkalmazása az egyéni és a csoportos kommunikáció során

- a) Kommunikáció siket emberrel személyes szituációban
- b) Kommunikáció siket emberrel csoport helyzetben

3. Jeltolmács igénybevétele

4. Kommunikáció írásban

12.3.46 Számítógép szerelő és karbantartó

Hallássérült fiatalok eredményes munkába állítása érdekében szakképzést és pályorientációt segítő középiskolai szolgáltatáscsomag kidolgozása” című program (3841) keretében megvalósuló a FEOR által tartalmazott foglalkozások hallássérülés szempontjából történő részletes munkakörelemzése/09/FSZK					
FEOR száma: 7444			Munkakör: Számítógép szerelő és karbantartó		
<p>Általános leírás: Számítógépet kezel, és szoftvereket használ. Általános műszaki tevékenységet végez és a számítástechnikai eszközöket folyamatosan karbantartja. A felmerülő hibákat kijavítja. Telephelyekre számítástechnikai berendezéseket telepít. Elvégzi a számítógép összeszerelését. A munkavégzés helye állandó. A munkakör-elemzési táblázatban foglaltak, illetve a feladatelemzésben megfogalmazott kompetenciák megfelelnek azoknak a követelményeknek, amelyek a számítógépet szerelő és karbantartó.</p>					
Munkakör elemzési táblázat					
			Komptenciaelemek		
			Ismeret	Készség	Magatartásforma
			Fogalom, tény	Mozdulat művelet,	
Feladatcsoport	Eredet	Feladat	Felismerés, megnevezés, önálló alkalmazás	Maximális begyakorlottság	
Számítógép kezelés, szoftverhasználat, munkaszervezés	A-1	Hardvert üzemeltetett és szoftvert telepít	Elektromos áram hatás szoftver ismeret	ECDL	Precizitás
	A-2	Adatmentés és biztonsági eszközök alkalmazása, LAN és WAN alkalmazása	Munka, környezet, eszköz ismeret	ECDL	Precizitás
	A-3	Tevékenységet dokumentálja	Műszaki dokumentáció	ECDL	Precizitás
	A-4	Tervezi és szervezi a munkavégzést	Erőforrások tervezése	ECDL	Precizitás
Számítógép összeszerelése	B-1	Számítógép összeszerelése	Számítógép fő része és alkatrész ismeret	Alapszerelés össze állítás	Pontosság
	B-2	Kábelek csatlakoztatása	Informatikai ismeretek	Logikai képesség	Pontosság

	B-3	Szoftverek és operációs rendszer telepítése	Fájlok mappák kezelése, operációs rendszerek ismerete	Logikai képesség	Pontosság
	B-4	Perifériák és számítógép tesztelése	Eszközök és egyéb rendszer ismeretek	Portok, perifériák alapcsatolása	Pontosság
	B-5	Driverok telepítése	Program ismeretek	Szakmai anyag megértése	Pontosság
	B-6	Vírus védelem és tűzfal telepítése	Protokoll beállítások, hálózati operációs rendszer alapjai	Logikai képesség	pontosság
Számítógép karbantartása és javítása	C-1	Teszt programok futtatása	Hálózati megfigyelés és mérés, távfelügyelet alkalmazása	Hálózati ismeretek	Megbízhatóság
	C-2	Berendezések állapotának megőrzése és javítása	Alkatrészek állapot megőrzése és javításának szabályai	Számítógép szerelés	Kézügyesség
	C-3	Javít cserél, működést ellenőriz	Távfelügyelet szabálya és ellenőrzés	Karbantartás	Kézügyesség
	C-4	Berendezések felszerelése és átadása	Felszerelés szabályai	Hálózati ismeretek	Felelősségtudat
	C-5	Műszaki dokumentáció olvasása és értelmezése	Szakmai dokumentáció olvasása és értelmezése	Szakmai anyag megértése	Önállóság

Egészségi tényezők:

Nagyothallóknak és siketeknek is ajánlható.

Követelmények: Gyors ítélő és cselekvőképesség, logikus gondolkodás, pontosság, koncentrált figyelem.

Lehetséges munkaköri expozíciók: Nem optimális igénybevétel.

Balesetveszély: Áramütés, kézsérülés.

Kizáró okok: Végtag deformitások, melyek a munkavégzést gátolják. Krónikus szív-érrendszeri betegségek melyek olyan általános állapottal járnak, melyek a munkavégzést akadályozzák. Epilepszia, színtévesztés.

Vízus: Két szem együtt, korrekcióval legalább 1,0.

Szurtopedagógiai ajánlás:

A szakma elsajátításához szükséges tanulmányok alatt a hallássérült tanulónak biztosítani kell a szurdopedagógus közreműködését a szakértői véleményben meghatározott heti óraszámban. Amennyiben a hallássérült tanuló igényli, jeltolmács biztosítsa a tanítási órákon, illetve a gyakorlati képzés ideje alatt a tananyag, a fogalmak és a szakkifejezések megértését. Ajánlott

az adott szakmára vonatkozó „szótár” elkészítése, mely azokat a legfontosabb kifejezéseket, szakszavakat és magyarázataikat (szöveges, rajzos) tartalmazza, melyek megértése a hallássérült fiatal számára esetenként nehezített vagy hosszabb időt igényel. A bonyolultabb ábrák, munkafolyamatokat bemutató képek lehetőség szerint feliratozva kerüljenek a tanulók kezébe. A hallássérülés, és az abból következő nyelvi hátrány (szókincs, szövegértés) miatt ajánlott a tanítási órák anyagáról nyomtatott formában vázlatot adni a tanulóknak, ezzel is segítve a lényegkiemelést. Fontos a szemléltetés állandó biztosítása, mert a hallássérültek elsősorban a vizuális úton megszerezhető információkra támaszkodnak ismereteik bővítésében. Számonkérés esetén a pedagógus az írásbeli feleleteket részesítse előnyben, lehetőség szerint segítve a hallássérült tanulót a feladatok biztos megértésében, hogy az esetleges hibák ne értelmezési nehézségekből adódjanak. A vizsgák szervezésekor figyelembe kell venni, hogy a hallássérült tanulóknak hosszabb időt kell biztosítani a megoldásra, mint halló társaiknak.

A tanítási folyamat (képzés) tervezésekor lehetőséget kell biztosítani arra, hogy szükség esetén az egyes modulok elsajátítására fordítható idő hallássérültek esetében meghosszabbítható legyen.

Akadálymentesítési tényezők:

I. Elméleti oktatás akadálymentes kialakítása hallássérültek részére

1. Megfelelő tárgyi környezet kialakítása:
 - a) Induktív hurok kiépítése a tantermekben és/vagy
 - b) Vezeték nélküli FM kommunikációs rendszer biztosítása
 - c) Webkamera biztosítása a jeltolmácsolás igénybevételére
 - d) Berendezések, asztalok, padok jó elhelyezése a megfelelő kommunikáció biztosítása érdekében
 - e) A helyiség jó világítása a megfelelő kommunikáció biztosítása érdekében
 - f) Fényjelzések alkalmazása
2. Kommunikációs technikák alkalmazása az egyéni és a csoportos kommunikáció során
 - a) Kommunikáció siket emberrel személyes szituációban
 - b) Kommunikáció siket emberrel csoporthelyzetben
3. Oktatási Jeltolmács igénybevétele
4. Messenger típusú chat programok használata

II. Gyakorlati oktatás akadálymentes kialakítása hallássérültek részére

1. Megfelelő tárgyi környezet kialakítása:
 - a) Vezeték nélküli FM kommunikációs rendszer biztosítása
 - b) Webkamera biztosítása a jeltolmácsolás igénybevételére
 - c) A helyiség jó világítása a megfelelő kommunikáció biztosítása érdekében
 - d) Fényjelzések alkalmazása
 - e) Szünetmentes áramforrás biztosítása
2. Kommunikáció hallássérült emberrel a tanműhelyekben:

Kommunikációs technikák alkalmazása az egyéni és a csoportos kommunikáció során

 - a) Kommunikáció siket emberrel személyes szituációban
 - b) Kommunikáció siket emberrel csoporthelyzetben
3. Jeltolmács igénybevétele
4. Kommunikáció írásban
5. Messenger típusú chat programok használata

12.3.47 Takarító

Hallássérült fiatalok eredményes munkába állítása érdekében szakképzést és pályaeorientációt segítő középiskolai szolgáltatáscsomag kidolgozása” című program (3841) keretében megvalósuló a FEOR által tartalmazott foglalkozások hallássérülés szempontjából történő részletes munkakörelemzése/09/FSZK

FEOR szám: 9111 **Munkakör:** Takarító

Általános leírás:

Tisztázza a feladatot és dönt a megvalósíthatóságról. Előkészül a munkavégzésre. Eltávolítja a nem tapadó szennyeződések szálodában, panzióban, lakásban. Kiegészítő feladatokat lát el szálodában, panzióban, lakásban. Egészségügyi intézményekben, irodákban, közintézményekben, járművekben, külső felületeken speciális tisztítást végez.

A munkavégzés helye változó.

A munkakör-elemzési táblázatban foglaltak, illetve a feladatelemzésben megfogalmazott kompetenciák megfelelnek azoknak a követelményeknek, amelyek a takarító tevékenység jellemzői.

Munkakör elemzési táblázat

			Komptenciaelemek		
			Ismeret	Készség	Magatartásforma
			Tény és összefüggés	Mozdulat és művelet	
Feladatcsoport	Eredet	Feladat	Felismerés, megnevezés, önálló alkalmazás	begyakorlottság	
Takarítógépet kezeli	A-1	Elkülöníti a veszélyes hulladékot	Tűzveszélyes anyagok tárolása és szállítása	Színkód jelképek értelmezése olvasott szakmai szöveg értelmezése	Felelősségtudat
	A-2	Alkalmazza a technológiai előírásokat	A takarítási és fertőtlenítési technológiák szinergiájának ismerete	Olvasott szakmai szöveg megértése	Megbízhatóság
	A-3	Gondoskodik a gépek akkumulátorainak feltöltéséről	Gépek üzemeltetése és felhasználó szintű karbantartásának ismerete	Olvasott szakmai szöveg megértése	Monotónia-tűrés
	A-4	Felméri a takarítandó terület mennyiségét és minőségét	Burkolatok, területek és felületek és szennyeződés és a burkolatok kölcsönhatásainak ismerete	Mennyiségérzék és tájékozódás	Térbeli tájékozódás
	A-5	Kiválasztja az alkalmazandó	technológia gyakorlati	Olvasott szakmai szöveg	Felelősségtudat

		technológiát vagy eljárást és az alkalmazandó gépeket, eszközöket	megvalósításának szintjeinek ismerete	megértése	
	A-6	Meghatározza a kezelőszer mennyiséget	Hatóanyag szerinti osztályozás és adalék anyag mennyiségének meghatározásának szabályai	Mennyiségérzék	Felelősségtudat
	A-7	Megtisztítja, és/vagy fertőtleníti a gépeket, tartozékokat és eszközöket	Tartozékok és kiegészítők és higiéniai tisztán tartásának ismerete	Olvasott szakmai szöveg megértése	Megbízhatóság
	A-8	Öblít felülettisztító géppel	A burkolatok és a takarítási technológiák kölcsönhatásainak ismerete	Olvasott szakmai szöveg megértése	Térbeli tájékozódás Mozgáskoordináció
	A-9	Polírozza a kemény és rugalmas burkolatokat	Burkolatok, területek és felületek ismerete	Olvasott szakmai szöveg megértése	Térbeli tájékozódás Mozgáskoordináció
	A-10	Géppel súrolja a területeket	Tisztításhoz használt anyagok ismerete	Olvasott szakmai szöveg megértése	Monotónia-tűrés
	A-11	Dokumentálja az elvégzett feladatokat	Üzemeltetési dokumentumok kitöltési szabályainak ismerete	Szakmai nyelvi íráskészség, fogalmazás írásban	Megbízhatóság
Takarító feladatokat lát el	B-1	Kiüríti a szeméttároló edényeket, és tiszta tasakot helyez el	Hulladékok és szennyeződések ismerete	Tájékozódás és térérzékelés	Monotónia-tűrés Kitartás
	B-2	Portalanítja a felületeket kézi eljárással	Felületvédelem és a takarítási és fertőtlenítési technológiájának ismerete	Térérzékelés és piktogram jelképek értelmezése	Térbeli tájékozódás Mozgáskoordináció (testi ügyesség)
	B-3	Kijuttatja a munkaoldatot a felületre kézzel	Szerves oldószerek ismerete	Olvasott szakmai szöveg megértése	Felelősségtudat

	B-4	Megelőzi a környezetszennyeződést, és összeszedi a szivárgó anyagokat	Tűzveszélyes anyagok tárolása és szállítása	Olvasott szakmai szöveg megértése	Felelősségtudat
	B-5	Fokozza a munkaoldat hatását mechanikus eljárással	Szerves oldószerek és Hatások és funkciók szerinti osztályozási ismeretek	Térérzékelés és színkód jelképek értelmezése	Mozgáskoordináció (testi ügyesség)
	B-6	Fertőtleníti az eszközöket	Tartozékok és kiegészítők és takarítási technológiák ismerete	Színkód jelképek értelmezése	Felelősségtudat
	B-7	Csúszásmentesíti a területeket	Felületvédelemi ismeretek	Térérzékelés és Színkód jelképek értelmezése	Felelősségtudat és térbeli tájékozódás
	B-8	Védőréteget visz fel felületekre	Felületvédelem és alapanyag szerinti osztályozási ismeretek	Térérzékelés	Felelősségtudat
	B-9	Tárolja a kezelő, tisztító és ápolószert	Tisztítószerek szállítása és tűzveszélyes anyagok tárolása és szállításának ismerete	Olvasott szakmai szöveg megértése	Felelősségtudat
	B-10	Fertőtleníti az eszközöket	Eszközök fertőtlenítésének ismerete	Olvasott szakmai szöveg megértése	Felelősségtudat

Egészségi tényezők:

Nagyothallóknak és siketeknek is ajánlható.

Követelmények: Pontosság, gondosság.

Lehetséges munkaköri expozíciók: Nem optimális igénybevétel, ergonómiai hiányosságok, takarításhoz használt vegyszerek.

Balesetveszély: Kézsérülés, sav és lúgmarás, csúszásveszély.

Kizáró okok: Krónikus szív- érrendszeri betegségek melyek olyan általános állapottal járnak, melyek a munkavégzést akadályozzák. Krónikus tüdőbetegségek. Kéz idült bőrbetegségei.

Vízus: Két szem együtt, korrekcióval legalább 0,8.

Szurdopedagógiai ajánlás:

A szakma elsajátításához szükséges tanulmányok alatt a hallássérült tanulónak biztosítani kell a szurdopedagógus közreműködését a szakértői véleményben meghatározott heti óraszámban. Amennyiben a hallássérült tanuló igényli, jeltolmács biztosítsa a tanítási órákon, illetve a gyakorlati képzés ideje alatt a tananyag, a fogalmak és a szakkifejezések megértését. Ajánlott az adott szakmára vonatkozó „szótár” elkészítése, mely azokat a legfontosabb kifejezéseket, szakszavakat és magyarázataikat (szöveges, rajzos) tartalmazza, melyek megértése a hallássérült fiatal számára esetenként neheztett vagy hosszabb időt igényel. A bonyolultabb ábrák, munkafolyamatokat bemutató képek lehetőség szerint feliratozva

kerüljenek a tanulók kezébe. A hallássérülés, és az abból következő nyelvi hátrány (szókincs, szövegértés) miatt ajánlott a tanítási órák anyagáról nyomtatott formában vázlatot adni a tanulóknak, ezzel is segítve a lényegkiemelést. Fontos a szemléltetés állandó biztosítása, mert a hallássérültek elsősorban a vizuális úton megszerezhető információkra támaszkodnak ismereteik bővítésében. Számonkérés esetén a pedagógus az írásbeli feleleteket részesítse előnyben, lehetőség szerint segítve a hallássérült tanulót a feladatok biztos megértésében, hogy az esetleges hibák ne értelmezési nehézségekből adódjanak. A vizsgák szervezésekor figyelembe kell venni, hogy a hallássérült tanulóknak hosszabb időt kell biztosítani a megoldásra, mint halló társaiknak.

A tanítási folyamat (képzés) tervezésekor lehetőséget kell biztosítani arra, hogy szükség esetén az egyes modulok elsajátítására fordítható idő hallássérültek esetében meghosszabbítható legyen.

Akadálymentesítési tényezők:

I. Elméleti oktatás akadálymentes kialakítása hallássérültek részére

1. Megfelelő tárgyi környezet kialakítása:

- a) Induktív hurok kiépítése a tantermekben és/vagy
- b) Vezeték nélküli FM kommunikációs rendszer biztosítása
- c) Webkamera biztosítása a jeltolmácsolás igénybevételére
- d) Berendezések, asztalok, padok jó elhelyezése a megfelelő kommunikáció biztosítása érdekében
- e) A helyiség jó világítása a megfelelő kommunikáció biztosítása érdekében
- f) Fényjelzések alkalmazása

2. Kommunikációs technikák alkalmazása az egyéni és a csoportos kommunikáció során

- a) Kommunikáció siket emberrel személyes szituációban
- b) Kommunikáció siket emberrel csoporthelyzetben

3. Oktatási Jeltolmács igénybevétele

II. Gyakorlati oktatás akadálymentes kialakítása hallássérültek részére

1. Megfelelő tárgyi környezet kialakítása:

- a) Vezeték nélküli FM kommunikációs rendszer biztosítása
- b) Webkamera biztosítása a jeltolmácsolás igénybevételére
- c) A helyiség jó világítása a megfelelő kommunikáció biztosítása érdekében
- d) Fényjelzések alkalmazása

2. Kommunikáció hallássérült emberrel a tanműhelyekben:

Kommunikációs technikák alkalmazása az egyéni és a csoportos kommunikáció során

- a) Kommunikáció siket emberrel személyes szituációban
- b) Kommunikáció siket emberrel csoporthelyzetben

3. Jeltolmács igénybevétele

4. Kommunikáció írásban

12.3.48 Textilműves

Hallássérült fiatalok eredményes munkába állítása érdekében szakképzést és pályaeorientációt segítő középiskolai szolgáltatáscsomag kidolgozása” című program (3841) keretében megvalósuló a FEOR által tartalmazott foglalkozások hallássérülés szempontjából történő részletes munkakörelemzése/09/FSZK

FEOR szám: **3729**

Munkakör: Textilműves

Általános leírás:

A textilműves vizuális műveltséggel, fejlett színérzékeléssel, rajzi- és festészeti ismeretekkel és textiltechnikai tudással rendelkező szakember. Igényesen képes megvalósítani a textiltervezés (minta- és modellrajzolás), textiltárgy készítés különböző műfajaiban (kézinyomó, kéziszővő, kézműves, textilrajzoló és modelltervező asszisztens) esztétikai és szakmai feladatokat ellátni. Önállóan elkészíti a textíliák terveit, majd a tervek alapján a célnak legjobban megfelelő textil alapanyagból kivitelez különféle textiltárgyakat.

A munkavégzés helye állandó.

A munkakör-elemzési táblázatban foglaltak, illetve a feladatelemzésben megfogalmazott kompetenciák megfelelnek azoknak a követelményeknek, amelyek a textilműves tevékenységet jellemzik.

Munkakör elemzési táblázat

			Kompetenciaelemek		
			Ismeret	Készség	Magatartásforma
			Fogalom, tény	Mozdulat és művelet	
Feladatcsoport	Eredet	Feladat	Önálló alkalmazás, felismerés	Begyakorlottság	
Művészetelméleti alapozás és ábrázolási gyakorlattal kapcsolatos feladatok	A-1	Folyamatosan bővíti szakmai, művészeti ismereteit	Művészettörténeti és jelentős alkotók, kiemelkedő alkotások ismerete	Néprajzi jelképek és vallási jelképek ismerete	Fejlődőképesség, önfejlesztés
	A-2	Kialakítja, karbantartja portfólióját	Rajzolás festés különböző technikák ismerete	Szabadkézi rajzolás	Önfejlesztés
Munkavállalás és vállalkozással kapcsolatos feladatok	B-1	Munkavállalói vagy vállalkozói tevékenységet folytat	Vállalkozás létrehozásának szabályainak ismerete üzleti terv elkészítése	ECDL-szövegszerkeztés	Önállóság, döntésképesség
	B-2	Megtervezi és felkészíti a szakmai eszközháttért	Finanszírozás lehetőségeinek ismerete és eszköz beszerzési ismeret	Olvasott szakmai szöveg megértése	Önállóság
	B-3	Munkavállalói vagy	Piackutatás és marketing alapja	Olvasott szakmai szöveg	Önállóság

		vállalkozói tevékenységet folytat		megértése	
	B-4	Költségkalkulációt készít	költségvetési ismeretek	ECDL-táblázatkezelés	Precizitás Pontosság
	B-5	Információ és adminisztratív tevékenységet folytat	Dokumentáció és adminisztráció szabályai	ECDL - szövegszerkeztés	Önállóság Pontosság
	B-6	Munkafolyamatot tervez, időbeni ütemezést készít	A munka ütemezésének módjainak ismerete	Olvasott szakmai szöveg megértése	Önállóság
Kreatív szakmai tervezés	C-1	Önállóan értelmezi és meghatározza a feladatokat	A probléma vagy feladat meghatározásának módjai, menete	Információforrások kezelése	önállóság
	C-2	Forrásanyagot és információt gyűjt	Információ gyűjtés szabályainak ismerete	Kézírás, információforrások kezelése	Önállóság
	C-3	Munkafolyamatot tervez és időbeosztást készít	Tervdokumentációk anyagainak elkészítése, összeállítása	Szakrajz készítése, információforrások kezelése	Önállóság
	C-4	Technikai és anyagkísérletet végezz	Tervdokumentációk anyagainak elkészítése, összeállítása	Szakrajz olvasása és értelmezése	Döntésképesség
	C-5	Tervet, vázlatot, makettet készít vagy koncepciót alakít ki	Tervek készítése A látvány egyszerű lerajzolását meghaladó ábrázolási formák, átlényegítésének ismerete	Műszaki rajz készítése, ECDL prezentáció, információ és kommunikáció	Elhivatottság Önállóság Precizitás
Textilműves alapfeladatok ellátása	D-1	Helyesen alkalmazza szakmai-rajzi és művészeti ismereteit	Szakmai rajz készítésének módja	Szabadkézi rajzolás	Pontosság kézügyesség
	D-2	Szakmája	Technológiai	Olvasott szöveg	Tapintás,

		technológiai folyamatait használja	ismeretek	megértése	szorgalom
	D-3	Textilalaptermék alkalmazása	Alapanyagok és fajtáinak ismerete	Olvasott szöveg megértése	Tapintás Precizitás
	D-4	Alapvető textilmintázást végez	Textilmintázás alapműveletei, technikai fogásainak ismerete	Olvasott szakmai szöveg megértése	Önállóság Precizitás
	D-5	Kelme gyártás	Textil feldolgozása, megmunkálásának technológiájának ismerete	Olvasott szakmai szöveg megértése	Kézügyesség Látás
Kézinyomás	E-1	Ruházati felhasználású termékeket tervez	Vázlatok, tervek, színvariációk készítésének ismerete	Szakrajz készítése	Kézügyesség Stabil kéztartás
	E-2	Lakástextil felhasználású termékeket tervez az épített környezetnek és funkcióinak megfelelően	Kézi vagy számítógépes grafikai előkészítésének ismerete	Számítógéphasználat használat és szabadkézi rajzolás	Kézügyesség Önállóság Stabil kéztartás
	E-3	Tervei kivitelezését valamely nyomási eljárással végzi	Nyomóforma, sablon vagy nyomódúc elkészítésének ismerete	Nyomási eljárás használat és eszközök alkalmazása	Kézügyesség Stabil kéztartás
	E-4	Előkészítést és nyomóformák készítését végez	A szerszámok, gépek, berendezések ismerete	Szerszámok, gépek használata	Kézügyesség Stabil kéztartás
Kéziszövés és termék gyártás	F-1	Szabadkézzel vagy számítógépes programmal tervez	Vázlatok, tervek, színvariációk készítésének ismerete	Műszaki rajz készítése és értelmezése	Kézügyesség Stabil kéztartás
	F-2	Lakástextil felhasználású termékeket tervez az épített környezetnek és funkcióinak megfelelően	A tárgytervezéssel, kivitelezéssel kapcsolatos műszaki rajzok. Karton- vagy kötésrajz ismerete	Szabadkézi rajzolás és olvasott szakmai szöveg megértése	Kézügyesség precizitás
	F-3	Fali- és tértexel alkotásokat tervez kreatív,	Vázlatok, tervek, színvariációk készítésének ismerete	Műszaki rajz készítése és értelmezése	Kézügyesség Stabil kéztartás

		egyéni módon			
	F-4	Alapszövési és hagyományos szőnyegszövési technikát alkalmaz	Az alapszövési technikák ismerete	Textilműves kéziszerszámok használata	Önállóság Felelősségtudat
	F-5	Elsajátítja a kéziszövés technológiai folyamatait	Kéziszövés technikai ismereteinek elsajátítása	Textilműves kéziszerszámok használata	Megbízhatóság Önállóság
Textilrajzolás és modelltervezés	G-1	Megismeri a viselettörténetet kezdetektől napjainkig	Viselettörténeti ismeretek a kezdetektől napjainkig	Olvasott szakmai szöveg megértése	Önállóság Fejlődőképesség
	G-2	Forma-, szín változatokat, variációkat készít	Divatrajz, makett és vázlatkészítés módjainak ismerete	Szakrajz készítése, értelmezése és olvasása	Kézügyesség
	G-3	Alkalmazkodik az anatómiai követelményekhez és figyelembe veszi a szintani szabályokat az öltözékek kialakításánál	Alapanyagok kiválasztásának szempontjainak, szabási eljárások és ruhaprobálási ismeretek	Olvasott szakmai szöveg megértése és textilműves kézi szerszámok használata	Önállóság Kézügyesség

Égészségi tényezők:

Nagyothallóknak és siketeknek is ajánlható.

Követelmények: Rajzkészség, arányérzék, esztétikai érzék, művészi hajlam, kézügyesség, képzelőtehetség.

Lehetséges munkaköri expozíciók: Nem optimális igénybevétel, ergonómiai hiányosságok, festékek, vegyszerek.

Balesetveszély: Kéz, lábsérülés, forrázás.

Kizáró okok: Végtag deformitások, melyek a munkavégzést gátolják. Krónikus szív- érrendszeri betegségek melyek olyan általános állapottal járnak, melyek a munkavégzést akadályozzák. Krónikus tüdőbetegségek, máj-, és vesebetegségek. Epilepszia. Színtévesztés. Zajos munkafolyamatoknál hallásvédelem fontossága.

Vízus: Két szem együtt, korrekcióval legalább 1,2.

Szurdopedagógiai ajánlás:

A szakma elsajátításához szükséges tanulmányok alatt a hallássérült tanulónak biztosítani kell a szurdopedagógus közreműködését a szakértői véleményben meghatározott heti óraszámában. Amennyiben a hallássérült tanuló igényli, jeltolmács biztosítsa a tanítási órákon, illetve a gyakorlati képzés ideje alatt a tananyag, a fogalmak és a szakkifejezések megértését. Ajánlott az adott szakmára vonatkozó „szótár” elkészítése, mely azokat a legfontosabb kifejezéseket, szakszavakat és magyarázataikat (szöveges, rajzos) tartalmazza, melyek megértése a hallássérült fiatal számára esetenként nehezített vagy hosszabb időt

igényel. A bonyolultabb ábrák, munkafolyamatokat bemutató képek lehetőség szerint feliratozva kerüljenek a tanulók kezébe. A hallássérülés, és az abból következő nyelvi hátrány (szókincs, szövegértés) miatt ajánlott a tanítási órák anyagáról nyomtatott formában vázlatot adni a tanulóknak, ezzel is segítve a lényegkiemelést. Fontos a szemléltetés állandó biztosítása, mert a hallássérültek elsősorban a vizuális úton megszerezhető információkra támaszkodnak ismereteik bővítésében. Számonkérés esetén a pedagógus az írásbeli feleleteket részesítse előnyben, lehetőség szerint segítve a hallássérült tanulót a feladatok biztos megértésében, hogy az esetleges hibák ne értelmezési nehézségekből adódjanak. A vizsgák szervezésekor figyelembe kell venni, hogy a hallássérült tanulóknak hosszabb időt kell biztosítani a megoldásra, mint halló társaiknak.

A tanítási folyamat (képzés) tervezésekor lehetőséget kell biztosítani arra, hogy szükség esetén az egyes modulok elsajátítására fordítható idő hallássérültek esetében meghosszabbítható legyen.

Akadálymentesítési tényezők:

I. Elméleti oktatás akadálymentes kialakítása hallássérültek részére

1. Megfelelő tárgyi környezet kialakítása:

- a) **Induktív hurok kiépítése a tantermekben és/vagy**
- b) **Vezeték nélküli FM kommunikációs rendszer biztosítása**
- c) **Webkamera biztosítása a jeltolmácsolás igénybevételére**
- d) **Berendezések, asztalok, padok jó elhelyezése a megfelelő kommunikáció biztosítása érdekében**
- e) **A helyiség jó világítása a megfelelő kommunikáció biztosítása érdekében**
- f) **Fényjelzések alkalmazása**

2. Kommunikációs technikák alkalmazása az egyéni és a csoportos kommunikáció során

- a) **Kommunikáció siket emberrel személyes szituációban**
- b) **Kommunikáció siket emberrel csoporthelyzetben**

3. Oktatási Jeltolmács igénybevétele

II. Gyakorlati oktatás akadálymentes kialakítása hallássérültek részére

1. Megfelelő tárgyi környezet kialakítása:

- a) **Vezeték nélküli FM kommunikációs rendszer biztosítása**
- b) **Webkamera biztosítása a jeltolmácsolás igénybevételére**
- c) **A helyiség jó világítása a megfelelő kommunikáció biztosítása érdekében**
- d) **Fényjelzések alkalmazása**

2. Kommunikáció hallássérült emberrel a tanműhelyekben:

Kommunikációs technikák alkalmazása az egyéni és a csoportos kommunikáció során

- a) **Kommunikáció siket emberrel személyes szituációban**
- b) **Kommunikáció siket emberrel csoporthelyzetben**

3. Jeltolmács igénybevétele

4. Kommunikáció írásban

12.3.49 Vegytisztító, kelmepestő

Hallássérült fiatalok eredményes munkába állítása érdekében szakképzést és pályaaorientációt segítő középiskolai szolgáltatáscsomag kidolgozása” című program (3841) keretében megvalósuló a FEOR által tartalmazott foglalkozások hallássérülés szempontjából történő részletes munkakörelemzése/09/FSZK					
FEOR szám: 5316			Munkakör: Vegytisztító, kelmepestő		
Általános leírás:					
<p>Átveszi és szállításra előkészíti a szennyes textíliát. Előkészíti és mossa, vegytisztítja a textíliát. Textil darabárut színezi és festi. A textíliát megfelelően szárítja. Kikészíti a mosott és vegytisztított textíliát. Speciális tisztítást végez. Előkészíti a kiadásra a textíliát.</p> <p>A munkavégzés helye állandó</p> <p>A munkakör-elemzési táblázatban foglaltak, illetve a feladatelemzésben megfogalmazott kompetenciák megfelelnek azoknak a követelményeknek, amelyek a vegytisztító, kelmepestő tevékenységet jellemzik.</p>					
Munkakör elemzési táblázat					
			Kompetenciaelemek		
			Ismeret	Készség	Magatartásforma
			Fogalom	mozdulat	
Feladatcsoport	Eredet	Feladat	Önálló alkalmazás	Közepes begyakorlottság	
Biztonságos és minőségi munkavégzés a könnyűiparban	A-1	Ellenőrzi a biztonságtechnikai eszközök működőképességét	Munka-, tűz- és környezetvédelmi előírások ismerete	Tűz- és balesetmegelőzési jelképek, színjelölések értelmezése	Megbízhatóság
	A-2	Biztonságosan használja a gépi és kéziszerszámokat	Gépek és szerszámok biztonságtechnikájának az ismerete	Védőeszközök használata	Felelősségtudat
	A-3	Szelektíven gyűjti és tárolja a hulladékokat	Hulladékkezelési előírások ismerete	Olvasott köznyelvi szöveg megértése	Megbízhatóság
	A-4	A technológiai előírásnak megfelelő anyagokat kiválaszt	Alapanyagok fajtái, jellemzőinek és minőségi előírások ismerete	Olvasott köznyelvi szöveg megértése	Felelősségtudat
Árukezelés	B-1	Azonosítja a szennyes textíliát	Textilnyersanyagok ismerete	A használati utasításokban alkalmazott jelképek értelmezése	Precizitás Látás
	B-2	Felméri a szennyes textília állapotát	Textilkelmék, bőrök, szőrmék és a szennyeződések ismerete	A használati utasításokban alkalmazott jelképek értelmezése	Precizitás Látás
	B-3	Ajánlatot ad a	Pénzügyi és számviteli	Elemi számolási	Precizitás

		szennyes textília tisztítására	ismeretek	készség	
	B-4	Kiállítja a vállalás dokumentumait	Nyomtatvány és dokumentum kitöltésének ismerete	Elemi szintű számítógép használat	Precizitás
	B-5	Szállítást végzőnek a szennyes textíliát átadja	Átadás szabályainak és vonatkozó jogszabályok ismerete	Kommunikáció készség	Precizitás
Áruelőkészítés	C-1	Ellenőrzi a vállalás helyességét	Textilnyersanyagok fajtái Textilkelmék fajtái Bőrök, szörmék fajtái	A használati utasításokban alkalmazott jelképek értelmezése	Precizitás Látás
	C-2	Hibás vállalás esetén javító intézkedést tesz	Javítási szabályok ismerete	Alkalmazott jelképek értelmezése	Precizitás Látás
	C-3	Szétválogatja a tisztítandó textíliát	Textilnyersanyagok fajtái	A használati utasításokban alkalmazott jelképek értelmezése	Precizitás Látás
	C-4	Szükség szerint előzetesen foltot kezel	Textilnyersanyagok fajtái	A használati utasításokban alkalmazott jelképek értelmezése	Precizitás Látás
Árutisztítás	D-1	Mosógépbe/vegytisztító gépbe helyezi a textíliát	Technológiai gépek működtetésének	használati utasításokban alkalmazott jelképek értelmezése	Precizitás Látás
	D-2	Kiválasztja a megfelelő mosási/vegytisztítási technológiát	Mosó- és tisztítószeres ismerete	használati utasításokban alkalmazott jelképek értelmezése	Precizitás Látás
	D-3	Technológiához szükséges mosó-és segédanyagot megfelelően adagolja	Tisztítás technológiai ismeretek	Elemi számolási készség	Precizitás Látás
	D-4	Textíliát víztelenít, kiszedi a gépből textíliát és ellenőrzi a minőségét	Tisztítás technológiai és víztelenítési technikák ismerete, minőség ellenőrzés	használati utasításokban alkalmazott jelképek értelmezése	Precizitás Látás
Áruszínezés	E-1	Kiválasztja a megfelelő színezési	Kémiai alapismeretek	Használati utasításokban	Precizitás Kézügyesség,

		technológiát		alkalmazott jelképek értelmezése	Látás
	E-2	Adagolja a szükséges színező- és segédanyagot	Festékek, színezőanyagok fajtáinak és segédanyagok ismerete	Mennyiségérzék	Precizitás Kézügyesség
	E-3	Kiszedi a gépből a darabárut, minőségét ellenőrzi, javításáról intézkedik	Technológiai gépek működtetése és színezési technológiák ismerete	Használati utasításokban alkalmazott jelképek értelmezése	Precizitás Látás
Áruszáritás	F-1	Beállítja a szárítási technológiát	Konfekció alapismeretek	Használati utasításokban alkalmazott jelképek értelmezése	Precizitás
	F-2	Üzemelteti a szárítógépet	Technológiai gépek működtetésének ismerete	Alkalmazott jelképek értelmezése	Precizitás
Készáru kikészítés	G-1	Nem vasalandó textíliát hajtogatja, csomagolja	Textilnyersanyagok fajtáinak ismerete	Használati utasításokban alkalmazott jelképek értelmezése	Precizitás
	G-2	Utólagosan foltot kezel	Mosó- és tisztítószeresek ismerete	Mennyiségérzék	Látás Kézügyesség
	G-3	Gőzöléssel/vasalással kialakítja a textília eredeti formáját és felületét	Tisztítás technológia és egyéb technológiák ismerete	Használati utasításokban alkalmazott jelképek értelmezése	Precizitás
	G-4	A tisztított textíliát csomagolja és tárolja	Csomagolási technikák ismerete	Használati utasításokban alkalmazott jelképek értelmezése	Precizitás
Speciális tisztítási tevékenységek	H-1	Szétválogatott szennyes árut börtisztító berendezéssel tisztítja	Speciális tisztítás technológiai ismeretek és konfekciós alapismeretek	Használati utasításokban alkalmazott jelképek értelmezése	Precizitás
	H-2	Szörmetisztító berendezéssel tisztít	Speciális tisztítás technológiai ismeretek és konfekciós alapismeretek	Használati utasításokban alkalmazott jelképek értelmezése	Precizitás
	H-3	Tolltisztító	Speciális tisztítás	Használati	Precizitás

		berendezéssel tisztít	technológiai ismeretek és konfekciós alapismeretek	utasításokban alkalmazott jelképek értelmezése	
--	--	-----------------------	--	--	--

Egészségi tényezők:

Nagyothallóknak és siketeknek is ajánlható.

Követelmények: Adaptáció a kedvezőtlen klimatikus viszonyokhoz, jó megfigyelőképesség, koncentrációképesség.

Lehetséges munkaköri expozíciók: Nem optimális igénybevétel, ergonómiai hiányosságok, kedvezőtlen klimatikus viszonyok, vegyszerek, savak, lúgok.

Balesetveszély: Csúszásveszély, égés, forrázás.

Kizáró okok: Gyenge fizikum. Végtag deformitások, melyek a munkavégzést gátolják. Krónikus szív-érrendszeri betegségek, melyek olyan általános állapottal járnak, melyek a munkavégzést akadályozzák. Krónikus légzőszervi megbetegedések. Kéz idült bőrbetegségei. Hyperthyreosis. Idült májbetegségek.

Anémia. Krónikus vesebetegségek. Színtévesztés.

Vízus: Két szem együtt, korrekcióval legalább 0,8.

Szurdopedagógiai:

A szakma elsajátításához szükséges tanulmányok alatt a hallássérült tanulónak biztosítani kell a szurdopedagógus közreműködését a szakértői véleményben meghatározott heti óraszámban. Amennyiben a hallássérült tanuló igényli, jeltolmács biztosítsa a tanítási órákon, illetve a gyakorlati képzés ideje alatt a tananyag, a fogalmak és a szakkifejezések megértését. Ajánlott az adott szakmára vonatkozó „szótár” elkészítése, mely azokat a legfontosabb kifejezéseket, szakszavakat és magyarázataikat (szöveges, rajzos) tartalmazza, melyek megértése a hallássérült fiatal számára esetenként nehezített vagy hosszabb időt igényel. A bonyolultabb ábrák, munkafolyamatokat bemutató képek lehetőség szerint feliratozva kerüljenek a tanulók kezébe. A hallássérülés, és az abból következő nyelvi hátrány (szókincs, szövegértés) miatt ajánlott a tanítási órák anyagáról nyomtatott formában vázlatot adni a tanulónak, ezzel is segítve a lényegkiemelést. Fontos a szemléltetés állandó biztosítása, mert a hallássérültek elsősorban a vizuális úton megszerezhető információkra támaszkodnak ismereteik bővítésében. Számonkérés esetén a pedagógus az írásbeli feleleteket részesítse előnyben, lehetőség szerint segítve a hallássérült tanulót a feladatok biztos megértésében, hogy az esetleges hibák ne értelmezési nehézségekből adódjanak. A vizsgák szervezésekor figyelembe kell venni, hogy a hallássérült tanulónak hosszabb időt kell biztosítani a megoldásra, mint halló társaiknak.

A tanítási folyamat (képzés) tervezésekor lehetőséget kell biztosítani arra, hogy szükség esetén az egyes modulok elsajátítására fordítható idő hallássérültek esetében meghosszabbítható legyen.

Akadálymentesítési tényezők:

I. Elméleti oktatás akadálymentes kialakítása hallássérültek részére

1. Megfelelő tárgyi környezet kialakítása:

- Induktív hurok kiépítése a tantermekben és/vagy
- Vezeték nélküli FM kommunikációs rendszer biztosítása
- Webkamera biztosítása a jeltolmácsolás igénybevételére
- Berendezések, asztalok, padok jó elhelyezése a megfelelő kommunikáció biztosítása érdekében
- A helyiség jó világítása a megfelelő kommunikáció biztosítása érdekében
- Fényjelzések alkalmazása

2. Kommunikációs technikák alkalmazása az egyéni és a csoportos kommunikáció során

- Kommunikáció siket emberrel személyes szituációban
- Kommunikáció siket emberrel csoport helyzetben

3. Oktatási Jeltolmács igénybevétele

II. Gyakorlati oktatás akadálymentes kialakítása hallássérültek részére

1. Megfelelő tárgyi környezet kialakítása:

- a) Vezeték nélküli FM kommunikációs rendszer biztosítása
- b) Webkamera biztosítása a jeltolmácsolás igénybevételére
- c) A helyiség jó világítása a megfelelő kommunikáció biztosítása érdekében
- d) Fényjelzések alkalmazása
- e) Szünetmentes áramforrás biztosítása

2. Kommunikáció hallássérült emberrel a tanműhelyekben:

Kommunikációs technikák alkalmazása az egyéni és a csoportos kommunikáció során

- a) Kommunikáció siket emberrel személyes szituációban
- b) Kommunikáció siket emberrel csoporthelyzetben

3. Jeltolmács igénybevétele

4. Kommunikáció írásban

12.3.50 Virágkötő

Hallássérült fiatalok eredményes munkába állítása érdekében szakképzést és pályaeorientációt segítő középiskolai szolgáltatáscsomag kidolgozása” című program (3841) keretében megvalósuló a FEOR által tartalmazott foglalkozások hallássérülés szempontjából történő részletes munkakörelemzése/09/FSZK					
FEOR szám: 6129			Munkakör: Virágkötő		
Általános leírás:					
<p>A virágkötő alkalmas a dísznövénytermelő, virágkötő üzemben, virágárusító standon, pavilonban, virágüzletben, virágszalomban virágkötészeti tevékenység végzésére, mely zömében fizikai munkát jelent. Szakmai irányítás mellett virágbolti eladói munkakört is elláthat.</p> <p>A munkavégzés helye állandó.</p> <p>A munkakör-elemzési táblázatban foglaltak, illetve a feladatelemzésben megfogalmazott kompetenciák megfelelnek azoknak a követelményeknek, amelyek a virágkötő tevékenységét jellemzik.</p>					
Munkakör elemzési táblázat					
			Komptenciaelemek		
			Ismeret	Készség	Magatartásforma
			Tény, fogalom	Mozdulat és művelet	
Feladatcsoport	Eredet	Feladat	Felismerés, önálló alkalmazás	gyakorlottság	
Vállalkozások alapításának feladata	A-1	Felméri a piaci viszonyokat és dönt a vállalkozás profiljáról	vállalkozási formák jellemzőinek ismerete	Köznyelvi olvasott szöveg megértése	Döntésképesség
	A-2	Összeállítja az üzlettervet	üzleti terv tartalma, felépítésének szabályainak ismerete	Szakmai olvasott szöveg megértése	Döntésképesség
	A-3	Beszerzi az üzlet működéséhez szükséges engedélyeket	vállalkozás létrehozásának gyakorlati feladatainak ismerete	Szakmai nyelvű íráskészség és szakmai olvasott szöveg megértése	Döntésképesség
	A-4	Gondoskodik az áru- és vagyonvédelemről	Az áru- és vagyonvédelem biztosításának módjainak ismerete	Köznyelvi olvasott szöveg megértése	Döntésképesség
	A-5	Gazdálkodik a rendelkezésre álló erőforrásokkal	belső és külső források biztosításának lehetőségeit ismeri	Szakmai nyelvű íráskészség	Döntésképesség

Marketingtevékenység	B-1	Folyamatosan figyelemmel kíséri a piac alakulása	Ismeri a piackutatás fontosságát és módszereit	Szakmai olvasott szöveg megértése	Döntésképesség Rugalmasság
	B-2	Reklámeszközöket, akciókat megfelelően alkalmazza	Reklámtevékenység és megtervezésének módjainak ismerete	Szakmai olvasott szöveg megértése	Rugalmasság
	B-3	Kiválasztja az adott célra a legmegfelelőbb reklámeszközöket	Megfelelő reklámeszközök kiválasztásának ismerete	Köznyelvi beszédképesség	Döntésképesség
	B-4	Ápolja a külső és belső kapcsolatokat	Ismeri kapcsolat tartás szabályait	Köznyelvi beszédképesség	Fejlődőképesség, önfejlesztés
Áruforgalmi tevékenység tervezése	C-1	Beszerzendő áru mennyiségét meghatározza	Áruforgalmi folyamat szakaszainak ismerete	Elemi számolási készség	Döntésképesség, Felelősségtudat
	C-2	Kiválasztja a számára legkedvezőbb beszerzési forrásokat	Beszerzési források kiválasztásának szempontjainak ismerete	Szakmai íráskészség, fogalmazás írásban	Döntésképesség, pontosság
	C-3	Irányítja, szervezi, ellenőrzi a kereskedelmi egység tevékenységét	Vezetési módszerek, üzleti tárgyalás megtervezésének lépései, üzleti élet protokollszabályainak ismerete	Szakmai íráskészség, fogalmazás írásban	Döntésképesség, pontosság
Áruforgalom lebonyolítása	D-1	Ellenőrzi az áruhoz	Árurendszerek és árukhoz kapcsolódó	Szakmai íráskészség és	Önállóság

		előírás szerint csatolandó dokumentumok meglétét,	dokumentáció ismerete	olvasott szakmai szöveg megértése	
	D-2	Átveszi mennyiségileg és minőségileg az árut	Áruátvételnél használt eszközök ismerete	Mennyiségérzék, Elemi számolási készség	Megbízhatóság
	D-3	Fogadja a vevőt, és megismeri a vevő igényeit	Értékesítési módok jellemzői, alkalmazásuk ismerete	Hallott szakmai szöveg megértése	Önállóság
	D-4	Kezeli a pénztárgépet, számlát készít	Ismeri pénztárgépek használatának szabályai	Elemi számolási készség	Önállóság és megbízhatóság
A kereskedelmi egység szabályszerű működtetése	E-1	Szabályok betartja minden területen	Baleset-, munka-, tűz- és környezetvédelmi szabályok, higiéniai előírások ismerete	Olvasott szakmai szöveg megértése	Felelősségtudat
	E-2	Pénzelszámolás, pénzkezelés	pénzkezelésre vonatkozó szabályok, nyugtázás ismerete	Számítógép elemi szintű használata	Felelősségtudat
	E-3	Nyitja, zárja és üzemelteti az üzletet	kereskedelmi egység működési rendjéhez kapcsolódó szabályok ismerete	Köznyelvi beszédképesség	Megbízhatóság
Növényismeret és növény kezelése	F-1	Vágott virágok, zöldek kezelését végzi	Vágott virágok, vágott zöldek kezelési eljárásainak ismerete	Eszközök használata	Kézügyesség, Stabil kéztartás
	F-2	Cserepes növényeket gondoz	Cserepes növények gondozása	Eszközök használata	Kézügyesség
	F-3	Előkészíti a növényeket, kellékeket virágkötészet felhasználására	Növények előkészítése virágkötészet felhasználására	Virágkötészetű kéziszerszámok, eszközök használata	Kézügyesség, Stabil kéztartás
	F-4	Tanácsot ad a növények gondozásával kapcsolatban	Növények felhasználási lehetőségeinek és gondozásának ismerete	Köznyelvi beszédképesség	Önállóság, Precizitás
	G-1	Különböző	Csokrok	Virágkötészetű	Önállóság

Virágkötészet		csokrokat és koszorúkat készít	készítésének technikái, szabályai és koszorúk készítésének technikái	kéziszerszámok, eszközök használata	Precizitás Stabil kéztartás Kézügyesség
	G-2	Díszítési feladatokat végez	Díszítések készítésének technikái, szabályai	Virágkötészeti kéziszerszámok, eszközök használata	Kézügyesség, Stabil kéztartás
	G-3	Csomagolási feladatokat végez	Csomagolási technikák	Virágkötészeti kéziszerszámok, eszközök használata	Stabil kéztartás
Térberendezés	H-1	Látványtervet készít	Kirakatrendezés	Helyszínrajz készítése	Kézügyesség, rajz eszközök használata
	H-2	Megtervezi a virágdíszítést	Virágdíszek sematikus rajzi megjelenítése	Szabadkézi rajzolás	Kézügyesség, rajz eszközök használata
	H-3	Virágdíszeket kiszállít és elhelyez	Virágdíszek elszállítása, helyszíni elhelyezése	műszaki rajz olvasása,	Önállóság

Egészségi tényezők:

Nagyothallóknak és siketeknek is ajánlható, amennyiben a kommunikáció egyéb módokon akadálytalan.

Követelmények: Pontosság, gondosság, összpontosított figyelem, kézügyesség, növényismeret.

Lehetséges munkaköri expozíciók: Nem optimális igénybevétel, ergonómiai hiányosságok, vegyszerek.

Balesetveszély: Kéz sérülés.

Kizáró okok: Gyenge fizikum. Végtag deformitások, melyek a munkavégzést gátolják. Krónikus szív-érrendszeri betegségek, melyek olyan általános állapottal járnak, melyek a munkavégzést akadályozzák. Krónikus légzőszervi megbetegedések, egyéni elbírálás szerint. Kéz IDÜLT bőrbetegségei. Epilepszia, egyéni elbírálás szerint. Színtévesztés, egyéni elbírálás szerint.

Vízus: Két szem együtt, korrekcióval legalább 0,8

Szurdopedagógiai ajánlás:

A szakma elsajátításához szükséges tanulmányok alatt a hallássérült tanulónak biztosítani kell a szurdopedagógus közreműködését a szakértői véleményben meghatározott heti óraszámban. Amennyiben a hallássérült tanuló igényli, jeltolmács biztosítsa a tanítási órákon, illetve a gyakorlati képzés ideje alatt a tananyag, a fogalmak és a szakkifejezések megértését. Ajánlott az adott szakmára vonatkozó „szótár” elkészítése, mely azokat a legfontosabb kifejezéseket, szakszavakat és magyarázataikat (szöveges, rajzos) tartalmazza, melyek megértése a hallássérült fiatal számára esetenként nehezített vagy hosszabb időt igényel. A bonyolultabb ábrák, munkafolyamatokat bemutató képek lehetőség szerint feliratozva kerüljenek a tanulók kezébe. A hallássérülés, és az abból következő nyelvi hátrány (szókincs, szövegértés) miatt ajánlott a tanítási órák anyagáról nyomtatott formában vázlatot adni a tanulónak, ezzel is segítve a lényegkiemelést. Fontos a szemléltetés állandó biztosítása, mert a hallássérültek elsősorban a vizuális úton megszerezhető információkra támaszkodnak ismereteik bővítésében. Számonkérés esetén a pedagógus az írásbeli feleleteket részesítse előnyben, lehetőség szerint segítve a hallássérült tanulót a feladatok biztos megértésében, hogy az esetleges hibák ne értelmezési nehézségekből adódjanak. A vizsgák szervezésekor figyelembe kell venni, hogy a hallássérült tanulónak hosszabb időt kell biztosítani a megoldásra, mint halló társaiknak.

A tanítási folyamat (képzés) tervezésekor lehetőséget kell biztosítani arra, hogy szükség esetén az egyes modulok elsajátítására fordítható idő hallássérültek esetében meghosszabbítható legyen.

Akadálymentesítési tényezők:

I. Elméleti oktatás akadálymentes kialakítása hallássérültek részére

1. Megfelelő tárgyi környezet kialakítása:

- a) Induktív hurok kiépítése a tantermekben és/vagy
- b) Vezeték nélküli FM kommunikációs rendszer biztosítása
- c) Webkamera biztosítása a jeltolmácsolás igénybevételére
- d) Berendezések, asztalok, padok jó elhelyezése a megfelelő kommunikáció biztosítása érdekében
- e) A helyiség jó világítása a megfelelő kommunikáció biztosítása érdekében
- f) Fényjelzések alkalmazása

2. Kommunikációs technikák alkalmazása az egyéni és a csoportos kommunikáció során

- a) Kommunikáció siket emberrel személyes szituációban
- b) Kommunikáció siket emberrel csoporthelyzetben

3. Oktatási Jeltolmács igénybevétele

II. Gyakorlati oktatás akadálymentes kialakítása hallássérültek részére

1. Megfelelő tárgyi környezet kialakítása:

- a) Vezeték nélküli FM kommunikációs rendszer biztosítása
- b) Webkamera biztosítása a jeltolmácsolás igénybevételére
- c) A helyiség jó világítása a megfelelő kommunikáció biztosítása érdekében
- d) Fényjelzések alkalmazása

2. Kommunikáció hallássérült emberrel a tanműhelyekben:

Kommunikációs technikák alkalmazása az egyéni és a csoportos kommunikáció során

- a) Kommunikáció siket emberrel személyes szituációban
- b) Kommunikáció siket emberrel csoporthelyzetben

3. Jeltolmács igénybevétele

4. Kommunikáció írásban

12.3.51 Web-programozó

Hallássérült fiatalok eredményes munkába állítása érdekében szakképzést és pályorientációt segítő középiskolai szolgáltatáscsomag kidolgozása” című program (3841) keretében megvalósuló a FEOR által tartalmazott foglalkozások hallássérülés szempontjából történő részletes munkakörelemzése/09/FSZK					
FEOR szám: 3131			Munkakör: Web-programozó		
Általános leírás:					
<p>Alkalmazza a korszerű számítástechnikai eszközöket a munkája során. Környezettudatos magatartást tanúsít. Szakmai idegen nyelvet használ a feladatainak elvégzésében. Jogi és szabvány ismereteket alkalmaz. Gazdálkodási feladatokban is részt vesz. Projekt tervezésben, alkalmazás fejlesztésben is részt vesz</p> <p>A munkavégzés helye állandó.</p> <p>A munkakör-elemzési táblázatban foglaltak, illetve a feladatelemzésben megfogalmazott kompetenciák megfelelnek azoknak a követelményeknek, amelyek a web-programozó tevékenységét jellemzik.</p>					
Munkakör elemzési táblázat					
			Komptenciaelemek		
			Ismeret	Készség	Magatartásforma
			Fogalom, összefüggés	Fogás, mozdulat	
Feladatcsoport	Eredet	Feladat	Alkotói alkalmazás, felmérés	Átlagos begyakorlottság	
Korszerű munkaszervezés	A-1	Számítógépet használ	A számítógép felépítése, működési elve és számítógépek karbantartás ismeretek	ECDL alapismeretek	Felelősségtudat
	A-2	Számítógépet üzembe helyez, programokat telepít	Operációs rendszerek és programozási alap ismeretek	ECDL Operációs rendszerek	Felelősségtudat
	A-3	Vírusellenőrzést, vírusirtást végez	Üzemeltetés, adatmentés, archiválás	ECDL Adatbázis-kezelés	Felelősségtudat
	A-4	Számítógépes alkalmazói programokat használ	Számítógépek üzemeltetése hálózatban	ECDL. Információ és kommunikáció	Felelősségtudat
	A-5	Asszisztensi feladatkörben mérnöki munkában közreműködik	Az adatok technikai és jogi védelme	ECDL Szövegszerkesztés ECDL Táblázatkezelés	Felelősségtudat

	A-6	Biztosítja a balesetmentes munkavégzés feltételeit	Biztonságos munka feltételeinek ismerete	Olvasott szöveg megértése	Felelősségtudat
	A-7	Érti, értelmezi és elmagyarázza az angol nyelvű műszaki dokumentációt	Szakmai idegen nyelvi ismeretek fejlesztése	Idegen nyelvű hallott szöveg megértése	Felelősségtudat
Gazdálkodás, projektvezetés	B-1	Részt vesz a gazdálkodásban	Ügyvitelszervezés	Olvasott köznyelvi szöveg megértése és köznyelvi nyelvhasználat	Felelősségtudat
	B-2	Számlaadatokat értelmez, ellenőriz	Tervezés, elemzés, értékelés módszerei	Olvasott köznyelvi szöveg megértése	Felelősségtudat
	B-3	Egyszerű költségvetési feladatokat végez	Elektronikus ügyfélkiszolgáló rendszerek	Általános számítógép használat	Felelősségtudat
	B-4	Közreműködik a munkaterv, költségvetés kidolgozásában	Tervezés, elemzés, értékelés számítógéppel	Információforrások kezelése, elemi számítógép használat	Döntésképesség
	B-5	Közreműködik a projekt dokumentálásában és értékelésében	Projekt alapismeretek (erőforrás tervezés)	Információforrások kezelése	Döntésképesség
Web-alkalmazás fejlesztés előkészítése	C-1	Tájékozódik az infokommunikációs termékek piacán	Internetes kommunikáció ismeretek	Információforrások kezelése	Döntésképesség
	C-2	Összehasonlítja a piacon megtalálható termékeket,	Web-alkalmazások forrásanyagainak előállításának ismerete	Folyamatábrák olvasása, értelmezése	Precizitás
	C-3	Meghatározza a forrásanyagok előállításához szükséges hardver eszközök	Rendszerintegráció, tesztelés ismeretek	Irodai, információtechnológiák használata	Pontosság
	C-4	Kiválasztja a	Internet és intranet	Alkalmazza a	Döntésképesség és

		tervezett fejlesztéshez szükséges internet/intranet technológiát	technológiák	hagyományos és elektronikus adatrögzítés eszközeit	önfejlesztés
	C-5	Meghatározza a forrásanyagokat	Forrásanyagainak előállításának ismerete	Olvasott szakmai szöveg értelmezése	Pontosság
	C-6	Kiválasztja azokat az elemeket, amelyekkel kapcsolatban szerzői jogi teendők	Jogi ismeretek	Információforrások kezelése	Pontosság
	C-7	Meghatározza az internetes alkalmazások előállításához szükséges eszközöket	Internet és intranet technológiák ismerete	Hálózati rendszerhasználat	Pontosság Precizitás
Web-alkalmazás tervezés	D-1	Tervezett fejlesztéshez szükséges internet/intranet technológiát kiválasztja	Programtervezési módszertan	Hálózati rendszerhasználat	Pontosság
	D-2	Meghatározza a forrásanyagok	Forrásanyagainak előállításának ismerete	Információforrások kezelése	Pontosság
	D-3	Kiválasztja azokat az elemeket, amelyekkel kapcsolatban szerzői jogi teendők	Jogi ismeretek	Információforrások kezelése	Precizitás
	D-4	Funkcionális, logikai és fizikai rendszertervet készít	Adatbázisok tervezése	Alkalmazói programok használata	Precizitás
	D-5	Meghatározza a célközöniséget	Webalkalmazások tervezése	Információforrások kezelése	Szervezőképesség
	D-6	Rendszer-specifikációt készít	Rendszertervezési módszerek	Alkalmazói programok használata	Precizitás
Web-alkalmazás fejlesztés	E-1	Szöveget digitalizál	Szövegdigitalizáló eszközök,	Alkalmazói programok használata	Precizitás
	E-2	Képet digitalizál	Képdigitalizáló eszközök	Alkalmazói programok használata	Precizitás
	E-3	Hang- és	Hang- és	Alkalmazói	Pontosság

		videoanyagot anyagot digitalizál, szerkeszt	videoszerkesztő szoftverek	programok használata	Precizitás
	E-4	Adatmodell alapján alkalmas szoftverrel létrehozza az adatbázist	Online adatbázisok létrehozása, adatbázis-szerver rendszerek ismerete	Alkalmazza a hagyományos és elektronikus adatrögzítés eszközeit	Pontosság
	E-5	statikus weboldalakot fejleszt	Webszerkesztő szoftver rendszerek ismeretek	Webalkalmazások létrehozására alkalmas integrált fejlesztő környezet használata	Pontosság Precizitás
	E-6	dinamikus weboldalakot fejleszt	Webes rendszerek integrációját támogató fejlesztőkörnyezetek ismerete	Web szerver szoftverek használata	Fejlődőképesség, önfejlesztés Precizitás
	E-7	Fejlesztési dokumentáció készít	Dokumentálási szabályok ismerete	Irodai, információtechnológiai	Pontosság
	E-8	Tesztelési tervet készít	Tesztelési módszerek ismerete	Alkalmazói programok használata	Döntésképesség Pontosság Precizitás
	E-9	Értékeli a tesztelés eredményét,	Tesztelési módszerek ismerete	Alkalmazói programok használata	Döntésképesség Pontosság Precizitás
	E-10	Részt vesz a rendszer bevezetésében,	Rendszerintegrációs ismeretek	Alkalmazói programok használata	Döntésképesség Pontosság Precizitás

Egészségi tényezők:

Nagyothallóknak és siketeknek is ajánlható, amennyiben a kommunikáció egyéb módokon akadálytalan.

Követelmények: Pontosság, felelősségtudat, koncentrált figyelem, monotónia tűrés, nyelvismeret.

Lehetséges munkaköri expozíciók: nem optimális igénybevétel, pszichés terhelés, ergonómiai hiányosságok.

Balesetveszély: Nem jellemző.

Kizáró okok: Végtag deformitások, melyek a munkavégzést gátolják. Krónikus szív-érrendszeri betegségek, melyek olyan általános állapottal járnak, melyek a munkavégzést akadályozzák. Színlátás egyéni elbírálás szerint.

Vízus: Két szem együtt, korrekcióval legalább 1,2.

Szurpedagógiai:

A szakma elsajátításához szükséges tanulmányok alatt a hallássérült tanulónak biztosítani kell a szurdopedagógus közreműködését a szakértői véleményben meghatározott heti óraszámban.

Amennyiben a hallássérült tanuló igényli, jeltolmács biztosítsa a tanítási órákon, illetve a gyakorlati képzés ideje alatt a tananyag, a fogalmak és a szakkifejezések megértését. Ajánlott az adott szakmára vonatkozó „szótár” elkészítése, mely azokat a legfontosabb kifejezéseket, szakszavakat és magyarázataikat (szöveges, rajzos) tartalmazza, melyek megértése a hallássérült fiatal számára esetenként nehezített vagy hosszabb időt igényel. A bonyolultabb ábrák, munkafolyamatokat bemutató képek lehetőség szerint feliratozva kerüljenek a tanulók kezébe. A hallássérülés, és az abból következő nyelvi hátrány (szókincs, szövegértés) miatt ajánlott a tanítási órák anyagáról nyomtatott formában vázlatot adni a tanulóknak, ezzel is segítve a lényegkiemelést. Fontos a szemléltetés állandó biztosítása, mert a hallássérültek elsősorban a vizuális úton megszerezhető információkra támaszkodnak ismereteik bővítésében. Számonkérés esetén a pedagógus az írásbeli feleleteket részesítse előnyben, lehetőség szerint segítve a hallássérült tanulót a feladatok biztos megértésében, hogy az esetleges hibák ne értelmezési nehézségekből adódjanak. A vizsgák szervezésekor figyelembe kell venni, hogy a hallássérült tanulóknak hosszabb időt kell biztosítani a megoldásra, mint halló társaiknak.

A tanítási folyamat (képzés) tervezésekor lehetőséget kell biztosítani arra, hogy szükség esetén az egyes modulok elsajátítására fordítható idő hallássérültek esetében meghosszabbítható legyen.

Akadálymentesítési tényezők:

I. Elméleti oktatás akadálymentes kialakítása hallássérültek részére

1. Megfelelő tárgyi környezet kialakítása:
 - a) Induktív hurok kiépítése a tantermekben és/vagy
 - b) Vezeték nélküli FM kommunikációs rendszer biztosítása
 - c) Webkamera biztosítása a jeltolmácsolás igénybevételére
 - d) Berendezések, asztalok, padok jó elhelyezése a megfelelő kommunikáció biztosítása érdekében
 - e) A helyiség jó világítása a megfelelő kommunikáció biztosítása érdekében
 - f) Fényjelzések alkalmazása
2. Kommunikációs technikák alkalmazása az egyéni és a csoportos kommunikáció során
 - a) Kommunikáció siket emberrel személyes szituációban
 - b) Kommunikáció siket emberrel csoporthelyzetben
3. Oktatási Jeltolmács igénybevétele
4. Messenger típusú chat programok használata

II. Gyakorlati oktatás akadálymentes kialakítása hallássérültek részére

1. Megfelelő tárgyi környezet kialakítása:
 - a) Vezeték nélküli FM kommunikációs rendszer biztosítása
 - b) Webkamera biztosítása a jeltolmácsolás igénybevételére
 - c) A helyiség jó világítása a megfelelő kommunikáció biztosítása érdekében
 - d) Fényjelzések alkalmazása
 - e) Szünetmentes áramforrás biztosítása
2. Kommunikáció hallássérült emberrel a tanműhelyekben:

Kommunikációs technikák alkalmazása az egyéni és a csoportos kommunikáció során

 - a) Kommunikáció siket emberrel személyes szituációban
 - b) Kommunikáció siket emberrel csoporthelyzetben
3. Jeltolmács igénybevétele
4. Kommunikáció írásban
5. Messenger típusú chat programok használata

13. Ajánlás a hallássérült fiatalok pályaválasztási, pályaorientációs szolgáltatási rendszerének továbbfejlesztésére

13.1 A pályaválasztási, pályaorientációs rendszer általános megközelítése

A pályakezdők munkaerőpiacra való zökkenőmentes belépésének lehetőségei, ennek elősegítése, az elhelyezkedni nem tudók támogatása, a pályakezdő munkanélküliek számának alakulása a mindenkori foglalkoztatáspolitikai egyik legfontosabb kérdése. A pályakezdő munkanélküliség helyzete, változása közvetlenül visszatükrözi a munkaerőpiac feszültségeit, hatással van a társadalmi, gazdasági fejlődésekre. Fejlesztésének alapját az adhatja meg, ha a pályaválasztási rendszer jól funkcionál, ami természetesen összefügg az oktatási rendszer adottságaival, de korrelációban van a munkaerő-piaci igényekkel.

Az életpályára való felkészülés és felkészítés során meghatározó jelentőségű a *pályaválasztás*, amelynek eredményes megvalósítását sokféle tényező kedvező együtthatása biztosítja. A pályaválasztás elméleti kutatói évtizedek óta egyre részletesebben és egyúttal mind meggyőzőbben igazolják a pályaválasztási folyamat összetettségét.

A pályát választó és változtató fiatalok segítésére és támogatására mintegy fél évszázaddal ezelőtt alakult ki, és attól kezdve mindinkább elterjedt a pálya-tanácsadói tevékenység. A professzionális pályaválasztási tanácsadás szerepe és jelentősége a különböző társadalmakban igen eltérő, sőt egyes országok időről időre meglehetősen nagy ütemben és túlzott mértékben változtatják meg a pályaválasztással kapcsolatos állásfoglalásaikat és döntéseiket.

A pályaválasztási tanácsadás fontosságát szinte mindenhol elismerik, de a nemzeti pályaválasztási rendszerek szerkezetükben és működésükben rendkívül eltérnek egymástól. Ez a tendencia jól megfigyelhető az EU tagországaiban is, mert az oktatás és a foglalkoztatás politikai irányítói többfelé más és más prioritásokat fogalmazznak meg a pályaválasztás tekintetében.

Az ifjúság pályaválasztási előkészítésében az iskola szerepe alapvető jelentőségű. Egyik korábbi munkánkban részletesen kifejtettük, hogy a tantárgyi ismeretek tudják leginkább nyújtani a különböző pályák megismerésének alapelemeit, amelyekre azután építeni lehet a pályára nevelés további programját. Amennyiben ez a lépés körültekintően és szakszerűen valósul meg, akkor a tanulók pályával való előzetes azonosulása is elérheti az adott életkornak megfelelő szintet.

A jelen időszak körülményeinek összetettsége (sokszor mesterségesen alakított „átláthatatlansága”) mára egyértelműen megsokszorozta a pályorientáció és a pályaválasztás feladatait mennyiségi és minőségi vonatkozásban egyaránt. A teljesség igénye nélkül csak utalnánk az elmúlt évtized továbbtanulási formáinak jelentős változására, a tanulási lehetőségek folyamatos horizontális és vertikális módosulására, amely természetesen azonos arányban növelte az egyéni felelősség kockázatát. Erre a rendkívül megterhelt és nem ritkán kilátástalannak tűnő feladat-együttes színvonalas ellátására az iskolákban működő pedagógusok jelentős hányada legnagyobb igyekezet mellett is a hiányos felkészítés miatt jórészt képtelen. A tanárok többségének ugyanis az élet egészéről, azon belül a pályák rendszeréről nincsen olyan komplex és szakavatott áttekintése, amelyet a fiatalok életpályára nevelése mindenképpen igényelne.

Meggyőződésünk, hogy komoly és számottevő hátrányt jelent a tehetség nem megfelelő felfogása pályaválasztási szempontból. A tehetség szűk és tág értelmezése egyaránt kedvezőtlen hatást gyakorol a pályaválasztó fiatalok felkészítésére. A hazai gyakorlat szerint ugyanis a tehetséget sokan egyoldalúan értelmezik, és annak rendszerint csak a teoretikus összetevőit emelik ki. Nagy gond még az is, hogy gyakran fogalmi zavart idéz elő a tehetség kifejezés szakszerűtlen használata. Ez a mindennapok gyakorlatában úgy jelentkezik, hogy egyformán tehetségesnek nevezik (és annak megfelelően kezelik) a jórészt az átlagosnál alig valamivel felkészültebb és az igazán kiemelkedő képességű tanulókat. Sőt elmondható, hogy gyakorta már a tehetség felismerése jelentős nehézségekbe ütközik, nem is szólva a tehetséggondozás nagyon összetett és szinte minden esetben igen költséges oldaláról.

Napjainkban a családok többségénél úgyszintén lényegesen nagyobb kihívást jelent a korábbiakhoz képest a gyermekek pályaválasztási folyamatának segítése és támogatása, mivel a szülők is egyre felkészületlenebbek ezen a téren. Ezért az egyéni pályaválasztási tanácsadás

iránt jelentősen megnőtt az igény, amelynek megfelelő kielégítése sok helyen a feltételek hiányában igen nagy nehézségekbe ütközik.

Az iskolákban folyó pályaválasztási munka háttérbe szorulása miatt az elmúlt időszakban a munkaügyi szervezet nyújtott legtöbbet a fiatalság pályaválasztásának támogatásához. Meglehetősen sokféle program és törekvés eredményeként a tanulók nagyobb része elsősorban a munkaügyi szolgáltatások révén kapott segítséget saját pályaválasztásának megvalósításához.

Mindezek ellenére a munkaerőpiac információs rendszerének kiépítése és megfelelő működtetése mindmáig hiányzik, amely jelentős mértékben javíthatná az ifjúság pályaválasztását, továbbá a felnőtt korosztályok pályamódosítását. A fejlettebb országokhoz viszonyítva a hazai munkaerőpiac információinak legfőbb ismérve a túlzott elszigeteltség és a rendszer szemléletének és gyakorlatának majdnem a teljes hiánya. A folyamatosan készített országos statisztikák eléggé kevés segítséget tudnak nyújtani az egyes személyek döntési problémáinak tényleges megoldásához. Talán a legutóbbi időben kezd elterjedni a régió-kistérség mind egységesebb információs szolgáltatásainak kiépítése és egyre javuló működtetése.

A munkaerőpiacra vonatkozó adatok érvényessége az előrejelzés tekintetében nálunk ma még igen változó, sőt egyes ágazatokban majdnem használhatatlan. Ez nagymértékben növeli a pályaválasztók és szüleik körében a bizonytalanságot, amely további funkciózavarokat eredményez (gondoljunk csak a továbbtanulási „rohamokra”, vagy a már régebb óta többszörös túlképzést jelző egyes egyetemi/főiskolai szakok folyamatos zsúfoltságára és az évek óta „telített pályák” töretlen népszerűségére).

A munkaügyi szolgálat szakemberei folyamatosan komoly erőfeszítéseket tesznek a munkahelyekkel való kapcsolattartás terén a friss és reális munkaerő-piaci információk beszerzése és megfelelő kezelése érdekében. Sokszor ma már nem is az információs rendszer hiánya a legfőbb gond, hanem azok felhasználása és alkalmazása. Itt a szemlélet javításával, vagy nem ritkán egészen aprónak tűnő, de következményeiben mégis nagy hatású technikai lépések megtanításával jelentős eredmények érhetők el. Az információkat felhasználók gyors tájékoztatása elengedhetetlen az újabb és újabb változásokról, azok lehetséges logikai rendszeréről.

Kétségtelen tény, hogy a munkaügyi szervezet az elmúlt években jelentősen növelte szolgáltatásait a pályaválasztás támogatása érdekében. Itt elsősorban a kliensközpontú és személyre szabott segítő formák erősödése jelenti a legfőbb eredményt. Ugyanakkor a folyamatos átalakítások-átszervezések és a vég nélküli módosítások idéznek elő újabb és újabb bizonytalanságokat, amelyek az egész pályaválasztási folyamat stabilitását alapjaiban ingatják meg. Nem csupán az ügyfeleknél jelentkező tanácsstalanság és az ismételten fellépő tájékozatlanság a zavaró, hanem a szolgálat munkatársainál érezhető feszültség is gyakorta tükröződik a hétköznapi munkájában. A kliensek esetenként szintén értetlenül szemlélik a kialakult helyzetet, és az így tapasztaltakat segítség nélkül többnyire egyik fél sem tudja értelmezni és kellő módon feldolgozni.

A napjainkra jórészt már kialakult munkaerő-piaci képzések rendszere eléggé szétagolt és első látásra sokszor a valóságosnál is bonyolultabbnak tűnik, amely ugyancsak növeli a szolgáltatást igénybe vevő személyek bizonytalanságát. Ez nagyrészt azért van így, mert a munkaerőpiac képzési kínálatát nem minden esetben sikerül a felmerülő igényekhez igazodva folyamatosan továbbfejleszteni. Tovább nehezíti a helyzetet, hogy az oktatási intézmények többsége sincsen felkészülve a képzési irányok kapacitásainak megváltoztatására és új szakok indítására. Mindez egyszerre szokta jelezni a feleslegesnek látszó túlképzések sokaságát és a hiányzó képzések pótlásának szinte már törvényszerű elmaradását.

A pályaválasztási folyamat jelentős időbeli kitolódásával a pályaválasztás és a pályamódosítás feladatköre egyre több fennhatóság alá tartozik. Ez óhatatlanul a rendelkezésre álló lehetőségek elaprózását, a szükségtelen párhuzamosságok túlburjánzását és a koordináció mind kilátástalanabbá válását eredményezi. A kialakult feszültségek feloldása összehangolt törvényalkotást (több törvény módosítását) igényel, amelynek megvalósítását eddig még senki sem kezdeményezte.¹⁷

Nincs a pályaválasztási tanácsadásnak *egységes módszertana* sem. Napjainkban még a hagyományos pszichológiai eszközöket használják szívesen a szakemberek – személyiségvizsgálatokat, képesség- érdeklődési és teljesítménytesztet, interjúkat, csoportbeszélgetéseket stb. –, pedig egyre sürgetőbb az ösztönzés, hogy munkájuk során ne

¹⁷ Zakar András: A pályaválasztás helyzete és fejlesztésének lehetőségei, tanulmány PTE Pécs, 2007.

annyira a pszichológia eszközeire hagyatkozzanak, inkább az adott személy *szociális kontextusban való helyzetét* tekintsék kiindulópontnak; ne csupán az egy bizonyos szakmát, iskolát, munkahelyet kiválasztó egyszeri döntéshozatalban vegyenek részt, hanem munkájukkal mindinkább *életpálya-perspektívát* adjanak a fiatalnak. A munkájuk alapját szolgáló – foglalkoztatási, munkaerő-piaci, intézményekre és egyéb meghatározó folyamatokra vonatkozó – információkhoz való eredményesebb hozzájutás érdekében nem baj, ha független „*információbrókerré*”, egyfajta *mentorrá* is válnak, s nem feledkeznek meg arról sem, hogy a tanácsadói munka egyre inkább *kétutas folyamat*, azaz nemcsak az objektív szempontokat, hanem a szubjektív elvárásokat is figyelembe kell venniük. A munka hatékonyságának növelése érdekében pedig egyre több tematikus *kutatásra* is szüksége van a pályaválasztási szakembereknek, már csak amiatt is, hogy az országos érvényű tapasztalatokat összevethessék más országok eredményeivel.¹⁸

13.2 A hallássérült fiatalok sajátos helyzete, rehabilitációja, pályaválasztása

A hallássérültek többségénél inkább beszélhetünk *habilitációról*, azaz beillesztésről (veleszületett, illetve gyermekkori hallásvesztés esetén), mint rehabilitációról, azaz visszahelyezésről. Ez utóbbi a hallásukat későbbi életkorban elvesztett személyeket érinti.

Hallássérült személyeknél a hallás rehabilitációjának helyzetéből kell kiindulnunk. Tisztában kell lenni azzal, hogy a pályaválasztás, pályakorrekció előtt mikor vesztette el hallását, milyen audiológiai ellátásban, hallás- és beszédfejlesztési terápián vett részt.

Fontos, hogy tanulmányait speciális vagy többségi oktatási-nevelési intézményekben végzi vagy akarja végezni. Jellemzi, hogy milyen szociális (társas) kapcsolatokkal rendelkezik, milyen a családi háttere. Tudni kell azt is, hogy be tud-e illeszkedni a halló emberek közösségébe, illetve mennyire a siketek és nagyothallók zárt közösségének tagja, és az milyen magatartáskultúrával, viselkedésmintákkal jellemezhető.

A siket és nagyothalló gyermekek és felnőttek komplex (re)habilitációjának szinterei lehetnek:

¹⁸ Mihály Ildikó: A pályaválasztás gyakorlata az Európai Unióban www.ofi.hu/tudastar

- audiológiai állomások és fül-,orr-, gégeszeti rendelések,
- korai gondozást végző szakszolgálatok,
- speciális és többségi (integrált nevelés esetén) oktatás-nevelési intézmények rendszere,
- szakképzési és egyéb továbbtanulási intézmények,
- munkaügyi központok,
- közintézmények,
- szociális szolgáltatások,
- érdekvédelmi szervezetek.¹⁹

A 80-as évek végén a végzős tanulók mindössze 10%-a választotta a szakközépiskolai, illetve a gimnáziumi továbbtanulást. A szakmunkásképzőben a fiatalok 90%-a tanult. Ebből csoportos képzésben az összes tanuló kb. 50%-a, speciális szakiskolában néhány százalék. A csoportos képzésben választható szakmák: bútorasztalos, géplakatos, műszergyártó és nőiruha-készítő.

A végzős tanulók továbbtanulása és munkába helyezése a 80-as évek végéig sokkal egyszerűbbnek tűnt, annak ellenére, hogy szakmaválasztási lehetőségük kevesebb volt. A szakmunkásképzőben a hallássérültek számára létrehozott ún. „speciális” osztályok népszerűek voltak, a végzős tanulók kb. a fele intézményekben tanult. Itt kis létszámú osztályokban, speciális pedagógiai segítséggel foglalkoztak velük. A tanműhelyekben védett környezetben, sokkal nagyobb odafigyelés mellett sajátították el a mesterséget.

Munkaerő-piaci helyzetük alapján leggyakrabban szakmunkát nem igénylő betanított munkát ajánlanak a siketek számára, ami nem elégíti ki sem a munkával kapcsolatos, sem bérigényeiket. Választott szakmájukban szeretnének dolgozni, és ha ez nem sikerül, inkább más utat keresnek. Legnépszerűbbek a számítógép-kezelői tanfolyamok, ezzel látják biztosítottnak boldogulásuk útját.

Előnyben vannak azok a fiatalok, akik kisiparosnál tanulták a szakma gyakorlati részét, mert ha ügyesek, ragaszkodnak hozzájuk és segítik a pályakezdésüket. Sikeres azon fiatalok pályakezdése is, ahol a szülő összeköttetései révén vagy családi vállalkozásban tudja

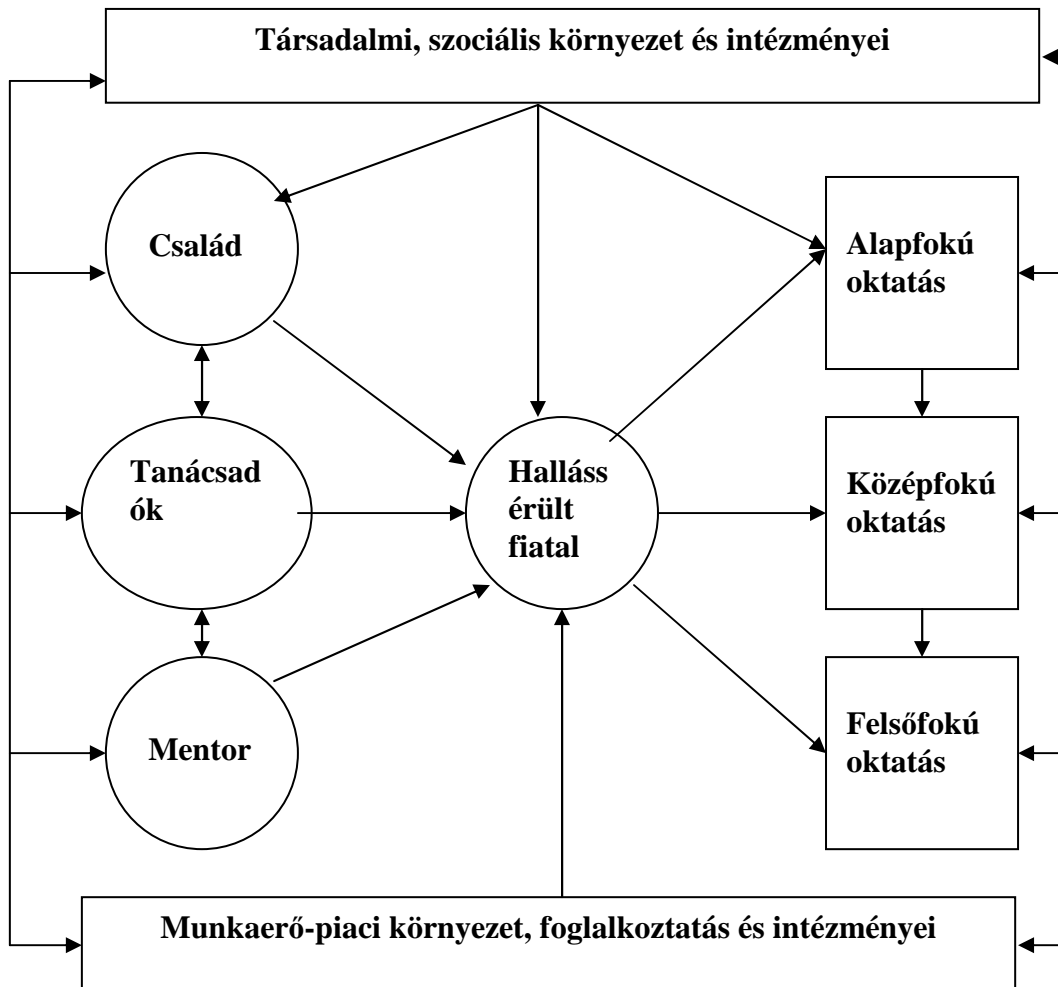
¹⁹ Keresztessy Éva – Kovács Zsuzsanna – Perlusz Andrea: Bevezetés a hallássérült emberek rehabilitációjába, rehabilitációjába FOKA Magyar Jelnyelvi Programiroda Budapest, 2005.

alkalmazni. A falvakban élő fiatalok többsége munkanélküli – a nagyothallók is -, ők kisegítő tevékenységet folytatnak a mezőgazdaságban. A nagyothallók munkavállalási esélyei mindenképpen jobbak, mint a siketeké.

A középiskolából kikerült, szakmával nem rendelkező fiatalok elhelyezkedése szinte lehetetlen. Vagy szakmatanulással, vagy továbbtanulással próbálkoznak. Nekik már határozott elképzeléseik vannak. Szakmát nem esetlegesen választanak, hanem átgondolják a munkavállalási esélyeiket is. Öröndetes az a tendencia, hogy egyre nagyobb számban tanulnak tovább fiataljaink szakközépiskolában, amely az érettségi mellett szakmát és ad a kezükbe, és ez az, ami a legtöbb hallássérült elképzelésében szerepel: a számítógép. Reményeink szerint ők már több eséllyel indulnak. Az utóbbi években emelkedést mutat a felsőfokú oktatásban résztvevő hallássérültek száma is, többségük nagyothalló. Bízunk abban, hogy végzettségüknek megfelelő munkát találnak maguknak.²⁰

²⁰ Vasák Iván: A világ siket szemmel FOKA Magyar Jelnyelvi Programiroda Budapest, 2005.

13.3 A hallássérültek pályaválasztását elősegítő rendszer modellje (integrált szolgáltatási rendszer)

A társadalmi, szociális környezet és intézményei magában foglalja mindazon szociális segítséget, illetve olyan alapvető dolgokat, mint az akadálymentes környezet, amely befolyásolhatja a hallássérült fiatal hozzájutását a tanintézetekhez. De idetartozhat az iskolaegészségügy is.

A család: mint a társadalom egyik alapintézménye meghatározó a pályaválasztásban (tradíciók, kultúra, nem egy esetben túlzott elvárások, rokoni befolyások stb.).

Tanácsadó(k): szurdopedagógus, pályaválasztási tanácsadó, pszichológus, foglalkozás-egészségügyi orvos, iskolaorvos, rehabilitációs tanácsadó, rehabilitációs mérnök, informatikus, mentálhigiénés tanácsadó, szociális tanácsadó stb.

Mentor, lehet mentor tanár, független mentor, akinek fő feladata a hallássérült fiatal segítése tanulásában majd elhelyezkedésében.

A munkaerő-piaci szervezet szolgáltatásai:

a) Pályatanácsadás keretén belül nyújtható szolgáltatások:

Egyéni foglalkozás keretében:

- Pályaválasztási tanácsadás:

Egyéni tanácsadás során, különböző önismereti kérdőívek kitöltésével a pályaválasztásukban vagy önmagukban bizonytalan ügyfelek pályaismeretének, önismeretének bővítése, illetve a reális pályaválasztási döntésének segítése, valamint a munkaerő-piaci keresletnek megfelelő képzési lehetőség kiválasztása.

- Pályamódosítási tanácsadás:

Egyéni tanácsadás keretében nyújt segítséget azon ügyfelek részére, akik életpályájuk módosítását tervezik. A pályamódosítás oka lehet külső (munkaerő-piaci szempontból nem piacképes szakma) vagy belső (már nem nyújt kellő sikerélményt). A tanácsadás középpontjában a pályaelképzelések, a képzési lehetőségek, a tanulási képesség felmérése és döntési készségek fejlesztése áll. Segítséget nyújt továbbá új képzési irány vagy foglalkozás megtalálásához olyan személy számára, akinek a szakmai képzettsége a személyiségének, képességének, valamint a munkaerő-piaci keresletnek nem felel meg.

Csoportos formában az alábbi foglalkozások biztosíthatók:

- Impulzus csoportos foglalkozás:

A csoportfoglalkozás célja, hogy impulzust adjon a fiataloknak saját életútjuk megtervezéséhez. A nap folyamán feltárásra kerül a pályakezdő érdeklődési irány(i) és pályaismeretük minősége, amelyre a későbbi pálya- és munkaválasztásban építhetnek. A foglalkozás egyéni tervvel zárul, melyben a fiatalok maguk választják meg a továbblépés irányait.

- Pályaorientációs csoportos foglalkozás:

A pályaválasztásban vagy önmagában bizonytalan, határozatlan ügyfelek számára csoportfoglalkozás keretében az önismeret fejlesztése, illetve pályaismeret bővítése. A résztvevők segítséget kapnak a pályaválasztási döntésük meghozatalában, a céljaik megvalósítása érdekében a további lépéseik megtervezésében.

- **Pályakorrekciós csoportos foglalkozás:**
A szakmával, illetve munkatapasztalattal rendelkező ügyfeleknek segítségnyújtás, abban az esetben, ha a választott szakmájuk, valamely ok miatt nem felel meg a munkaerő-piac igényeinek, vagy a tanulmányaik során ellentétbe kerültek elképzeléseikkel, és elfordulnak a tanult szakmájuktól.
 - **Pályavitelt megerősítő csoportos foglalkozás:**
A foglalkozások a munka-, illetve pályaválasztás sikerességéhez kívánnak hozzájárulni. A csoportos foglalkozás során a résztvevők több oldalról is megközelítve információt szereznek a szakmájukról és a szakmában maradás lehetőségeiről. A foglalkozás egy elhelyezkedési tervvel zárul, részletesen tartalmazva a továbblépés irányait.
- b) *Pszichológiai tanácsadás:* a munkavállalást, képzést elősegítő ill. akadályozó lelki folyamatok, pszichés problémák, életvezetési nehézségek feltárására és megoldására irányul. A pszichológus segíti a tanácskérőt személyiségének jobb megismerésében, a belső erőforrásainak feltárásában, pályairányultságának, pályaalkalmasságának tisztázásában, az esetleges kudarcai feldolgozásában, a bizonytalan vagy megingott jövőkép helyreállításában, motivációinak megerősítésében, munkavégzési és alkalmazkodási készségei fejlesztésében, az egyéni életút kiteljesítéséhez szükséges távlati célok megfogalmazásában, valamint a munka világába való visszataláláshoz vezető út konkrét lépéseinek kidolgozásában.
- c) *Rehabilitációs tanácsadás:* az egészségi okokkal összefüggő munkaképesség változással kapcsolatos foglalkozási rehabilitáció lehetőségét veszi számba, és olyan ellátásokhoz, társadalmi támogatásokhoz való hozzáférést igyekszik biztosítani az érintettek számára, amelyek a munka világába való visszatalálás reális lehetőségei felé nyithatnak új utakat. A tanácsadói beszélgetés során a tanácskérő egészségi állapotának megfelelő speciális ismeretekre és mélyebb önismeretre tesz szert, személyes problémái tisztázásával reális képet alkothat munkapiaci kilátásairól. Érdeklődésének, megmaradt képességeinek feltárásával képessé válik saját értékeivel

kapcsolatban valóságos ítéletet alkotni, és egyéni munkavállalási tervet tud kidolgozni és megvalósítani.

d) *A Rehabilitációs Információs Centrum és a Foglalkozási Információs Tanácsadó*

A *Rehabilitációs Információs Centrum* egy olyan információs bázis, mely teljes körűen akadálymentesített környezetben biztosítja az öninformáció lehetőségét a tartósan álláskereső, foglalkoztatók és partnerszervezetek számára. Szervesen együttműködik a rehabilitációs munkacsoportokkal és a kirendeltségi rehabilitációs koordinátorokkal. A Rehabilitációs Információs Centrumok feladatai a következők: az öninformálódás elősegítése; információs tanácsadás; információk gyűjtése, rendszerezése, sajtó- és internetfigyelés; információk rendszeres továbbítása a kirendeltségek számára, kapcsolati háló kialakítása (társszervezetek, civil szervezetek, érdekképviseleti és érdekvédelmi szervezetek, munkaerő-piaci segítő szolgálatok stb.); szakmai műhelyek, rendezvények fogadóórák szervezése; közönségkapcsolatok alakítása (PR); a foglalkozási rehabilitáció érdekében végzett szolgáltatások fejlesztésében való részvétel.

Foglalkozási Információs Tanácsadó egy komplex, öninformációra épülő szolgáltatási rendszer, amely elsősorban a pályaválasztás, pályakorrekció előtt álló személyek széles körű tájékoztatását célozza, a helyes döntés érdekében. Rendelkezésre állnak számítógépes érdeklődés- és képességvizsgáló kérdőívek, szakmaismerető leírások, filmek, tájékoztatók iskolákról, képző intézetekről.

A FIT-ben részletes leírást található több, mint 350 szakmáról és filmek a legkülönbözőbb foglalkozásokról. Ezek mellett elvihető tájékoztató anyagokat, otthon tanulmányozható szakmaleírásokat, önéletrajz mintákat kapnak az ügyfelek.

A FIT az alábbi szolgáltatásokat csoportos, illetve egyéni formában nyújtja:

- az önismeret fejlesztése érdekében számítógép alapú kérdőívek kitöltése,
- a pályaismeret bővítését célzó szakmaismerető mappák, filmek tanulmányozása,
- teljes körű tájékozódási lehetőség képzésekről, képző intézményekről,

- nyomtatott és internet alapú információk az Európai Unió tagországainak oktatási rendszeréről, képzéseiről.

A FIT szolgáltatásai alapvetően öninformálódásra épülnek, szükség esetén tanácsadói segítség igénybe vehető.

A pályaválasztás során felvetődő kérdés – Mi szeretnék lenni? A kérdés megválaszolása után a középfokú intézmény kiválasztása, majd az orvosi alkalmassági vizsgálat lépcsőfoka következik. Az orvosi alkalmassági vizsgálat során amennyiben nem alkalmas a kiválasztott pályára módosítás történik, amennyiben alkalmas az illető az EGYMI (Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény) feladata az érzékenyítés (intézmény: tantestület, vezetőség, osztályközösség, szülők), másrészt jeltanfolyam megszervezése (alapvető jelek) pedagógusok, szakoktatók számára, harmadrészt a tananyag akadálymentesítésének lehetőség szerinti bemutatása (szótár, rövidített szöveg).

A munkaügyi központ feladata a pályaorientációt segítve a befogadó munkahelyek összegyűjtése, nyilvántartása; munkahelyek akadálymentesítésében való közreműködés; segítő, mentor-hálózat működtetése (állásinterjúra felkészítés, a munkahelyről, az elvárásokról történő tájékoztatás, kommunikációs nehézségek feloldása).

Célszerű lenne időközönként a befogadó munkahelyek felkeresése, a problémák megoldása érdekében. Jelzést adhat a munkáltató és a munkavállaló is. A munkaügyi központ a továbbtanulási irány meghatározásának segítségével (FIT, RIC), karrier-tanácsadással, munkajogi tanácsadással vehetne részt a hallássérültek pályaorientációjában jelnyelvi tolmács igénybevitelével.

14. Mellékletek

14.1 TISZK-ek listája

Elnevezés	Fenntartó	Régió
TMÖ Szent László Szakképző Iskolája és Kollégiuma	Tolna Megyei Önkormányzat	Dél-Dunántúl
Pápai Szakképzés-szervezési Társulás	Pápai Szakképzés-szervezési Társulás	Közép-Dunántúl
FVM Kelet-Magyarországi Agrár-szakképző Központ, Mezőgazdasági Szakképző Iskola és Kollégium Jánoshalma	Földművelésügyi és Vidékfejlesztési Minisztérium	Közép-Magyarország
FVM Dunántúli Agrár-szakképző Központ, Csapó Dániel Középiskola, Mezőgazdasági Szakképző Iskola és Kollégium, Szekszárd	Földművelésügyi és Vidékfejlesztési Minisztérium	Közép-Magyarország
Pálfi István Szakképzés-Szervezési Társulás	Pálfi István Szakképzés-Szervezési Társulás	Észak-Alföld
Somogyi TISZK Középiskola, Szakiskola és Kollégium	Somogy Megyei Önkormányzat	Dél-Dunántúl
Pannon Szakképzés Szervezési Társulás	Pannon Szakképzés Szervezési Társulás	Dél-Dunántúl
Bakonyi Szakképzés-szervezési Társulás	Bakonyi Szakképzés-szervezési Társulás	Közép-Dunántúl
Országközepe Szakképzés-szervezési Társulás	Országközepe Szakképzés-szervezési Társulás	Közép-Magyarország
SZILY TISZK	Budapest Főváros Önkormányzata	Közép-Magyarország
Dél-Buda TISZK	Budapest Főváros Önkormányzata	Közép-Magyarország
Gundel TISZK	Budapest Főváros Önkormányzata	Közép-Magyarország
BETISZK	Budapest Főváros Önkormányzata	Közép-Magyarország
Csepel TISZK	Budapest Főváros Önkormányzata	Közép-Magyarország
Országos Egyházi TISZK Szakképzés-szervezési Kiemelkedően Közhasznú Nonprofit Kft.	Országos Egyházi TISZK Szakképzés-szervezési Kiemelkedően Közhasznú Nonprofit Kft.	Közép-Magyarország
Győr-Moson-Sopron Megyei Szakképzés-szervezési Társulás	Győr-Moson-Sopron Megyei Szakképzés-szervezési Társulás	Nyugat-Dunántúl
1000 Mester Szakképzés-szervezési Nonprofit Kiemelkedően Közhasznú Kft.	1000 Mester Szakképzés-szervezési Nonprofit Kiemelkedően Közhasznú Kft.	Dél-Alföld
Kecskeméti TISZK Nonprofit Kiemelkedően Közhasznú Kft.	Kecskeméti TISZK Nonprofit Kiemelkedően Közhasznú Kft.	Dél-Alföld

Nagykanizsa és Térsége TISZK Szakképzés-szervezési Kiemelkedően Közhasznú Nonprofit Kft.	Nagykanizsa és Térsége TISZK Szakképzés-szervezési Kiemelkedően Közhasznú Nonprofit Kft.	Nyugat-Dunántúl
Balaton-Budapest TISZK Társulás Közhasznú Nonprofit Kft.	Balaton-Budapest TISZK Társulás Közhasznú Nonprofit Kft.	Közép-Dunántúl
Marcali, Barcs, Kadarkút, Nagyatád Szakképzés Szervezési Társulás	Marcali, Barcs, Kadarkút, Nagyatád Szakképzés Szervezési Társulás	Dél-Dunántúl
AGRIA TISZK Nonprofit Kft.	AGRIA TISZK Nonprofit Kft.	Észak-Magyarország
Centroszet Szakképzés-szervezési Nonprofit Kft.	Centroszet Szakképzés-szervezési Nonprofit Kft.	Közép-Magyarország
Pannon TISZK Veszprém Nonprofit Kft	Pannon TISZK Veszprém Nonprofit Kft	Közép-Dunántúl
Jász-Nagykun-Szolnok Szakképzés-szervezési Társulás	Jász-Nagykun-Szolnok Szakképzés-szervezési Társulás	Észak-Alföld
Kaposvár-TISZK Kiemelkedően Közhasznú Nonprofit Kft.	Kaposvár-TISZK Kiemelkedően Közhasznú Nonprofit Kft.	Dél-Dunántúl
Savaria TISZK Szakképzés-szervezési Kiemelkedően Közhasznú Nonprofit Kft.	Savaria TISZK Szakképzés-szervezési Kiemelkedően Közhasznú Nonprofit Kft.	Nyugat-Dunántúl
Nógrád Megyei Szakképzés-szervezési Társulás	Nógrád Megyei Szakképzés-szervezési Társulás	Észak-Magyarország
USUS OPTIMUS Szakképzés-szervezési Kiemelten Közhasznú Nonprofit Kft.	USUS OPTIMUS Szakképzés-szervezési Kiemelten Közhasznú Nonprofit Kft.	Nyugat-Dunántúl
Fejér Megyei Szakképzés-szervezési Társulás	Fejér Megyei Szakképzés-szervezési Társulás	Közép-Dunántúl
"Aktivitás TISZK" Nonprofit Korlátolt Felelősségű Társaság	"Aktivitás TISZK" Nonprofit Korlátolt Felelősségű Társaság	Közép-Magyarország
Hatvan-TISZK Szakképzés-szervezési Nonprofit Kiemelkedően Közhasznú Kft.	Hatvan-TISZK Szakképzés-szervezési Nonprofit Kiemelkedően Közhasznú Kft.	Észak-Magyarország
"Abszolút TISZK" Szakképzés-szervezési Nonprofit Korlátolt Felelősségű Társaság	"Abszolút TISZK" Szakképzés-szervezési Nonprofit Korlátolt Felelősségű Társaság	Közép-Magyarország
Centrum Térségi Integrált Szakképző Központ Nonprofit Kiemelkedően Közhasznú Kft.	Centrum Térségi Integrált Szakképző Központ Nonprofit Kiemelkedően Közhasznú Kft.	Közép-Magyarország
Alapítványi Iskolák Dél-Dunántúli Regionális Szakképzés Szervezési Társulása NKFT.	Alapítványi Iskolák Dél-Dunántúli Regionális Szakképzés Szervezési Társulása NKFT.	Dél-Dunántúl

"KSZI" Központi Szakképzési Intézet Nonprofit Közhasznúan Működő Zrt.	"KSZI" Központi Szakképzési Intézet Nonprofit Közhasznúan Működő Zrt.	Közép-Magyarország
Bács -Szakma Non-profit Kiemelkedően Közhasznú Zrt.	Bács -Szakma Non-profit Kiemelkedően Közhasznú Zrt.	Dél-Alföld
ÉMOR-TISZK Zrt.	ÉMOR-TISZK Zrt.	Észak-Magyarország
SOPRONTISZK Szakképzés-szervezési Nonprofit Kiemelkedően Közhasznú Kft.	SOPRONTISZK Szakképzés-szervezési Nonprofit Kiemelkedően Közhasznú Kft.	Nyugat-Dunántúl
CSILLAGSZÓRÓ Szakképzés-szervezési Közhasznú Non-profit Kft.	CSILLAGSZÓRÓ Szakképzés-szervezési Közhasznú Non-profit Kft.	Közép-Dunántúl
Duna-Tisza-Rába-Körös Szakképzés Szervezési Nonprofit Közhasznú Kft.	Duna-Tisza-Rába-Körös Szakképzés Szervezési Nonprofit Közhasznú Kft.	Közép-Dunántúl
Egri TISZK Kiemelkedően Közhasznú Nonprofit Kft.	Egri TISZK Kiemelkedően Közhasznú Nonprofit Kft.	Észak-Magyarország
Zempléni Szakképzés-szervezési Társulás	Zempléni Szakképzés-szervezési Társulás	Észak-Magyarország
Berettyó-Körös Szakképzés Szervezési Társulás	Berettyó-Körös Szakképzés Szervezési Társulás	Dél-Alföld
Alföld Szakképző Szakképzés-szervezési Nonprofit Kiemelkedően Közhasznú Kft.	Alföld Szakképző Szakképzés-szervezési Nonprofit Kiemelkedően Közhasznú Kft.	Észak-Alföld
Gyöngyös-TISZK Szakképzés-szervezési Nonprofit Kiemelkedően Közhasznú Kft.	Gyöngyös-TISZK Szakképzés-szervezési Nonprofit Kiemelkedően Közhasznú Kft.	Észak-Magyarország
Észak-zalai TISZK Szakképzés-szervezési Kiemelkedően Közhasznú Nonprofit Kft.	Észak-zalai TISZK Szakképzés-szervezési Kiemelkedően Közhasznú Nonprofit Kft.	Nyugat-Dunántúl
Naszály-Galga Szakképzés Szervezési Társaság Nonprofit Kiemelkedően Közhasznú Kft.	Naszály-Galga Szakképzés Szervezési Társaság Nonprofit Kiemelkedően Közhasznú Kft.	Közép-Magyarország
Összefogás-TISZK Szakképzés-szervezési Nonprofit Kiemelkedően Közhasznú Kft.	Összefogás-TISZK Szakképzés-szervezési Nonprofit Kiemelkedően Közhasznú Kft.	Észak-Magyarország
Országos Rendészeti TISZK Kiemelkedően Közhasznú Nonprofit Kft.	Országos Rendészeti TISZK Kiemelkedően Közhasznú Nonprofit Kft.	Észak-Magyarország

14.2 PTE kérdőív

A kérdőív a Pécsi Tudományegyetem „Hallássérült fiatalok eredményes munkába állítása érdekében szakképzést és pályorientációt segítő középiskolai szolgáltatáscsomag kidolgozása” című kutatási projektjében kerül felhasználásra.

1. Kérjük, sorolja fel az önök által oktatott szakmák közül azokat, amelyeket a hallássérült tanulók esetében relevánsnak tart.

A relevánsnak tartott képzések esetében, kérjük, jelölje meg az alábbiakat:

- a képzésben való részvételt / a szakmában történő elhelyezkedést még nem akadályozó halláskárosodás mértéke
- a képzésben eddigiekben részt vett tanulók hozzávetőleges száma

TISZK megnevezése:	
Szakma (képzés) megnevezése	Részvételt / elhelyezkedést még nem akadályozó halláskárosodás mértéke 1. Siket 2. Nagyothalló 3. Halmozottan sérült hallássérült	Képzésben eddig részt vett tanulók hozzávetőleges száma (fő) 2008/09 tanévben
	1 – 2 – 3	
	1 – 2 – 3	
	1 – 2 – 3	
	1 – 2 – 3	
	1 – 2 – 3	
	1 – 2 – 3	
	1 – 2 – 3	
	1 – 2 – 3	
	1 – 2 – 3	
	1 – 2 – 3	

A táblázat sorainak száma bővíthető

2. Tudja-e biztosítani hallássérült tanulók oktatásához szükséges „akadálymentes” környezetet?

1 – igen

2 – nem

3 – részben

3. Kapnak-e támogatást a tanulók képzéséhez?

1 – igen

2 – nem

3 – részben

4. Milyen akadályozó tényezők tapasztalhatók a hallássérült tanulók képzése során?

.....

5. Milyen fejlesztések segítenék a hallássérült tanulók képzését?

.....

Köszönjük segítő együttműködését!

válaszcím: PTE FEEK Muity György 7633 Pécs, Szántó K. J. u. 1/b.

Tel.: 70/336 9988

14.3 Telefonos interjú jegyzőkönyv

Interjú jegyzőkönyv

1. Kérem, soroljon fel olyan oktatott szakmákat, amelyeket a hallássérült tanulók estében relevánsnak tart. Milyen a hallássérülés foka?

2. Tudja-e biztosítani hallássérült hallgatók oktatásához szükséges „akadálymentes” környezetet?

igen
nem
részben
3. Kapnak-e támogatást a hallássérült hallgatók képzéséhez?

igen
nem
részben
4. Milyen akadályozó tényezők tapasztalhatók a hallássérült hallgatók képzése során?

5. Milyen fejlesztések segítenék a hallássérült hallgatók képzését?

14.4 Munkáltatói lista

Munkáltatói lista (amelyek részére kérdőív kiküldésre került)	
Sorszám	Munkáltató megnevezése
1	Higifil Kft.
2	Napsugár Integrált Szociális Intézmény
3	Forrás Alapítvány
4	Kapos Innovációs Transzfer Központ Kht.
5	Vakok és Gyengénlátók Somogy Megyei Egyesülete
6	Park Sütőde Kft.
7	Vadvirág Alapítvány
8	Szövetség a Polgárokért Alapítvány
9	Szentes Metál Kft.
10	Magyar Vöröskereszt Somogy Megyei Szervezete
11	Heg For Kft.
12	Pécsváradi Aranycipó Kft.
13	Rellüm Kft.
14	Pere és Társa Kft.
15	P-Salus Kft.
16	DBR-Ker Kft.
17	IG Credit Bt.
18	Sefag Rt.
19	Polgár Istvánné ev.
20	Jágiker Bt.
21	Kapos Atlasz Kft.
22	Veronimpex Kft.
23	Grósz Gyula ev.
24	Kaposvári Villamossági Gyár
25	Cereusz Bt.
26	Balatonföldvár Város Polgármesteri Hivatal
27	P&G Trade Bt.
28	Scuba School Környezetbarátok Egyesület
29	APG Masters Kft.
30	Biohal Kft.
31	Complan Bt.
32	Agroszász Kft.
33	Cigle-Fa Kft.
34	DDRFÜ Kft.

35	Mabrian Kft.
36	Nova Heisz Kft.
37	Deseda Kamping Kft.
38	Capitalauto Hungary Kft.
39	Bánhegyi Gábor ev.
40	Paula Art Bt.
41	Access 96 Bt.
42	Road Masters Kft.
43	Magyar Nemzeti Múzeum
44	Goldfood Kft.
45	Fragaria Nigra Bt.
46	Endrődi Cipőkellékgyártó Kft.
47	GEHA STHAL Bt.
48	Belamova Kft.
49	Profit Forte Kft.
50	Translateam Bt.

14.5 Hallássérült munkavállalót foglalkoztató szervezetek listája

Munkáltatói lista (hallássérült munkavállalót foglalkoztatók)	
Sorszám	Munkáltató megnevezése
1	Mezőkövesdi Művelődési Közalapítvány
2	X-TÉ Kft.
3	Sydnex Kft.
4	Önálló Másság Életminőség Fejlesztő Alapítvány
5	Szimbiózis Alapítvány
6	PARA-MIS Kft.
7	Editex-Kft.
8	MÁTRA STYL Kft.
9	MÁTRA HUMÁN Kft.
10	JUVITA Kft.
11	Szocio-Produkt Kft.
12	Szikra Alapítvány
13	INTER WOOD PLUS Kft.
14	AXAMO Ruházati Kft.
15	Szív a Szívért Alapítvány
16	Wamsler SE Háztartástechnikai Európai Rt
17	Subrosa-Rx Ker. és Szolgáltató Kft
18	Demeter Kft.
19	Horizont Alapítvány
20	Hartfer Kft.
21	Agria-Humán Kft.
22	Hatvani Vegyesipari-Centrum Kft
23	Magyar Máltai Szeretetszolgálat „Befogadás” Szociális és Foglalkoztató Kft
24	Herendi Porcelánmanufaktúra Zrt.
25	ISM Project Bútorgyártó és Kereskedelmi Kft
26	Nagy Kft
27	Laczkó Dezső Múzeum
28	Relabor Kft.
29	Balaton bútorgyár
30	Motiváció Alapítvány
31	Nemzetközi Pető Intézet
32	Nem Adom Fel Alapítvány

33	Humán Conform Kft.
34	Ki-Takarít Kft
35	Hotel Panda
36	Magyar Máltai Szeretetszolgálat
37	Főkefe Nonprofit Kft.
38	TelePont Közhasznú Információs Egyesület
39	Kentaur Kft.
40	Szerapisz Kft.
41	Mea-Gold Kft
42	Color Kft.
43	GTX Kft.
44	DENT – TEAM 2000 KFT
45	„DENT ART KLINIK” KFT
46	Kapuvári Kéz-mű Kht.
47	Lux-TEX Kft.
48	Lux-Rehab Nonprofit Kft.
49	SAM Manufaktúr Építőipari Kereskedelmi és Szolgáltató Bt.
50	Savaria Rehab Team Szociális Szolgáltató és Foglalkoztató kiemelkedően Közhasznú Nonprofit Kft.
51	Vasi Múzembarát Egylet
52	Cinelli Kft.
53	HUSA Kft.
54	Holecz Anita egyéni vállalkozó
55	DELPY Hungary Kft.
56	LUK Savaria Kft.
57	WORK Fiber Composite Kft.
58	Borostyánvirág Alapítvány
59	Praktikum Nonprofit Közhasznú Rehabilitációs Kereskedelmi Szolgáltató és Ipari Kft.
60	Somogy Rehab Kft.
61	Hotel Panda Kft.
62	Forintsoft-Dobozüzem Kft.
63	Családi Háló Egészségnevelő, Szociális, Oktatási és Kulturális Közhasznú Alapítvány
64	Humán Pont Szolgáltató Kft.
65	Siketvakok Országos Egyesülete
66	Amanda Clear Kft.
67	Thermo-Trend Team Kft.
68	Tüske Vendéglátóipari és Kereskedelmi Továbbképző Kft.

69	Chaco Kft.
70	Civil Szolgáltató Kht
71	ALFA Rehabilitációs Nonprofit Kft
72	ERFO Nonprofit Kft.
73	Fóser Kft.
74	El-Szabó Kft.
75	Szegedi Szefo Zrt.
76	KörösFront Kft.
77	Ösvény Esélynövelő Alapítvány
78	Konstruktív-B Kft.
79	Király Pék és Társa Bt.
80	Rehabil Kft.
81	Szilas-Humán Kft.
82	Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálat
83	Gyulai Fafém Bútor Zrt.
84	Sándorfalva Város PH
85	DARTKE
86	SZEFO Zrt.
87	Napos Oldal a Sérült Emberekért Alapítvány
88	Szegedi Mozgássérültek Alternatív Egy.
89	Mozgáskorlátozottak Csm-i Egyesülete
90	MAUS Kft.
91	Siketek és Nagyothallók Országos Szövetsége CSM-i Szervezet

14.6 Munkáltatói kérdőív

Kérdőív a hallássérültek foglalkoztatásáról

A kérdőív a Pécsi Tudományegyetem „Hallássérült fiatalok eredményes munkába állítása érdekében szakképzést és pályorientációt segítő középiskolai szolgáltatáscsomag kidolgozása” című kutatási projektjében kerül felhasználásra.

1. Kérjük, nevezze meg tevékenységi formáját!

- gazdasági társaság
- egyéni vállalkozó
- alapítvány, egyesület
- egyéb:

2. Kérjük, sorolja fel a legjellemzőbb munkaköröket, amelyben 2005-2009 közötti időszakban hallássérült munkavállalót foglalkoztat(ott)!

betöltött munkakörök megnevezése	Létszám	4 jegyű FEOR száma
.....	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> fő	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/>
.....	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> fő	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/>
.....	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> fő	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/>

Tervezi-e hallássérült munkavállaló felvételét, alkalmazását?

- igen Hány fő alkalmazását tervezi? fő
- nem

Sorolja fel a legjellemzőbb munkaköröket, ahová hallássérült munkavállalók felvételét tervezi!

- nem várható felvételük
- várható felvételük:

betöltendő munkakörök megnevezése	Felvenni tervezett létszám (kb.)	4 jegyű FEOR száma
.....	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> fő	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/>
.....	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> fő	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/>
.....	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> fő	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/>

3. Amennyiben nem tervezi hallássérült személy foglalkoztatását, kérjük, jelölje meg a fő akadályozó tényezőt:

- az adott munkakörben nem talált szakképzett hallássérült munkavállalót
- tart a meglévő dolgozók előítéletétől
- nem áll rendelkezésére a speciális igénynek megfelelő munkakörnyezet
- egyéb:

4. Tudja-e biztosítani hallássérült munkavállalók foglalkoztatásához szükséges „akadálymentes” környezetet?

- igen
- nem
- részben

5. Igényelt-e hallássérült, megváltozott munkaképességű munkavállalók után járó támogatást az elmúlt öt évben (2005-2009)?

- igen fő után
- nem

6. Amennyiben nem, tervezi-e ilyen támogatás igénybevételét?

- igen fő után
- nem

7. Honnan informálódik a hallássérültek foglalkoztatásával kapcsolatos tudnivalókról, feltételekről, jogszabályokról és azok változásairól?

- Munkaügyi központ munkatársától
- Személyügyi munkatársától
- Magyar Közlönyből
- Internetről
- Egyéb:

8. Milyen adatbázisból informálódik az Ön munkahelye számára potenciális hallássérült munkavállalókról?

- Munkaügyi központ
- Érdekvédelmi szervezet (pl.: SINOSZ)
- Internetről
- Egyéb:

Köszönjük segítő együttműködését!

14.7 FIT RIC kérdőív

KÉRDŐÍV

Foglalkozási Információs Tanácsadó (FIT) és a Rehabilitációs Információs Centrum (RIC) feladata, tekintettel a hallássérült fiatalok munkaerő-piaci reintegrációjának elősegítésében

Kérdőív a Pécsi Tudományegyetem „Hallássérült fiatalok eredményes munkába állítása érdekében szakképzést és pályorientációt segítő középiskolai szolgáltatáscsomag kidolgozása” című kutatási projektjében kerül felhasználásra.

1. A FIT és a RIC kialakítása az Önök szervezeti egységében mely szempont alapján került kialakításra?

- a) FIT bázisától elkülönülten működik
- b) FIT bázisán működik

2. Kérjük sorolják fel a RIC fő feladatait!

.....
.....
.....
.....
.....

3. Egyetértnek Önök az alábbi meghatározással?

RIC kiemelő célja egy ügyfél-centrikus információs rendszer működtetése.

- a) igen
- b) nem, mert:

4. Mely alapelv(ek) biztosítják Önök szerint a RIC céljának teljesülését?

- a) az információk az emberhez kötődnek, csak az emberi percepció útján léteznek
- b) az információk terjeszthetők
- c) az információk sűrítethetők
- d) az információk könnyen és gyorsan szállíthatók
- e) az információk megoszthatók

5. A hallássérült ügyfelek a FIT, illetve a RIC szolgáltatásait milyen módon veszik igénybe?

- a) elektronikus úton
- b) személyesen
- c) mindkettő

6. A FIT-et és RIC-et személyesen felkereső hallássérült személyek jellemzően mely további szolgáltatást veszik igénybe?

- a) csak az öninformációt biztosító szolgáltatásokat veszik igénybe
- b) egyéni tanácsadások közül:.....
- c) csoportfoglalkozások közül:.....

7. Kérjük, sorolják fel, mely eszközök hasznosíthatók a hallássérültek számára a RIC kommunikációs akadálymentesítése céljából végzett beruházások eredményeként!

.....
.....
.....
.....

Köszönjük, hogy kérdőívünk kitöltésével hozzájárul eredményes kutatásunkhoz!

14.8 Kérdőív – hallássérült gyermekek továbbtanulása

A hallássérült iskolákban továbbtanuló gyermekek adatai

		2006/2007	2007/2008	2008/2009
Végzett tanulók száma	<i>siket</i>			
	<i>nagyothalló</i>			
	<i>halmozottan sérült hallássérült</i>			
Továbbtanulás (intézmény)	<i>gimnázium, szakközépiskola</i>			
	<i>szakiskola</i>			
	<i>speciális szakiskola</i>			
	<i>nem tanult tovább</i>			
Választott szakmák (felsorolás)	<i>siket</i>			
	<i>nagyothalló</i>			
	<i>halmozottan sérült hallássérült</i>			